

Kultur, medier, trossamfund och fritid

17

Förslag till statsbudget för 2011

Kultur, medier, trossamfund och fritid

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	13
2	Lagförslag.....	17
2.1	Förslag till lag om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet	17
2.2	Förslag till lag om ändring i arkivlagen (1990:782)	18
3	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	21
3.1	Omfattning.....	21
3.2	Politikens inriktning	21
3.2.1	Utgångspunkter	21
3.2.2	Prioriteringar avseende kultur, medier och idrott	25
3.3	Utgiftsutveckling	40
3.4	Skatteutgifter.....	41
4	Kulturområdesövergripande verksamhet	43
4.1	Omfattning.....	43
4.2	Utgiftsutveckling	43
4.3	Mål	44
4.4	Resultatredovisning	44
4.4.1	Barn- och ungdomskultur	44
4.4.2	Internationell och interkulturell verksamhet	47
4.4.3	Internationellt samarbete	48
4.4.4	Fördjupad samverkan mellan näringspolitik, regional tillväxtpolitik och kulturpolitik.....	50
4.4.5	Forskning inom kulturområdet	51
4.4.6	Jämställdhet	53
4.4.7	Kultur och hälsa	54
4.4.8	Funktionshinderspolitik.....	54
4.4.9	Regional fördelning av Statens kulturråds bidragsgivning	56
4.4.10	Redovisning av vissa kulturinstitutioners hyror	58
4.5	Revisionens iakttagelser.....	60
4.6	Budgetförslag	60
4.6.1	En ny modell för fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet	60
4.6.2	1:1 Statens kulturråd	63

4.6.3	1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	64
4.6.4	1:3 Skapande skola.....	65
4.6.5	1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet.....	66
4.6.6	1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	67
4.6.7	1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet.....	67
4.6.8	1:7 Myndigheten för kulturanalys	69
4.6.9	Bidrag till kulturverksamhet från AB Svenska Spel.....	69
5	Teater, dans och musik.....	71
5.1	Omfattning	71
5.2	Utgiftsutveckling.....	71
5.3	Mål.....	72
5.4	Resultatredovisning.....	72
5.5	Revisionens iakttagelser	75
5.6	Budgetförslag	75
5.6.1	Statens insatser på musikområdet reformeras	75
5.6.2	2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	77
5.6.3	2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.....	79
5.6.4	2:3 Statens musikverk.....	80
6	Litteraturen, läsandet och språket.....	83
6.1	Omfattning	83
6.2	Utgiftsutveckling.....	83
6.3	Mål.....	84
6.4	Resultatredovisning.....	84
6.4.1	Bibliotek	84
6.4.2	Litteratur och kulturtidskrifter.....	85
6.4.3	Språk.....	87
6.5	Revisionens iakttagelser	88
6.6	Budgetförslag	88
6.6.1	3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	88
6.6.2	3:2 Talboks- och punktskriftsbiblioteket	88
6.6.3	3:3 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	90
6.6.4	3:4 Institutet för språk och folkminnen.....	91
7	Bildkonst, arkitektur, form och design.....	93
7.1	Omfattning	93
7.2	Utgiftsutveckling.....	93
7.3	Mål.....	94
7.4	Resultatredovisning.....	94
7.4.1	Arkitektur, form och design	94
7.4.2	Bildkonst	95
7.5	Revisionens iakttagelser	96
7.6	Budgetförslag	96
7.6.1	4:1 Statens konstråd	96
7.6.2	4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	97
7.6.3	4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	98
7.6.4	4:4 Bidrag till bild- och formområdet	99

8	Kulturskaparnas villkor	101
8.1	Omfattning.....	101
8.2	Utgiftsutveckling	101
8.3	Mål	102
8.4	Resultatredovisning	102
8.5	Revisionens iakttagelser.....	104
8.6	Budgetförslag	104
8.6.1	5:1 Konstnärsnämnden.....	104
8.6.2	5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer.....	105
9	Arkiv.....	107
9.1	Omfattning.....	107
9.2	Utgiftsutveckling	107
9.3	Mål	108
9.4	Resultatredovisning	108
9.5	Revisionens iakttagelser.....	110
9.6	Budgetförslag	110
9.6.1	6:1 Riksarkivet.....	110
10	Kulturmiljö	113
10.1	Omfattning.....	113
10.2	Utgiftsutveckling	113
10.3	Mål	114
10.4	Resultatredovisning	114
10.5	Revisionens iakttagelser.....	116
10.6	Budgetförslag	116
10.6.1	7:1 Riksantikvarieämbetet	116
10.6.2	7:2 Bidrag till kulturmiljövård.....	117
10.6.3	7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning.....	119
11	Museer och utställningar.....	121
11.1	Omfattning.....	121
11.2	Utgiftsutveckling	121
11.3	Mål	122
11.4	Resultatredovisning	122
11.5	Revisionens iakttagelser.....	126
11.6	Budgetförslag	126
11.6.1	8:1 Centrala museer: Myndigheter	126
11.6.2	8:2 Centrala museer: Stiftelser	128
11.6.3	8:3 Bidrag till vissa museer	129
11.6.4	8:4 Riksutställningar	129
11.6.5	8:5 Forum för levande historia.....	130
11.6.6	8:6 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	131
12	Trossamfund	133
12.1	Omfattning.....	133
12.2	Utgiftsutveckling	133
12.3	Mål	134
12.4	Resultatredovisning	134
12.5	Revisionens iakttagelser.....	134
12.6	Budgetförslag	135

12.6.1	9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund.....	135
12.6.2	9:2 Stöd till trossamfund.....	135
13	Film.....	137
13.1	Omfattning.....	137
13.2	Utgiftsutveckling.....	137
13.3	Mål.....	138
13.4	Resultatredovisning.....	138
13.5	Budgetförslag.....	140
13.5.1	10:1 Filmstöd.....	140
14	Medier.....	141
14.1	Omfattning.....	141
14.2	Utgiftsutveckling.....	141
14.3	Mål.....	142
14.4	Resultatredovisning.....	142
14.4.1	Radio och tv i allmänhetens tjänst.....	142
14.4.2	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland.....	144
14.4.3	Kommersiell radio och tv.....	145
14.4.4	Lokal icke-kommersiell radio och tv.....	145
14.4.5	Digital radio.....	146
14.4.6	Presstöd.....	146
14.4.7	Taltidningar.....	147
14.4.8	Barn och unga i mediasamhället.....	148
14.4.9	Information om utvecklingen inom medieområdet.....	149
14.4.10	Internationellt samarbete.....	150
14.5	Revisionens iakttagelser.....	151
14.6	Budgetförslag.....	151
14.6.1	11:1 Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland.....	151
14.6.2	11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen.....	152
14.6.3	11:3 Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet.....	153
14.6.4	11:4 Statens medieråd.....	153
14.6.5	11:5 Stöd till taltidningar.....	154
14.6.6	Radio och tv i allmänhetens tjänst.....	155
15	Ungdomspolitik.....	157
15.1	Omfattning.....	157
15.2	Utgiftsutveckling.....	157
15.3	Mål.....	158
15.4	Resultatredovisning.....	158
15.4.1	Resultat.....	158
15.4.2	Analys och slutsatser.....	162
15.5	Revisionens iakttagelser.....	164
15.6	Politikens inriktning.....	164
15.6.1	Nya regler för det statliga stödet till ungdomsorganisationer och föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet.....	166
15.7	Budgetförslag.....	166
15.7.1	12:1 Ungdomsstyrelsen.....	166
15.7.2	12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet....	167
16	Politik för det civila samhället.....	169
16.1	Omfattning.....	169

16.2	Utgiftsutveckling	169
16.3	Mål	170
16.4	Politik för det civila samhället.....	170
16.4.1	Resultatredovisning	170
16.4.1.1	Mål och indikatorer.....	170
16.4.1.2	Resultat.....	170
16.4.1.3	Analys och slutsatser	172
16.4.2	Revisionens iakttagelser.....	173
16.4.3	Politikens inriktning	173
16.5	Idrottsfrågor.....	174
16.5.1	Mål	174
16.5.2	Resultatredovisning	175
16.5.2.1	Resultat.....	175
16.5.2.2	Analys och slutsatser	177
16.6	Friluftspolitik	177
16.6.1	Resultatredovisning	177
16.6.1.1	Resultat.....	177
16.6.1.2	Analys och slutsatser	178
16.6.2	Politikens inriktning	178
16.7	Budgetförslag	179
16.7.1	13:1 Stöd till idrotten.....	179
16.7.2	13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	180
16.7.3	13:3 Bidrag för kvinnors organisering	181
16.7.4	13:4 Stöd till friluftorganisationer.....	181
16.7.5	13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	182
16.7.6	13:6 Insatser för den ideella sektorn.....	184
17	Vuxenutbildning under utgiftsområde 17.....	187
17.1	Budgetförslag	187
17.1.1	14:1 Bidrag till folkbildningen.....	187
17.1.2	14:2 Bidrag till tolkutbildning och teckenspråkläro- utbildning	188
17.1.3	14:3 Bidrag till kontakttolkutbildning.....	189
18	Tillsyn av spelmarknaden	191
18.1	Omfattning.....	191
18.2	Mål	191
18.3	Resultatredovisning	191
18.3.1	Spelmarknadens utveckling	191
18.3.2	Tillsynen av spelmarknaden	193
18.3.3	Analys och slutsatser	193
18.4	Politikens inriktning	194
18.5	Budgetförslag	194
18.5.1	15:1 Lotteriinspektionen	194

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	14
Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	40
Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2011-2014, Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	40
Tabell 3.3 Ramnivå 2011 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	40
Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 17, netto	41
Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Kulturområdesövergripande verksamhet, utgiftsområde 17	43
Tabell 4.2 Regional fördelning av bidragsgivningen från Statens kulturråd 2009	57
Karta 4.3 Regional bidragsfördelning 2009.....	58
Karta 4.4 Regional bidragsgivning (kr/inv) 2009	58
Tabell 4.5 Hyreskostnader m.m. för vissa kulturinstitutioner under 2007-2009	59
Tabell 4.6 Anslagsutveckling.....	63
Tabell 4.7 Statliga utställningsgarantier.....	64
Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2011-2014, för 1:1 Statens kulturråd.....	64
Tabell 4.9 Anslagsutveckling.....	64
Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2011-2014, för 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	65
Tabell 4.11 Anslagsutveckling.....	65
Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2011-2014, för 1:3 Skapande skola	66
Tabell 4.13 Anslagsutveckling.....	66
Tabell 4.14 Härledning av anslagsnivån 2011-2014, för 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	67
Tabell 4.15 Anslagsutveckling.....	67
Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2011-2014, för 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	67
Tabell 4.17 Anslagsutveckling.....	67
Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2011-2014, för 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	68
Tabell 4.19 Överföringar till nytt anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	68
Tabell 4.20 Anslagsutveckling.....	69
Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2011-2014, för 1:7 Myndigheten för kulturanalys	69
Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom Teater, dans och musik, utgiftsområde 17	71
Tabell 5.2 Statlig bidragsgivning till regionala scenkonstinstitutioner 2009.....	74
Tabell 5.3 Statlig finansieringsandel av de regionala scenkonstinstitutionernas offentliga finansiering	74
Tabell 5.4 Bidrag till den fria scenkonsten 2009	74

Tabell 5.5 Den fria scenkonsten 2008.....	74
Tabell 5.6 Anslagsutveckling.....	77
Tabell 5.7 Ekonomisk redovisning för 2009.....	77
Tabell 5.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen.....	78
Tabell 5.9 Anslagsutveckling.....	79
Tabell 5.10 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	79
Tabell 5.11 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål.....	80
Tabell 5.12 Anslagsutveckling.....	80
Tabell 5.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:3 Statens musikverk.....	81
Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom Litteraturen, läsandet och språket, utgiftsområde 17.....	83
Tabell 6.2 Anslagsutveckling.....	88
Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter.....	88
Tabell 6.4 Anslagsutveckling.....	88
Tabell 6.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	89
Tabell 6.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:2 Talboks- och punktskriftsbiblioteket.....	90
Tabell 6.7 Anslagsutveckling.....	90
Tabell 6.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:3 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur.....	91
Tabell 6.9 Anslagsutveckling.....	91
Tabell 6.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:4 Institutet för språk och folkminnen.....	91
Tabell 7.1 Utgiftsutveckling inom Bildkonst, arkitektur, form och design, utgiftsområde 17.....	93
Tabell 7.2 Anslagsutveckling.....	96
Tabell 7.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:1 Statens konstråd.....	97
Tabell 7.4 Anslagsutveckling.....	97
Tabell 7.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	97
Tabell 7.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.....	98
Tabell 7.7 Anslagsutveckling.....	98
Tabell 7.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor.....	98
Tabell 7.9 Anslagsutveckling.....	99
Tabell 7.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:4 Bidrag till bild- och formområdet.....	99
Tabell 8.1 Utgiftsutveckling inom Kulturskaparnas villkor, utgiftsområde 17.....	101
Tabell 8.2 Anslagsutveckling.....	104
Tabell 8.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 5:1 Konstnärsnämnden.....	104
Tabell 8.4 Anslagsutveckling.....	105
Tabell 8.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	105
Tabell 8.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer.....	106
Tabell 9.1 Utgiftsutveckling inom Arkiv, utgiftsområde 17.....	107
Tabell 9.2 Anslagsutveckling.....	110
Tabell 9.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:1 Riksarkivet.....	110

Tabell 10.1 Utgiftsutveckling inom Kulturmiljö, utgiftsområde 17.....	113
Tabell 10.2 Anslagsutveckling.....	116
Tabell 10.3 Uppdragsverksamhet	117
Tabell 10.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:1 Riksantikvarieämbetet	117
Tabell 10.5 Anslagsutveckling.....	117
Tabell 10.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:2 Bidrag till kulturmiljövård.....	118
Tabell 10.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	118
Tabell 10.8 Anslagsutveckling.....	119
Tabell 10.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	119
Tabell 11.1 Utgiftsutveckling inom Museer och utställningar, utgiftsområde 17	121
Tabell 11.2 Antal besökare vid de centrala museerna 2007–2009.....	125
Tabell 11.3 Anslagsutveckling.....	126
Tabell 11.4 Sammanställning över medelsfördelningen till Centrala museer: Myndigheter	126
Tabell 11.5 Sammanställning över avgiftsinkomsterna ¹ till Centrala museer: Myndigheter	127
Tabell 11.6 Uppdragsverksamhet	127
Tabell 11.7 Uppdragsverksamhet	127
Tabell 11.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:1 Centrala museer: Myndigheter	127
Tabell 11.9 Anslagsutveckling.....	128
Tabell 11.10 Sammanställning över medelsfördelningen till Centrala museer: Stiftelser	128
Tabell 11.11 Sammanställning över avgiftsinkomsterna till Centrala museer: Stiftelser.....	128
Tabell 11.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:2 Centrala museer: Stiftelser.....	128
Tabell 11.13 Anslagsutveckling.....	129
Tabell 11.14 Sammanställning över medelstilledningen.....	129
Tabell 11.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:3 Bidrag till vissa museer.....	129
Tabell 11.16 Anslagsutveckling.....	129
Tabell 11.17 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:4 Riksutställningar	130
Tabell 11.18 Anslagsutveckling.....	130
Tabell 11.19 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:5 Forum för levande historia	131
Tabell 11.20 Anslagsutveckling.....	131
Tabell 11.21 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	131
Tabell 12.1 Utgiftsutveckling inom Trossamfund, utgiftsområde 17.....	133
Tabell 12.2 Anslagsutveckling.....	135
Tabell 12.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund.....	135
Tabell 12.4 Anslagsutveckling.....	135
Tabell 12.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 9:2 Stöd till trossamfund ...	136
Tabell 13.1 Utgiftsutveckling inom Film, utgiftsområde 17.....	137
Tabell 13.2 Anslagsutveckling.....	140
Tabell 13.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 10:1 Filmstöd.....	140

Tabell 14.1 Utgiftsutveckling inom Medier, utgiftsområde 17	141
Tabell 14.2 Anslagsutveckling	151
Tabell 14.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:1 Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	152
Tabell 14.4 Anslagsutveckling	152
Tabell 14.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	152
Tabell 14.6 Anslagsutveckling	153
Tabell 14.7 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:3 Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet.....	153
Tabell 14.8 Anslagsutveckling	153
Tabell 14.9 Offentligrättslig verksamhet.....	154
Tabell 14.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:4 Statens medieråd.....	154
Tabell 14.11 Anslagsutveckling	154
Tabell 14.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:5 Stöd till taltidningar.....	154
Tabell 14.13 Medelstilldelning.....	155
Tabell 14.14 Distributionskontots utveckling 2007–2009 samt prognos för 2010–2011	156
Tabell 15.1 Utgiftsutveckling inom Ungdomspolitik, utgiftsområde 17.....	157
Tabell 15.2 Anslagsutveckling	166
Tabell 15.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 12:1 Ungdomsstyrelsen	167
Tabell 15.4 Anslagsutveckling	167
Tabell 15.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet.....	167
Tabell 16.1 Utgiftsutveckling inom Politik för det civila samhället, utgiftsområde 17.....	169
Tabell 16.2 Anslagsutveckling	179
Tabell 16.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:1 Stöd till idrotten	179
Tabell 16.4 Anslagsutveckling	180
Tabell 16.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	180
Tabell 16.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	181
Tabell 16.7 Anslagsutveckling	181
Tabell 16.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:3 Bidrag för kvinnors organisering	181
Tabell 16.9 Anslagsutveckling	181
Tabell 16.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:4 Stöd till friluftorganisationer.....	182
Tabell 16.11 Anslagsutveckling	182
Tabell 16.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	183
Tabell 16.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	184
Tabell 16.14 Anslagsutveckling	184
Tabell 16.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	184
Tabell 16.16 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:6 Insatser för den ideella sektorn.....	185
Tabell 17.1 Anslagsutveckling	187
Tabell 17.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 14:1 Bidrag till folkbildningen.....	187
Tabell 17.3 Anslagsutveckling	188

Tabell 17.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 14:2 Bidrag till tolkutbildning och teckenspråkläroinbildning	188
Tabell 17.5 Anslagsutveckling.....	189
Tabell 17.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 14:3 Bidrag till kontakttolkutbildning	189
Tabell 18.1 Spelmarknadens bruttoomsättning	191
Tabell 18.2 Marknadsandelar av bruttoomsättningen	192
Tabell 18.3 De omsättningsmässigt största spelformerna.....	192
Tabell 18.4 Anslagsutveckling.....	194
Tabell 18.5 Offentligrättslig verksamhet.....	194
Tabell 18.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 15:1 Lotteriinspektionen ...	194

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet (avsnitt 2.1 och 4.6.1),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i arkivlagen (1990:782) (avsnitt 2.2 och 9.6.1),
3. godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2011 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2010 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidraget ska fördelas enligt de närmare anvisningar som beslutas av regeringen (avsnitt 4.6.9),
4. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor under 2012 (avsnitt 5.6.3),
5. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 3:2 *Talboks- och punktskriftsbiblioteket* beställa talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under perioden 2012–2014 (avsnitt 6.6.2),
6. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 4:2 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* beställa konstverk som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor under perioden 2012–2014 (avsnitt 7.6.2),
7. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor under perioden 2012–2021 (avsnitt 8.6.2),
8. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor under perioden 2012–2014 (avsnitt 10.6.2),
9. godkänner regeringens förslag till medeltilldelning för 2011 från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida avseende Myndigheten för radio och tv (avsnitt 14.6.6),
10. godkänner regeringens förslag till medelsberäkning för 2011 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB (avsnitt 14.6.6),
11. bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot för tv-

- distribution intill ett belopp av 700 000 000 kronor (avsnitt 14.6.6),
12. godkänner regeringens förslag om dels överföring av medel till distributionskontot från rundradiokontot, dels överföring av medel från distributionskontot till Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB (avsnitt 14.6.6),
 13. godkänner regeringens förslag om att riktlinjerna för statsbidragen till barn- och ungdomsorganisationerna upphävs (avsnitt 15.6.1),
 14. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kronor under 2012–2014 (avsnitt 16.7.2),
 15. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 13:5 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under 2012 (avsnitt 16.7.5),
 16. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor under perioden 2012–2015 (avsnitt 16.7.6),
 17. för budgetåret 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Statens kulturråd	Ramanslag	45 906
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	Ramanslag	213 478
1:3 Skapande skola	Ramanslag	150 079
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	Ramanslag	35 983
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	Ramanslag	9 898
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	Ramanslag	1 241 077
1:7 Myndigheten för kulturanalys	Ramanslag	9 347
2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	Ramanslag	944 815
2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	Ramanslag	166 503
2:3 Statens musikverk	Ramanslag	119 744
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	Ramanslag	123 682
3:2 Talboks- och punktskriftsbiblioteket	Ramanslag	85 272
3:3 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	Ramanslag	16 548
3:4 Institutet för språk och folkminnen	Ramanslag	52 855
4:1 Statens konstråd	Ramanslag	7 788
4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	Ramanslag	33 100
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	Ramanslag	11 252
4:4 Bidrag till bild- och formområdet	Ramanslag	27 199
5:1 Konstnärsnämnden	Ramanslag	18 015
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	Ramanslag	325 757
6:1 Riksarkivet	Ramanslag	343 653
7:1 Riksantikvarieämbetet	Ramanslag	210 510
7:2 Bidrag till kulturmiljövård	Ramanslag	251 718
7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	Ramanslag	460 000

8:1	Centrala museer: Myndigheter	Ramanslag	932 932
8:2	Centrala museer: Stiftelser	Ramanslag	235 081
8:3	Bidrag till vissa museer	Ramanslag	42 213
8:4	Riksutställningar	Ramanslag	43 071
8:5	Forum för levande historia	Ramanslag	43 345
8:6	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	Ramanslag	80
9:1	Nämnden för statligt stöd till trossamfund	Ramanslag	4 899
9:2	Stöd till trossamfund	Ramanslag	50 232
10:1	Filmstöd	Ramanslag	287 324
11:1	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	Ramanslag	21 261
11:2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	Ramanslag	2 173
11:3	Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet	Ramanslag	583
11:4	Statens medieråd	Ramanslag	16 779
11:5	Stöd till taltidningar	Ramanslag	125 456
12:1	Ungdomsstyrelsen	Ramanslag	27 111
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	Ramanslag	250 440
13:1	Stöd till idrotten	Ramanslag	1 704 851
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	Ramanslag	32 164
13:3	Bidrag för kvinnors organisering	Ramanslag	28 163
13:4	Stöd till friluftorganisationer	Ramanslag	27 785
13:5	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	Ramanslag	15 000
13:6	Insatser för den ideella sektorn	Ramanslag	24 958
14:1	Bidrag till folkbildningen	Ramanslag	3 274 817
14:2	Bidrag till tolkutbildning och teckenspråkläroverutbildning	Ramanslag	37 555
14:3	Bidrag till kontakttolkutbildning	Ramanslag	15 782
15:1	Lotteriinspektionen	Ramanslag	46 583
Summa			12 194 817

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Ett landsting får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om

1. en regional kulturplan har upprättats av landstinget, och
2. kulturplanen överensstämmer med de föreskrifter som regeringen meddelar.

Vad som sägs om landsting i denna lag gäller även för Gotlands kommun.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om regionala kulturplaner samt om uppföljning och redovisning av statsbidragen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

2.2 Förslag till lag om ändring i arkivlagen (1990:782)

Härigenom föreskrivs att 7, 8, 11 och 13 §§ arkivlagen (1990:782) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

För tillsynen av att myndigheterna och sådana organ som avses i 1 § tredje stycket fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ *skall* det finnas arkivmyndigheter *såväl* inom den statliga *som* den kommunala förvaltningen.

Arkivmyndigheterna *skall* dock inte ha tillsyn över riksdagens myndigheter, *regeringen*, myndigheter inom *regeringens kansli* eller utrikesrepresentationen.

För tillsynen av att myndigheterna och sådana organ som avses i 1 § tredje stycket fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ *ska* det finnas arkivmyndigheter inom den statliga *och* den kommunala förvaltningen.

Arkivmyndigheterna *ska* dock inte ha tillsyn över riksdagens myndigheter, *regeringen*, myndigheter inom *Regeringskansliet* eller utrikesrepresentationen.

8 §²

Regeringen bestämmer *vilka arkivmyndigheter* som ska finnas för tillsynen över de statliga myndigheterna. Tillsynen över att sådana organ som avses i 2 § fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ ska skötas av *de statliga arkivmyndigheterna*.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet i kommunen och landstingsstyrelsen i landstinget, om inte kommunfullmäktige eller landstingsfullmäktige har utsett någon annan nämnd eller styrelse till arkivmyndighet.

Den kommunala arkivmyndigheten ska se till att sådana juridiska personer som avses i 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ denna lag. I de fall flera kommuner eller flera landsting bestämmer tillsammans i ett sådant företag fullgörs uppgiften av arkivmyndigheten i den kommun eller det landsting som kommunerna eller landstingen kommer överens om.

Tillsynen över att sådana enskilda organ som avses i 1 § tredje stycket 1 fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ ska skötas av *de statliga arkivmyndigheterna* i de fall det enskilda organet förvarar ett statligt arkiv och av de kommunala arkivmyndigheterna i de fall det enskilda organet förvarar ett

Regeringen bestämmer *vilken arkivmyndighet* som ska finnas för tillsynen över de statliga myndigheterna. Tillsynen över att sådana organ som avses i 2 § fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ ska skötas av *den statliga arkivmyndigheten*.

Tillsynen över att sådana enskilda organ som avses i 1 § tredje stycket 1 fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ ska skötas av *den statliga arkivmyndigheten* i de fall det enskilda organet förvarar ett statligt arkiv och av de kommunala arkivmyndigheterna i de fall det enskilda organet förvarar ett

¹ Senaste lydelse 1999:305.

² Senaste lydelse 2009:445.

kommunalt arkiv.

De statliga arkivmyndigheterna ska också sköta tillsynen över att Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ avseende handlingar som förvaras med stöd av lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m.

kommunalt arkiv.

Den statliga arkivmyndigheten ska också sköta tillsynen över att Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ avseende handlingar som förvaras med stöd av lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m.

11 §³

Om en statlig myndighet har upphört och dess verksamhet inte har förts över till en annan statlig myndighet, *skall* myndighetens arkiv överlämnas till *en arkivmyndighet* inom tre månader, såvida inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriver något annat.

I lagen (1994:1383) om överlämnande av allmänna handlingar till andra organ än myndigheter för förvaring finns bestämmelser om förvaring av statliga myndigheters arkiv hos enskilda organ i vissa fall. Bestämmelser om förvaring av allmänna handlingar finns också i lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m.

Om en statlig myndighet har upphört och dess verksamhet inte har förts över till en annan statlig myndighet, *ska* myndighetens arkiv överlämnas till *den statliga arkivmyndigheten* inom tre månader, såvida inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriver något annat.

13 §

Statliga arkivmyndigheter får ta emot arkivmaterial också från enskilda.

Den statliga arkivmyndigheten får ta emot arkivmaterial också från enskilda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

³ Senaste lydelse 1999:305.

3 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet är underindelad i följande områden:

- Kulturområdesövergripande verksamhet
- Teater, dans och musik
- Litteraturen, läsandet och språket
- Bildkonst, arkitektur, form och design
- Kulturskaparnas villkor
- Arkiv
- Kulturmiljö
- Museer och utställningar
- Trossamfund
- Film
- Medier
- Ungdomspolitik
- Politik för det civila samhället
- Folkbildning
- Tillsyn av spelmarknaden

3.2 Politikens inriktning

3.2.1 Utgångspunkter

Kultur

De centrala uppgifterna för kulturpolitiken är att stödja konstnärligt skapande i olika former, att bevara och utveckla kulturarvet samt att medverka till att alla människor ska få goda förutsättningar att ta del av kulturlivet och få möjligheter till kulturutövande.

Riksdagen beslutade i december 2009 om nya nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145).

Målen lyder: Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Tre övergripande prioriteringar vägleder regeringens kulturpolitik:

- *Barns och ungas rätt till kultur.* Kultur är viktigt för barns och ungas utveckling och lärande. Kunskap och insikt om den egna kulturen är också en förutsättning för att bättre förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar.
- *Kulturarv för framtiden.* Såväl det historiska som det moderna kulturarvet måste värnas som en tillgång för dagens och kommande generationer.
- *Förbättrade villkor för den nyskapande kulturen.* Kulturskapare ska ha goda möjligheter att fritt utveckla konsten i alla dess former och det ska finnas bra förutsättningar att göra den tillgänglig för fler.

Regeringen har kraftfullt värnat och utvecklat barns och ungdomars rätt till kultur; både deras möjligheter att delta i det kulturella livet och att själva få skapa och uttrycka sig. Det framhålls i de nya kulturpolitiska målen och har bl.a. kommit till uttryck genom satsningen Skapande skola, som successivt har byggts ut och nu föreslås omfatta hela grundskolan. Satsningen syftar till att öka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet och bidrar till att öka barns och ungas tillgång till kultur och eget skapande samt till ökad målpuppfyllelse i skolan.

Ett levande och tillgängligt kulturarv är viktigt för att vi ska kunna förstå vår samtid och vårt ursprung. Kulturarvet skapar perspektiv på samhället och dess utveckling och berikar människors liv. De stora samlingar som våra institutioner bevarar, forskar om och visar blir genom utvecklad teknik enklare för alla att ta del av. Regeringen fortsätter att utveckla samverkan och öka delaktigheten inom kulturarvsområdet. Förvaltning och utveckling av kulturarvet är även en viktig bas för diversifiering av näringslivet i Sveriges landsbygder.

Kulturfastigheterna är en viktig del av kulturarvet. Regeringen föreslår därför en bred satsning på kulturfastigheterna som möjliggör att Nationalmuseums och Kungliga Operans unika huvudbyggnader kan bevaras.

Goda villkor för det konstnärliga skapandet är en av grundförutsättningarna för ett vitalt och mångfasetterat kulturliv. För detta behövs rättvisa och ändamålsenliga förutsättningar som

tar hänsyn till kulturskapares speciella arbetsvillkor och livssituation. Målet är att skapa större möjligheter för denna grupp att leva på inkomsterna av sitt skapande. Regeringen fortsätter den påbörjade satsningen att främja kulturella och kreativa näringar. Kulturskapare har en stor betydelse för de kulturella och kreativa näringarnas utveckling. Satsningen kan bidra till kunskapsuppbyggnad och en breddad arbetsmarknad för kulturskapare. Undervisning om entreprenörskap inom ramen för de konstnärliga utbildningarna är en betydelsefull del av detta.

I december 2009 beslutade riksdagen, med utgångspunkt i den kulturpolitiska propositionen, om en ny modell för fördelning av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). En utredning, Kultursamverkansutredningen, har i sitt betänkande (SOU 2010:11) föreslagit att modellen bör genomföras successivt fr.o.m. 2011.

Medier

Utgångspunkten för regeringens politik inom medieområdet är att garantera yttrandefriheten och tryckfriheten.

En mediemarknad med många fria och självständiga aktörer, tydliga spelregler och sund konkurrens ger enligt regeringen goda förutsättningar för fri åsiktsbildning, fritt utbyte av idéer och reella möjligheter att granska makthavare. Tillgången till medier är nu avsevärt större än tidigare, bland annat till följd av internationalisering, avregleringar på marknaden och den tekniska utvecklingen. Allt fler medieföretag väljer också att använda sig av flera olika tekniska plattformar för att föra ut sitt innehåll.

Både kommersiella och ideella aktörer är väsentliga för ett brett medieutbud med olika infallsvinklar. Medieområdet behöver samtidigt mer än enbart marknadslösningar. Presstödet är viktigt för mediemångfalden på framför allt regional och lokal nivå. Radio och tv i allmänhetens tjänst är betydelsefullt för att ett allsidigt medieutbud ska kunna komma alla till del. Den särskilda finansieringen genom radio- och tv-avgiften ger samtidigt radio och tv i allmänhetens tjänst en särskilt gynnsam ställning i förhållande till övriga aktörer på marknaden.

Den tekniska utvecklingen tillsammans med det europeiska regelverket och förändringarna på mediemarknaden har medfört att lagstiftningen på radio- och tv-området har varit i behov av modernisering, liberalisering och förenkling. Riksdagen har därför, efter förslag från regeringen, beslutat om en ny radio- och tv-lag (2010:696). De nya reglerna förbättrar spelreglerna för framför allt de kommersiella aktörerna vilket ger ökade förutsättningar för en livskraftig radio- och tv-bransch. Regeringen avser att ta initiativ till en fortsatt översyn av lagstiftningen för att skapa än bättre förutsättningar för de kommersiella aktörerna att verka på marknaden.

Det nya medielandskapets ökade möjligheter till delaktighet förutsätter medvetna och kunniga medborgare som själva kan bedöma tillgänglig information. Regeringen arbetar aktivt med insatser till olika målgrupper – framför allt barn och unga – och främjande av självreglering hos marknadens aktörer.

Trossamfund

Trossamfunden kan genom sin verksamhet bidra till större kunskap, förståelse och respekt för olika trosriktningar. Detta är av stor samhälllig betydelse, inte minst i socialt arbete och i integrationsprocessen. Ett annat område där det under senare år blivit allt tydligare att trossamfunden spelar en betydelsefull roll är inom krisberedskapssammanhang. Kyrkor och andra religiösa mötesplatser är ofta självklara platser för människor i behov av tröst och stöd i svåra situationer. Från och med 2008 är uppgiften att hantera frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssammanhang inskriven i instruktionen för Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST).

Det övergripande syftet med statens stöd till trossamfund är att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva långsiktig religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och social omsorg m.m. Genom samverkan mellan SST och trossamfunden behandlas angelägna frågeställningar kring bl.a. värderingar, respekt och tolerans.

Trossamfunden erbjuder en möjlighet för människor att ge uttryck för andliga och existentiella behov och frågeställningar. Den religiösa mångfalden i samhället, liksom

engagemanget för etiska, existentiella och religiösa frågor, medför förväntningar på insatser från trossamfunden, både från enskilda och från samhället. Kontakter och samverkan mellan olika trossamfund, liksom trossamfundens egen medverkan inom olika samhällsområden, är värdefull. Regeringen har fortlöpande dialog med trossamfunden genom ett särskilt råd, Regeringens råd för kontakt med trossamfunden, som består av representanter från staten och samfunden.

Ungdomspolitik

Hösten 2009 lämnade regeringen till riksdagen en skrivelse med en strategi för ungdomspolitiken (skr. 2009/10:184, bet. 2009/10:KrU6, rskr. 2009/10:184). I strategin redogörs för inriktningen av det framtida ungdomspolitiska arbetet samt för aktuella utmaningar. Som ett led i att möta dessa utmaningar presenteras i strategin även ett handlingsprogram som består av 45 insatser. Dessa syftar till att stärka ungdomars egenmakt genom utbildning, att underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden, att främja ungdomars hälsa och att motverka utsatthet, att öka ungdomars delaktighet och att förbättra förutsättningarna för ungdomars kultur- och fritidsaktiviteter.

Bland de insatser som genomförs är den pågående reformeringen av det svenska utbildningssystemet av stor betydelse, liksom de insatser som görs inom arbetsmarknadspolitiken. Vidare genomförs insatser för att motverka utsatthet bland ungdomar, bl.a. i syfte att motverka hedersrelaterat våld och förtryck samt ungas utsatthet för påtvingade äktenskap. Regeringen avser också att lyfta fram ungas situation i arbetet mot mäns våld mot kvinnor och i arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Mot bakgrund av Ungdomsstyrelsens rapport om hälsosituationen för homo- och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner har regeringen tagit initiativ till insatser som riktas till dem som möter unga i sin yrkesroll i syfte att öka kompetensen i dessa frågor.

Ett nytt bidragssystem kommer att införas för det statliga bidraget till ungdomsorganisationerna och för föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet. Det nya regelssystemet ska göra det möjligt för fler

organisationer att söka och få bidrag och ska vara tydligt och lättöverskådligt. Från 2011 ersätts de medel som tidigare tillförts av AB Svenska Spel för föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet av ett utökat anslag för statsbidraget till ungdomsorganisationerna om 165 miljoner kronor. Denna förändring innebär stabilare planeringsförutsättningar för ungdomsorganisationerna.

Det är viktigt att finna former för att stimulera ungdomar som tidigare inte varit aktiva i föreningslivet till engagemang. Regeringen har därför initierat en försöksverksamhet med särskilt stöd till ungdomsorganisationer som vill arbeta med uppsökande verksamhet för att nå unga i utanförskapsområden. Regeringen avser att förlänga satsningen till att omfatta även 2011 och 2012.

Under 2010 och 2011 inleds genomförandet av målen i det nya ramverket för det ungdomspolitiska samarbetet i EU. Prioriterade områden är ungdomars etablering på arbetsmarknaden och ungdomars delaktighet i samhället.

Ungdomspolitikens inriktning behandlas mer utförligt i avsnitt 15.6 Politikens inriktning.

Politik för det civila samhället

Genom riksdagens beslut om propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195) fastställdes den nya inriktningen av politiken för det civila samhället.

Regeringen verkar för att tydliggöra och lyfta fram generella frågor om det civila samhället utifrån de olika områden där det civila samhällets organisationer verkar. Regeringen avser också att följa upp och utveckla villkoren för det civila samhället och dess organisationer vad avser dialog och samråd, möjligheter till stöd genom tydliga och stabila bidragssystem samt möjligheter till självfinansiering. Viktiga utgångspunkter är att förändringar ska utformas i dialog med de berörda inom föreningslivet samt att den administrativa bördan på ideellt arbete bör vara så liten som möjligt.

Regeringen har för avsikt att fortsätta att utveckla dialogen och samverkan med det civila samhällets organisationer. Det partsgemensamma forum som har inrättats kommer att

möjliggöra kontinuerlig dialog om generella frågor om det civila samhället.

Regeringen kommer även att verka för att överenskommelserna mellan regeringen, idéburna organisationer och Sveriges Kommuner och Landsting följs upp och utvecklas. Det faktum att dialogprocesserna med dessa parter har kunnat genomföras och lett fram till överenskommelser visar på en gemensam vilja till samverkan kring frågor om välfärdens utveckling. Regeringen kommer därför att under hösten 2010 bjuda in det civila samhällets organisationer till ännu en dialog, som kommer att handla om vilken roll organisationerna kan spela för att bidra till att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Vidare fortsätter den dialog på kulturområdet som inleddes under 2010 mellan regeringen, organisationer inom det civila samhället, Statens kulturråd och kommuner och landsting.

Den pilotverksamhet som under 2010 genomförs i Regeringskansliet (Integrations- och jämställdhetsdepartementet) för utökat samråd med det civila samhällets organisationer som ett komplement till remissförfarandet kommer att utvärderas under 2011. Regeringen kommer därefter att överväga om sådant utökat samråd kan spridas till fler beslutsprocesser i Regeringskansliet.

Regeringen avser att under 2011 fortsätta verka för att möjligheter till engagemang i det civila samhället aktivt ska erbjudas dem som själva inte har sökt sig till sådan verksamhet. Det är angeläget att människor som har begränsade nätverk eller som befinner sig i utanförskap erbjuds möjligheter till kontakter och verksamhet som kan öka deras delaktighet i samhällslivet. Bidragssystemen för statligt stöd till det civila samhällets organisationer kommer successivt att ses över för att villkoren för organisationsbidrag på olika verksamhetsområden ska kunna bli mer enhetliga och för att bidragssystemens stabilitet ska öka, främst genom att fler bidrag grundas på förordningar. Den andel av det totala statliga stödet till organisationslivet som utgörs av organisationsbidrag och andra generella stödformer bör inte minska i förhållande till mer styrda och kort-siktiga bidrag.

Stödet till allmänna samlingslokaler är fortsatt viktigt för att bidra till en demokratisk infrastruktur i form av samlingslokaler som är

tillgängliga för föreningslivet i alla delar av landet.

Det tioåriga forskningsprogram om det civila samhället som har beslutats är en angelägen och långsiktig satsning med syfte att utveckla, fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhällets roll, sammansättning, verksamhet och utveckling. I denna kunskapsatsning ingår även att samla in och redovisa statistik om det civila samhället och dess organisationer.

Europeiska unionens råd har fattat beslut om att 2011 ska vara Europeiska året för frivillig- arbete för främjande av aktivt medborgarskap. Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att planera, förbereda och samordna temaårets genomförande i Sverige (IJ2010/433/UF).

Inriktningen på politiken för det civila samhället behandlas mer utförligt i avsnitt 16.4.3 Politikens inriktning.

Idrott

Den nationella idrottspolitiken syftar till en god folkhälsa genom att uppmuntra och ge möjlighet till motion och idrott. Politiken bygger på en fri och självständig idrottsrörelse grundad på ideellt engagemang och en bred verksamhet. I detta ingår att främja barn- och ungdomsidrotten, värna om god etik, ge lika förutsättningar för flickor och pojkar, kvinnor och män, att arbeta aktivt för integration samt att värna om demokratisk utveckling och delaktighet. Idrotten innebär även underhållning och glädje för många människor. Regeringen stödjer idrottens barn- och ungdomsverksamhet och värnar idrottens självständighet. Regeringen stödjer även arbetet mot dopning och verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft. Idrotten tar ett betydande ansvar för användning och prioritering av det stöd som kommer från staten vilket innebär att den statliga styrningen av stödet till idrotten har kunnat minskas. Från och med 2011 får svensk idrott sitt statliga stöd över statsbudgeten och är inte längre beroende av storleken på överskottet från AB Svenska Spel.

3.2.2 Prioriteringar avseende kultur, medier och idrott

Barn och unga

Kulturpolitiken bör ge förutsättningar för att barn och unga i hela landet har tillgång till ett

kulturutbud och kulturella aktiviteter som präglas av mångfald och hög kvalitet.

En utbyggnad av Skapande skola

Hela 97 procent av landets kommuner och en tredjedel av friskolorna har någon gång under 2008–2010 ansökt om medel inom ramen för satsningen Skapande skola. Statens kulturråds uppföljning av det första årets bidragsgivning visar att drygt 165 000 elever har fått ta del av kulturella upplevelser och själva fått pröva estetiska uttrycksformer. Insatserna uppvisar en stor bredd där dansen intar en särställning. Cirka 1 000 olika kulturaktörer har arbetat inom Skapande skola under 2008 och 2009. Skolorna har använt sig av såväl enskilda konstnärligt verksamma personer som institutioner och fria grupper.

Merparten av elever och skolpersonal anser att arbetet med Skapande skola har varit mycket positivt, enligt skolhuvudmännens redovisningar till Statens kulturråd. Satsningen har inspirerat eleverna till eget skapande och egna kulturupplevelser i skolan och på fritiden. Skapande skola har enligt flertalet skolhuvudmän påverkat lärandeprocesser och kunskapsinhämtning positivt. För 2010 fördelades medel till 370 skolhuvudmän. De sökande som har bedrivit Skapande skola-verksamhet i ett eller två år har ofta höjt sin ambitionsnivå då de hittat former för samverkan, främst på lokal men även på regional nivå.

Regeringen föreslår att Skapande skola-satsningen byggs ut fr.o.m. 2011 till att även omfatta årskurserna 1–3. Anslaget till Skapande skola föreslås tillföras ytterligare medel och därmed uppgå till totalt 150 miljoner kronor riktat till årskurserna 1–9.

Statens medieråd bildas

Medier har stor genomslagskraft, vilket är särskilt viktigt att uppmärksamma när det gäller barn och unga. Medier blir en allt större del av barns och ungas vardag. Barn och unga är inte enbart mediekonsumenter, utan ofta även aktörer och medskapare, t.ex. i datorspel och sociala medier på Internet. Det är angeläget att stärka barn och unga i denna roll. Det kan ske bl.a. genom att bidra till att öka medvetenheten hos barn och unga som medieanvändare.

I enlighet med vad som anförs i regeringens proposition Filmcensuren för vuxna avskaffas – skyddet för barn och unga mot skadlig mediepåverkan stärks (prop. 2009/10:228) avser

regeringen att inrätta en ny myndighet, Statens medieråd, som ska inleda sin verksamhet den 1 januari 2011. Detta innebär att den verksamhet som i dag utförs av Medierådet, som är en kommitté under Kulturdepartementet, överförs till den nya myndigheten och att kommittén upphör. Regeringen föreslår i nämnda proposition att Statens biografbyrå avvecklas och att den del av dess verksamhet som avser åldersgränser för film övertas av den nya myndigheten.

Kulturfastigheter

Hyressättningen inom kulturområdet

Kostnadsbaserade hyror tillämpas för ett antal äldre byggnader på kulturområdet som i hög grad formats för sitt ändamål och kommit att bli symboler för respektive kulturinstitutioners verksamhet. Denna hyresprincip gäller för huvudbyggnaderna för Operan, Dramaten, Historiska museet, Nationalmuseum samt Naturhistoriska riksmuseet. Statens fastighetsverk (SFV) är hyresvärd för fastigheterna.

Samtliga byggnader med kostnadsbaserad hyra är statliga byggnadsminnen, vilket ställer stora krav på att underhållet hålls på en hög antikvarisk nivå. Trots detta har underhållet av byggnaderna under en lång följd av år varit eftersatt.

I ovan nämnda kulturfastigheter bedrivs i dag omfattande publik verksamhet som ställer höga krav på arbetsmiljö, tillgänglighet, säkerhet m.m. Sammantaget har det medfört att det finns en kombination av fastighetsmässiga – inklusive antikvariska – och verksamhetsmässiga skäl för att nu vidta omfattande åtgärder i huvudbyggnaderna för framför allt Nationalmuseum men även för Operan.

Riksdagen har som sin mening givit tillkänna (bet. 2009/10:KrU1, rskr. 2009/10:140) att regeringen bör

- dels överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet samt belysa vilken effekt som antikvariska merkostnader har på lokalkostnaderna,
- dels vidta åtgärder för att säkerställa att underhållet hålls på en väl avvägd nivå samt att kulturinstitutionerna ges incitament att

fortsätta arbetet med att förbättra tillgänglighet och långsiktig hållbar utveckling,

- dels uppmärksamma den fortsatta utvecklingen av Statens fastighetsverks administrationskostnader samt förtydliga och utöka Ekonomistyrningsverkets stöd till myndigheter i lokalförsörjningsfrågor.

Regeringen har för avsikt att ge utredningen om en översyn av statens fastighetsförvaltning (dir. 2009:45) ett tilläggsdirektiv med innebörden att se över nuvarande hyressättningsmodell för de fem kulturinstitutioner som berörs av riksdagens tillkännagivande. Vidare ingår i uppdraget att utreda underhållsnivån och effekten av de antikvariska insatserna. Regeringen följer också utvecklingen av SFV:s administrativa kostnader och kommer att se över det stöd som Ekonomistyrningsverket ger myndigheter i lokalförsörjningsfrågor. Ekonomistyrningsverkets stöd i lokalförsörjningsfrågor har sedan 2009 utökats och tydliggjorts.

Renovering av Nationalmuseum

Staten har ett ansvar för bevarandet och underhållet av de byggnader som är viktiga delar av det svenska kulturarvet. En av dessa är det byggnadsminnesförklarade Nationalmuseum. SFV, som förvaltar museibygnaden, har 2009 redovisat en förstudie om renovering och ombyggnad av Nationalmuseum. Den visade bl.a. att ett antal större åtgärder och insatser är oundgängliga om verksamhet ska kunna bedrivas i fortsättningen och byggnaden ska kunna bevaras. Efter kompletteringar och fortsatt dialog har Nationalmuseum med stöd av SFV tagit fram ett reviderat förslag till renovering med en planerad start 2013. Förslaget redovisas i myndighetens budgetunderlag för 2011–2013 (dnr Ku2010/444/KV). Enligt Nationalmuseum och SFV bedöms renoveringen av huvudbyggnaden ta drygt 2,5 år. För att arbetet ska kunna påbörjas 2013 har regeringen beslutat ge SFV medgivande att inleda en programskrivning för projektet. Förslaget, som ska analyseras närmare i programarbetet, innebär bl.a. att en transitbyggnad uppförs dit olika verksamheter evakueras under ombyggnaden.

En förutsättning för renoveringen är att museets verksamhet kommer att bedrivas långsiktigt i byggnaden, dvs. att byggnaden fortsätter vara en ändamålsfastighet. Museet planerar en rad samverkansprojekt som innebär

att samlingarna kan visas under renoveringsperioden. Renoveringen innebär bl.a. temporärt ökade kostnader för Nationalmuseum avseende hyra för transitbyggnad, evakuering av samlingarna och vård av samlingarna m.m. SFV bedömer att akut underhåll av fastigheten kan komma att behövas fram till evakuering och renovering om verksamhet ska kunna bedrivas i byggnaden.

Regeringen beräknar att Nationalmuseum tillförs 7,3 miljoner kronor 2011 för kostnader i samband med renovering och underhåll av fastigheten. För 2012 tillförs 23 miljoner kronor och fr.o.m. 2013 tillförs 33 miljoner kronor årligen.

Kungliga Operan

Kungliga Operan har ett brett uppdrag i egenkap av nationalscen. Operan ska ansvara för såväl kulturarvet som det nyskapande inom operans och balettens område. En viktig fråga är vad nationalscenen ska inrymma i framtiden och hur operakonsten ska ges möjligheter att utvecklas konstnärligt och publikt. Med dessa utgångspunkter arrangerade Kulturdepartementet under 2008 och 2009 seminarier om operakonsten. Av seminariediskussionerna framgick bl.a. att Sverige har stora möjligheter att utveckla och förnya operakonsten genom de samlade resurser som finns nationellt, regionalt och lokalt om det sker en bättre samverkan mellan institutionerna. Förutsättningarna är också goda för att förbättra utbudet av och tillgången till opera- och balettföreställningar i stora delar av landet. I samarbete med övriga opera- och balettinstitutioner har Kungliga Operan därför fått i uppdrag att föreslå nya former för samverkan. Samtidigt ska Operan pröva det nuvarande uppdraget för nationalscenen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2011. Regeringen har även beviljat ett särskilt bidrag om 700 000 kronor för genomförandet av en produktionsstyrd organisation på Kungliga Operan.

Operahuset är i stort behov av renoveringar. Den publika verksamheten ställer samtidigt höga krav på arbetsmiljö, tillgänglighet och säkerhet. Regeringen beräknar därför att Operan tillförs 5 miljoner kronor för 2011 för att finansiera vissa ökade kostnader till följd av underhålls- och investeringsåtgärder i byggnaden. Från och med 2012 beräknar regeringen att anslaget ökar med 2 miljoner kronor.

Naturhistoriska riksmuseet

På Naturhistoriska riksmuseet (NRM) medför avsaknaden av ändamålsenliga lokaler för vård och säker förvaring av samlingarna bl.a. dålig arbetsmiljö. Det gäller särskilt för den personal som arbetar med samlingarna. Mot denna bakgrund tillfördes NRM 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2010.

I enlighet med beräkningarna i tidigare budgetproposition beräknar regeringen att tillföra NRM ytterligare 1 miljon kronor fr.o.m. 2011.

Kulturarv för framtiden

Kulturpolitiken bör främja ett levande kulturarv som är angeläget för medborgarna i dag och bevaras för kommande generationer.

Det immateriella kulturarvet

Institutet för språk och folkminnen har på regeringens uppdrag gjort en genomgång av de konsekvenser som en implementering av Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet skulle få. Uppdraget har genomförts tillsammans med Riksarkivet, Statens kulturråd, Riksantikvarieämbetet, Nämnden för hemslöjdsfrågor och Stiftelsen Nordiska museet. I uppdraget har också ingått en översyn av ansvarsfördelningen mellan myndigheter när det gäller frågor om det immateriella kulturarvet. Uppdraget, som redovisades i december 2009, har nyligen remissbehandlats.

Konventionen om skydd av det immateriella kulturarvet som antogs av Unescos generalkonferens 2003 och trädde i kraft 2006 omfattar bland annat muntliga traditioner, sociala sedvänjor och traditionell hantverkskicklighet. En svensk ratificering av konventionen planeras och kan bl.a. ses som ett led i en vidgad helhetssyn på kulturarvet med dess materiella och immateriella värden. I anslutning till ratificeringen beräknar regeringen att Institutet för språk och folkminnen tillförs 1,5 miljoner kronor per år under 2011–2013 till särskilda projektinsatser och åtgärder för att stärka insatserna gällande det immateriella kulturarvet.

Statens historiska museer

Statens historiska museer har en viktig uppgift när det gäller att säkerställa att det tillvaratagna

arkeologiska kulturarvet bevaras. Uppdragsarkeologins volymökningar har fått betydande konsekvenser och museet har tagit fram ett åtgärdsprogram för att uppnå högre effektivitet i lokalutnyttjandet genom att bygga om magasinerna. Detta kräver investeringar som i dag inte ryms inom befintlig budget.

För att kunna hantera det ökade inflödet av nytt arkeologiskt fyndmaterial beräknar regeringen tillföra Statens historiska museer 1 miljon kronor fr.o.m. 2011.

Flygvapenmuseum

En utbyggnad av Flygvapenmuseum, som är en del av Statens försvarshistoriska museer, har varit nödvändig för att kunna visa den DC-3:a som sköts ned av sovjetiskt jaktflyg 1952. Utbyggnaden har skett successivt och regeringen har sammanlagt tillfört 8 miljoner kronor för utställningen av DC-3:an under åren 2007–2009. Under åren 2010–2012 överförs 3 miljoner kronor per år från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap för ombyggnaden och utställningen om det kalla kriget.

För att säkerställa driften av det nya Flygvapenmuseet beräknar regeringen att tillföra Statens försvarshistoriska museer 1 miljon kronor fr.o.m. 2011.

Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet

Myndigheten har påbörjat en nödvändig investering i utökade och förbättrade magasinlokaler för de värdefulla samlingarna. Samtidigt har hyreskostnaderna för fastigheten som rymmer Hallwylska museet ökat.

Regeringen beräknar mot denna bakgrund att Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet tillförs 1 miljon kronor fr.o.m. 2011.

Forum för levande historia

Forum för levande historia bildades 2003. Myndigheten har till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har till särskild uppgift att informera om Förintelsen och om kommunismens brott mot mänskligheten. Någon samlad uppföljning och utvärdering av verksamheten och dess förutsättningar har inte gjorts sedan tillkomsten av myndigheten. Regeringen avser därför att göra en uppföljning och utvärdering av Forum för levande historia.

Vidare avser regeringen att ge Forum för levande historia i uppdrag att utifrån bl.a. betänkandet Romers rätt – en strategi för romer i Sverige (SOU 2010:55) utreda hur romernas kultur och språk kan få en starkare ställning än i dag.

Kulturmöten och mänskliga rättigheter

Regeringen har i de kulturpolitiska målen och i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) betonat kulturens stora betydelse för arbetet med att främja interkulturellt utbyte. En rad uppdrag till olika institutioner har också getts inom detta område under de senaste åren. Genom myndigheternas instruktioner har regeringen dessutom gett kulturmyndigheterna i uppdrag att integrera bl.a. interkulturellt utbyte och samarbete i sin verksamhet.

Det är nu angeläget att göra ytterligare insatser för att öka förståelsen för värdet av ett öppet och demokratiskt samhälle som präglas av kulturell mångfald. Statens museer för världskultur är – i likhet med Forum för levande historia – en viktig resurs för arbetet med att främja interkulturellt utbyte, demokrati och mänskliga rättigheter i samhället. Regeringen avser därför att ytterligare förtydliga Statens museer för världskulturs uppdrag och roll i detta avseende.

Hus med historia

Regeringen har särskilt uppmärksammat det betydelsefulla arbete som ideella krafter bidrar med inom kulturområdet. Satsningen på Hus med historia belyser det viktiga arbete som hembygdsrörelsens medlemmar gör för ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

Hus med historia ger möjlighet till nya arbeten och fortbildning för hantverkare och byggnadsvårdare, samtidigt som byggnader som förvaltas av hembygdsföreningar och som representerar lokal byggnadskultur vårdas och därmed kan bevaras för framtiden. Insatserna ska skapa förutsättningar för utveckling av besöksnäringen och ge fler människor tillgång till viktiga delar av kulturarvet. Den historia som husen bär på kan vara en nyckel för att förstå historiska sammanhang och ge perspektiv på tillvaron, inte minst gäller det för barn och unga.

Hus med historia samordnas nationellt av Sveriges hembygdsförbund och avses ge effekter över hela landet. Regeringen har för åren 2010 och 2011 beräknat 15 miljoner kronor per år

inom ramen för anslaget till kulturmiljövård för detta ändamål.

Det kyrkliga kulturarvet

Den kyrkoantikvariska ersättningen har haft stor betydelse för bevarandet av det kyrkliga kulturarvet. För att säkerställa det långsiktiga bevarandet av de kyrkliga kulturminnena har regeringen fastslagit att ersättningen fr.o.m. 2010 ska vara 460 miljoner kronor per år. Detta belopp ska utgå t.o.m. 2014. Härigenom ges Svenska kyrkan goda och stabila planeringsförutsättningar för ett långsiktigt bevarande av de kyrkliga kulturminnena.

Ökad konkurrens inom det uppdragsarkeologiska området

Regeringens utgångspunkt är att det ska finnas effektiv konkurrens och en mångfald av aktörer på det uppdragsarkeologiska området. Därför pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att se över förutsättningarna för att öka konkurrensen, bl.a. genom att göra lagen om offentlig upphandling tillämplig. Inom ramen för detta arbete bereds fortsatt frågan om att skilja Riksantikvarieämbetets avdelning för arkeologiska undersökningar från myndigheten. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan under 2011.

Unidroit-konventionen om kulturföremål som stulits eller förts ut olagligt

Kulturföremålsutredningen har i sitt betänkande Sveriges tillträde till 1995 års Unidroitkonvention om stulna eller olagligt utförda kulturföremål (SOU 2005:3) lämnat förslag till författningsändringar med syfte att Sverige ska kunna ansluta sig till Unidroitkonventionen. I promemorian Nya kapitel i kulturminneslagen (Ds 2010:28) har frågan om vilka författningsändringar som krävs och är lämpliga för ett svenskt tillträde till konventionen ytterligare utretts. I promemorian, som har remitterats, föreslås bl.a. som huvudregel att kulturföremål som förts ut olagligt från en stat ska lämnas tillbaka till densamma på begäran.

Översyn av lagstiftningen på kulturmiljöområdet

Kulturarvet och kulturmiljön skyddas av ett flertal olika lagar och föreskrifter, bl.a. lagen om kulturminnen och miljöbalken. Kulturmiljön är ett resultat av mänskligt ägande och brukande av fastigheter, odlingslandskap, miljöer och kulturföremål. För att bevara kulturmiljöernas värden

är det viktigt att miljöerna används och hålls levande. Regeringen anser att möjligheterna att leva i, bruka och utveckla kulturskyddade fastigheter och miljöer behöver öka och kommer därför att initiera en översyn av regelverket på kulturmiljöområdet.

Estoniasamlingen

Ansvar för Estoniasamlingen, som är en databas med den information om Estonia-katastrofen som finns tillgänglig i Sverige, kommer under 2011 att överföras från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap till Riksarkivet. Finansiering sker genom att medel från den s.k. övertäckningsfonden betalas in på inkomsttitel till statsbudgeten. För år 2011 föreslås en höjning av Riksarkivets anslag med 960 000 kronor. Från och med 2012 beräknas höjningen till 400 000 kronor, jämfört med 2010 års anslag. Efter 2016 ska en förnyad bedömning göras av Riksarkivets kostnader för att förvalta Estoniasamlingen, som därefter ska finansieras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Förbättrade villkor för den nyskapande kulturen

Kulturpolitiken bör bidra till att det finns ekonomiska, administrativa och andra grundläggande förutsättningar för skapande verksamhet, inte minst för förnyelse och utveckling. För att möjliggöra detta krävs bl.a. goda villkor för de professionella kulturskaparna.

Tjänstepensioner vid vissa statsunderstödda teater-, dans- och musikinstitutioner

En särskild utredare har på regeringens uppdrag genomfört en översyn av regleringen av tjänstepensioneringen för de anställda vid vissa statsunderstödda teater-, dans- och musikinstitutioner. Totalt berörs cirka 5 700 anställda inom 63 scenkonstinstitutioner, varav ungefär 2 500 är dansare, sångare, skådespelare, musiker och andra scenkonstnärer.

Betänkandet Nytt pensionssystem för den statsunderstödda scenkonsten (SOU 2009:50) har remissbehandlats. I betänkandet lämnas förslag om att arbetsmarknadens parter bör ansvara för scenkonstnärernas pensionsvillkor, i likhet med vad som gäller på arbetsmarknaden i övrigt. Statens huvudsakliga ansvar föreslås fortsättningsvis ha sin utgångspunkt i att stödja scenkonstnärernas eventuella omställningsbehov.

Riksdagen har som sin mening givit till känna att regeringen bör vidta åtgärder vad gäller pensionsvillkoren inom scenkonsten (bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92).

Frågan om pensionsvillkoren inom scenkonstområdet bereds inom Regeringskansliet. Regeringen avser att återkomma i frågan.

Ett samlat ansvar för form och design

Form och design som kulturella uttryck har kommit att få en allt större plats i vår samtid. Den konstnärliga utvecklingen är stark och Sverige har haft stora framgångar sett ur ett internationellt perspektiv. Formområdet som helhet är också centralt när frågor om konsumtion och det hållbara samhället diskuteras. Få andra områden speglar på samma sätt vår moderna historia.

Sedan mer än ett decennium har ett museum med särskild inriktning på form- och designområdet diskuterats i olika utredningar och rapporter. Steg har också tagits mot att etablera en mötesplats för form och design. Arkitekturmuseet fick 2009 ett utvidgat uppdrag som innefattar formens och designens roll i samhället. Från och med 2010 har Arkitekturmuseet rollen som mötesplats för form och design, ett uppdrag som tidigare låg hos Föreningen Svensk Form.

Regeringen anser att nästa steg bör tas genom att ansvarsfördelningen på nationell nivå för samlingarna av design och konsthantverk ses över. Ett samlat ansvar för att ställa ut och förmedla kunskap om form och design har länge efterfrågats. Ett tydliggörande av det statliga uppdraget skulle bidra till att ge området en mer framträdande plats i samtidskulturen.

Mot denna bakgrund avser regeringen att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå hur en tydligt profilerad utställningsverksamhet kan skapas med utgångspunkt i nuvarande verksamhet vid Arkitekturmuseet, Moderna museet och Nationalmuseum samt eventuellt andra berörda institutioner. Utredningen ska beakta formområdets nära kopplingar till både arkitektur och samtidskonst. I det sammanhanget bör bl.a. Moderna museets framgångsrika publikarbete och museets position som ledande institution och plattform i det samtida konstlivet uppmärksammas. Vidare är det angeläget att förutsättningarna för samarbete med det privata näringslivet och högskolesektorn blir belyst.

Litteraturens villkor

En viktig prioritering på kulturområdet under den förra mandatperioden har varit att öka läsandet. De läsfrämjande insatser som stöds av Statens kulturråd har fått ökade resurser. Regeringen har också satsat på kunskapsreformen läsa-skriva-räkna inom ramen för skolväsendet.

Samtidigt som läsandet totalt sett fortsätter att vara starkt är det viktigt att uppmärksamma att det finns fortsatt tydliga sociala skillnader vad gäller läsvanor och att spridningen av den smalare litteraturen kan förbättras.

Ett minskat läsande i vissa grupper är problematiskt ur flera aspekter. Litteraturen tillhandahåller ett språk för att uttrycka mänskliga erfarenheter och värderingar som är betydelsefullt både för den enskilde och för samhället i stort. En vana vid att läsa och förstå längre sammanhängande texter av litterär eller resonerande art är en väsentlig förutsättning för att som medborgare fullt ut kunna delta i det offentliga samtalet. Att synligheten för viss typ av litteratur blir mindre, t.ex. när sortimentet i den traditionella bokhandeln blir smalare, gör det svårare för den som inte är specialintresserad att upptäcka nya författare och alternativa genrer även om en stor del av utbudet finns att tillgå via Internet.

Regeringen bedömer att 3 miljoner kronor per år avsätts under perioden 2012–2014 för insatser som syftar till att stärka bokens ställning och mångfalden på bokmarknaden, t.ex. vad gäller kvalitetslitteratur i översättning från andra språk, samt för att stödja insatser för fristadsförfattare.

Regeringen avser mot denna bakgrund att tillsätta en litteraturutredning bl.a. för att kartlägga villkoren för kvalitetslitteraturen och hur den når ut till publiken samt för att se över hur de läsfrämjande insatserna kan utvecklas.

Fristadsförfattare

Enligt de nationella kulturpolitiska mål som riksdagen beslutat ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. För konstnärer i länder som saknar demokratiska institutioner är den yttrandefrihet som är grundlagsskyddad i Sverige ett avlagset mål.

Flera svenska kommuner har på ett föredömligt sätt erbjudit skydd åt de författare som lever i länder där de trakasseras och för sina

åsiktens skull hotas av repressalier i form av fängelse, tortyr och dödsstraff.

Att stödja det europeiska fristadssystemet för förföljda författare och att få fler svenska orter att delta i det internationella nätverket av fristäder är en prioriterad fråga. De författare som kommer till Sverige är också en viktig tillgång för svenskt kulturliv.

Regeringen avser därför att redan 2011 ge Statens kulturråd i uppdrag att, i samverkan med bl.a. kommuner och landsting, arbeta för att fler svenska städer ska bli fristäder för förföljda författare samt att verka för fristadsförfattarnas möjligheter att bli en del av den litterära offentligheten.

Fortsatta insatser för Ingmar Bergmans konstnärliga arv

I samband med Ingmar Bergmans bortgång 2007 gjordes en särskild Bergmansatsning för att säkerställa att hans konstnärliga arv kan förvaltas och ge inspiration till morgondagens publik och framtidens utövare inom film- och scenkonst. Det innebar att en internationell teaterfestival i Ingmar Bergmans namn arrangerades under 2009, att rättigheter till sådana verk som tidigare inte visats för en svensk publik köptes in och att digitalisering av Ingmar Bergmans arkiv möjliggjordes.

I juni 2010 beslutade regeringen om fortsatta insatser på totalt 2 750 000 kronor, varav Kungliga Dramatiska Teatern beviljades 1,5 miljoner kronor för att genomföra en andra Ingmar Bergmanfestival 2012, Stiftelsen Ingmar Bergman beviljades 750 000 kronor till stiftelsearkivet och Stiftelsen Bergmancenter på Fårö beviljades 500 000 kronor för utveckling av Bergmancentret.

Kultur och hälsa

Forskning har påvisat ett positivt samband mellan deltagande i kulturella verksamheter och hälsa. De som är kulturellt aktiva och ofta t.ex. går på bio, teater och museer har generellt sett en bättre hälsa än genomsnittet av befolkningen.

Inom kommuner, regioner och landsting pågår ett brett utvecklingsarbete kring hur konst och kultur kan komplettera traditionella metoder, i synnerhet inom vård och omsorg och inom folkhälsoarbetet. Regeringen har under 2007–2009 avsatt 4 miljarder kronor i stimulansbidrag till kommuner och landsting för att höja kvaliteten i vården och omsorgen om äldre personer. Ett av de sju prioriterade områdena är

socialt innehåll. Huvudmännen har bl.a. genomfört aktiviteter som innebär att äldre inom omsorgen fått möjlighet att måla, skriva och sjunga. För 2010 utgår ytterligare drygt 677 miljoner kronor till bl.a. det sociala innehållet.

Regeringen har även initierat försöksverksamhet under benämningen ”kultur på recept”, som ett hjälpmedel i arbetet med att förebygga och förkorta sjukfrånvaro. Statens kulturråd har fått i uppdrag att samla och sprida kunskapen om det pågående arbetet inom området kultur och hälsa. Regeringen ser positivt på initiativ som ökar kunskapen om hur kultur kan komplettera friskvårdsinsatser t.ex. på arbetsplatser. Regeringen anser att samverkan mellan kulturpolitiken och andra politikområden bör fortsätta i syfte att bidra till en positiv utveckling inom bl.a. vårdsektorn och utbildningssektorn.

Unga kvinnors filmskapande

Ett av målen för statens filmstöd är att förbättra villkoren för kvinnors filmskapande. Andelen kvinnor bland svenska filmskapare har ökat, men männens dominans är fortfarande tydlig, bl.a. inom regi av lång spelfilm. Det gäller även för debuterande unga filmregissörer. Regeringen har mot den bakgrunden i juni 2010 beslutat om ett bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet på 1,1 miljoner kronor för stöd till unga kvinnors filmskapande i s.k. växthusverksamhet under 2010 och 2011. Vidare beräknar regeringen att tillföra ytterligare 0,75 miljoner kronor för ändamålet för 2012.

Biblioteksersättning

Sedan den 12 september 1985 finns en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare samt Svenska Fotografers förbund om rätt till förhandlingar beträffande biblioteksersättningens grundbelopp. Förhandlingar förs årligen mellan parterna. Vid förhandlingarna avseende 2011 års biblioteksersättning har överenskommelsens medlingsmöjlighet utnyttjats. Medlingsförfarande har därefter initierats. I avvaktan på medlingsresultatet kvarstår grundbeloppet för hemlån av originalverk tills vidare på 1 krona och 32 öre.

Tid för kultur

I propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145) presente-

rades den framtida inriktningen för kulturpolitiken. I propositionen betonas kulturens egenvärde samt kulturens och kreativitetens betydelse för andra samhällsområden. Nya mål för en nationell kulturpolitik har beslutats. Regeringen går nu vidare med de initiativ som togs i Tid för kultur.

Ett ökat regionalt inflytande och ansvar

En ny modell för fördelning av medel till regional kulturverksamhet ska införas, enligt riksdagens beslut.

Samverkansmodellen ger landstingen möjlighet att ansvara för fördelning av vissa statliga bidrag till regionala och lokala kulturverksamheter. En förutsättning är att landstingen tagit fram en regional kulturplan. Landstingen ska ta fram kulturplanerna, enligt föreskrifter som regeringen kommer att meddela, i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället. Denna ska vara ett underlag för statens bidragsgivning. Modellen ska bidra till ökad uppfyllelse av de nationella kulturpolitiska målen samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Samtidigt ska staten ha ett fortsatt övergripande strategiskt ansvar för den nationella kulturpolitiken.

Samverkansmodellen avses omfatta de landsting som uppfyller kriterierna i den lag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2 och avsnitt 4.6.1). Statens kulturråd har på regeringens uppdrag inlett dialoger med landstingen i Skåne, Västra Götalands, Hallands och Norrbottens län samt Gotlands kommun om att ingå i modellen fr.o.m. 2011.

De medel som föreslås ingå i modellen när den är fullt utbyggd uppgår till drygt 1,2 miljarder kronor och omfattar vissa bidrag till regionala kulturinstitutioner, bidrag till enskild regional arkivverksamhet, konsulentverksamhet samt till regionala resurscentrum för film och video. Statens kulturråd ansvarar i dag för fördelningen av huvuddelen av dessa medel. Ett nytt gemensamt anslag föreslås för de medel som modellen ska omfatta.

Landstingen ska fördela medlen till samtliga sådana verksamheter som i dag är stödberättigade enligt befintliga bestämmelser, dvs. till professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet, biblioteksverksamhet, konst- och kulturfrämjande verksamhet, regional enskild arkivverksamhet,

filmkulturell verksamhet samt främjande av hemslöjd. Bidragen kan även omfatta andra mottagare än institutioner med landsting eller kommun som huvudman. Inom ramen för samverkansmodellen kommer Statens kulturråd att kunna lämna stöd till tidsbegränsade strategiska utvecklingsinsatser av nationellt intresse.

Statens kulturråd ska ansvara för den länsvisa statliga bidragsfördelningen och dialogen med landstingen. För dessa uppgifter bör Statens kulturråd ha en god och nära samverkan med berörda statliga aktörer. Ett samverkansråd avses därför inrättas inom Statens kulturråd. Rådet bör bestå av representanter för statliga aktörer vars verksamhet berörs av den nya modellen.

Landstingen ska, enligt föreskrifter som regeringen kommer att meddela, följa upp de statliga medlens användning och redovisa detta till Statens kulturråd. Statens kulturråd ska dessutom genomföra en övergripande nationell uppföljning av samverkansmodellen och medlens användning.

Den kulturpolitiska analysmyndighet som avses inrättas fr.o.m. 2011 ska utvärdera modellen och dess effekter.

Regeringen kommer att i förordning utfärda föreskrifter med riktlinjer för de regionala kulturplanerna samt för genomförande av samverkansmodellen. Inriktningen är att modellen successivt ska byggas ut.

Insatserna inom musikområdet reformeras

De statliga insatserna inom musikområdet behöver reformeras och regeringen bedömer att en ny struktur för den centrala musikorganisationen bör införas. Syftet är att ge ökat inflytande åt musiklivets aktörer och ökad transparens. Statens insatser för musiklivet blir i huvudsak stödjande och rådgivande och inte producerande. Reformen innebär att resurser på sikt omfördelas från den centrala administrationen till det fria musiklivet.

Statens musiksamlingar får i uppdrag att skapa en ny plattform för musiken som ska bidra med nationell överblick och kompetensuppbyggnad samt främja internationell samverkan och hålla musikens kulturarv levande. I samband med detta utvidgade uppdrag ska myndigheten byta namn till Statens musikverk.

Regeringen har våren 2010 beslutat att förstärka Statens kulturråds bidragsgivning till musikområdet med totalt 4,5 miljoner kronor under 2010 och 2011. Denna förstärkning sker

utifrån behovet av att säkerställa att musiklivet får goda förutsättningar under den tid som Statens musikverk utvecklar och konsoliderar sin verksamhet.

Regeringen beräknar även att bidraget till musiksatsningar inom anslag 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* förstärks med 3 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för bl.a. samverkan med tonsättare och för fonogram.

Stabilare förutsättningar för den fria scenkonsten

Den fria scenkonsten har behov av långsiktiga förutsättningar för att kunna anställa kulturskapare och för planeringen av sina produktioner. Riksdagen har på förslag av regeringen infört en bemyndiganderam på anslag 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* som fördelas av Statens kulturråd. Regeringen föreslår att bemyndiganderamen ska öka till 100 miljoner kronor 2011.

En analysmyndighet inom kulturområdet

Regeringen bedömde i Tid för kultur att det är viktigt att förstärka oberoende analys och uppföljning inom kulturområdet. Det har fram tills nu inte funnits någon fristående myndighet med ett övergripande ansvar för analys av hela kulturområdet. Regeringen avser därför att bilda en ny myndighet, Myndigheten för kulturanalys (dir. 2010:81). Den huvudsakliga uppgiften för myndigheten ska vara att, med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen, utvärdera, analysera och redovisa effekterna av föreslagna och genomförda åtgärder inom hela kulturområdet, såväl den offentligt finansierade som den ideella och kommersiella. Vid myndigheten ska det finnas ett insynsråd. Regeringen har till den 1 januari 2011 förordnat en särskild utredare som ska förbereda och genomföra bildandet av Myndigheten för kulturanalys.

Mot den bakgrunden beräknar regeringen att 7 miljoner kronor tillförs verksamheten fr.o.m. 2011. Därutöver beräknas 2,3 miljoner kronor för kulturpolitisk forskning överföras från anslag 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* till den nya myndigheten.

Kulturbryggan

Det finns enligt regeringens bedömning behov av en ny bidragsordning för stöd till förnyelse och utveckling inom kulturområdet. En ny aktör bör ta över uppgiften att fungera som komplement och alternativ till de övriga statliga myndigheternas bidragsgivning och ta tillvara de

positiva erfarenheter som bidragsgivningen genom Stiftelsen framtidens kultur gett. Regeringen ser det som mycket viktigt att bidragsgivningen ger incitament till finansiering från flera parter.

Regeringen har gett en kommitté i uppdrag att lämna förslag till vilken verksamhetsform som är ändamålsenlig för en långsiktig bidragsgivning till förnyelse och utveckling inom kulturområdet. Kommittén ska även etablera en försöksverksamhet som under 2011 och 2012 fördelar medel till nyskapande kulturprojekt. Regeringen beräknar att 25 miljoner kronor avsätts för ändamålet fr.o.m. 2011.

Museisamverkan

Regeringen bedömde i Tid för kultur att museisektorn bör stärkas och utvecklas bl.a. vad gäller samverkan. Regeringen gav därför i uppdrag till de centrala museerna och till Riksförbundet Sveriges museer att utveckla samarbetet inom museisektorn och med andra samhällsområden.

Uppdraget till Riksförbundet Sveriges museer syftar till att förbundet ska utveckla sin roll som en främjande och samlande aktör i museisektorn och hantera frågor såsom utbildning, kompetensutveckling och internationellt samarbete inom museisektorn. Riksförbundet har, med sin breda verksamhet där olika museer är representerade, en tydlig intention att vara en gemensam plattform.

Uppdraget till de centrala museerna syftar till att museerna ska utveckla samarbetet inom sektorn, när det gäller såväl administration som kärnverksamhet, men också mellan museisektorn och resten av samhället. I uppdraget ingår även att lämna förslag på hur den framtida samverkan mellan de centrala museerna, de regionala museerna och övriga museisektorn kan utformas. Samråd i frågan ska ske med bland annat de regionala museerna, Riksförbundet Sveriges museer, Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet.

Båda uppdragen ska redovisas senast den 1 mars 2011.

Förvaltning av värdefulla kulturmiljöer

I den kulturpolitiska propositionen Tid för kultur aviserade regeringen en översyn av de ändamål som bidraget till kulturmiljövård får användas till. En ny förordning om bidrag till värdefulla kulturmiljöer har beslutats och träder i kraft den 1 januari 2011. Förordningen syftar till

att de nya kulturpolitiska målen ska få genomslag i kulturmiljöarbetet. Dessutom innebär förändringarna, förutom en generell modernisering, att tillgänglighet, bättre kunskapsunderlag och ökad helhetssyn betonas ytterligare.

Ett samlat ansvar för statens stöd och samordning inom biblioteksväsendet

Kungl. biblioteket (KB) ska svara för nationell överblick, främja samverkan och driva på utvecklingen inom biblioteksväsendet och, tillsammans med länsbiblioteken, följa upp bibliotekslagens praktiska tillämpning. KB bör mot den bakgrunden överta ansvaret för biblioteksstatistiken samt vissa utvecklingsmedel från Statens kulturråd. KB beräknas vidare disponera och fördela ca 15 miljoner kronor per år inom utgiftsområde 17 för bidrag till verksamhet för nationella strukturer: läncentraler, depåbibliotek och Internationella biblioteket. Dessa medel har tidigare fördelats av Statens kulturråd.

Regeringen beräknar att 24 miljoner kronor avsätts fr.o.m. 2011 som ett steg i KB:s nya uppdrag, varav 15 miljoner kronor avser bidragsgivning till vissa läncentraler och depåbibliotek.

Strategisk utveckling av myndigheter och institutioner på kulturområdet – översyn av Statens kulturråd

De statliga kulturinstitutionernas strategiska utveckling är en av kulturpolitikens huvudfrågor. Att se över och utvärdera myndigheternas verksamheter och uppdrag är nödvändigt och avgörande för en effektiv förvaltning som gynnar kulturens utveckling. Att myndigheterna har förutsättningar och förmåga att möta omvärldsförändringar inom kulturområdet är avgörande för kulturpolitikens genomförande. En ökad samverkan mellan olika områden och kulturinstitutioner är en förutsättning för detta. Exempel på detta förhållningssätt är det samverkansuppdrag som getts till Statens kulturråd och Konstnärsnämnden, introduktionen av en analysmyndighet på kulturområdet, inrättandet av Statens musikverk samt det gemensamma uppdraget till Kungliga Operan, Riksteatern och Dansens hus om utvecklingsmöjligheter för Cullbergbaletten och den professionella dansen. Den nya modellen för fördelning av statliga bidrag till regional kulturverksamhet innebär nya arbetsförutsättningar för Statens kulturråd.

Det är viktigt att Statens kulturråds uppdrag är utformat så att verksamheten kan bidra till att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen. Regeringen avser därför att under 2011 genomföra en översyn och pröva verksamheten vid Statens kulturråd.

För en positiv utveckling av myndigheterna och institutionerna inom kulturområdet är det nu viktigt att särskilt uppmärksamma chefs- och ledarskapsfrågor inom kulturområdet. Ett arbete kommer att genomföras med företrädare för sektorn med inriktning mot att gemensamt uppmärksamma olika aspekter kring chefs- och ledarskapsfrågor, t.ex. hur det kan utvecklas och stärkas, former för utvärdering m.m.

Dialog med det civila samhället

Kulturpolitikens förutsättningar bygger på ett delat ansvar och engagemang, både från det offentliga och från civilsamhället. Som ett första steg har under våren fyra dialogsamtal med representanter för det civila samhället genomförts i Luleå, Malmö, Norrköping och Göteborg. Syftet med dialogerna har bland annat varit erfarenhetsutbyte och samarbete på kulturområdet mellan den ideella sektorn, landstingen, kommunerna och staten. Arbetet kommer under 2011 att gå vidare med en fortsatt dialog. Frågor som rör bland annat den nya samverkansmodellen för fördelning av bidrag till regional kulturverksamhet och det civila samhällets roll i denna har diskuterats.

Satsningar på digitalisering

Arbetet med digitaliseringsfrågor inom kulturområdet knyter an till regeringens arbete med e-förvaltning och samlade handlingsplan för digitalisering – En digital agenda för Sverige. Med en samlad handlingsplan för digitalisering kan behoven inom områden som säkerhet, infrastruktur, kompetens, tillgänglighet, standarder, entreprenörskap och innovation hanteras på ett resurseffektivt sätt (se utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 4.6).

Digital tillgång till kulturarvet

I regeringens proposition Tid för kultur (prop. 2009/10:3) aviserades en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. Strategin kommer att behandla bl.a. överväganden kring digital tillgänglighet, samarbete mellan institutionerna samt vidareanvänd-

ning av digitaliserat material och samlingar. Regeringen gav i november 2009 i uppdrag åt 23 statliga institutioner att bidra till utformningen av denna strategi. Ytterligare 27 institutioner inbjöds att bidra. Det inkomna materialet är en viktig utgångspunkt i arbetet med att formulera den nationella strategin.

Det finns flera exempel på privata initiativ, projekt och företag som medverkar i arbetet med att tillgängliggöra kulturarvet digitalt, exempelvis genom digitala arkivtjänster och interaktiva virtuella museilösningar. Det är angeläget att även dessa erfarenheter och möjligheter beaktas i det fortsatta arbetet.

För att samordna arbetet inom kulturarvsområdet avser regeringen att inrätta ett samordningssekretariat som även ska stå för utveckling och kompetensuppbyggnad. Regeringen avser att ge detta uppdrag till Riksarkivet.

Digitalisering av biograferna

Digitaliseringen av biografer på den kommersiella marknaden har nu börjat komma igång, driven av framgångar för 3D-teknik. Genom den digitala tekniken kan biografer över hela landet erbjuda inte bara aktuella filmer snabbt, utan även ett betydligt mer varierat utbud av film än vad som i dag är möjligt. Därutöver får biograferna möjlighet att visa opera-, musik- och teaterföreställningar, t.ex. direktutsändningar från Metropolitan i New York, Dramaten, Kungliga Operan och Stockholms Konserthus. Verksamheten är mycket efterfrågad. Även stora idrottsevenemang eller dataspelstävlingar skulle kunna göras tillgängliga på motsvarande sätt. Den digitala visningstekniken ger även nya möjligheter till ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, exempelvis synskadade, för vilka teknik med i förväg inspelade syntolkningsljudspår skulle kunna utvecklas.

Inom några få år kommer den övervägande delen av filmdistributionen sannolikt att vara digital. Biografer, främst på mindre orter, riskerar dock att slås ut på grund av omställningskostnaderna. Därför avser regeringen att tillföra Stiftelsen Svenska Filminstitutet sammanlagt 60 miljoner kronor under perioden 2012–2015 för en satsning på digitalisering av biografer.

Begravningsfrågor

Förslagen i Begravningsutredningens betänkande Några begravningsfrågor (SOU 2009:79) har remissbehandlats. I betänkandet behandlas bl.a. länsstyrelsernas tillsyn och begravningsombudens roll. Utredningen fick också genom tilläggsdirektiv i uppdrag att se över frågan om eventuell tidsbegränsning mellan dödsfall och gravsättning eller kremering. Remissinstansernas svar har sammanställts. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag som tar utgångspunkt i Begravningsutredningens betänkande.

Medier

Ny myndighet på medieområdet

Utvecklingen på medieområdet går fort. Radio- och tv-utbudet har under det senaste decenniet ökat kraftigt när det gäller nya kanaler och sändningsplattformar. Såväl nationellt som inom Europeiska unionen och i annat internationellt samarbete sker ett fortlöpande arbete för att anpassa gällande regelverk till utvecklingen på medieområdet.

Den eller de myndigheter som på nationell nivå ansvarar för mediefrågor måste ha en organisation som kan möta de krav och behov förändringarna medför och samtidigt möjliggöra en effektiv och ändamålsenlig förvaltning. En större och mer samlad organisation medför en stärkt och breddad kompetens på medieområdet. Mot denna bakgrund bildades Myndigheten för radio och tv den 1 augusti 2010. Samtidigt avvecklades Granskningsnämnden för radio och TV liksom Radio- och TV-verket.

Radions koncessionsavgifter

Aktörer på mediemarknaden möter konkurrens i allt större utsträckning, bland annat eftersom det nu är möjligt att ta del av radio, tv och tidningar på fler sätt än tidigare. De ekonomiska förutsättningarna för olika medier skiljer sig emellertid åt. Till skillnad från andra aktörer betalar de som har tillstånd att sända kommersiell radio sedan mitten av 1990-talet höga avgifter för att sända.

Regeringens ambition är att skapa goda förutsättningar för en livskraftig kommersiell radio och ökad konkurrens på hela radioområdet. Med den nya radio- och tv-lagen (2010:696) tas bety-

dande steg i denna riktning. Med lagen införs åttaåriga tillståndsp perioder, tillståndsgivning med slutet anbuds-förfarande för analog kommersiell radio och ett nytt regelverk som ger möjlighet till rikstäckande digital kommersiell radio. Slop ad innehållsreglering och bättre möjligheter till sponsring är en del av förbättringarna. De ekonomiska förutsättningarna för de olika medieslagen bör emellertid bli mer likvärdiga.

För vissa tillståndshavare kan den nuvarande avgiften reducera deras möjlighet att utveckla verksamheten. Regeringen avser därför att sänka avgifterna från och med 2012. Avgifts-sänkningen berör de befintliga tillståndshavare som har fått sina tillstånd genom auktions-förfarande och som genom den nya radio- och tv-lagen får fortsatt rätt att sända under perioden 2011–2018. Under 2010 betalar de berörda till-ståndshavarna sammanlagt ca 134 miljoner kronor för rätten att sända kommersiell radio. Avgiftssänkningen om 12 miljoner kronor innebär att avgiften för varje enskilt tillstånd reduce-ras med cirka 9 procent.

Radio och tv i allmänhetens tjänst

Uppdraget för radio och tv i allmänhetens tjänst handlar i vid mening om att programföretagen självständigt och oberoende av utomstående ekonomiska, politiska och andra intressen ska erbjuda ett programutbud som är tillgängligt för alla, speglar hela landet och kännetecknas av god kvalitet, allsidighet och relevans oavsett genre. Kvalitetskraven gäller även den tekniska standar-den på produktion och utsändning. Regeringen har därför i juni 2010 beslutat att ge Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildnings-radio AB (UR) tillstånd att sända två hdtv-kanaler i marknätet.

Sveriges Radio AB (SR) och SVT har ett särskilt kulturansvar och det är därför viktigt att företagen erbjuder ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet. Företagen spelar en viktig roll både som kulturskapare och kulturförmedlare, exempelvis genom att skapa egna drama-produktioner av hög kvalitet och tillgängliggöra föreställningar och konserter som producerats av andra kulturinstitutioner. Mot denna bakgrund ska företagen, enligt de sändningstillstånd som regeringen beslutade i december 2009, fortsätta att fördjupa, utveckla och vidga sitt kulturutbud. Bland annat för detta ändamål har program-företagen fått extra medel under 2010.

Sändningstillstånden för SR, SVT och UR gäller under perioden 2010–2013. För att ge företagen en möjlighet att påtala behov av förändringar i villkoren och regeringen en möjlighet till fördjupad uppföljning ska det ske en avstämning under tillståndsp perioden i form av en så kallad kontrollstation. Regeringens avsikt är att återkomma till riksdagen med förslag till eventu-ella förändringar av villkoren i samband med budgetpropositionen för 2012.

Mervärdesskattesituationen för SR, SVT och UR innebär att det kan bli billigare för företagen att utföra tjänster i egen regi än att upphandla motsvarande tjänster på marknaden. Regeringen avser att se över vilka möjligheter det finns för ökad konkurrensneutralitet och avser att återkomma i frågan.

Enligt riksdagens beslut (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61) ska nya permanenta tjänster eller andra tjänster av större betydelse som SR, SVT och UR vill lansera under tillståndsp perioden anmälas till regeringen för godkännande. Ett förslag på en modell för hur prövningar av sådana anmälningar ska ske bereds för närvarande i Regeringskansliet (dnr Ku2009/1674/MFI).

En särskild utredare har fått regeringens uppdrag att analysera om det finns behov av ett generellt eller sektoriellt undantag från kravet på att bl.a. staten ska vara skyldig att tillämpa lagen (2007:1091) om offentlig upphandling vid anskaffande av varor eller tjänster från företag som staten helt eller delvis innehar eller är medlem i (dir. 2009:81). Frågan påverkar även SR:s, SVT:s och UR:s verksamheter. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2010.

Nya villkor för presstödet

Riksdagen beslutade i juni 2010 om nya villkor för stödet till dagspressen (prop. 2009/10:199, bet. 2009/10:KU42, rskr. 2009/10:308). Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2011 och innebär bl.a. att driftsstödet till storstadstidning-arna ska sänkas och kopplas tydligare till de extra kostnader som tidningarna har för att de ges ut i storstäderna samt att tidningarna ska redovisa vilka kostnader som driftsstödet täcker. Därtill kommer att presstödsförordningen tidsbegrän-sas till den 31 december 2016. Regeringen avser att ta initiativ till en översyn av stödets inverkan på mediemångfalden och konkurrensen inför beredningen av eventuella ändringar av press-stödssystemet efter 2016.

Förutsättningarna för att få presstöd bör också utredas för att säkerställa att ett statligt bidrag uppnår syftet med ökad mediemångfald och kan motiveras ur demokratisk synpunkt.

Teknikutveckling för taltidningarna

Tillgänglighet till medier är väsentligt ur ett demokratiperspektiv och nödvändigt för att kunna följa händelser och debatter i det dagliga livet. En övergång från inläsning till talsyntes som produktionsmetod för samtliga taltidningar kan leda till markanta förbättringar för den berörda målgruppen, bl.a. genom att i princip hela dagstidningen – och inte som i dag endast 90 minuter – görs tillgänglig.

För att öka tillgängligheten för målgruppen till dagstidningarnas material samt för att effektivisera utnyttjandet av statliga medel har regeringen i juni 2010 gett Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) och Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att intensivifiera ett utvecklings- och förändringsarbete för taltidningsverksamheten.

I uppdraget ingår även att ta fram ett fördjupat underlag till det beredningsarbete som pågår inom Regeringskansliet av förslag som lämnats i tidigare rapporter och som kräver regeringens och riksdagens ställningstaganden. Uppdraget ska delredovisas halvårsvis med början den 1 mars 2011 och slutredovisas senast den 1 mars 2013.

Övergången från inläsning till talsyntes möjliggör även en mer effektiv användning av statliga medel då kostnaderna om ca 125 miljoner kronor för taltidningsverksamheten kan komma att minska.

Verksamheter för synskadade förs över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket

Regeringen bedömer att stöd för främjande av möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att ta del av samhällslivet bör hanteras inom respektive utgiftsområde. Därför har regeringen i 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100) aviserat att Talboks- och punktskriftsbiblioteket bör överta verksamhet som tidigare hanterats inom Socialdepartementets ansvarsområde.

Den verksamhet som berörs syftar till att stimulera intresset för, användning av och utveckling av punktskrift som skriftspråk för gravt synskadade barn, unga och vuxna samt att erbjuda synskadade barn, unga och vuxna kompletterande information i lämpligt format

och på tillgängliga medier för att ge dem jämlika förutsättningar att följa trender och skeenden i samhället. För verksamheten överförs 7 575 000 kronor till Talboks- och punktskriftsbibliotekets anslag fr.o.m. 2011.

Idrott

Idrottslyftet

Statens stöd till idrotten har under den senaste mandatperioden ökat med drygt 1 500 miljoner kronor. Regeringen anser att den särskilda satsningen Idrottslyftet som inleddes 2007 bör få en fortsättning. Folkhälsomålen ska vara det centrala i fördelningen av Idrottslyftets medel. Den fortsatta satsningen bör ha en ännu närmare koppling till skolans arbete för att främja fysisk aktivitet och goda motionsvanor. Satsningen bör breddas till att även stödja andra typer av motionsaktiviteter än idrott, till exempel genom samverkan med friluftorganisationer, och syfta till att nå fler barn och ungdomar, särskilt flickor samt barn med invandrarbakgrund. Regeringen avser att återkomma med närmare uppgifter om satsningens fortsatta utformning och hur resultaten ska följas upp.

För den fortsatta satsningen Idrottslyftet avsätts 500 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2011 inom ramen för idrottsanslaget. Anslaget tillförs motsvarande belopp. Medel för satsningen kommer fortsättningsvis inte att betalas ut från AB Svenska Spel.

Fortsatt uppföljning av statens stöd till idrotten

Centrum för idrottsforskning vid Gymnastik- och idrottshögskolan fick i början av 2010 i uppdrag av regeringen att genomföra regelbundna och långsiktiga uppföljningar av statens stöd till idrotten. Syftet är att bedöma om verksamhetens resultat och effekter är i enlighet med stödets mål och syften. Uppdraget kommer att fortsätta.

Fler internationella idrottsevenemang till Sverige

Sverige har under senare år bland annat tilldelats värdskapet för ishockey-VM för herrar 2013, handbolls-VM för herrar 2011 och skid-VM i nordiska grenar 2015. Den internationella konkurrensen när det gäller att bli värd för mästerskap har blivit allt hårdare varför regeringen sedan 2010 ställer resurser till Riksidrottsförbundets förfogande för ett nationellt kompetenscentrum för idrottsevenemang. I

centrumet samlas kunskap om metoder och tillvägagångssätt för att få internationella idrotts- evenemang till Sverige. Centrumet ska bistå idrottens organisationer främst inför och under en kandidatur för att få internationella evenemang till Sverige. Regeringen anser att den kunskap och erfarenhet som finns såväl inom idrotten som i andra organisationer, kommuner, myndigheter och företag bör användas för att skapa bättre förutsättningar för att framgångsrikt få fler internationella idrottsevenemang till Sverige.

Internationella frågor

Internationellt samarbete på kulturområdet

Internationalisering och interkulturellt samarbete är en fortsatt prioriterad uppgift inom kulturpolitiken. I propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3, s. 80) gjorde regeringen bedömningen att följande prioriteringar bör vägleda arbetet för kulturlivets internationalisering och ökat interkulturellt samarbete:

- Utveckling av strategier för internationalisering inom olika kulturområden.
- Fortsatt utveckling av myndigheternas internationella och interkulturella samarbete.
- Främjande av interkulturellt utbyte.
- Främjande av nationella arenor för internationellt och interkulturellt utbyte.
- Samverkan över politikområdesgränserna.
- Ett aktivt agerande för kulturpolitiska frågor inom EU och Unesco samt inom det nordiska samarbetet. De frågor som Sverige driver nationellt bör i största möjliga utsträckning drivas även i dessa och andra internationella organisationer.

En prioritering under det svenska ordförandeskapet i EU var att lyfta fram barns och ungas tillgång till och aktiva deltagande på kultur- och medieområdena. Ett långsiktigt mål för regeringen är att genom aktivt arbete gentemot Europeiska kommissionen, Europaparlamentet och inom rådet föra in barn- och ungdomsperspektivet i kommande revidering av de stora samarbetsprogrammen inom de kultur- och audiovisuella områdena.

I kulturministrarnas nu gällande arbetsplan för 2008–2010 har fem områden särskilt lyfts fram:

- Förbättra rörligheten över gränserna för kulturskapare.
- Främjande av tillgången till kultur.
- Främjande av kulturstatistik.
- Främjande av de kulturella och kreativa näringarna, inte minst små och medelstora företag.
- Främjande och implementering av Unesco-konventionen för kulturell mångfald.

Under hösten 2010 kommer kulturministrarna att utarbeta en ny arbetsplan att gälla från och med 2011. I EU:s strategi för arbete och tillväxt, EU 2020, finns flera så kallade flaggskeppsinitiativ som har bäring på kultur- och medieområdet, inte minst utvecklandet av kulturella och kreativa näringar. Regeringen kommer också fortsatt aktivt följa kommissionens arbete med den nyligen presenterade grönboken för kulturella och kreativa näringar. Vidare kommer en ny arbetsplan för kultur att utarbetas i rådet för perioden 2011–2013. Vad gäller insatser för de kulturella och kreativa näringarna avser regeringen att ge stöd med 150 000 kronor per år från och med 2011 till det av Nordiska ministerrådet initierade förslaget att etablera ett partnerskap för kultur inom ramen för den Nordliga dimensionen (Northern Dimension Partnership on Culture – NDPC). En viljeförklaring undertecknades i maj 2010 av aktörerna i den Nordliga dimensionens beslutsstruktur (Island, Norge, EU och Ryssland) och meningen är att den operativa verksamheten ska starta 2011. Syftet är bl.a. att stärka de kreativa branscherna i regionen.

Inom Unesco fortsätter regeringens engagemang inom ramen för arbetet med Unescos konvention om skydd för världens kultur- och naturarv. Sverige är ledamot i Unescos Världsarvskommitté 2008–2011 samt, tillsammans med Australien och Egypten, vice ordförande i Unescos Världsarvskommitté 2010.

Under de senaste åren har kulturens roll i de yttre förbindelserna blivit alltmer uppmärksammas internationellt och på EU-nivå. Exempel på detta är bl.a. Unescos mångfaldskonvention och den europeiska kulturagendan inom EU. Det handlar bl.a. om hur mekanismerna i gränssnittet mellan kultur och externa relationer fungerar.

Utifrån regeringens prioritering att verka för samverkan över politikområdesgränserna, välkomnar regeringen arbetet inom EU och avser tydliggöra kulturens roll inom i huvudsak tre områden; kultur och bistånd, kultur och främjande samt kultur och diplomati.

Kulturrådstjänster finns för närvarande vid Sveriges ambassader i Belgrad, Berlin, London, Moskva, Peking och Washington samt vid Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen i Bryssel. Chefen för Svenska institutet i Paris är samtidigt kulturråd vid ambassaden. Regeringen vill peka på vikten av kultur som en del av ett integrerat Sverigefrämjande i samarbete mellan berörda aktörer.

Det svenska kulturlivets aktiviteter inom ramen för EU:s kulturprogram är jämförelsevis få. Regeringen finner det angeläget att svenska kulturaktörer deltar mer aktivt i det europeiska kultursamarbetet och att andelen ansökningar från Sverige till EU:s kulturprogram därmed ökar. Målsättningen bör vara att åtminstone nå upp till den genomsnittsnivå som gäller för EU:s medlemsstater. Regeringen avser att uppdra åt Statens kulturråd att göra en analys av orsakerna till nuvarande situation samt med utgångspunkt i denna analys lämna förslag till insatser som kan genomföras med början 2011. Analysen bör innehålla en redogörelse för framgångsfaktorer i Sverige och andra länder och exempel på projekt där Sverige deltagit.

Internationellt samarbete på medieområdet

Flera arbetsprocesser pågår inom EU, Europarådet och Unesco på medieområdet. Det svenska ordförandeskapet i EU hade inom medieområdet samma tema som gällde för kulturområdet, dvs. främjande av barns och ungas kreativitet.

Regeringen anser att arbetet med frågor som rör kreativt innehåll via Internet är angeläget och välkomnar därför en fortsatt diskussion på internationell nivå. Europeiska kommissionens meddelande om kreativt innehåll via Internet från 2007 (KOM (2007)836 slutlig) innebar startpunkten för ett arbete med frågor som är prioriterade i de flesta medlemsstaterna och som rör flera politikområden. Ett meddelande med

slutsatser och ytterligare frågor till alla parter förväntas från kommissionen.

Kommissionen har i ett meddelande från december 2007 antagit en strategi för mediekompetensfrågor och i augusti 2009 antogs en rekommendation för det fortsatta arbetet. Regeringen anser att mediekompetens i första hand är en nationell fråga, men välkomnar kommissionens initiativ inte minst i de delar som handlar om att öka erfarenhetsutbytet mellan medlemsstaterna.

Inom Europarådet är frågor som rör artikel 10 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter, dvs. yttrande- och informationsfriheterna, prioriterade av regeringen. Bland annat drivs ett aktivt arbete i styrkommittén för medier och nya kommunikationstjänster, CDMC, i syfte att främja och stärka yttrande- och pressfriheten. Arbetet innefattar att förhandla fram gemensamma standarder för den praktiska mediefriheten.

Även i Unesco driver Sverige arbetet med press- och yttrandefrihet. Sverige avser att fortsatt driva detta arbete och vidta åtgärder för stärkt samordning med FN:s specialrapportör för yttrandefrihet.

Internationellt samarbete på idrottsområdet

Genom Lissabonfördraget har en särskild behörighet för idrott inrättats som bl.a. innebär att EU ska bidra till att främja europeiska idrottsfrågor och då beakta idrottens specifika karaktär, dess strukturer som bygger på frivilliga insatser samt dess sociala och pedagogiska funktion. Kommissionen har aviserat ett idrottspolitiskt meddelande under hösten 2010 med planer och prioriteringar för unionens insatser. Regeringen värnar principen att idrottspolitik först och främst är en nationell angelägenhet.

Inom ramen för Europarådets arbete deltar Sverige i en vidgad partiell överenskommelse om idrott (EPAS). Sverige deltar även i arbetet med Europarådets läktarvåldskonvention och antidopningskonvention. Det internationella arbetet mot dopning bedrivs även inom ramen för Unesco, EU och Världsentidopningsbyrån (WADA), allt i nära samarbete med Sveriges Riksidrottsförbund.

3.3 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Kulturområdesövergripande verksamhet	358	421	415	1 706	1 721	1 742	1 779
Teater, dans och musik	1 142	1 176	1 172	1 231	1 250	1 262	1 278
Litteraturen, läsandet och språket	260	266	261	278	280	282	284
Bildkonst, arkitektur, form och design	73	72	70	79	81	81	81
Kulturskaparnas villkor	324	342	335	344	348	353	360
Arkiv	331	346	337	344	342	347	354
Kulturmiljö	913	921	916	922	925	928	932
Museer och utställningar	1 312	1 347	1 341	1 297	1 326	1 352	1 381
Trossamfund	55	55	55	55	55	55	55
Film	309	311	311	287	303	302	302
Medier	23	24	24	166	155	155	156
Ungdomspolitik	116	129	126	278	278	278	278
Politik för det civila samhället	547	1 328	1 336	1 833	1 833	1 833	1 833
Folkbildning	3 260	3 356	3 354	3 328	3 366	3 415	3 484
Tillsyn av spelmarknaden	41	45	45	47	47	48	49
Äldreanslag	1 205	1 224	1 201	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	10 269	11 363	11 300	12 195	12 309	12 433	12 607

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2011-2014, Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
Miljoner kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	11 362	11 362	11 362	11 362
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	36	140	262	441
Beslut	712	721	723	732
Överföring till/från andra utgifts- områden	82	81	80	80
Övrigt ³	3	5	6	-8
Ny ramnivå	12 195	12 309	12 433	12 607

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekten till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under Övrigt.

Tabell 3.3 Ramnivå 2011 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
Miljoner kronor

	2011
Transfereringar ¹	9 278
Verksamhetskostnader ²	2 899
Investeringar ³	18
Summa ramnivå	12 195

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2009 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetskostnader avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. kostnader för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.4 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 17 redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2010 (skr. 2009/10:195). I det följande redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna som är hänförliga till utgiftsområde 17.

Inkomst från artistisk eller idrottslig verksamhet som en utländsk fysisk person bedrivit i Sverige har tidigare beskattats med en speciell artistskatt, vilket innebär att varken sociala avgifter eller särskild löneskatt behövde erläggas. Från och med 1 januari 2010 har de särskilda reglerna upphört och därmed den tidigare skatteutgiften.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 17, netto¹

Miljoner kronor

	Prognos 2010	Prognos 2011
Bidrag till Tekniska museet och Svenska Filminstitutet	0	0
Försäljning av konstverk <300 000 kr/år	–	–
Allmänna nyhetstidningar	1 458	1 550
Böcker, tidskrifter m.m.	1 600	1 718
Biograf föreställningar	270	280
Vissa entréavgiftsbelagda kulturevenemang	700	730
Upphovsrätter	150	150
Entré djurparker	40	40
Försäljning av konstverk >300 000 kr/år	20	20
Ersättning till idrottsutövare	–	–
Kommersiell idrott	3 490	3 790
Omsättning i ideella föreningar	177	180
Totalt för utgiftsområde 17	7 905	8 458

¹ Ett ”–” innebär att skatteutgiften inte kan beräknas.

Bidrag till Stiftelsen Tekniska museet och Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Avdrag får göras för bidrag som lämnas till Tekniska museet och Svenska Filminstitutet. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet och särskild löneskatt.

Försäljning av konstverk <300 000 kr/år

Undantaget från skatteplikt omfattar enbart upphovsmannens eller dennes dödsbos försäljning. Om konstnären eller dödsboet säljer för under 300 000 kronor per år är försäljningsbeloppet undantaget från mervärdesskatt. Undantaget ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Allmänna nyhetstidningar, böcker, tidskrifter m.m., biograf föreställningar, vissa

entréavgiftsbelagda kulturevenemang, kommersiell idrott, upphovsrätter samt entré till djurparker
Skattesatsen för dessa grupper är nedsatt till 6 procent. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Försäljning av konstverk >300 000 kr/år

Skattenedsättningen omfattar enbart upphovsmannens eller dennes dödsbos försäljning. Om konstnären eller dödsboet säljer för 300 000 kronor per år eller mer, eller själva begär att bli beskattade, sker beskattning med skattesatsen 12 procent. Den nedsatta skattesatsen ger

upphov till en skatteutgift avseende mervärdes-
skatt.

Ersättning till idrottsutövare

Ersättning som en idrottsutövare får från en skattebefriad ideell förening och som inte överstiger ett halvt basbelopp är undantagen från sociala avgifter. Ersättningen är inte förmånsgrundande. Skatteutgiften avser därför särskild löneskatt.

Omsättning i ideella föreningar

Omsättning av vara eller tjänst i en ideell verksamhet räknas inte som yrkesmässig verksamhet om föreningen är befriad från inkomstskatt för omsättningen i fråga.

4 Kulturområdesövergripande verksamhet

4.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheten Statens kulturråd samt bidrag till kulturområdesövergripande ändamål. I det innefattas bidrag till allmänkulturella ändamål, utvecklingsverksamhet och internationellt kulturutbyte.

Vidare ingår medel för Skapande skola, forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet, stöd till icke-statliga kulturlokaler, bidrag till regional kulturverksamhet och Myndigheten för kulturanalys. I avsnittet behandlas även tvärgående frågor som omfattar hela kulturområdet.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Kulturområdesövergripande verksamhet, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Kulturområdesövergripande verksamhet</i>							
1:1 Statens kulturråd	47	50	51	46	48	49	47
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	204	211	207	213	211	210	218
1:3 Skapande skola	61	112	109	150	153	156	158
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	37	38	38	36	36	37	38
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	10	10	10	10	10	10	10
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet		0	0	1 241	1 253	1 271	1 298
1:7 Myndigheten för kulturanalys		0		9	9	10	10
Summa Kulturområdesövergripande verksamhet	358	421	415	1 706	1 721	1 742	1 779
<i>Äldreanslag</i>							
2010 1:4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel	152	159	155	0	0	0	0
2009 1:7 Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet	25	0		0	0	0	0
Summa Äldreanslag	177	159	155	0	0	0	0

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de mål för en nationell kulturpolitik som riksdagen beslutade om 1996 (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). Målen är att värna yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den; att verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande; att främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar; att ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhället; att bevara och bruka kulturarvet; att främja bildningssträvandena samt att främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet.

Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145): Kulturpolitiken ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Barn- och ungdomskultur

Resultat

Regeringens mål för statens stöd till barn- och ungdomskultur är att öka barns och ungdomars möjligheter att delta i det kulturella livet och att

själva få skapa och uttrycka sig. I de nationella kulturpolitiska mål som riksdagen beslutade om 2009 anges att barns och ungas rätt till kultur särskilt ska uppmärksammas. För att bedriva ett målinriktat och strukturerat arbete med att göra konst och kultur tillgängligt för barn och unga har Statens Kulturråd utarbetat en strategi och en handlingsplan. Kulturrådet har även tagit initiativ till ett myndighetsnätverk för dialog och samverkan i syfte att främja barns och ungas rätt till kultur. I syfte att öka kunskapsutvecklingen inom området har Kulturrådet beslutat om att minst 30 procent av forskningsmedlen ska riktas till barn- och ungdomskulturområdet. Av Kulturrådets samlade bidragsgivning riktas ca 518 miljoner kronor, eller motsvarande 31 procent, till barn och unga. Enbart till scenkonstområdet fördelade stat, landsting och kommuner tillsammans 353 miljoner kronor under 2009. I de avsiktsförklaringar som Kulturrådet har tecknat med sju landsting eller regioner ingår utveckling av kulturlivet med särskilt fokus på barn och unga som ett av målen för samverkan.

Ett betydelsefullt bidrag som ökar kunskapen om barns och ungas tillgång till kultur och eget skapande är Kulturrådets rapport *Barns och ungas kultur* (Kulturen i siffror 2010:1). Sett ur ett tioårsperspektiv har de totala offentliga bidragen till barn- och ungdomskultur ökat, från 3,5 miljarder kronor till 5,5 miljarder kronor. Dessa uppgifter bör dock tolkas med en viss försiktighet eftersom de bygger på grova skattningar. I landets musik- och kulturskolor bedrivs ett betydelsefullt arbete som stärker barns och ungas eget skapande. De är i huvudsak kommunalt finansierade, men en femtedel av intäkterna kommer från elevavgifter. Den totala budgeten har under de senaste tio åren ökat med 32 procent, men antal elever har under samma period legat relativt konstant kring 360 000 individer.

Skapande skola

Sedan 2008 har Statens Kulturråd i uppdrag att genomföra Skapande skola-satsningen. Skapande skola syftar till att öka samverkan mellan grundskolan och det professionella kulturlivet med utgångspunkt i det kulturuppdrag som anges i skolans styrdokument. Satsningen bidrar därigenom till att öka barns och ungas tillgång

till kultur och eget skapande och till att nå skolans kunskapsmål. Arbetet med att förankra Skapande skola har fortsatt genom att hemsidan har kompletterats, samverkan med Statens skolverk har etablerats och ett aktivt externt informationsarbete om satsningen har bedrivits. Sedan tillkomsten av Skapande skola 2008 har 97 procent av landets kommuner och en tredjedel av de fristående skolorna ansökt om bidraget minst en gång. Genom 2010 års fördelning av statsbidraget har 370 skolhuvudmän i årskurs 4-9 beviljats ca 109 miljoner kronor.

Kulturrådet konstaterar att sökande som arbetat med Skapande skola-verksamhet i ett eller två år ofta har höjt sin ambitionsnivå då de hittat former för samverkan på främst lokal men även på regional nivå. Sökande som redan regelmässigt använder sig av de regionala institutionernas kulturutbud söker nya sätt att använda sig av kultur i lärandet. Skapande skola-medel används, enligt vad som framkommer i vissa ansökningar, för att stärka de estetiska ämnena i sig, eller för att genom kulturella verksamheter nå målen i övriga ämnen. Kulturrådet bedömer att de regionala kulturkonsulenternas och centrumbildningarnas arbete med att knyta samman skolorna med det lokala och regionala kulturlivet stärker kvaliteten på insatserna. Kulturrådet har prioriterat ansökningar där modeller för elevdemokrati och elevmedverkan har bedömts kunna fungera väl.

Barnperspektiv hos statliga kulturinstitutioner

Sedan 2007 har de statliga kulturinstitutionerna ett övergripande mål om att integrera ett barnperspektiv i sina verksamheter. Sett över en tioårsperiod har de nationella scenkonstinstitutionerna ökat andelen föreställningar som riktar sig till den unga publiken från ca 25 procent 1999 till 40 procent 2008. Däremot har förskole- och skolbesöken till de statliga museerna under samma tidsperiod minskat med 31 procent. Formerna för att kommunicera via Internet har utvecklats mot målgruppen. Även insatser riktade mot barn och unga med funktionsnedsättning har ökat.

Ett angeläget metodarbete bedrivs på Kungliga Operan genom avdelningen Unga på Operan, bl.a. med projektet Unga guidar barn där elever ur årskurs 6 guidar sina familjer på respektive hemspråk. Dramatens barn- och ungdomsverksamhet har förstärkts genom ökade produktionsresurser och en större salongs-

kapacitet efter flytten till Elverket. Andelen barn- och ungdomsproduktioner utgjorde en fjärdedel av Dramatens totala produktioner under 2009. Riksteatern har arbetat målinriktat för att öka barns och ungas inflytande. Dansuppsättningen Kamyout, i samverkan med Baatsheva company från Israel, är ett framgångsrikt exempel som riktar in sig på samverkan mellan elever, unga professionella dansare och lärare.

På Moderna museet har ca 17 000 barn och unga deltagit i olika programverksamheter. Statens historiska museer har inlett ett samarbete med Riksutställningar i syfte att producera en interaktiv utställning för barn som ett första steg mot att mer permanent erbjuda särskilda utställningar för barn och unga. Tekniska museet har fortsatt med att koppla sina aktiviteter till skolans läroplan och har under året haft mer än 77 000 elever på besök i museet.

Svenska Filminstitutet har ett mål som rör film i skolan. Målet är att genom stöd till skolbio bidra till att barn och ungdomar ges möjlighet till kvalitativa filmupplevelser på biograf, samt till att fördjupa sina kunskaper om rörliga bilder och om filmarvet. Antalet skolbiobesök ökade under läsåret 2008/09 jämfört med 2007/08, trots att antalet kommuner som bedriver skolbio minskade något. Särskilt betydelsefullt för ungas möjligheter att själva uttrycka sig genom filmmediet är stödet till s.k. växthusverksamhet för utveckling av nya filmare som finns hos flertalet av landets 19 regionala resurscentrum.

Barns och ungas läsning

Svenska barns läsförståelse står sig, enligt de internationella Progress in Reading Literacy Study (PIRLS)-studierna som inriktar sig på elever i årskurs 4, väl jämfört med övriga länder i studien. Däremot har elevernas läsförståelse försämrats under det senaste decenniet. Antalet elever som läser för nöjes skull och har en positiv inställning till läsning har också minskat. I syfte att öka barns läslust fördelade Kulturrådet drygt 10 miljoner kronor under 2009, bl.a. med syfte att finansiera Barnbokskatalogen. Flera stora länsövergripande projekt kring läsfrämjande har kommit till stånd i länsbibliotekens regi. Inom det internationella litteratursamarbetet har evenemang som rör barn- och ungdomslitteratur prioriterats.

Hälften av folkbibliotekens utlånade böcker och andra medier riktar sig till barn och unga i

åldern 0–14 år. Talboks- och punktskriftsbiblioteket lånade ut nära 7 000 böcker på punktskrift under 2008. Sett ur ett tioårs-perspektiv har mediebeståndet som helhet sjunkit, men inte verk som riktar sig till barn och unga. En förklaring kan vara att allt fler skolbibliotek integreras med folkbiblioteken.

Utgivningen av böcker för barn och unga har ökat med 50 procent under de senaste tio åren medan försäljningen, efter en topp 2004, har gått tillbaka till samma nivå som 2000.

Den belgiska illustratören och författarinnan Kitty Crowther har utsetts till 2010 års mottagare av litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne, ALMA-priset.

Regionala kulturinstitutioner och fri scenkonst

Barn och unga är en stor och betydelsefull målgrupp för scenkonsten regionalt. Under 2008 gavs ca 18 200 föreställningar riktade till denna målgrupp vilket är en ökning jämfört med 1999 men som ändå inte når upp till 2005 års nivå, med ca 19 700 föreställningar. Antal besök av barn och unga har emellertid ökat mellan 2005 och 2008. Den regionala musikverksamheten har minskat sin verksamhet för barn och unga sedan 1999 med ca 26 procent. Av de fria teatergruppernas föreställningar har 70–80 procent riktat sig till den unga publiken under hela tidsperioden.

Sett till hela dansområdet, dvs. institutioner, fria grupper och koreografer var 43 procent av alla föreställningar riktade till förskolan eller skolan.

Barns och ungas besök på regionala och kommunala museer har sedan 2000 legat konstant runt 820 000 besök. Däremot besöker barn och unga konsthallar i betydligt högre utsträckning 2008 än 2000 vilket sannolikt hänger ihop med att antalet konsthallar har ökat. Andelen anställda som arbetar med inriktning mot barn och ungdomar på landets museer och konsthallar har under de senaste tio åren konstant legat kring 6 procent. Vid Kulturrådets fördelning av utvecklingsmedel till regionala museer har drygt 2 miljoner kronor beviljats för pedagogisk verksamhet riktad mot barn och unga, vilket är en ökning med 18 procent jämfört med 2008.

Barn och unga på Internet

Regeringen beviljade 2008 Medierådet 2 miljoner kronor för att under en treårsperiod öka kunskapen om den roll som Internet och andra

interaktiva medier spelar i barns och ungas vardag. Under 2009 gavs ett utvidgat uppdrag för att öka förståelsen för barns och ungas kreativitet och aktiviteter på Internet. Uppdraget genomförs i samarbete med Kulturdepartementet i form av en nationell turné med konferensen Digital Turist som rör barns och ungas medievanor och innehåller en upplevelsedel där unga guidar vuxna i sina digitala aktiviteter. Konferensen anordnades på fem svenska orter och avslutades under den internationella konferensen World Summit on Media for Children and Youth i Karlstad.

Regeringsuppdrag

Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att göra en analys av ungas kulturutövande samt av ungas upplevelser av betydelsen och konsekvenserna av detta. Syftet med studien är att öka kunskapen om ungas kulturutövande, belysa eventuella skillnader mellan unga kvinnors och unga mäns kulturutövande samt synliggöra unga kvinnors fritidsaktiviteter.

Regeringen gav 2009 Barnombudsmannen i uppdrag att översätta barnkonventionen till de nationella minoritetsspråken. I uppdraget ingår även att göra konventionstexten åtkomlig i tillgängliga format för personer med olika funktionsnedsättningar samt att producera en barnanpassad version av barnkonventionen.

EU-arbetet

Det övergripande mottot för Sveriges ordförandeskap i EU hösten 2009 var, på kultur- och medieområdet, "För en kreativ generation". Inom ramen för mottot tog ordförandeskapet initiativ till rådsslutsatser om barns och ungas kreativitet och tillgång till kultur. I dessa föreslås att barns och ungas behov tas upp i nuvarande och framtida strategier och arbetsprocesser på kultur- och medieområdet. Rådsslutsatserna antogs med brett stöd vid ministerrådsmötet den 27 november 2009 och innebar att ett barn och unga-perspektiv för första gången lyfts upp på EU-nivå inom kultur- och medieområdet.

Analys och slutsatser

Genom ett mer systematiskt och målinriktat arbetssätt, vad gäller statliga insatser riktade mot barn och unga, har förutsättningarna för barn och unga att delta i kulturlivet och att själva få skapa förbättrats. Statens kulturråds rapporte-

ring visar att barn och unga är mycket aktiva kulturaktörer och att det sammantagna utbudet är stort och varierat. Samtidigt framkommer att behovet av att utveckla metoder för statistikinhämtning och uppföljning är stort. Regeringen avser att ytterligare tydliggöra Kulturrådets utvecklingsansvar vad gäller kunskap om barns och ungdomars rätt till kultur. Den webbplats som Kulturrådet fått i uppdrag av regeringen att utforma syftar till att öka kunskapen inom barn- och ungdomskulturområdet. Även Ungdomsstyrelsens kommande analys av ungas kulturutövande bidrar till att ge ökad kännedom och ett bättre underlag för fortsatta insatser inom området.

Det faktum att nästan samtliga kommuner har ansökt om bidraget Skapande skola avspeglar ett stort nationellt intresse bland skolorna. Det finns en medvetenhet om vikten av att etablera ett strukturerat arbete med kultur, med utgångspunkt i skolans kulturuppdrag, för att bidra till skolans målpuppfyllelse. Kulturrådets uppföljning visar att statsbidraget har bidragit till att initiera processer i landets kommuner och friskolor som har skapat förutsättningar för långvarig samverkan mellan skola och kulturliv. Regeringen gör därför bedömningen att satsningen ska byggas ut till att omfatta alla elever i grundskolan (se avsnitt 3.2.2).

4.4.2 Internationell och interkulturell verksamhet

Resultat

Samtliga myndigheter på kulturområdet har i uppgift att verka för ett ökat internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete. Statens kulturråd har ett särskilt ansvar för att utveckla internationaliseringen inom hela kulturområdet i enlighet med den plan för internationell verksamhet under 2007–2010 som överlämnats till regeringen (dnr Ku2007/1426/KV).

Under 2009 har Statens kulturråd antagit en strategi för arbetet med att stärka, utveckla och integrera det interkulturella arbetet i verksamheten. Särskilda strategier har också påbörjats för det internationella arbetet inom bild och form samt dans och musik.

Kulturrådet har utvecklat internationell samverkan med andra myndigheter. Med Styrelsen för internationellt utvecklings-

samarbete (Sida) har ett ramavtal för samverkan tagits fram. Kulturrådet har vidare samarbetat med Svenska institutet i frågor kring Sverigefrämjandet och presentationen av svensk kultur utomlands.

För att fortsatt främja etnisk och kulturell mångfald fick Konstnärsnämnden, Riksteatern, Riksställningar, Intercult, Mångkulturellt centrum och Sprong i juni 2008 särskilda uppdrag att under 2008–2010 utveckla internationella kontaktnät och konstnärligt utbyte samt främja internationell och interkulturell mångfald. Totalt har 4 miljoner kronor årligen avsatts till de nämnda uppdragen. Därutöver har Kulturrådets bidragsgivning till internationell och interkulturell kulturverksamhet förstärkts med 6 miljoner kronor årligen under perioden. Som ett led i Kulturrådets ambition att erbjuda en plats för inspiration och erfarenhetsutbyte har Kulturrådet tillsammans med dessa aktörer arrangerat konferensen Konkret! – Metoder för interkulturell utveckling. Kulturrådet har dessutom beviljat bidrag till särskilda insatser som avser publikutveckling, ökat deltagande samt presentation av konstnärliga uttryck utanför traditionella spelplatser.

Konstnärsnämnden har under 2009 stärkt sina satsningar för internationellt kulturutbyte. Under året har Konstnärsnämnden bl.a. profilerat Internationella Dansprogrammet. IASPIS, det internationella programmet för bild- och formkonstnärer, fortsätter att vara en viktig aktör på bildkonstområdet. Antalet ansökningar till internationellt kulturutbyte har ökat med 27 procent under perioden 2007–2009 och antalet beviljade utbyten och resor har tredubblats under samma period, bl.a. till följd av den förstärkning av anslaget som gjordes 2008.

Under Märkesåret 2009 har betydande insatser gjorts för att uppmärksamma och sprida kunskaper om händelserna i Sverige och Finland 1809 och stärka samhörigheten mellan länderna. Skansen arrangerade en finsk-svensk vecka med hantverk, folkdansuppvisningar, föreläsningar m.m. Livrustkammaren visade, i samarbete med Finlands Nationalmuseum, utställningen 1809 Rikssprängning och begynnelse och Armémuseum visade en utställning om Finska kriget och händelserna i Sverige under denna period.

Kulturråden

Kulturrådstjänster finns för närvarande vid Sveriges ambassader i Belgrad, Berlin, London, Moskva, Peking och Washington samt vid Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen i Bryssel. Huvudman för kulturråden är Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

Kulturrådens övergripande uppgift är att främja kulturutbyte med stationeringslandet och att stimulera den kulturella dialogen. I arbetsuppgifterna ingår att främja Sverige-bilden bl.a. genom att fördjupa kulturens roll i det så kallade integrerade främjandet. Under 2009 inrättades en tjänst i Belgrad och vid årsskiftet 2009/2010 installerades ett kulturråd i Peking. Kulturråden rapporterar om sin verksamhet regelbundet i ett nyhetsbrev som intresserad allmänhet kan prenumerera på.

Analys och slutsatser

Av myndigheternas resultatredovisningar framgår att den internationella och interkulturella verksamheten inom kultursektorn har varit omfattande och utvecklats positivt. Statens kulturråd har vidareutvecklat internationella strategier inom skilda konstområden. Det är angeläget att erfarenheterna av den tidsbegränsade satsningen på särskilda projekt för att stödja etnisk och kulturell mångfald förs vidare för att kunna tillämpas i myndigheternas och organisationernas ordinarie verksamhet.

Kulturrådens arbete utgör en viktig del i relationsskapandet mellan Sveriges och stationeringslandets kulturliv. Verksamheten är bred och bedrivs inom samtliga kulturella fält.

4.4.3 Internationellt samarbete**Resultat***Europeiska unionen*

EU-arbetet inom kultursektorn domineras av ramprogrammet för kultur. Det omfattar alla konst- och kulturområden utom de audiovisuella medierna film, tv och video.

För programmet Kultur 2007–2013 uppgår budgeten till ca 400 miljoner euro totalt för hela perioden. Under 2009 har svenska aktörer tagit del av totalt 0,6 miljoner euro, vilket är en minskning jämfört med föregående år.

Noterbart är att även antalet ansökningar minskat mellan 2008 och 2009, enligt Statens kulturråds redovisning. Intercult har inom ramen för den särskilda treåriga satsning på internationell och interkulturell samverkan som regeringen initierade 2008 förstärkt sin information om projektmedel från EU.

EU-arbetet har intensifierats inom en rad områden. Det gäller bl.a. 2007 års meddelande om en agenda för kultur och efterföljande rådsslutsatser, arbetsplan för kultur 2008–2010 samt arbetsgrupper inom ramen för den öppna samordningsmetoden. Fokus under året var i första hand kulturens och kreativitetens betydelse för samhällsutvecklingen.

Som följd av ovanstående manifesterades bl.a. kulturens och kulturnäringsarnas roll i biståndet genom att generaldirektoratet för kultur och utbildning tillsammans med generaldirektoratet för utveckling anordnade en stor konferens i Bryssel i april 2009.

Svenska kulturverksamheter som syftar till att stärka bl.a. regional tillväxt och landsbygdsutveckling får också stöd från EU:s struktur-fonder. År 2009 uppgick stödet till projekt med kulturanknytning till 223 miljoner kronor, vilket är i nivå med föregående år. Under senare år har det skett en kraftig ökning av antalet kultur-miljöprojekt inom ramen för Landsbygdsprogrammet, som finansieras av Jordbruksfonden.

Inom medieområdet finns Mediaprogrammet för perioden 2007–2013. Det ger stöd till den europeiska audiovisuella industrin i syfte att stärka dess konkurrenskraft och öka spridningen av europeiska verk. Programmet omfattar stöd till utveckling, distribution och marknadsföring av europeisk film. Den totala budgeten för perioden är 755 miljoner euro, varav 680 miljoner euro utgör stöd. Under 2009 fick svenska projekt ca 2,7 miljoner euro.

Under Sveriges ordförandeskap i EU hösten 2009 lyftes barn- och ungdomsperspektivet inom kultur- och medieområdet. Se vidare under avsnitt 4.4.1.

EU har under våren 2010 antagit rådsslutsatser om kulturens bidrag till regional och lokal utveckling. Rådsslutsatserna berör bl.a. behovet av att utveckla de kulturella och kreativa näringarna samt att stärka gränsöverskridande, transnationellt och interregionalt kultursamarbete.

Unesco

Sverige är ledamot i Unescos världsarvskommitté för mandatperioden 2008–2011 och var även vice ordförande, tillsammans med Australien och Egypten, vid världsarvsmötet i Brasilien 2010. Några av de viktigaste frågorna i kommittéarbetet är att stödja den globala strategin för ett balanserat och representativt världsarv, att verka för en integrerad natur- och kultursyn och en hållbar utveckling. Vidare prioriteras insatser för att avvärja hot mot världsarv i fara och att verka för att få fler barn och ungdomar i världen medvetna om natur- och kulturarvet.

Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyrtingar antogs 2005 och trädde i kraft 2007. Arbetet med konkretiseringen av konventionens olika föreskrifter och bestämmelser har fortsatt under 2008 och 2009. Konventionen befäster enskilda nationers rätt och skyldighet att föra en kulturpolitik till stöd för den kulturella mångfalden. Den verkar för ett ökat internationellt kulturutbyte och en ökad kulturell mångfald.

Inför en svensk ratificering av Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet har en genomgång gjorts av de konsekvenser som konventionen skulle ha för den nationella hanteringen av frågor om det immateriella kulturarvet. Institutet för språk och folkminnen har tillsammans med ett antal andra kulturmyndigheter på regeringens uppdrag tagit fram ett förslag till nationellt genomförande av konventionen. I uppdraget, som redovisades i december 2009, ingick också en översyn av ansvarsfördelningen mellan myndigheter när det gäller frågor om det immateriella kulturarvet (dnr Ku2009/2175/KT). Förslaget har remitterats (se avsnitt 3.2.2).

Europarådet

Europarådet har sedan den omorganisation som skedde 2007 fått en tydligare inriktning på kärnmålen: mänskliga rättigheter, demokrati-frågor och rättsstatsfrågor. Verksamheten inom kultursektorn indelas i en styrkommitté för kulturarv och landskap, CDPATEP, och en styrkommitté för kultur, CDCULT. Bland kulturarvsinsatserna kan nämnas Riksantikvarieämbetets medverkan i projektet The European Heritage Network (HEREIN) samt i frågor som rör den Europeiska landskapskonventionen.

Vidare deltar Riksantikvarieämbetet i European Heritage Days (Kulturarvsdagen).

Kulturkommittén har bl.a. fortsatt arbetet med uppföljningen av den vitbok om interkulturell dialog som lanserades vid Europarådets ministerkommitté 2007. Vitboken syftar till att genom interkulturell dialog främja mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer och därmed stärka social sammanhållning i samhällen med allt större kulturell mångfald.

Östersjösamarbete

Rigadeklarationen från kulturministermötet 2008 följs upp. Deklarationen betonar bl.a. kulturens viktiga roll i det framtida Östersjö-samarbetet och behovet av utökad koordinering med pågående arbete inom Unesco, Europarådet, EU samt den Nordliga Dimensionens kulturpartnerskap.

Nordiska ministerrådet

Ministerrådet för kultur (MR-K) ansvarar för det näst största insatsområdet i det nordiska samarbetet. Totalt omfattade budgeten för det nordiska kultur- och mediasamarbetet 2010 cirka 227 miljoner kronor. Av detta bidrar Sverige med 32 procent. Under 2010 är Danmark ordförande i det nordiska regeringssamarbetet. I sitt ordförandeprogram på kulturområdet har de lagt vikten på globaliseringsfrågor samt utveckling och effektivisering av arbetsformer. Under 2009 var Island ordförande i det nordiska regeringssamarbetet. Betoningen låg på kultur och kreativitet, kultur utan gränser, unga i Norden samt på mångfalden i kultursamarbetet. Mobilitets- och residensprogrammet utökades till att även omfatta de baltiska länderna och den strukturförändring av det nordiska kultursamarbetet som genomfördes 2007 genomgick vissa mindre justeringar. En större utvärdering av strukturreformen ska presenteras 2011.

Den operativa globaliseringsstrategin ”Det kreativa Norden – svar på globaliseringens utmaningar” konkretiserades under året. Det nordiska initiativet att etablera ett kulturpartnerskap inom ramen för den Nordliga Dimensionen gavs i november 2009 klartecken. Inom ramen för den Nordliga Dimensionens beslutsstruktur (Island, Norge, EU och Ryssland) undertecknades i maj 2010 en viljeförklaring (Memorandum of Understanding). Målet är bl.a. att stärka de kreativa branschernas position.

Som exempel på konkreta globaliseringsaktiviteter kan nämnas en satsning på samarbete mellan kulturinstitutioner och skolor, en satsning på nordisk mat samt globaliseringsinitiativet – ”Nordisk kultur i världen”.

Analys och slutsatser

Det svenska kulturlivets aktiviteter inom ramen för EU:s kulturprogram är jämförelsevis få. Ett mer positivt utfall för 2010 kan visserligen förväntas och Statens kulturråd gör i år olika informationsinsatser med avsikt att öka antalet aktiviteter. Regeringen avser att uppdra åt Statens kulturråd att göra en analys av nuvarande situation för att stärka kulturlivets delaktighet i EU:s kulturprogram (se avsnitt 3.2.2).

Även EU:s strukturfonder och landsbygdsprogram är viktiga verktyg för att utveckla kulturverksamheter i Sverige som bl.a. bidrar till regional tillväxt och landsbygdsutveckling.

Ur ett övergripande perspektiv är det viktigt att notera att interkulturell dialog och kulturell mångfald prioriteras allt högre inom EU-samarbetet vilket står i samklang med Unesco-konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar från 2005. Denna konventions inriktning stämmer dessutom väl överens med svenska mål och bör därför även kunna tydliggöras i ett nationellt perspektiv.

Vidare betonas kulturens och kreativitetens roll för samhällsutvecklingen i högre utsträckning. Kulturens roll i biståndssamarbetet kan nämnas som exempel.

Globaliseringsinsatserna kommer även fortsättningsvis att präglade det nordiska regeringssamarbetet inom kulturområdet bl.a. i syfte att göra nordisk konst och kultur mer synlig på den globala arenan. Det är svårt att föregripa vilka förändringar som kommer att aktualiseras utifrån utvärderingen av strukturreformen som ska presenteras 2011, men förtydliganden av roller och uppdrag lär kunna utgöra element.

4.4.4 Fördjupad samverkan mellan näringspolitik, regional tillväxtpolitik och kulturpolitik

Resultat

Regeringen har 2009 beslutat om en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar samt påbörjat genomförandet genom uppdrag till bl.a. Tillväxtverket och Vinnova. Uppdragen ska genomföras tillsammans med ett antal myndigheter inom kulturområdet. Handlingsplanen är en del av den fördjupade samverkan mellan näringspolitiken och kulturpolitiken och omfattar en satsning på totalt 73 miljoner kronor.

Det övergripande målet är att stärka entreprenörskap och företagande inom kulturområdet samt att främja kulturell och kreativ kompetens i näringslivet för ökad konkurrenskraft och innovationsförmåga.

Insatserna i handlingsplanen utgår från de kulturella och kreativa entreprenörernas behov och möjligheter. Handlingsplanen är också utformad så att den främjar en ökad helhetssyn på området och stärkt samverkan mellan myndigheter och organisationer.

Handlingsplanen omfattar följande insatser:

- Rådgivning till företag
- Programsatsning på inkubatorer för kulturella och kreativa näringar
- Mellanhänder/Nätverk/Modeller för samverkan
- Entreprenörskap i kulturella och kreativa utbildningar
- Innovation och design
- Ledarskap och arbetsorganisation
- Studie om finansieringsbehov
- Förbättrad statistik
- Kompetensutveckling

Statens kulturråd, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet, Konstnärsnämnden, Stiftelsen Svenska filminstitutet samt Nämnden för hemslöjdsfrågor har i sina respektive regleringsbrev för 2010 fått i uppdrag att utveckla och medverka i insatser för kulturella och kreativa näringar. Statens kulturråd, Riksarkivet och Riksantikvarieämbetet har även fått i uppdrag att ta

fram interna strategier för arbetet med regionala tillväxtfrågor.

Även på regional nivå pågår flera utvecklingsverksamheter som syftar till att främja de kulturella och kreativa näringarna.

Inom EU pågår en översyn av förutsättningarna för de kreativa näringarna. Bland annat har en arbetsgrupp tillsatts inom den öppna samordningsmetoden 2008–2010. Kommissionen har i april 2010 presenterat en grönbok som handlar om att ta tillvara potentialen i den kulturella och den kreativa sektorn. KreaNord är ett initiativ inom Nordiska ministerrådet med uppgift att utveckla ett gemensamt nordiskt utvecklings- och policyarbete för Nordens kreativa ekonomi. Initiativet är ett samarbete mellan kultur- och näringspolitiken för att utveckla kunskap och verktyg som kan främja kulturella och kreativa näringar, bygga nätverk och profilera Norden som en kreativ region.

Analys och slutsatser

Samverkan mellan kulturpolitiken samt regionala tillväxtpolitiken och näringspolitiken har fortsatt att fördjupas. Strategiska myndigheter och institutioner har fått fortsatt uppdrag att arbeta med kulturella och kreativa näringar samt förtydligade uppdrag inom regional tillväxt. Handlingsplanen bidrar med ytterligare kunskap och underlag för områdets fortsatta utveckling. Handlingsplanens insatser innebär förbättrade utvecklingsmöjligheter för aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

Kulturens fria roll och egenvärde är oomtvistlig, men kulturen bidrar också i olika former till utvecklingen inom andra samhällsområden. Det är viktigt att utveckla förutsättningarna för båda dessa roller. Syftet med kulturpolitikens medverkan i den fördjupade samverkan är att bredda kulturskapares arbetsmarknad, sprida kultur och kulturinnehåll i nya sammanhang samt att ge goda förutsättningar för att kulturskapares kompetens ska kunna tillvaratas inom näringsliv och i frågor som rör regioners utveckling och tillväxt.

Regeringen bedömer att det finns goda möjligheter att fortsätta att utveckla och stärka de kulturella och kreativa näringarna. Därmed skapas förutsättningar för ökad tillväxt och sysselsättning samtidigt som kulturens kraft i

högre grad kan tas till vara och präglade samhällsutvecklingen i landet.

4.4.5 Forskning inom kulturområdet

Resultat

Staten ger stöd till forsknings- och utvecklingsarbete inom kultursektorn. 2009 uppgick stödet till ca 36 miljoner kronor via anslaget 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet*. Medlen har använts för projekt inom Statens kulturråds, ansvarsmuseernas⁴, Riksarkivets, Riksantikvarieämbetets och Institutet för språk och folkminnets ansvarsområde. Vidare används medel för grundforskning inom naturvetenskap vid Naturhistoriska riksmuseet. Från och med den 1 januari 2010 har ansvarsmuseifunktionen avskaffats och medel under anslaget fördelas till projekt inom samtliga centrala museers ansvarsområden.

Flera av kulturområdets institutioner bedriver forskningsanknuten verksamhet; bl.a. som beställare, som basinstitutioner för annan forskning vid arkiv och museer samt som institutioner med ansvar för forskningsprojekt. Insatserna har i stor utsträckning betydelse för universitetsforskningen eftersom det handlar om t.ex. grundläggande materialbearbetning som många gånger är en förutsättning för vidare forskning. Kulturinstitutionerna är alltså en viktig del av den forskningsinfrastruktur som tillför värdefullt material till den humanistiska och samhällsvetenskapliga forskningen.

I linje med propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) har Vetenskapsrådet fördelat 17 miljoner kronor under 2009 för kultur- och kulturarvsforskning samt finansierat en fortsatt satsning på konstnärlig forskning och konstnärligt utvecklingsarbete, inklusive en satsning på en nationell konstnärlig forskarskola.

På arkivområdet bedrivs forskning och metodutveckling inom flera fält, bl.a. arkivpedagogik, standardisering, arkivredovisning och teknikutveckling för digitalisering. Under 2009

⁴ Statens historiska museer, Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde, Moderna museet, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur och Stiftelsen Nordiska museet.

har arbetet fortsatt med kunskapsuppbyggnad inom området långsiktigt digitalt bevarande, bl.a. tillsammans med Kungl. biblioteket. Riksarkivet koordinerar också EU-projektet PROTAGE inriktat på forskning om långsiktigt digitalt bevarande.

Forsknings- och utvecklingsverksamheten vid Riksantikvarieämbetet bedrivs enligt det pågående FoU-programmet för kulturmiljöområdet under 2006–2010. Forskningen har utgångspunkt i ett antal perspektiv som är centrala för förståelsen och utvecklingen av kulturmiljöarbetet, som t.ex. historieskrivning, historiebrik, material och teknik, delaktighet och hållbar utveckling. Vidare har frågor som kan skapa samverkan mellan forskning och praktik – t.ex. förebyggande konservering och utvecklingen av allt mer långsiktigt hållbara konserveringsmetoder – fortsatt hanterats inom ramen för Riksantikvarieämbetets forsknings- och utvecklingsprogram. Riksantikvarieämbetet har under 2009 ytterligare utvecklat och stimulerat till forskning kring kulturmiljöer och kulturarv med ett tvärsektoriellt perspektiv och etablerande av nätverk och samarbeten.

Statens kulturråd fördelar bidrag till, eller är beställare av, kulturpolitiskt relevant forskning. Kulturrådet har under 2009 fördelat medel till åtta forskningsprojekt. Projekt med inriktning på internationella jämförande perspektiv samt på barns och ungdomars kultur har prioriterats. Kulturrådet har även fördelat medel till forskning och utveckling vid ansvarsmuseerna för att stärka kunskapsuppbyggnaden inom området. Kulturrådet har fortsatt haft en nätverkande roll för att förmedla kontakter mellan universitet och högskolor och kulturlivet. Särskilt i samband med de regionala avsiktsförklaringarna har detta arbete intensifierats.

Institutet för språk och folkminnen bedriver forskningsverksamhet i en rad olika projekt inom områden som språk, dialekt, folkminnen, ortnamn och personnamn. Arbetet med att stärka institutets forskningsprofil har fortsatt under 2009 och under året gick 20 procent av institutets kostnader till forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning. Verksamheten har under senare år alltmer inriktats mot egen kvalificerad forskning, men institutet har också utvecklat samarbetet med kulturinstitutioner, universitet och högskolor.

Naturhistoriska riksmuseet har en särställning bland museerna genom sin omfattande forskningsverksamhet. Museets forskning ger en grund till att förstå samband mellan förändringar i miljön och den biologiska mångfalden i relation till mänsklig påverkan. Forskningen bidrar därför till bättre förutsättningar för en hållbar utveckling. Kvaliteten på forskningen säkras genom regelbunden publicering i vetenskapliga tidskrifter nationellt och internationellt samt genom kvalitetsgranskningar vid fleråriga externt finansierade projekt.

Analys och slutsatser

Kulturinstitutionernas möjlighet att efterfråga, värdera och implementera forskning i sin verksamhet är grundläggande för deras förmåga att förmedla kunskap till samhällets olika aktörer och intressenter.

Även om institutionerna generellt har ett gott nationellt samarbete med universitet och högskolor och flera av dem även internationellt, bedömer regeringen dock att det finns ett behov av att stärka samverkan mellan kulturområdet och relevanta forskningsdiscipliner. Denna samverkan betonas även i regeringens satsning på kultur- och kulturarvsforskning samt konstnärlig forskning via uppdrag till Vetenskapsrådet (prop. 2008/09:50 Ett lyft för forskning och innovation). Ett annat gott exempel på samverkan mellan kulturinstitutionerna och forskarsamhället är de s.k. trainee- och postdoc-programmen i samarbete med bl.a. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien och Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond.

Kvaliteten på kulturinstitutionernas forskning återspeglas bl.a. i resultatmått som belyser publicering, tilldelning av externa forskningsmedel erhållna i konkurrens, besök av gästforskare, samt externa utvärderingar, utmärkelser och andra slag av uppmärksamhet. Regeringen bedömer att institutionerna, som får medel via anslaget Forsknings- och utvecklingsarbete inom kulturområdet, överlag har en god forsknings- och utvecklingsverksamhet. Särskilt utmärkande är Naturhistoriska riksmuseet, som är en forskningsinstitution med professurer och doktorander, och där forskningen håller en hög kvalitet inom flera områden i ett internationellt perspektiv.

I samband med inrättandet av den nya Myndigheten för kulturanalys överförs de medel för forsknings- och utvecklingsinsatser på kulturområdet som tidigare hanterats av Statens kulturråd till den nya myndigheten (se även avsnitt 3.2.2).

4.4.6 Jämställdhet

Resultat

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhetsintegrering är den huvudsakliga strategi som används för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Samtliga myndigheter på kulturområdet har i uppgift att integrera jämställdhetsperspektiv i verksamheten vilket också framgår av myndigheternas instruktioner.

Mot bakgrund av bl.a. slutsatserna i betänkandet *Plats på scen* (SOU 2006:42) uppdrog regeringen åt Statens kulturråd, Konstnärsnämnden och dåvarande Jämställdhetsombudsmannen att gemensamt göra en fördjupad analys av jämställdheten inom scenkonstområdet. Uppdraget har redovisats i januari 2009. I rapporten *På väg mot jämställd scenkonst* (Kulturrådets skriftserie 2009:1) konstateras bl.a. att medvetenheten och kunskapen om jämställdhetsfrågor generellt har ökat. Könsfördelningen har på många håll förbättrats inom de organisationer som får stöd från Kulturrådet, såväl när det gäller styrelser, ledning och repertoarråd som när det gäller utövare. Vidare har andelen kvinnliga chefer ökat vid landets teater-, dans- och musikinstitutioner. Utvecklingen inom scenkonstområdet går åt rätt håll men fortfarande är könsfördelningen ojämn inom vissa områden, främst musikområdet. I rapporten konstateras att dansområdet är underrepresenterat i ansökningarna för de särskilda projektbidrag som avsattes för att stimulera och stödja jämställdhetsarbetet inom scenkonsten.

Konstnärsnämnden har i början av 2009 publicerat rapporten *Konstnärernas inkomster* där kvinnors och mäns ojämlika inkomstvillkor kan avläsas. I maj 2010 publicerades den uppföljande rapporten *Konstnärernas inkomster ur ett jämställdhetsperspektiv*. Rapporten visar bl.a. att kvinnor i konstnärgruppen generellt har

lägre inkomster än männen och att skillnaden mellan män och kvinnor är störst i gruppen med högst inkomst.

Tre miljoner kronor har under åren 2007–2009 fördelats av Kulturrådet till projekt som långsiktigt verkar stimulerande och stödjande i arbetet med att uppnå jämställdhet inom scenkonstområdet. Bidragen har fördelats till såväl kulturinstitutioner som ideella föreningar. Bidrag har bl.a. getts till en jämställdhetsutbildning för chefer inom scenkonsten och en jämställdhetsutbildning för musiker.

Tre miljoner kronor har även avsatts till Delegationen för fördelning av statsbidrag till kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt (fr.o.m. 2008 fördelas stödet av Ungdomsstyrelsen) för att under en treårsperiod fördela medel till ideella organisationer. Ungdomsstyrelsen valde att prioritera scenkonstområdet.

En debatt om jämställdhet inom scenkonstområdet har pågått i media under vintern 2010. För att ytterligare lyfta fram jämställdhetsfrågan och mot bakgrund av rapporteringen om sexuella trakasserier inom scenkonsten, har Kulturrådet genomfört ett seminarium där sexuella trakasserier inom scenkonsten och jämställdheten inom musikområdet diskuterades.

Ett av de övergripande målen för statens filmstöd är att förbättra kvinnliga filmskapares villkor. Bakgrunden är den stora dominansen av manliga filmskapare som får stöd. 2006 års filmavtal innehåller ett mål om att stödet till svensk filmproduktion ska fördelas jämnt mellan män och kvinnor. Enligt detta mål bör ettdera könet, räknat i antal projekt som får stöd, senast ett år före avtalsperiodens slut, dvs. 2009, vara representerat till minst 40 procent inom kategorierna manusförfattare, producent och regissör. När avtalet ingicks gällde det t.o.m. utgången av 2010. Efter förlängningsavtal hösten 2009 gäller avtalet t.o.m. utgången av 2012. Svenska Filminstitutet redovisar bl.a. att bland de långa spelfilmer som fick konsulentstöd under 2009 var andelen kvinnliga manusförfattare 41 procent, kvinnliga producenter 43 procent och kvinnliga regissörer 29 procent. Utvecklingen har gått mot en jämnare fördelning av stöden mellan män och kvinnor och 40-procentsmålet har uppnåtts inom flera kategorier, men fortfarande är kvinnorna i tydlig minoritet inom bl.a. regi av lång spelfilm.

Som redovisas bl.a. i Svenska Filminstitutets rapport 00-talets regidebutanter och jämställdheten dominerar fortfarande männen bland regidebutanter inom lång spelfilm. Regeringen för en dialog med företrädare för filmsektorn i dessa frågor.

Mot bakgrund av den fortsatta manliga dominansen bland debuterande unga filmregissörer har regeringen i juni 2010 beslutat om ett bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet på 1,1 miljoner kronor för stöd till unga kvinnors filmskapande i växthusverksamhet under 2010 och 2011.

Analys och slutsatser

Det har varit en omfattande debatt om jämställdhet inom framför allt scenkonsten och filmen och på många områden märks en positiv utveckling mot en ökad medvetenhet om dessa frågor. Samtidigt finns det behov av att fortsatt följa resultaten inom vissa områden, exempelvis musik- och dansområdet och filmområdet. Genom ökad insikt, medvetenhet och fortsatta diskussioner kan frågan ytterligare belysas.

4.4.7 Kultur och hälsa

Resultat

Statens kulturråd har i en rapport till Statens folkhälsoinstitut redovisat indikatorer för utveckling av hälsan inom kulturområdet och insatser som gjorts för att påverka utvecklingen. För att vidareutveckla arbetet med kultur och hälsa har Kulturrådet under året också påbörjat arbetet med att ta fram en ny strategi och handlingsplan för 2010–2012.

I syfte att öka kännedomen om hur kulturverksamheter kan bidra till det hälsofrämjande folkhälsoarbetet har Kulturrådet fått i uppdrag att utveckla sin utåtriktade information inom området. Det innebär bl.a. att tillgängliggöra goda exempel och nya arbetsmetoder, i synnerhet inom sjukvård och äldreomsorg.

Två försöksverksamheter med Kultur på recept har inletts, dels med Region Skåne som huvudman och dels med Västerbottens läns landsting. Syftet är att med kultur som medel förebygga och förkorta sjukfrånvaro. För

respektive verksamhet har 500 000 kronor avsatts från utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*

Analys och slutsatser

Statens folkhälsoinstituts sammanställning Kultur för hälsa (2005:23) visar att kulturupplevelser är viktiga för människors välbefinnande. Rapporten visar samtidigt att sambanden mellan kultur och hälsa är komplexa och att mer forskning behövs. Försöksverksamheter genomförs i ett antal kommuner och landsting för att öka kunskapen om hur kulturverksamheter kan komplettera arbetet bl.a. inom vård och omsorg. Ett antal kommuner har även utvecklat strategier inom området. Regeringen bedömer att genomförda statliga insatser har bidragit till en ökad kunskap om verksamhetsfältet.

4.4.8 Funktionshinderspolitik

Resultat

Målen för funktionshinderspolitiken är beslutade av riksdagen i samband med att den nationella handlingsplanen Från patient till medborgare antogs (prop. 1999/2000:79, bet. 1999/2000:SoU14, rskr. 1999/2000:240). Målen anges under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. Regeringen har i mars 2010 fastställt inriktningsmål som framgår av regeringens skrivelse Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och grunden för en strategi framåt (skr. 2009/10:166). Inriktningsmålen inom Kultur, medier och idrott är följande:

- Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet ska förbättras.
- Funktionshindersperspektivet ska vara integrerat i den ordinarie bidragsgivningen inom kulturområdet och idrottsområdet.
- Medietjänster och film ska i högre utsträckning utformas på ett sätt som gör dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ratificerades av regeringen den 4 december 2008. Den trädde i kraft den 14 januari 2009.

Regeringen har gjort stora satsningar inom kultur- och medieområdena med utgångspunkt i handlingsplanen från 2000. Regeringen har tagit initiativ till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. Genom digitalisering ökar tillgängligheten för alla men i än högre utsträckning för grupper med särskilda behov.

Sektorsansvariga myndigheter

På kulturområdet är Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet sektorsansvariga myndigheter med uppgift att samordna, stödja och driva på utvecklingen för att uppnå de nationella målen.

Kulturrådets praxis i sin bidragsgivning har utvecklats mot att tydligare betona den s.k. ansvars- och finansieringsprincipen som innebär att den som driver en verksamhet själv ska ta ansvar och kostnader för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till verksamheten. Fokus för Kulturrådets arbete har tidigare legat på musei- och biblioteksområdena där arbetet med att öka tillgängligheten kommit relativt långt. Inom scenkonstområdet har positionerna också flyttats fram, bl.a. med utgångspunkt i den s.k. Hallundadeklarationen. För att öka tillgängligheten till teater som turnerar stödjer Kulturrådet bl.a. ett arbete som pågår med att utveckla portabla hjälpmedel för syn- och teckentolkning i samverkan med handikapprörelsen. Kulturrådet har även medverkat i kulturutskottets öppna utfrågning om funktionshindrade och scenrummet i november 2009. Kulturrådet har redovisat sitt arbete inom ramen för sektorsansvaret och har påbörjat arbetet med att ta fram en ny strategi och handlingsplan som kan träda i kraft fr.o.m. 2011.

Riksantikvarieämbetet har under 2009 lämnat bidrag med 17,2 miljoner kronor till vårdinsatser för objekt som är eller kommer att bli anpassade för personer med funktionsnedsättning. Frågor kring tillgängligheten i kulturreservaten har särskilt uppmärksammats. Under året avslutades ett samarbetsprojekt mellan de nordiska antikvariska myndigheterna om tillgänglighet till byggnader men även till storskaliga historiska landskap och fornlämningsmiljöer.

Medier

Tillgänglighet till medier är viktigt ur ett demokrati- och delaktighetsperspektiv. Regeringen ställer i sändningstillstånden för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB krav på att företagen ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. I sändningstillstånden för perioden 2010–2013 har målen skärpts bl.a. när det gäller textning av tv-program. Under 2009 var andelen textade förstagångssändningar med svenskt ursprung i SVT1 och SVT2 74 procent. 111 programtimmar sändes på teckenspråk, varav 48 timmar barnprogram.

Den nya radio- och tv-lagen (2010:696) som trädde i kraft den 1 augusti 2010 innehåller en ny bestämmelse om att tv-sändningar ska utformas så att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Detta ska ske genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik i den omfattning som beslutas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Talboks- och punktskriftsbiblioteket bedriver ett omfattande förändringsarbete där digital teknik utnyttjas bl.a. för nedladdning av talböcker.

Som ett led i det fortsatta arbetet med att tillgängliggöra dagstidningarnas material för användarna har Taltidningsnämndens verksamhet förts över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Ett uppdrag har getts till dessa myndigheter och Post- och telestyrelsen om den framtida taltidningsverksamheten (dnr Ku2010/1124/MFI). Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) den 1 mars 2011, den 1 september 2011, den 1 mars 2012 och den 1 september 2012. Slutredovisning ska ske senast den 1 mars 2013.

Centrum för lättläst har till uppgift att göra nyhetsinformation och litteratur tillgänglig för personer med lässvårigheter eller som är otränade i det svenska språket. Se vidare om Centrum för lättläst under avsnitt 6.4.2.

I betänkandet En ny svensk filmpolitik (SOU 2009:73) föreslås att stöd till svensk filmproduktion villkoras med att det ska vara möjligt att se filmerna med svensk text på digitala biografer och i digitala visningsformat. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Analys och slutsatser

Kulturen ska vara tillgänglig för alla – i form av bildningsarbete, möjligheter till eget skapande och möjligheter att ta del av professionellt konstnärligt skapande. Tillgänglighetsperspektivet för personer med funktionsnedsättning ska därför beaktas i alla regeringsinitiativ på kulturområdet.

Av regeringens skrivelse Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och grunden för en strategi framåt (skr. 2009/10:166) framgår att en grund för det handikappolitiska arbetet etablerats och att tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning förbättrats bl.a. på kulturområdet.

Under 2010 har regeringen beslutat om övergripande inriktningsmål inom funktionshinderspolitiken. Dessa mål ska i nästa steg konkretiseras i operativa delmål för bl.a. kulturområdet. Målen ska utgöra grunden för en strategi som regeringen avser att besluta om i början av 2011.

Ny teknik innebär möjligheter till ökad tillgänglighet på både kultur- och medieområdena. De initiativ regeringen har tagit till bl.a. lagstiftning på medieområdet bedöms kunna bidra till att dessa möjligheter tas tillvara.

Regeringen bedömer resultaten utifrån resultatredovisningarna som goda, även om arbete återstår för myndigheter och institutioner att

fördjupa arbetet med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

4.4.9 Regional fördelning av Statens kulturråds bidragsgivning

Resultat

Totalt fördelade Statens kulturråd under 2009 ca 1,7 miljarder kronor i bidrag till kulturverksamheter i hela landet. På senare år har Kulturrådet arbetat för att vidareutveckla samspelet och dialogen mellan statlig, regional och kommunal nivå. Under 2009 har Kulturrådet fört dialog med kulturansvariga i landsting och samverkansorgan i tio län samt med Stockholms kommun. Kulturrådets fördjupade dialoger har medfört att sju avsiktsförklaringar har tecknats mellan Kulturrådet och Skåne, Västerbotten, Norrbotten, Dalarna, Västra Götaland och Jämtland samt Gotlands kommun. Avsiktsförklaringarna utgör ett gemensamt underlag för vilka områden som landstingen och Kulturrådet gemensamt vill utveckla. Avsiktsförklaringarna gäller t.o.m. 2010 alternativt 2011.

Under 2009 har Kulturrådets bidrag per konstområde fördelats enligt tabell 4.2 nedan.

Tabell 4.2 Regional fördelning av bidragsgivningen från Statens kulturråd 2009

Län	Teater, dans och musik	Litteratur, bibliotek och kulturtidskrifter	Konst, museer och utställningar	Konstområdes- övergripande	Totalt
Stockholms län	110 200	18 437	13 841	14 864	157 341
Uppsala län	29 395	2 251	4 569	3 276	39 491
Södermanlands län	15 928	2 376	5 700	1 675	25 680
Östergötlands län	53 520	3 591	6 510	3 870	67 491
Jönköpings län	21 113	3 291	6 465	1 363	32 232
Kronobergs län	25 025	1 150	6 530	676	33 381
Kalmar län	15 801	2 024	10 218	1 960	30 002
Gotlands län	14 408	1 064	6 473	400	22 345
Blekinge län	8 017	2 386	4 827	927	16 156
Skåne län	159 346	10 187	14 980	8 970	193 483
Hallands län	14 595	2 204	6 248	1 754	24 801
Västra Götalands län	257 189	11 801	38 216	12 234	319 440
Värmlands län	34 839	2 393	6 795	1 776	45 803
Örebro län	29 382	2 568	5 466	1 230	38 645
Västmanlands län	23 769	2 320	5 093	2 555	33 737
Dalarnas län	21 334	2 288	5 517	2 535	31 673
Gävleborgs län	29 745	1 891	5 407	2 180	39 223
Västernorrlands län	33 040	1 962	6 166	2 280	43 447
Jämtlands län	14 981	1 681	8 619	1 255	26 537
Västerbottens län	64 691	8 165	7 169	1 360	81 385
Norrbottnens län	32 322	2 912	5 979	1 540	42 752
Nationellt	163 007	78 166	44 567	23 056	308 796
Totalt nationellt	1 171 646	165 107	225 351	91 735	1 653 839
Internationellt	14 219	15 106	3 595	6 028	38 948
Totalt	1 185 865	180 213	228 946	97 763	1 692 787

Den geografiska fördelningen framgår även av kartorna 4.3 och 4.4 nedan. Högst andel av bidragsmedlen fördelas till länen med störst befolkning, dvs. Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Räknat i kronor per invånare får dock Västerbottens, Gotlands och Västra Götalands län högst bidrag.

Karta 4.3 Regional bidragsfördelning 2009

Karta 4.4 Regional bidragsgivning (kr/inv) 2009

Analys och slutsatser

Statens kulturråds arbete för att vidareutveckla dialogen med regionala företrädare är mycket värdefullt inför den nya fördelningsmodell som riksdagen har beslutat (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145) och som ska införas fr.o.m. 2011.

Statens kulturråd har av regeringen fått ett särskilt uppdrag att förbereda införandet av denna nya modell. Det är viktigt att Statens kulturråd, i samverkan med berörda statliga aktörer och landstingen, utvecklar strategiska arbetsmetoder när det gäller dialog, bedömning och uppföljning.

4.4.10 Redovisning av vissa kulturinstitutioners hyror

Regeringen lämnar i tabell 4.5 en redovisning av kulturinstitutionernas hyreskostnader.

Tabell 4.5 Hyreskostnader m.m. för vissa kulturinstitutioner under 2007-2009

Myndighet/Institution	Hyreskostnad inkl. uppvärmning och el			Anslag/Bidrag			Hyreskostnad inkl. uppvärmning och el, andel av anslag/bidrag			Förändring i procentenheter 2007-2009
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	
Riksteatern	20 261	22 463	22 876	256 863	248 246	264 798	7,9%	9,0%	8,6%	+0,7
Kungliga Operan	44 906	50 432	52 005	343 946	381 011	411 301	13,0%	13,2%	12,6%	-0,4
Kungliga Dramaten	32 880	33 115	34 495	201 038	200 551	212 242	16,4%	16,5%	16,2%	-0,2
Dansens hus	8 666	8 764	8 475	21 178	20 523	21 029	40,9%	42,7%	40,3%	-0,6
Rikskonserter	9 457	9 600	9 522	68 316	68 289	62 194	13,8%	14,0%	15,3%	+1,5
Riksarkivet och landsarkiven	118 685	123 426	124 584	316 478	319 197	330 323	37,5%	38,7%	38,0%	+0,5
Institutet för språk och folkminnen	5 842	6 119	7 162	44 804	45 356	46 179	13,0%	13,5%	15,5%	+2,5
Riksantikvarieämbetet	38 528	47 574	49 487	198 142	222 561	218 973	19,4%	21,4%	22,6%	+3,2
Statens historiska museer	19 648	19 829	21 369	76 045	76 627	80 066	25,8%	25,9%	26,7%	+0,9
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	32 971	32 771	36 150	83 547	87 196	95 467	39,5%	37,6%	37,9%	-1,6
Naturhistoriska riksmuseet	45 263	45 573	48 307	144 062	145 555	151 176	31,4%	31,3%	32,0%	+0,6
Statens museer för världskultur	55 811	57 080	58 285	137 870	142 130	150 503	40,5%	40,2%	38,7%	-1,8
Livruskammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet	11 239	11 982	12 326	37 375	37 869	40 010	30,1%	31,6%	30,8%	+0,7
Statens maritima museer	55 190	57 537	63 459	99 422	107 600	112 280	55,5%	53,5%	56,5%	+1,0
Arkitekturmuseet	12 300	12 407	13 800	35 580	33 941	38 713	34,6%	36,6%	35,6%	+1,0
Statens musiksamlingar	14 027	14 716	14 772	46 761	47 128	49 132	30,0%	31,2%	30,1%	+0,1
Statens försvarshistoriska museer	26 638	27 076	27 711	67 970	73 269 ¹	78 349 ¹	39,2%	37,0%	35,3%	-3,9
Moderna museet	47 096	45 067	47 569	109 924	110 952	120 076	42,8%	40,6%	39,6%	-3,2
Nordiska museet	24 074	28 143	27 488	103 436	104 850	106 889	23,3%	26,8%	25,7%	+2,4
Tekniska museet	12 338	13 467	13 064	42 677	43 072	43 877	28,9%	31,3%	29,8%	+0,9
Arbetets museum	2 046	2 253	2 363	13 482	13 581	13 819	15,2%	16,6%	17,1%	+1,9
Dansmuseet	4 364	4 330	4 392	9 672	10 019	10 240	45,1%	43,2%	42,9%	-2,2
Drottningholms teatermuseum	2 837	3 217	3 007	7 173	7 244	7 383	39,6%	44,4%	40,7%	+1,1
Forum för levande historia	5 311	5 639	5 627	42 928	43 238	44 090	12,4%	13,3%	12,8%	+0,4

¹ Anslaget har i tabellen minskats med 23 miljoner kronor som avser ett tillskott för bidragsgivning till försvarshistoriska museiverksamheter.

4.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har genomfört en granskning av bidragsgivningen inom kulturområdet (RiR 2008:14) som omfattar regeringen och de bidragsgivande myndigheterna Statens kulturråd och Konstnärsnämnden. Granskningen har inriktats mot två frågor. Den ena frågan gäller om bidragsgivande myndigheter har en god intern styrning och kontroll i bidragsprocessen, som bidrar till en effektiv bidragsgivning. Den andra frågan avser om regeringens och bidragsgivande myndigheters styrning av bidragssystemet ger förutsättningar för omprövning. Regeringen har kommenterat rapporten i budgetpropositionerna för 2009 och 2010.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att se över de förordningar som styr bidragsgivningen så att de tydliggör på vilka grunder bidragen ska fördelas. Regeringen har bl.a. som en följd av propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) sett över de förordningar som finns på litteratur- och kulturtidskriftsområdet. Regeringen har beslutat om en ny generell förordning om statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande som trädde i kraft den 15 augusti 2010.

Riksrevisionens granskning har visat att Statens kulturråd och Konstnärsnämnden har belastat vissa sakanslag med förvaltningsutgifter, vilket minskar tydligheten i hur stor del av myndigheternas medel som går till förvaltningsutgifter respektive bidrag. Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning. Myndigheterna har inkommit till regeringen med underlag som förtydligar hur stor andel av bidragsanslagen som belastas med förvaltningsutgifter.

Regeringen avser att inleda en successiv anpassning av fördelningen mellan sak- respektive förvaltningsanslag för att tydliggöra den faktiska medelsanvändningen. Rapporten (RiR 2008:14) anses därmed slutbehandlad.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 En ny modell för fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Regeringens förslag: En ny lag införs som möjliggör att landstingen och Gotlands kommun får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats och kulturplanen överensstämmer med de föreskrifter som regeringen meddelar. Lagen ska träda i kraft den 1 januari 2011.

Ärendet och dess beredning: En ny modell för fördelning av medel till regional kulturverksamhet ska införas, enligt riksdagens beslut (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145).

Hösten 2009 tillkallades en särskild utredare för att föreslå formerna för införande av den nya modellen fr.o.m. 2011 (dir. 2009:97). Utredningen antog namnet Kultursamverkansutredningen. I betänkandet Spela samman – en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet (SOU 2010:11) föreslår utredaren bl.a. en ny lag som möjliggör att landsting får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet under förutsättning att en regional kulturplan har upprättats. Vidare föreslås ett nytt anslag för de statliga medel som bör ingå i den nya modellen.

Betänkandet har remissbehandlats. En remiss-sammanställning finns tillgänglig i Kulturdepartementet (Ku2010/292/KV).

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna

En ny lag

Flertalet remissinstanser är positiva eller har inga invändningar mot lagförslaget. Ett fåtal remissinstanser har kommenterat utredningens förslag om ett undantag från den s.k. lokaliseringsprincipen.

Flera remissinstanser, bl.a. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), påpekar att tidtabellen för att införa den nya modellen, och därmed den nya lagen, är snäv. Länsmusikens samarbetsråd och Musik i Syd Skåne Kronoberg,

Musica Vitae och Länsmusikens samarbetsråd anser att det är viktigt att modellen etableras enligt angiven tidsplan, dvs. med början 2011.

Ett nytt anslag

Majoriteten av remissinstanserna samtycker i stora delar till ett nytt gemensamt anslag och till de medel som föreslås ingå i modellen. Dock har flertalet landsting, SKL och Statens kulturråd invändningar mot att Kungl. biblioteket ska fördela bidrag till regional biblioteksverksamhet. Stiftelsen Svenska Filminstitutet anser att stödet till de regionala resurscentrumen inte ska ingå i anslaget. Flera instanser, däribland Västra Götalands läns landsting menar att bidraget till Skapande skola bör ingå i anslaget. Nämnden för hemslöjdsfrågor anser att det finns en uppenbar risk att små områden inom modellen, såsom hemslöjd, marginaliseras i arbetet med kulturplanerna. Riksarkivet framför att bidrag till regional arkivverksamhet med fördel bör associeras till modellen, men fördelas av Riksarkivet.

Uppföljning och utvärdering

Flera remissinstanser, däribland Statens kulturråd, Konstnärernas Riksorganisation och Norrbottens läns landsting välkomnar en utveckling av uppföljning och utvärdering samt att roller och ansvar tydliggörs. Ekonomistyrningsverket framhåller att styrning, uppföljning och kontroll bör omfattas av samma förvaltningsprinciper som gäller för statlig verksamhet. SKL anser att en analysmyndighet bör ansvara för analysen av modellens statliga och regionala effekter samt att följeforskning kring regionaliseringen bör initieras.

Skälen för regeringens förslag

Den nya modellen möjliggör att landstingen kan få ett ökat ansvar för fördelning av vissa statliga bidrag till regionala kulturverksamheter. Därmed ges ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Samtidigt ska staten ha ett fortsatt övergripande ansvar för den nationella kulturpolitiken. De närmare förutsättningarna för modellens genomförande är bl.a. en ny lag som ger landstingen befogenhet att fördela de aktuella statsbidragen. Lagen bemyndigar regeringen att utfärda föreskrifter om de regionala kulturplanerna samt om uppföljning och redovisning av statsbidragen.

Genomförandet av lagen i denna del förutsätter att riksdagen godkänner de ändringar

i grundlagen som föreslås i propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80). I propositionen föreslår regeringen att regleringen av normgivningsmakten moderniseras, bl.a. i fråga om riksdagens möjligheter att delegera kompetens.

En ny lag

Regeringen delar utredningens bedömning att lagstöd behövs för att ett landsting ska ges befogenhet att fördela statsbidrag. Lagen bör ges en utformning som möjliggör en successiv övergång till den nya modellen i takt med att fler landsting ansluter sig till modellen. För att ett landsting ska omfattas av befogenheten att fördela statsbidrag måste landstinget ha upprättat en regional kulturplan som överensstämmer med de föreskrifter som regeringen meddelar. I de fall landstinget inte gjort detta beslutar Statens kulturråd om fördelningen av statsbidrag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör bemyndigas att utfärda föreskrifter om de regionala kulturplanerna samt om uppföljning och redovisning av statsbidragen.

Enligt 3 kap. 20 § kommunallagen (1991:900) får kommuner och landsting bilda kommunalförbund och lämna över vården av kommunala angelägenheter till sådana förbund där landstinget ingår som medlem. Därmed kan landstinget överlämna frågor till exempelvis ett kommunalt samverkansorgan. Regeringen anser till skillnad mot utredningen att landstingen inte bör ges möjlighet att delegera bidragsgivningen till privaträttsliga aktörer.

Regeringen anser att samverkan mellan kommuner och landsting i och mellan länen är väsentlig för att utveckla kulturens förutsättningar. Regeringen bedömer dock att kommunallagen redan i dag medger sådan samverkan. Utgångspunkten är att undantag från den s.k. lokaliseringsprincipen, med hänsyn till dess grundläggande principiella värde för den kommunala verksamheten, bör ske med stor restriktivitet. Något behov av att införa ett undantag, på det sätt som utredningen föreslagit, bedöms därför inte föreligga.

Flera remissinstanser anser att tidsplanen är snäv. Samtidigt noterar regeringen att det finns ett stort engagemang och intresse hos många landsting att få ingå i den nya modellen. Regeringen anser att det är angeläget att ett successivt införande av modellen kan inledas så snart som

möjligt. Statens kulturråd fick därför i maj 2010 regeringens uppdrag (dnr Ku2010/1135/KV) att genomföra vissa förberedelser i samverkan med berörda myndigheter, landsting eller kulturansvarig regional aktör i de fem län som utredningen föreslagit ska ingå i första förhandlingsomgången samt Sveriges Kommuner och Landsting. Samverkan har därmed redan inletts mellan de berörda parterna, vilket underlättar att införande av modellen påbörjas 2011.

Regeringen delar i övrigt utredningens bedömning att landstingen ska ta fram fleråriga regionala kulturplaner i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället. Regeringen avser att reglera detta i förordning. Inför Statens kulturråds beslut om den länsvisa fördelningen av statliga bidragsmedel kommer de regionala kulturplanerna att utgöra en utgångspunkt för dialog med respektive landsting samt en utgångspunkt för Statens kulturråds beslut om storleken på den statliga länsvisa fördelningen av bidragsmedel. Inför denna fördelning bör Statens kulturråd även föra dialog med företrädare för det civila samhället och det professionella kulturlivet.

Den nya modellen innebär att ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan staten och landstingen förändras och tydliggörs. Samverkan och dialog mellan staten och landstingen om modellens genomförande och effekter är en viktig förutsättning för att modellen ska bidra till ökad uppfyllelse av de nationella kulturpolitiska målen. Denna samverkan bör vidareutvecklas med respekt för de berörda aktörernas roller och ansvar samt med beaktande av principen om armlängds avstånd.

Den nya lagen bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Ett nytt anslag

Statens bidragsgivning till landstingen inom ramen för den nya modellen ska ske utifrån en ökad helhetssyn, flexibilitet och ändamålsenlighet när det gäller bidragens användning.

Regeringen anser att huvuddelen av de anslag och delar av anslag som utredningen föreslagit ska ingå i modellen. Den nya modellen ger utrymme för såväl bidrag till konstområdesöver-skridande verksamheter som för samverkan över kommungränser.

Det nya anslaget föreslås uppgå till 1 241 miljoner kronor 2011. Anslaget omfattar medel

som i dag lämnas som bidrag till regionala kulturinstitutioner, till enskild regional arkivverksamhet, konsulentverksamheter samt till regionala resurscentrum för film och video. Anslaget omfattar även medel som andra statliga myndigheter och aktörer ska ansvara för att fördela.

Det nya anslaget, som ska pris- och löneomräknas, bör även fortsättningsvis användas för bidragsgivning till samtliga de verksamheter som i dag är stödberättigade enligt befintliga bestämmelser, dvs. till professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet, biblioteksverksamhet, konst- och kulturfrämjande verksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet samt främjande av hemslojd. Viss del av anslaget bör av Statens kulturråd även kunna användas för tidsbegränsade utvecklingsinsatser.

Till skillnad mot den bedömning som utredningen gjorde anser regeringen att Kungl. biblioteket inte bör fördela bidragsmedel till de regionala biblioteksinstitutionerna. Bidragsmedlen till regional biblioteksverksamhet bör därmed, i likhet med medlen till övriga regionala kulturinstitutioner, i huvudsak fördelas av landstingen. Däremot anser regeringen att Kungl. biblioteket, inom sitt vidgade samordningsuppdrag, bör ansvara för fördelningen av bidrag till delar av biblioteksväsendets nationella struktur som är statligt finansierade, dvs. till informations- och lånecentralerna i Malmö, Umeå och Stockholm, Sveriges depåbibliotek samt Internationella biblioteket och fördelning av vissa utvecklingsmedel. Därmed tydliggörs ansvarsfördelningen för den nationella respektive regionala nivån inom biblioteksområdet.

Vad gäller arkivområdet anser regeringen, till skillnad mot utredningen, att även viss del av de bidrag som Riksarkivets enskilda nämnd fördelar till enskilda arkiv inom ramen för anslaget 6:1 *Riksarkivet* ska ingå i modellen. Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv bör därmed hantera bidrag till de arkiv som bedöms ha hela landet som upptagnings- eller verksamhetsområde och som kan klassificeras som nationella institutioner. Resterande bidrag som fördelas till regionala arkiv bör överföras till den nya modellen.

Regeringen anser liksom utredningen att medlen till läns-hemslojds-konsulenterna bör ingå i det nya anslaget. De konsulentbidrag som avser hemslojdens rikskonsulenter bör dock inte ingå, eftersom rikskonsulenterna har uppdrag att

arbeta med verksamheter som omfattar hela landet.

De medel inom äldreanslaget 2:2 *Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner* som avser samverkan med tonsättare har utredaren föreslagit ska omfördelas till motsvarande ändamål inom det nya anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Detta stöd kan sökas av både institutioner och fria musikaktörer. I och med att den nya musikmyndigheten Statens musikverk bildas fr.o.m. 2011 kommer medel som motsvarar stöd för tonsättarsamverkan och fonogram som Stiftelsen Svenska rixskonserter tidigare ansvarat för att överföras till anslag 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Regeringen anser att stöd för dessa verksamheter bör samlas hos en statlig aktör, Statens kulturråd. Regeringen vill dock framhålla att de regionala institutionerna inom ramen för den ordinarie statliga bidragsgivningen bör ansvara för kompositionsbeställningar och utveckla samverkan med tonsättare.

Regeringen anser liksom utredningen att det även fortsättningsvis bör finnas stöd till tidsbegränsade strategiska utvecklingsinsatser av nationellt intresse inom ramen för det nya anslaget. Dessa bidrag bör fördelas av Statens kulturråd.

Regeringen bedömer liksom utredningen att stödet till regionala filmresurscentrum ska föras till det nya anslaget, bl.a. eftersom verksamheten har stor betydelse för den filmfrämjande verksamheten i länen. Övriga frågor som rör filmområdet hanteras i samband med regeringens fortsatta beredning av den framtida filmpolitiken.

Bidragen bör kunna omfatta andra mottagare än institutioner med landsting eller kommun som huvudman. Bidragsgivningen bör främja utvecklingen av den kulturella infrastrukturen och möjliggöra ett tillgängligt och varierat kulturutbud präglat av förnyelse och kvalitet i hela landet. De statliga medlen ska inte kunna ersätta landstings och kommuners finansiering av regionala och lokala kulturverksamheter. Bidragsgivning med statliga medel till viss verksamhet förutsätter att verksamheten även finansieras av annan aktör.

Regeringen gör samma bedömning som utredningen om vikten av att de nationella

minoriteterna får ett ökat genomslag i kulturpolitikens genomförande.

Uppföljning och utvärdering

De statliga medlen ska följas upp och utvärderas, liksom modellens genomförande och effekter. De statliga medlen ska följas upp enligt generella förvaltningsprinciper som gäller för statlig verksamhet.

Landstingen ska, enligt föreskrifter som regeringen kommer att utfärda, ansvara för att följa upp de statliga medlen inom ramen för de regionala kulturplanerna och redovisa detta till Statens kulturråd. Statens kulturråd bör ansvara för den nationella uppföljningen och därmed bemyndigas att utfärda föreskrifter om detta.

Den kulturpolitiska analysmyndighet som ska inrättas fr.o.m. 2011 avses få i uppdrag att övergripande utvärdera den nya samverkansmodellen och dess effekter. Regeringen avser även att initiera följeforskning om modellen.

4.6.2 1:1 Statens kulturråd

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2009	Utfall	47 283	Anslags-sparande	1 242
2010	Anslag	49 612 ¹	Utgifts-prognos	51 023
2011	Förslag	45 906		
2012	Beräknat	48 349 ²		
2013	Beräknat	49 021 ³		
2014	Beräknat	46 972 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 47 890 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 47 891 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 44 856 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Statens kulturråds förvaltningskostnader. Statens kulturråd är central förvaltningsmyndighet inom kulturområdet. Statens kulturråd handlägger ärenden som rör statliga bidrag för kulturell verksamhet och andra statliga åtgärder.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Statliga utställningsgarantier

Statens kulturråd hanterar verksamheten med statliga utställningsgarantier. Verksamheten finansieras med avgifter och eventuella överskott

redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttitel 2511 *Expeditions- och ansökningsavgifter*.

Tabell 4.7 Statliga utställningsgarantier

Tusental kronor

	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2009	0	853	849	4
Prognos 2010	0	1 300	1 300	0
Budget 2011	0	1 300	1 300	0

Regeringens överväganden

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Statens kulturråd

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	49 612	49 612	49 612	49 612
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	291	769	1 469	2 646
Beslut	-4 000	-2 048	-2 077	-5 237
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³	63	77	78	13
Förslag/beräknat anslag	45 906	48 349	49 021	46 972

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Statens kulturråd tillförs 1 miljon kronor för 2011 för ökade kostnader i samband med införandet av en ny modell för fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. För 2012 och 2013 tillförs 3 miljoner kronor årligen.

Anslaget minskar med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2011 i enlighet med bedömning i budgetpropositionen för 2010.

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 45 906 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens kulturråd* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 48 349 000 kronor, 49 021 000 kronor respektive 46 972 000 kronor.

4.6.3 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	204 059	Anslags-sparande	827
2010	Anslag	210 885 ¹	Utgifts-prognos	206 969
2011	Förslag	213 478		
2012	Beräknat	210 727 ²		
2013	Beräknat	210 165 ³		
2014	Beräknat	218 342 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 208 183 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 204 873 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 209 039 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för bidrag till en rad skilda ändamål på kulturområdet. Anslaget får belastas med vissa kostnader för administration och genomförande av verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	210 885	210 885	210 885	210 885
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	93	2 671	5 542	9 483
Beslut	7 900	2 637	-723	3 927
Överföring till/från andra anslag	-5 400	-5 466	-5 539	-5 640
Övrigt ³				-313
Förslag/ beräknat anslag	213 478	210 727	210 165	218 342

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Anslaget ökar med 25 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för en långsiktig bidragsgivning till förnyelse och utveckling inom kulturområdet, den s.k. Kulturbryggan. En försöksverksamhet ska etableras som under 2011–2012 fördelar bidrag till nyskapande kulturprojekt (dir. 2010:77).

Anslaget ökar med 3 miljoner kronor per år under perioden 2012–2014 för insatser som syftar till att stärka bokens ställning och mångfalden på bokmarknaden, t.ex. vad gäller kvalitetslitteratur i översättning från andra språk, samt för att stödja insatser för fristadsförfattare.

Till anslaget överförs 1,6 miljoner kronor för bidrag till dans i skolan och dans som lärande. Medlen ska användas för att finansiera verksamhet om dans i skolan som bygger vidare på den kompetens och de erfarenheter som har utvecklats inom Institutet Dans i skolan vid Luleå tekniska universitet. Medlen överförs från utgiftsområde 16, anslaget 2:19 *Luleå tekniska universitet: Grundutbildning*.

För att möjliggöra att en analysmyndighet inrättas på kulturområdet tillförs anslaget 7 miljoner kronor i enlighet med budgetpropositionen för 2010. Medlen överförs fr.o.m. 2011 till anslag 1:7 *Myndigheten för kulturanalys*.

Mot bakgrund av att regeringen föreslår en ny modell för fördelning av vissa statsbidrag till

regional kulturverksamhet minskas anslaget med 8 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Anslaget minskas med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2011 till följd av att den treåriga satsningen för främjande av etnisk och kulturell mångfald upphör. Vidare minskas anslaget med 6,1 miljoner kronor fr.o.m. 2011 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 213 478 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 210 727 000 kronor, 210 165 000 kronor respektive 218 342 000 kronor.

4.6.4 1:3 Skapande skola

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	60 634	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	111 971 ¹	Utgifts- prognos	109 471
2011	Förslag	150 079		
2012	Beräknat	153 256 ²		
2013	Beräknat	155 728 ³		
2014	Beräknat	158 467 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.² Motsvarar 150 079 tkr i 2011 års prisnivå.³ Motsvarar 150 079 tkr i 2011 års prisnivå.⁴ Motsvarar 149 922 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för en långsiktig satsning för barn i grundskolan, kallad Skapande skolasatsningen. Satsningen innebär att skolans kunskapsmål och kulturpolitikens mål om barns och ungdomars rätt till professionell kultur och till eget skapande sammanfaller. Anslaget får belastas med vissa kostnader för administration och genomförande av verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Skapande skola

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	111 971	111 971	111 971	111 971
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	508	2 889	4 742	6 919
Beslut	37 600	38 396	39 015	39 743
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-166
Förslag/beräknat anslag	150 079	153 256	155 728	158 467

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att Skapande skolasatsningen byggs ut fr.o.m. 2011 till att omfatta hela grundskolan. Anslaget tillförs därför ytterligare 37 600 000 kronor fr.o.m. 2011.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 150 079 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Skapande skola* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 153 256 000 kronor, 155 728 000 kronor respektive 158 467 000 kronor.

4.6.5 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	36 795		379
2010	Anslag	38 143 ¹		37 626
2011	Förslag	35 983		
2012	Beräknat	36 339 ²		
2013	Beräknat	36 847 ³		
2014	Beräknat	37 638 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 35 983 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 35 984 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 35 932 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Medlen används för projekt inom Riksarkivets, Riksantikvarieämbetets och Institutet för språk och folkminnets ansvarsområden. Vidare beräknas under anslaget del av kostnaderna för grundforskning inom naturvetenskap vid Naturhistoriska riksmuseet.

Anslaget används även för projekt inom samtliga centrala museers ansvarsområden.

Anslaget får belastas med vissa kostnader för administration och genomförande av verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 4.14 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	38 143	38 143	38 143	38 143
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	187	566	1 107	2 007
Beslut	-2 347	-2 370	-2 403	-2 458
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-54
Förslag/beräknat anslag	35 983	36 339	36 847	37 638

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Från och med 2011 omprioriteras 2 347 000 kronor från anslaget till anslag 1:7 *Myndigheten för kulturanalys*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 35 983 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 36 339 000 kronor, 36 847 000 kronor respektive 37 638 000 kronor.

4.6.6 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tabell 4.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2009	Utfall	9 690		14 797
2010	Anslag	9 898 ¹	Utgifts-prognos	9 962
2011	Förslag	9 898		
2012	Beräknat	9 898		
2013	Beräknat	9 898		
2014	Beräknat	9 884		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för stöd till icke-statliga kulturlokaler för ny- eller ombyggnad inklusive

handikappanpassning av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten. Beslut om bidrag fattas av Boverkets samlingslokalsdelegation efter samråd med Statens kulturråd.

Regeringens överväganden

Tabell 4.16 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	9 898	9 898	9 898	9 898
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²				-14
Förslag/beräknat anslag	9 898	9 898	9 898	9 884

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.
² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 9 898 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 9 898 000 kronor, 9 898 000 kronor respektive 9 884 000 kronor.

4.6.7 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tabell 4.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2009	Utfall			0
2010	Anslag	0	Utgifts-prognos	0
2011	Förslag	1 241 077		
2012	Beräknat	1 253 206 ¹		
2013	Beräknat	1 270 644 ²		
2014	Beräknat	1 298 019 ³		

¹ Motsvarar 1 241 077 tkr i 2011 års prisnivå.

² Motsvarar 1 241 077 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 239 340 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för bidrag till regionala och lokala kulturverksamheter. Anslaget ska användas för verksamheter i landsting som fr.o.m. 2011 kommer att omfattas av den lag

som regeringen föreslår i denna proposition, avsnitt 2.

Anslaget ska användas till följande verksamheter:

- professionell teater-, dans- och musikverksamhet,
- museiverksamhet,
- biblioteksverksamhet,
- konst- och kulturfrämjande verksamhet,
- regional enskild arkivverksamhet,
- filmkulturell verksamhet, och
- främjande av hemslojd.

Statens kulturråd får inom ramen för anslaget finansiera tidsbegränsade utvecklingsinsatser.

Anslaget får belastas med vissa kostnader för Kungl. bibliotekets genomförande av det samlade ansvaret för statens stöd och samordning inom biblioteksväsendet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning	0	0	0	0
Beslut ¹	1 241 077	1 253 206	1 270 644	1 299 838
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²				-1 819
Förslag/beräknat anslag	1 241 077	1 253 206	1 270 644	1 298 019

¹ Beloppen redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Statens kulturråd ska ansvara för fördelningen av statliga bidrag till de landsting som omfattas av den nya lagen. Dessa landsting ska ansvara för att fördela de statliga medlen till regionala och lokala kulturverksamheter i länet. Landstingen ska även, enligt föreskrifter som regeringen kommer att utfärda, ansvara för uppföljning av medlens användning.

I anslaget ingår även medel för uppgifter inom ramen för Kungl. bibliotekets nya ansvar för att utöva en nationell överblick, främja samverkan och driva på utvecklingen inom biblioteksväsendet. Anslaget tillförs ytterligare 3 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för detta ändamål. Totalt beräknar regeringen att 24 miljoner kronor avsätts fr.o.m. 2011 som ett steg i Kungl. bibliotekets nya uppdrag, varav 15 miljoner kronor avser bidragsgivning till vissa lånecentraler och depåbibliotek.

Bidrag till kulturverksamheter i län som inte omfattas av bidragsfördelning enligt den nya lagen beslutas av berörda statliga institutioner, enligt nuvarande förordningar som regeringen utfärdat.

Anslagsbeloppet för bidrag till regional kulturverksamhet har beräknats med utgångspunkt i anslagsmedel för 2010, med tillägg för beräknad pris- och löneomräkning för 2011.

Tabell 4.19 Överföringar till nytt anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

Anslagsmedel som förs över till anslag 1:6	Belopp
Anslag 1:2, del av anslag	8 000
Bidrag till länskonsulenter inom dans, bild och form samt mångkultur	
Anslag 1:4 Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel	159 465
Anslag 2:1, del av anslag	5 000
Bidrag till teaterkonsulenter	
Anslag 2:2 del av anslag	811 197
Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	
Anslag 3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet	49 348
Anslag 4:4, del av anslag	14 116
Bidrag till konsulentverksamhet inom hemslojden	
Anslag 6:1, del av anslag	3 500
Bidrag till enskilda regionala arkiv	
Anslag 6:2, del av anslag	6 437
Bidrag till regional arkivverksamhet	
Anslag 8:3 Bidrag till regionala museer	165 014
Anslag 10:1, del av anslag	16 000
Del av bidrag till regionala resurscentra för film och video	
Nytt anslag 1:6	1 238 077

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 241 077 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag till regional*

kulturverksamhet för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 1 253 206 000 kronor, 1 270 644 000 kronor respektive 1 298 019 000 kronor.

4.6.8 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tabell 4.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009			0
2010	Anslag	0	0
2011	Förslag	9 347	
2012	Beräknat	9 437 ¹	
2013	Beräknat	9 568 ²	
2014	Beräknat	9 775 ³	

¹ Motsvarar 9 347 tkr i 2011 års prisnivå.

² Motsvarar 9 347 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 334 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för den nya Myndigheten för kulturanalys förvaltningskostnader samt för forsknings- och utvecklingsinsatser på kulturområdet. Myndigheten för kulturanalys ska, med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen, utvärdera, analysera och redovisa effekter av föreslagna och genomförda åtgärder samt analysera utvecklingen inom hela kulturområdet.

Regeringens överväganden

Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning	0	0	0	0
Beslut ¹	2 347	2 370	2 402	2 458
Överföring till/från andra anslag ¹	7 000	7 067	7 165	7 331
Övrigt ²				-14
Förslag/ beräknat anslag	9 347	9 437	9 568	9 775

¹ Beloppen redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

I budgetpropositionen för 2010 redovisar regeringen att medel tillförs för att möjliggöra att en analysmyndighet på kulturområdet inrättas. Mot den bakgrunden tillförs anslaget 7 miljoner kronor fr.o.m. 2011. Vidare omprioriteras 2 347 000 kronor från anslag 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* fr.o.m. 2011 för forsknings- och utvecklingsinsatser inom ramen för anslaget.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 9 347 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Myndigheten för kulturanalys* för 2011. För 2012, 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 9 437 000 kronor, 9 568 000 kronor respektive 9 775 000 kronor.

4.6.9 Bidrag till kulturverksamhet från AB Svenska Spel

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2011 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2010 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidraget ska fördelas enligt de närmare anvisningar som beslutas av regeringen.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels ordinarie bolagsstämma 2011 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott för 2010 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål att fördelas till ifrågasvarande ändamål enligt de närmare anvisningar som beslutas av regeringen.

5 Teater, dans och musik

5.1 Omfattning

Avsnittet omfattar statens bidrag till Kungliga Operan AB, Kungliga Dramatiska Teatern AB,

Riksteatern, Stiftelsen Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen A/S. Vidare omfattas det statliga stödet till den fria scenkonsten och myndigheten Statens musikverk.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom Teater, dans och musik, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Teater, dans och musik</i>							
2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	987	1 018	1 018	945	953	964	977
2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	155	159	154	167	193	193	192
2:3 Statens musikverk		0	0	120	104	106	108
Summa Teater, dans och musik	1 142	1 176	1 172	1 231	1 250	1 262	1 278
<i>Äldreanslag</i>							
2010 2:2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	780	812	794	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	780	812	794	0	0	0	0

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

5.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

5.4 Resultatredovisning

Resultat

Nationella scenkonstinstitutioner

Operan och Dramaten

Kungliga Operan AB och Kungliga Dramatiska Teatern AB hade under 2009 ett brett utbud av produktioner av klassiska och moderna verk. Ett intensivt arbete pågår vid nationalscenerna med att nå nya grupper i samhället. Barn- och ungdomsverksamheterna utvecklas positivt. Dramaten hade sammanlagt 771 egna föreställningar vid teaterns scener, som besöktes av 197 931 personer. Genomsnittsbeläggningen har ökat från 68 procent 2008 till 78 procent 2009. Operan hade 213 föreställningar på stora scenen med 166 402 besökare. Genomsnittsbeläggningen för opera var 78 procent och för balett 93 procent, vilket innebär en liten minskning jämfört med 2008.

Nationalscenernas samarbete med Folkets Hus och Parker, Sveriges Television AB och Sveriges Radio AB fortsätter. Under 2009 visades Dramatens Scener ur ett äktenskap på digitala biografer runt om i landet. Av Operans föreställningar televiserades Askungen och Falstaff, fem operaföreställningar direktsändes i Sveriges Radio. Två föreställningar, Tosca och Askungen, direktsändes på digitala biografer.

Dramaten genomförde vidare den första upplagan av Ingmar Bergman International Theatre Festival. Programmet bestod av gästspel från sex teatrar i Europa och ett stort antal seminarier och andra kringaktiviteter.

Riksteatern med Cullbergbaletten

Riksteatern har under 2009 fortsatt sitt arbete för att öka lokalföreningarnas och publikens inflytande över verksamheten. Det internationella och interkulturella utbytet har utvecklats

och en strategi tagits fram som tar avstamp i de stora invandrargrupperna i Sverige, bl.a. med stöd av särskilda medel från regeringen 2008–2010.

Riksteatern har en stor och ökande andel samproduktioner, med andra teatrar, men också med andra organisationer som exempelvis Rädda Barnen och RFSL. Antalet egenproducerade föreställningar fortsätter att minska.

Barn- och ungdomsverksamheten vid Riksteatern fortsätter att vara prioriterad. Ett exempel under året är samarbetet med det israeliska danskompaniet Batsheva i iscensättningen av Kamyout, en dansföreställning med unga dansare för en ung publik som turnerat över landet med stor framgång. För att fortsätta integrera barnperspektivet i Riksteaterns verksamhet och för att öka kunskaperna om teaterns roll i skolan bygger Riksteatern upp ytterligare verksamhet och en webbplats för utbildning, forskning och utveckling av scenkonst för barn och unga.

För 2009 tillfördes Riksteatern 10 miljoner kronor för att möjliggöra en utveckling av Cullbergbaletten och Tyst teater. Tyst teater har under 2009 genomfört ett antal uppmärksammade föreställningar.

Cullbergbaletten har under 2009 bl.a. genomfört aktiviteter som främjar och stödjer unga artisters utveckling av dansen. Det innefattar bl.a. konstnärligt residens och masterclass för svenska unga dansare och koreografer.

För att stabilisera verksamheten och främja utvecklingen av Cullbergbaletten har regeringen uppdragit åt Cullbergbaletten/Riksteatern, Kungliga Operan och Dansens Hus att gemensamt analysera hur en stärkt samverkan mellan institutionerna kan formeras för att skapa stabilitet och utvecklingsmöjligheter för Cullbergbaletten och den professionella dansen. En redovisning av uppdraget lämnades in den 30 juli 2010. I redovisningen lyfts ett antal prioriterade samarbetsområden fram, bl.a. att ordna en gemensam praktikantordning och ett gemensamt projekt för konstnärlig utveckling för utvalda koreografer. Vidare framgår att parterna har för avsikt att bilda en styrgrupp för samarbetet samt att ett avtal om Dansens hus som hemmascen för Cullbergbaletten utarbetas.

Stiftelsen Svenska rikskonserter

Samverkan med musiklivets arrangörer har varit en viktig del av Rikskonserterns uppdrag både

genom konkreta produktioner och festivaler och genom samarbete kring arrangörsfrågor. Med svenskt musikliv genomfördes 55 olika samarbetsproduktioner eller andra samarbeten. De rörliga produktionsmedlen i samarbetsproduktionerna uppgick till 11,5 miljoner kronor. Rikskonserter har under 2009 arrangerat 544 konserter i Sverige och 81 utomlands med 174 000 respektive 56 000 besökare. Caprice Records producerade 11 nya fonogram och Elektroakustisk Musik i Sverige fortsatte att utveckla sina internationella kontakter och hade under året värdskap för 35 gästtönsättare från andra länder.

Enligt den kulturpolitiska propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) bör Statens musiksamlingar få ett samlat ansvar på musikområdet. Statens stöd till Rikskonserter avvecklas därför under 2011. Rikskonserter har påbörjat en avvecklingsprocess. Mot bakgrund av förslagen i betänkandet I samspel med musiklivet (SOU 2010:12) har Statens musiksamlingar fått regeringens uppdrag att förbereda och genomföra inrättandet av en ny plattform för stöd till musiklivet.

Dansens Hus

Gästspelsscenen Dansens Hus har under 2009 haft 59 200 besökare, vilket är en ökning med 4 000 jämfört med 2008. Var fjärde besökare på Dansens Hus är barn eller ungdom. Under året har Dansens Hus samverkat med Cirkus Cirkör och även ingått i nätverket Dansistan som främjar dans bland barn och unga i Stockholm. Under 2009 genomfördes för tredje året festivalen Urban Connection som är en viktig satsning för unga dansare och ung publik. Dansens Hus har under 2009 startat ett residensprogram för att främja dansens och koreografernas utveckling. Under 2010 genomför Dansens Hus satsningen Kraftsamling för dansen på totalt 4 miljoner kronor.

Nätverket Dansnät Sverige, som omfattar 12 regionala respektive lokala dansparter samt Dansens Hus har under 2009 haft publikrekord på ca 12 000 besökare till föreställningarna runt om i landet. Därutöver har Dansnätet haft skolföreställningar för en publik på totalt 3 000 personer.

Voksenåsen

Voksenåsen A/S hade en varierad programverksamhet 2009, med prioritet på internationell politik, näringsliv, språk, litteratur

och musik. Verksamheten omfattade 24 seminarier och konferenser, fyra utställningar samt de årliga projekten riktade till ungdomar; SommerAkademiet, Språk- och kulturkursene, Kultur og mediekurset och Voksenåsens stipendiatorning.

Drottningholms Slottsteater

Drottningholms Slottsteater, som sedan 1991 finns med på Unescos Världsarvslista, ansvarar fr.o.m. 2009 för både föreställningsverksamhet vid och visning av slottsteatern. Från och med 2010 har Sveriges Teatermuseum avskiljts från Stiftelsen Drottningholms teatermuseum och inordnats i Statens musiksamlingar. Kammarkollegiet har våren 2010 medgett permutation av Stiftelsen Drottningholms teatermuseums stadgar som motsvarar det nya ansvarsområdet.

Föreställningsverksamheten vid slottsteatern hade 2009 en publik på ca 10 000 personer. En av föreställningarna visades i SVT. Slottsteatern gästspelade under året i Paris för en publik på 3 000 personer.

Visningsverksamheten hade 2009 ca 25 000 besökare vilket är en ökning med 12 procent jämfört med 2008. Skolvisningarna utgjorde ca 5 procent av visningsverksamheten.

Regionala scenkonstinstitutioner

Statens stöd till de regionala scenkonstinstitutionerna uppgick 2009 till totalt ca 931 miljoner kronor, inklusive den försöksverksamhet som pågår i Skåne. Statens kulturråd ansvarar för fördelningen av de statliga bidragen. Inom ramen för den pågående försöksverksamheten i Skåne är det däremot Skåne läns landsting som ansvarar för att fördela det statliga stödet till institutioner länet. Denna del av institutionsstödet uppgick till ca 152 miljoner kronor.

Landsting och kommuner är huvudmän för scenkonstinstitutionerna. Sedan 2004 finns det scenkonstinstitutioner i samtliga län. De regionala scenkonstinstitutionerna hade 2008 totalt cirka 3,2 miljoner besök.

Av tabell 5.2 nedan framgår hur Statens kulturråd fördelat de statliga bidragen till respektive verksamhet under 2009.

Tabell 5.2 Statlig bidragsgivning till regionala scenkonstinstitutioner 2009

Miljoner kronor

Verksamhet	2008	2009
Regionala orkestrar	100	108
Regional musikverksamhet	205	222
Musikteater och operaverksamhet	174	160
Teater- och dansinstitutioner	270	268
Bidrag till samverkan med tonsättare	4	5
Utvecklingsbidrag	12	16
Totalt	765	779

Ungefär hälften av statens bidragsgivning till institutionerna och den regionala musikverksamheten avser verksamhet som riktas särskilt till barn och unga.

I bidragsgivningen för utvecklingsinsatser har barn och unga, dans samt internationell och interkulturell verksamhet prioriterats.

Landstingen och kommunerna står för den största delen av de regionala institutionernas offentliga finansiering, förutom vad gäller den regionala musikverksamheten. Statens stöd till dessa verksamheter uppgår till ca hälften medan den statliga andelen för övriga verksamheter uppgår till ungefär en tredjedel.

Tabell 5.3 Statlig finansieringsandel av de regionala scenkonstinstitutionernas offentliga finansiering

Verksamhet	2008	2009
Samtliga regionala scenkonstinstitutioner	38%	37%
Regional musikverksamhet	59%	53%
Orkestrar	33%	31%
Teater- och dansinstitutioner	34%	34%

Kulturrådet har under 2009 haft ett regeringsuppdrag att särskilt främja musik och spetskompetens inom körområdet.

Kulturrådet har verkat för ökad samverkan mellan institutionerna och de fria grupperna. Tre av fyra institutioner uppger att de planerar samarbeten med det fria kulturlivet. 2009 beviljades 1,8 miljoner kronor i utvecklingsbidrag för att främja denna samverkan.

Den fria scenkonsten

Den fria scenkonsten är en mycket viktig del av det svenska kulturlivet. Det statliga stödet till denna verksamhet uppgick 2009 till ca 156

miljoner kronor. Statens kulturråd har under året verkat för att skapa utrymme för omprioriteringar som främjar konstnärlig utveckling och förnyelse. Flera nya grupper och arrangörer har beviljats bidrag.

Av statens anslag 2:3 *Bidrag till fria dans-, teater- och musikgrupper, arrangörer samt vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse* fördelade Kulturrådet 2009 bidragen enligt tabell 5.4 nedan.

Tabell 5.4 Bidrag till den fria scenkonsten 2009

Miljoner kronor

	2008	2009
Musik	10	12
Musikarrangörer	22	24
Teater	53	55
Dans	21	23
Dansarrangörer m.m.	13	14
Konstområdesövergripande	1	2
Vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse	20	16
Fonogram	6	7
Musikalier, notutgivning m.m.	4	3
Totalt	148	155

Anm: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte med summan.

De fria gruppernas föreställningar drar en stor publik på totalt ca 2 miljoner besökare, vilket framgår av tabell 5.5 nedan. Grupperna bedriver en omfattande turnéverksamhet. De fria teater- respektive dansgrupperna har stor betydelse för kulturutbudet för barn och unga. Andelen barn- och ungdomsföreställningar har ökat för både dans och musik, med 3 resp. 4 procentenheter jämfört med 2008. Andelen för teatrarorna ligger på en fortsatt mycket hög nivå, 72 procent.

Tabell 5.5 Den fria scenkonsten 2008

	Teater	Dans	Musik
Statlig bidragsandel i procent av totala intäkter	52	70	90
Publik, tusental	566	167	1 220
Andel barn- och ungdomsföreställningar i procent	72	53	25

Den professionella dansens fortsatta utveckling

Statens kulturråd tog 2005 fram ett handlingsprogram för den professionella dansen. Kulturrådet har utifrån handlingsprogrammet bl.a.

främjat institutionernas arbete för att stärka dansen. Statens stöd till dansen har sedan 2005 fördubblats från ca 30 miljoner kronor till drygt 60 miljoner kronor 2009. Handlingsprogrammet utvärderades 2009. Utvärderingen visade att ca 80 procent av aktörerna anser att dansens förutsättningar förbättrats men att fortsatta insatser behövs för att främja koreografernas och dansarnas arbetsvillkor och för dansens internationalisering. Utvärderingen framhöll vidare behov av ett nationellt handlingsprogram inför att en ny modell för statens stöd till regionala kulturverksamheter införs. Kulturrådet har utifrån denna utvärdering färdigställt en strategi för att fortsatt främja den professionella dansen. En utredning har även genomförts på uppdrag av Kulturrådet och Konstnärsnämnden kring behovet av ett informationskontor för dansområdet.

Analys och slutsatser

Måluppfyllelsen vid nationalscenerna är god, med en bred och varierad produktion. Det sker en positiv utveckling av föreställningsverksamheten och andra aktiviteter för barn och ungdomar. Tillgången till föreställningarna ökar över hela landet.

Vid Riksteatern fortsätter antalet egenproduktioner att minska vilket sammanfaller väl med regeringens bedömning vad gäller den framtida inriktningen för Riksteatern. Regeringens bedömning är att de samarbetsprojekt som redovisats kring Cullbergbaletten har potential att bidra till en positiv utveckling för den professionella dansen i Sverige.

Statens stöd till scenkonstområdet har stor betydelse för att möjliggöra ett brett och mångsidigt kulturutbud som når en stor publik i hela landet.

En ny plattform för musiken kan bidra med nationell överblick och kompetensuppbyggnad samt med att främja internationell samverkan inom det svenska musiklivet. Samtidigt ska den bidra till att hålla musikens kulturarv levande.

I och med att en ny modell för fördelning av statens stöd till regionala kulturverksamheter införs successivt med start 2011, se avsnitt 3.2.2 och 4.6.1, kommer landsting och kommuner att få ett tydligare ansvar för att utveckla den regionala scenkonsten. Staten kommer fortsatt ansvara för den nationella kulturpolitikens

utveckling. Viktiga utvecklingsområden är bl.a. att främja den professionella dansens utveckling liksom samverkan mellan institutionerna och den fria scenkonsten.

5.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende myndigheten inom verksamhetsområdet.

5.6 Budgetförslag

5.6.1 Statens insatser på musikområdet reformeras

Regeringens bedömning: Kostnader för omorganisationen av statens musikinsatser på central nivå ska hanteras inom ramen för utgiftsområde 17. Utgångspunkten är att finansieringen av verksamheten vid Statens musikverk 2011 ska täckas av det befintliga anslaget för Statens musiksamlingar samt innefatta huvuddelen av statens bidrag till Stiftelsen Svenska riks-konserter som inte krävs för att täcka avvecklingskostnader för stiftelsen 2011. Regeringen har i avsnitt 5.6.4 beräknat 119 744 000 kronor under anslaget 2:3 *Statens musikverk*.

Som ett led i reformeringen av de statliga insatserna inom musikområdet har regeringen vidare i avsnitt 5.6.3 beräknat ett tillskott om 3 miljoner kronor fr.o.m. 2011 under anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*.

Tid för kultur: I propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145) föreslår regeringen att statens stöd till Stiftelsen Svenska riks-konserter avvecklas och att vad riksdagen tidigare beslutat om musikinstitutionen Rikskonserter inte längre ska gälla. Regeringen gör vidare bedömningen att en ny plattform för musiken kan bidra med nationell överblick och kompetensuppbyggnad samt främja internationell samverkan inom det svenska musiklivet, samtidigt som den håller

musikens kulturarv levande. Statens musiksamlingar får det samlade ansvaret för uppdraget.

Enligt regeringens bedömning bör även verksamheten vid Elektroakustisk Musik i Sverige (EMS) samt viss verksamhet vid Caprice Records överföras från Stiftelsen Svenska rikskonserter till Statens musiksamlingar.

I samspel med musiklivet: Genom ett beslut den 29 oktober 2009 förordnade regeringen en särskild utredare med uppdrag att föreslå den närmare utformningen av en ny nationell plattform för musiken. I betänkandet I samspel med musiklivet (SOU 2010:12) som lämnades till regeringen den 15 februari 2010 lämnas förslag till vilka insatser som bör göras på nationell nivå för att främja utvecklingen inom musikområdet.

Utredaren föreslår att musikplattformen som konstnärlig samarbetspart ska koordinera och stödja samarbetsprojekt i musiklivet av nationellt och internationellt intresse. Plattformen ska inte själv producera turnéer eller konserter.

I organisationsfrågan lämnar utredaren både ett huvudförslag och ett alternativt förslag. Enligt huvudförslaget inrättas en enhet för främjande av levande musik vid myndigheten. Utredaren föreslår att Statens musiksamlingar till följd av det utvidgade ansvarsområdet byter namn till Statens musikverk. I utredarens alternativa förslag inrättas i stället en mer fristående enhet för levande musik med Statens musiksamlingar som värmyndighet.

För stöd till samarbetsprojekt i musiklivet föreslår utredaren ett särskilt anslag för samarbetsprojekt i musiklivet av nationellt intresse, som ska hanteras av den nya musikplattformen. Det fria musiklivet bör prioriteras. Ett konstnärligt råd organiserat som en särskild nämnd i myndigheten föreslås fatta beslut om till vilka ändamål dessa medel ska användas. Utredaren anser att det finns ett stort värde i att konsertlokalen Nybrokajen 11 även fortsättningsvis används för publika kulturella ändamål och föreslår att regeringen tar initiativ till ett rundabordsamtal med berörda parter för att diskutera den framtida användningen av lokalerna.

Remissinstanserna: Betänkandet har skickats ut till 144 remissinstanser och av dessa har 103 inkommit med svar. Utöver remisslistan har ytterligare 30 spontana svar kommit in. Remiss-

instanserna håller i huvudsak med om att det finns behov av en ny nationell plattform för musiken samtidigt som förstärkningar av det fria musiklivet bör ske. Det är av vikt att musikplattformen utvecklas i samklang med den reformerade inriktning av statens stöd till regional kulturverksamhet som föreslås i betänkandet Spela samman (SOU 2010:11).

En majoritet av remissinstanserna ställer sig i stort bakom att plattformen inte ska vara producerande utan ha en samordnande funktion.

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker utredningens alternativa förslag och framhåller vikten av att plattformen blir en aktör i musiklivet med en tydlig egen profil. Vissa remissinstanser, bl.a. Kungl. Musikaliska Akademien och Stiftelsen Svenska rikskonserter, förordar att musikplattformen organiseras som en egen myndighet.

Remissvaren finns tillgängliga i Kulturdepartementet och en sammanställning av dessa har utarbetats (dnr Ku2010/293/KV).

Skälen för regeringens bedömning: Mot bakgrund av de förslag som lämnades i betänkandet I samspel med musiklivet (SOU 2010:12) och remissutfallet har regeringen uppdragit åt Statens musiksamlingar att förbereda och genomföra inrättandet av en ny plattform för stöd till musiklivet som ska bildas den 1 januari 2011 (dnr Ku2010/960/KV). I uppdraget ingår även att inordna verksamheten vid Elektroakustisk Musik i Sverige (EMS) och den del av verksamheten vid Caprice Records som avser bevarande och utgivning av musik i den s.k. backkatalogen. Verksamheterna vid EMS och Caprice Records ska inordnas den 1 januari 2011.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 december 2010. Av slutredovisningen ska framgå hur myndigheten avser att samverka med musiklivet. I detta sammanhang ska behovet av tydliga kontaktytor gentemot musiklivet beaktas. I slutredovisningen ska vidare beskrivas hur de delar av myndighetens verksamhet som syftar till att främja konstnärligt nyskapande respektive kulturarvets bevarande ska samverka. Även plattformens roll för musiklivets internationalisering ska belysas.

Statens musiksamlingar ska till följd av sitt utvidgade uppdrag lämna förslag till förordning med instruktion och myndighetens namn ska fr.o.m. den 1 januari 2011 ändras till Statens

musikverk. Statens musiksamlingar ska vidare lämna förslag till bidragsförordning avseende stöd till projekt i vilka myndigheten själv är en deltagande part.

Regeringen har också beslutat att Stiftelsen Svenska rikskonserter ska avvecklas och stiftelsens samtliga föreskrifter upphävas den dag stiftelsens styrelse närmare bestämmer, dock senast den 31 december 2013 (dnr Ku2009/2220/KV, Ku2010/700/KV).

Regeringen bedömer därför att utgångspunkten är att finansieringen av verksamheten vid Statens musikverk 2011 ska täckas av det befintliga anslaget för Statens musiksamlingar samt innefatta huvuddelen av statens bidrag till Stiftelsen Svenska rikskonserter som inte krävs för att täcka avvecklingskostnader för stiftelsen 2011.

Som ett led i reformeringen av de statliga insatserna inom musikområdet har regeringen vidare beräknat ett tillskott om 3 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för att bl.a. förstärka insatser för musikinspelningar och tonsättarverksamhet (avsnitt 5.6.3).

Kulturdepartementet inbjöd i augusti 2010 representanter för Stockholms stad, Stockholms läns landsting samt Statens fastighetsverk till samtal om utvecklingen för konsertlokalen Nybrokajen 11, som för närvarande hyrs av Stiftelsen Svenska rikskonserter. De deltagande parterna i samtalet var eniga om att Nybrokajen 11 även i framtiden bör användas som konsertlokal. Med denna utgångspunkt söker Statens fastighetsverk ny hyresgäst för lokalen.

5.6.2 2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen

Tabell 5.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	År	Slags	Belopp
2009	Utfall	987 406		Anslags-sparande	0
2010	Anslag	1 017 719 ¹		Utgifts-prognos	1 017 719
2011	Förslag	944 815			
2012	Beräknat	953 150 ²			
2013	Beräknat	963 956 ³			
2014	Beräknat	977 365 ⁴			

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 941 791 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 940 791 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 939 478 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för bidrag till fem riksinstitutioner på teater-, dans- och musikområdet samt bidrag till Voksenåsen A/S. Kungliga Operan AB och Kungliga Dramatiska Teatern AB är nationalscener för opera och balett respektive talteater. Riksteatern är en ideell förening som bedriver scenkonstverksamhet. Dansens Hus är en gästspelsscen för den samtida dansen. Det är en stiftelse med bidrag även från Stockholms kommun. Bidrag till Stiftelsen Drottningholms Teatermuseum lämnas för att anordna teaterföreställningar, visningsverksamhet m.m. på slottsteatern. Voksenåsen A/S är Norges nationalgåva till Sverige och har till syfte att stärka samhörigheten mellan svenskar och norrmän.

Tabell 5.7 Ekonomisk redovisning för 2009

Tusental kronor

	Anslag	Övriga intäkter	Summa intäkter
Operan	411 301	75 942	487 243
Dramaten	212 242	55 221	267 463
Riksteatern	263 316	80 805	344 121
Dansens Hus	21 029	22 496	43 525
Drottningholms slottsteater	7 569	11 164	18 733
Voksenåsen	9 755	44 860 ¹	54 615 ¹
Summa	925 212	290 488	1 215 700

¹ Uppgifterna är omräknade från norska till svenska kronor med årsgenomsnittet för växelkursen 2009, vilken uppgick till 121,6225 SEK för 100 NOK.

Regeringens överväganden

Tabell 5.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	1 017 719	1 017 719	1 017 719	1 017 719
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	4 621	16 951	29 794	45 850
Beslut	-77 525	-81 520	-83 557	-84 838
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-1 367
Förslag/ beräknat anslag	944 815	953 150	963 956	977 365

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Operan

Bidraget till Operan tillförs 5 miljoner kronor under 2011 för ökade kostnader till följd av underhålls- och investeringsåtgärder i byggnaden. Från och med 2012 tillförs 2 miljoner kronor.

Bidraget minskar med 1 516 000 kronor eftersom tidigare tidsbegränsade medel upphör.

Därutöver ökar bidraget till Operan med 1 315 000 kronor till följd av pris- och löneomräkningen. Sammantaget uppgår bidraget till Operan till 432 206 000 kronor för 2011.

Dramaten

Regeringen beräknar att bidraget till Dramaten på grund av pris- och löneomräkning ökar med 954 000 kronor 2011. Sammantaget uppgår bidraget till Dramaten till 217 306 000 kronor för 2011.

Riksteatern

Enligt regeringens bedömning i budgetpropositionen för 2010 minskar anslaget med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Mot bakgrund av att regeringen föreslår en ny modell för fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet minskar anslaget med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Regeringen beräknar att bidraget till Riksteatern på grund av pris- och löneomräkningen ökar med 2 091 000 kronor 2011. Sammantaget uppgår bidraget till Riksteatern till 251 889 000 kronor för 2011.

Dansens Hus

Bidraget minskar med 3 009 000 kronor eftersom tidigare tidsbegränsade medel upphör.

Bidraget till Dansens Hus ökar till följd av pris- och löneomräkningen med 137 000 kronor 2011. Sammantaget uppgår bidraget till Dansens Hus till 22 642 000 kronor för 2011.

Drottningholms slottsteater

På grund av pris- och löneomräkning ökar bidraget med 59 000 kronor 2011. Sammantaget uppgår bidraget till Drottningholms slottsteater till 10 777 000 kronor för 2011.

Voksenåsen

Bidraget till Voksenåsen påverkas inte av pris- och löneomräkningen 2011. Sammantaget uppgår bidraget till Voksenåsen till 9 995 000 kronor för 2011.

Anslaget minskar med 63 miljoner kronor fr.o.m. 2011 till följd av att Stiftelsen Svenska rikskonserter avvecklas. Avvecklingskostnaderna för Stiftelsen Svenska rikskonserter hanteras inom ramen för anslag 2:3 *Statens musikverk*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 944 815 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 953 150 000 kronor, 963 956 000 kronor respektive 977 365 000 kronor.

5.6.3 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tabell 5.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	154 924	5 784	
2010	Anslag	158 503 ¹		154 472
2011	Förslag	166 503		
2012	Beräknat	192 503		
2013	Beräknat	192 503		
2014	Beräknat	192 233		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till den fria scenkonsten samt arrangerande musikföreningar, stöd till produktion och distribution av fonogram, bidrag till vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse, bidrag till samverkan med tonsättare m.m.

Anslaget får belastas med vissa kostnader för administration och genomförande av verksamheten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 miljoner kronor under 2012.

Tabell 5.10 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	79 735	80 000	80 000	100 000	
Nya åtaganden	80 000	80 000	100 000		
Infriade åtaganden	- 79 735	- 80 000	- 80 000	- 100 000	
Utestående åtaganden	80 000	80 000	100 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	80 000	80 000	100 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringens överväganden

Tabell 5.11 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	158 503	158 503	158 503	158 503
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	3 000	29 000	29 000	29 000
Överföring till/från andra anslag	5 000	5 000	5 000	5 000
Övrigt ²				-270
Förslag/beräknat anslag	166 503	192 503	192 503	192 233

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Som ett led i att de statliga insatserna inom musikområdet reformeras så ökar anslaget med 3 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för att bl.a. förstärka insatser för musikinspelningar och tonsättarverksamhet. Från och med 2012 ökar anslaget med 16 miljoner kronor för musik-satsningar inom anslaget. Enligt regeringens bedömning i budgetpropositionen för 2010 ökar anslaget med ytterligare 10 miljoner kronor fr.o.m. 2012.

Vidare överförs 5 miljoner kronor fr.o.m. 2011 till anslaget för bidrag för samverkan med tonsättare. Dessa medel fördelades tidigare inom ramen för f.d. anslaget 2:2 *Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikändamål*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 166 503 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 192 503 000 kronor, 192 503 000 kronor respektive 192 233 000 kronor.

5.6.4 2:3 Statens musikverk

Tabell 5.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	0	0
2011	Förslag	119 744	
2012	Beräknat	104 342 ¹	
2013	Beräknat	105 804 ²	
2014	Beräknat	108 064 ³	

¹ Motsvarar 103 308 tkr i 2011 års prisnivå.

² Motsvarar 103 308 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 103 163 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för den nybildade myndigheten Statens musikverks förvaltningskostnader, projektverksamhet inom musikområdet samt kostnader för avveckling av Stiftelsen Svenska rikskonserter. Statens musikverk ska främja levande musik samt dokumentera, samla in, vårda, bevara, beskriva och hålla levande teaterns, dansens och musikens kulturarv.

Regeringens överväganden

Tabell 5.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:3 Statens musikverk

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning	0	0	0	0
Beslut ¹	119 744	104 342	105 804	108 216
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²				-152
Förslag/ beräknat anslag	119 744	104 342	105 804	108 064

¹ Beloppen redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Till följd av bildandet av Statens musikverk överförs 59 744 000 kronor till anslaget fr.o.m. 2011. Dessa medel disponerades tidigare av Statens musiksamlingar på anslag 8:1 *Centrala museer: myndigheter*. Vidare tillförs anslaget 60 miljoner kronor för 2011 för en ny nationell plattform för musiken samt för avvecklingskostnader för Stiftelsen Svenska rikskonserter. Från och med 2012 uppgår ökningen av anslaget till 44 miljoner kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 119 744 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Statens musikverk* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 104 342 000 kronor, 105 804 000 kronor respektive 108 064 000 kronor.

6 Litteraturen, läsandet och språket

6.1 Omfattning

Avsnittet omfattar Statens kulturråds bidragsgivning till bibliotek, litteratur och kulturtid-

skrifter. Vidare omfattas verksamhet vid Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur samt Institutet för språk och folkminnen.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom Litteraturen, läsandet och språket, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Litteraturen, läsandet och språket</i>							
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	126	124	122	124	124	124	124
3:2 Talboks- och punktskriftsbiblioteket	71	74	73	85	86	87	89
3:3 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	16	16	16	17	17	17	17
3:4 Institutet för språk- och folkminnen	47	51	50	53	53	54	54
Summa Litteraturen, läsandet och språket	260	266	261	278	280	282	284
<i>Äldreanslag</i>							
2010 3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet	48	49	48	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	48	49	48	0	0	0	0

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

6.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

6.4 Resultatredovisning

6.4.1 Bibliotek

Resultat

Statens kulturråd

Staten ger genom Statens kulturråd bidrag till folk- och länsbibliotek för att främja spridning och läsning av litteratur samt för att utveckla biblioteksväsendet.

Närmare 42 miljoner kronor fördelades som verksamhetsbidrag till region- och länsbibliotek, läncentraler, Sveriges depåbibliotek och Internationella biblioteket. Därutöver fördelades 4,9 miljoner kronor för utveckling av folkbiblioteksverksamhet samt till regional biblioteksverksamhet. Statens kulturråd har vid sina beslut om bidrag prioriterat strategiskt utvecklingsarbete och samverkan genom länsövergripande projekt och initiativ inriktade på bl.a. webbaserade och digitala tjänster.

Statens kulturråd, Kungl. biblioteket och företrädare för olika aktörer inom svenskt biblioteksväsen har under året fortsatt arbetet i nätverket Sverigebiblioteket. Syftet med Sverigebiblioteket är att forma ett brett och utökat nationellt samråd för samverkan och utveckling av svensk biblioteksverksamhet utifrån ett användar- och medborgarperspektiv. Nätverket har gemensamt drivit en utredning om hur fjärrlåneverksamheten kan effektiviseras och förbättras, finansierat en utvärdering av den nationellt sammanslagna tjänsten Fråga biblioteket samt en förstudie om en ny teknisk plattform för en samlad svensk biblioteksstatistik.

Statens kulturråd deltar även i ett flertal nordiska och internationella nätverk inom biblioteksområdet såsom National Authorities on Public Libraries in Europe och International

Federation of Library Associations and Institutions.

Regeringsuppdrag inom biblioteksområdet

Regeringen beslutade under året att genomföra en utvärdering av bibliotekslagen vilken färdigställdes under våren 2010.

Mot bakgrund av regeringens proposition Tid för kultur (prop. 2009/10:3) lämnades ett uppdrag till Kungl. biblioteket (KB) att redovisa en plan för hur man ska svara för nationell överblick, främja samverkan och driva på utvecklingen av biblioteksväsendet och i samråd med länsbiblioteken följa bibliotekens arbete. Uppdraget har redovisats under våren 2010 (se avsnitt 3.2.2).

Talboks- och punktskriftsbiblioteket

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) ska främja utvecklingen av nya medier för att öka tillgängligheten till litterära verk för personer med funktionsnedsättning. TPB:s produktion och förvärv motsvarar 19 procent av den årliga bokutgivningen i Sverige. Antalet låntagare, såväl bibliotek som enskilda låntagare, som är registrerade hos TPB ökar. Den totala utlåningen har ökat med 14 procent. De fysiska lånen av talböcker har på grund av den ökade nedladdningen minskat med nästan hälften och utgör nu endast 30 procent av det totala antalet lån och nedladdningar.

Den egna produktionen av punktskriftsböcker ökade med 13 procent under 2009. Målet att minst 50 procent av förvärven för bibliotekservice ska utgöras av barn- och ungdomsproduktion är i stort sett uppfyllt (46 procent). Tre nya taktila bilderböcker för barn producerades under 2009 och det totala beståndet uppgår nu till 60 titlar.

Regeringen föreslog i propositionen En ny radio- och tv-lag (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:331) att Taltidningsnämnden ska avvecklas som myndighet. Regeringen bedömde vidare att Taltidningsnämndens verksamhet bör föras över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. Förändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2010 (se vidare under 3.2.2 samt 14.4.6). Inför 2011 planeras även för att TPB ska ta över verksamhet riktad till synskadade som tidigare bedrivits av Synskadades Riksförbund.

Analys och slutsatser

Biblioteken är en viktig samhällslig resurs och det finns stora utvecklingsmöjligheter för biblioteken i framtidens samhälle. De verkar för läskunnighet, utbildning, livslångt lärande, kultur och informationsspridning. Biblioteksverksamheten är en kommunal angelägenhet, men verksamheten stöds även genom statliga bidrag, främst från Statens kulturråd. Genom bidragsgivningen ges stöd till satsningar på bl.a. barn och unga och ökat samarbete.

Det är angeläget att samspelet mellan den nationella, regionala och kommunala biblioteksverksamheten ökar. Den utvärdering som gjorts av bibliotekslagen (1996:1596) bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen anser att det är positivt att användningen av digital teknik i olika delar av talboks- och punktskriftsverksamheten har ökat. Att Taltidningsnämndens verksamhet och viss verksamhet som tidigare bedrivits av Synskadades Riksförbund fr.o.m. 2011 kommer att vara en del av Talboks- och punktskriftsbiblioteket bedöms skapa goda förutsättningar i det fortsatta arbetet med bl.a. framtida lösningar för produktion, distribution och konsumtion av talböcker och taltidningar.

6.4.2 Litteratur och kulturtidskrifter

Resultat

Statens kulturråd

Statens kulturråd fördelar ett antal olika bidrag som syftar till att dels stödja utgivning och distribution av litteratur och kulturtidskrifter, dels främja läsning och litteraturförmedling, särskilt bland barn och unga.

Totalt fördelades 2009 cirka 36,6 miljoner kronor i litteraturstöd till förlagen. Stödet fördelades på områdena svensk skönlitteratur, översatt skönlitteratur, facklitteratur, barn- och ungdomslitteratur, bildverk och serier för vuxna, invandrar- och minoritetslitteratur samt nationella minoriteters litteratur. För litteraturstödet prioriterade Kulturrådet 2009 liksom föregående år debutanter och översättningar av titlar från språkområden som inte är väl företrädade i den svenska utgivningen.

Under 2008 beviljades cirka 900 titlar litteraturstöd. Under 2009 minskade både

antalet ansökningar och beviljade ansökningar till nivåer som kan jämföras med 2007. Skälet för detta är dels förlagens minskade utgivning, dels att Kulturrådet i dialog med branschorganisationerna utvecklat den ekonomiska bedömningen. Detta har resulterat i att Kulturrådet inte prioriterar stöd för titlar som trycks i en sådan omfattning att de kan förväntas ge tillräckliga intäkter för utgivaren.

Under 2009 fördelades cirka 23,3 miljoner kronor till kulturtidskrifter. Den största delen, cirka 17,8 miljoner kronor, användes för produktionsstöd vilket fördelades till ca 120 mottagare. I stödet ingår sedan 2007 både stöd till nättidskrifter och tidskrifter i analog form samt ett särskilt kassettstöd som bl.a. används för inläsning av tidskrifter för personer med funktionsnedsättning.

Vidare fördelades cirka 4,7 miljoner kronor i utvecklingsstöd till kulturtidskrifter. För att utveckla kulturtidskrifternas spridning fortsatte Kulturrådet under 2009 att bevilja stöd till marknadsföring och lösnummerförsäljning av kulturtidskrifter på kommission. Stöd har även beviljats till tidskriftskataloger. Fyra tidskriftsverkstäder som tillhandahåller teknisk utrustning och utbildningar för tidskriftsredaktioner och som sedan början av 1990-talet mottagit stöd för sin verksamhet, beviljades ett något lägre stöd 2009 mot bakgrund av att verksamheten enligt Kulturrådet bör uppnå en högre grad av förankring lokalt och regionalt. Inom utvecklingsstödet har Kulturrådet i övrigt under 2009 särskilt prioriterat översättningskostnader för att främja internationell samverkan.

Bidragsgivningen till litterära evenemang uppgick till ca 3,1 miljoner kronor. Vid bidragsgivningen prioriteras bl.a. en bred geografisk spridning samt insatser som syftar till en ökad internationalisering genom samarbeten och evenemang i Sverige med utländska gäster. Under 2009 har Kulturrådet prioriterat projekt där skribenter vars texter översatts till svenska fått möta en större publik.

Kulturrådet inledde redan 2006 en dialog med läns- och regionbiblioteken som bidragit till att flera större läsfrämjande projekt kommit till stånd. Inom ramen för litteraturanslaget förstärkte regeringen stödet till läsfrämjande insatser 2008. För 2009 angav regeringen att minst 10 miljoner kronor skulle användas till läsfrämjande insatser.

Statens kulturråd beslutade 2009 om bidrag till läsfrämjande insatser om totalt cirka 10,7 miljoner kronor, inklusive produktion och distribution av en barnbokskatalog. Kulturrådet har bl.a. prioriterat projekt som stärker interkulturella perspektiv, använder sig av nya media, möjliggör delaktighet och eget skapande samt bidrar till långsiktig samverkan mellan t.ex. skola och folkbibliotek. Kulturrådet har under 2009 även beviljat fortsatta bidrag för forskningsprojekt som syftar till att utveckla kunskapen inom området barnbibliotek och läsfrämjande.

I inköpsstöd fördelades 2009 cirka 25,7 miljoner kronor till kommunerna för folk- och skolbibliotekens inköp av litteratur. Under 2009 prioriterades ansökningar där biblioteksplan och läsfrämjandeplan kopplades samman, där det fanns en utvecklad samverkan mellan skola och folkbibliotek och för inköp som avsåg medier för barn och unga med andra modersmål än svenska.

Under 2008 tog Kulturrådet fram en långsiktig strategi för det internationella litteratursamarbetets utformning. Det långsiktiga målet med det internationella litteratursamarbetet är att öka den svenska kvalitetslitteraturens närvaro i utlandet och att stärka möjligheterna för utländsk litteratur att berika den svenska. För att uppnå målet stödjer Kulturrådet översättning av svensk litteratur och dramatik, verkar för spridning av i Sverige boende författare som skriver på andra språk än svenska och främjar litterära utbyten. Kulturrådet arbetar också för ett ökat antal fristäder för hotade och förföljda författare.

Under 2009 satsades cirka 1,4 miljoner kronor på litterära projekt i utlandet. Därtill kommer ett översättningsstöd till utländska förlag för översättning av svensk litteratur om cirka 2,5 miljoner kronor. Under 2009 har Kulturrådet på området särskilt prioriterat introduktion av nya författarskap, evenemang som rör barn- och ungdomslitteratur och projekt som främjar återväxten av utländska översättare.

Centrum för lättläst

Centrum för lättläst har till uppgift att ge ut lättlästa böcker samt en nyhetstidning för personer med utvecklingsstörning. Satsningen på skolan har fortsatt under 2009. Detta bl.a. genom att Tidningen 8 SIDOR innehållit mer material riktat direkt mot skolan, fylligare nummer samt mer fördjupningsmaterial på webben. Under senhösten startades webbplatsen

Allaväljare, en lättläst mötesplats på webben om politik och valet.

Analys och slutsatser

Sammantaget bidrar de statliga insatserna på området till att bredda tillgången till och intresset för litteratur och kulturtidskrifter. Både litteraturstödet och produktions- och utvecklingsstöden till kulturtidskrifterna har stor betydelse för att främja mångfald och kvalitet i utbudet. Det statliga stödet till produktion och distribution av litteratur och kulturtidskrifter har setts över, i enlighet med vad regeringen aviserat i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3). En ny förordning för statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter och läsfrämjande insatser har beslutats av regeringen. I och med beslutet ersätts de tidigare bidragsförordningarna på området av en generell förordning som innebär minskad detaljstyrning och större möjligheter att anpassa stöden till förändringar i omvärlden.

Frågan om utgivna böckers och tidskrifters tillgänglighet och synlighet blir också allt viktigare. Det distributionsstöd som finns har spelat en betydelsefull roll för spridningen av kvalitetslitteratur till landets bibliotek. Även stöd för andra former av spridning av litteratur och kulturtidskrifter bör kunna vidareutvecklas inom ramen för Statens kulturråds bidragsgivning.

Att inköpsstödet till folk- och skolbibliotek kombinerats med läsfrämjandebidrag har gett ett mer kraftfullt arbete för att stimulera läsning bland barn och unga. Det är också lovligt att en del av stödet använts för metodutveckling av den läsfrämjande verksamheten. Regeringen ser positivt på en fortsatt prioritering av de läsfrämjande insatserna och har öronmärkt ytterligare medel för ändamålet under innevarande år.

Inför kommande avtalsperiod är det viktigt att Centrum för lättläst beaktar behovet av förändringar av verksamheten som följer av utvecklingen på medieområdet, t.ex. digitaliseringen. Centrum för lättläst har därför fått i uppdrag att i samband med årsredovisningen för 2010 redovisa en omvärldsanalys som tar upp förändringar och utvecklingstendenser i samhället som har betydelse för verksamheten, inklusive en kartläggning av andra aktörer på området.

6.4.3 Språk

Resultat

Institutet för språk och folkminnen

Institutet för språk och folkminnen har bland sina uppgifter att bedriva språkvård, samla in och sprida kunskap om folkminnen, det svenska språket, de nationella minoritetsspråken förutom samiska, det svenska teckenspråket samt följa den språkpolitiska utvecklingen i Sverige.

Språklagen (2009:600) trädde i kraft den 1 juli 2009 och befäster att svenska språket är huvudspråk i Sverige. Lagen innebär bl.a. att det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och att de nationella minoritetsspråken ska stärkas liksom det svenska teckenspråket. Institutet för språk och folkminnen har under året bedrivit information om språklagen och förberett uppföljningen av hur den nya språklagen tillämpas. Bland annat har en kartläggning av språksituationen inom högre utbildning och forskning initierats.

Barn- och mångfaldsperspektivet har uppmärksammas. Särskild vikt har lagts vid att öka möjligheterna att dokumentera material från tidigare underrepresenterade grupper.

Institutet har arbetat med att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om de delar av det immateriella kulturarvet som institutet förvaltar. Arbetet med att stärka forskningsprofilen har gått vidare. Samarbetet med andra kulturarvsinstitutioner, universitet och högskolor avseende bl.a. forskningsprojekt har utvecklats, liksom medverkan i undervisning. Myndigheten har även bedrivit forskning samt deltagit i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde genom att vara företrädare i flera internationella organisationer.

Språkrådet, som är en av myndighetens enheter, har fortsatt att bygga upp och utveckla klarspråksverksamheten. I november arrangerade Språkrådet, i samarbete med Integrations- och jämställdhetsdepartementet, ett seminarium om nya lagar om språk och minoriteter riktat till myndigheter och kommuner. Kunskaps-spridning har skett genom rådgivning inom myndighetens alla ämnesområden, anordnande av föreläsningar, visningar och konferenser, publicering i böcker, artiklar och krönikor. Myndighetens webbplatser har varit en viktig kanal.

Institutet har en mycket bred kontaktyta till både andra myndigheter och allmänheten. Allt fler använder institutets interaktiva frågetjänster på Internet.

Institutet har haft samordningsansvaret för att ta fram ett förslag till nationellt genomförande av Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet. Arbetet med de nationella minoritetsspråken har stärkts bl.a. till följd av regeringens proposition Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna (prop. 2008/09:158) som ledde till beslut om t.ex. revitaliseringsinsatser.

Statens kulturråd

Kulturrådet fördelar bl.a. bidrag till verksamheter som rör nationella minoriteters språk och kultur. Under 2009 fördelades 7,1 miljoner kronor för sådana ändamål till olika organisationer. Sametinget ansvarar för den samiska språkvården. Sametinget disponerar anslag om 8,9 miljoner kronor för insatser till samisk kultur.

Analys och slutsatser

Genom språklagens införande fick svenskan formell status som huvudspråk i Sverige och de fem nationella minoritetsspråkens ställning stärktes ytterligare, liksom svenskt teckenspråk.

Institutet för språk och folkminnens service i form av svar på förfrågningar som myndigheten givit har fungerat tillfredsställande. Rådgivningen i språkfrågor har skapat goda kontaktytor till myndigheter och allmänhet. Behovet av insatser på bl.a. minoritetsspråksområdet ökar emellertid.

Klarspråksarbetet är betydelsefullt. Effekterna av detta arbete är framför allt bättre mottagaranpassade texter och större språklig medvetenhet. Kännedomen om avdelningen Språkrådet är stor och de flesta myndigheter anser att Språkrådet har stor betydelse för klarspråksarbetet. Efterfrågan på rådets tjänster är fortsatt hög.

Samarbetet med andra kulturinstitutioner, universitet och högskolor avseende bl.a. forskningsprojekt och medverkan i undervisning har bidragit till att stärka inhämtning, spridning och utbyte av kunskaper.

6.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna avseende myndigheterna inom verksamhetsområdet.

6.6 Budgetförslag

6.6.1 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tabell 6.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	Utfall	125 980	103
2010	Anslag	124 182 ¹	121 510
2011	Förslag	123 682	
2012	Beräknat	123 682	
2013	Beräknat	123 682	
2014	Beräknat	123 509	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för stöd till utgivning och spridning av litteratur och kulturtidskrifter, stöd till insatser för att främja läsning samt ett litteraturpris till Astrid Lindgrens minne. Anslaget får belastas med vissa kostnader för administration och genomförande av verksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	124 182	124 182	124 182	124 182
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-500	-500	-500	-500
Övrigt ²				-173
Förslag/beräknat anslag	123 682	123 682	123 682	123 509

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Från och med 2011 överförs 500 000 kronor till anslag 3:2 *Talboks- och punktskriftsbiblioteket* för att tillgängliggöra kulturtidskrifter för personer med funktionsnedsättning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 123 682 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 123 682 000 kronor, 123 682 000 kronor respektive 123 509 000 kronor.

6.6.2 3:2 Talboks- och punktskriftsbiblioteket

Tabell 6.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	Utfall	71 004	829
2010	Anslag	74 310 ¹	73 461
2011	Förslag	85 272	
2012	Beräknat	86 178 ²	
2013	Beräknat	87 385 ³	
2014	Beräknat	89 251 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 85 325 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 85 325 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 85 205 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Talboks- och punktskriftsbibliotekets (TPB) förvaltningskostnader och verksamhet. TPB är en statlig myndighet som i samverkan med andra bibliotek

ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning får tillgång till litteratur som de kan ta del av.

TPB svarar även för att förse högskolestuderande personer med funktionsnedsättning i form av läshandikapp med tillgänglig studielitteratur.

Medlen för studielitteraturverksamheten anvisas under utgiftsområde 15 Studiestöd, anslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål*.

Inom myndigheten finns en nämnd för punktskrift och taktill läsning, punktskriftsnämnden, med uppgift att främja och utveckla taktill läsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade. Sedan den 1 augusti 2010 finns inom myndigheten ett särskilt beslutsorgan för taltidningar, taltidningsnämnden, som beslutar

om bidrag till tidningsföretag som ger ut en talad version av den tryckta tidningen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 3:2 *Talboks- och punktskriftsbiblioteket* beställa talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under 2012–2014.

Tabell 6.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	1 202	691	4 500	4 500	2 000
Nya åtaganden	691	4 500	4 500		
Infriade åtaganden	-1 202	- 691	- 4 500	- 2 500	- 2 000
Utestående åtaganden	691	4 500	4 500	2 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 000	5 000	5 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringens överväganden

Tabell 6.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:2 Talboks- och punktskriftsbiblioteket

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	74 310	74 310	74 310	74 310
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	586	1 335	2 394	4 142
Beslut	7 575	7 651	7 758	7 935
Överföring till/från andra anslag	2 801	2 829	2 869	2 934
Övrigt ³		53	54	-70
Förslag/ beräknat anslag	85 272	86 178	87 385	89 251

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsfri avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

För verksamhet relaterad till taltidningar överförs fr.o.m. 2011 1 000 000 kronor från anslag 8:1 *Presstödsnämnden* till Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

För att stärka teckenspråkig litteratur och samarbetet med Resursbibliotek för döva i Örebro överförs fr.o.m. 2011 1 401 000 kronor från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg till Talboks- och punktskriftsbibliotekets anslag.

För att stimulera intresset för användning och utveckling av punktskrift som skriftspråk för synskadade barn, unga och vuxna, för att erbjuda synskadade barn, unga och vuxna kompletterande information i lämpligt format och via tillgängliga medier samt för att ge dem jämlika förutsättningar att följa trender och skeenden i samhället föreslår regeringen att 7 575 000 kronor överförs fr.o.m. 2011 från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg till Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

För att tillgängliggöra kulturtidskrifter för personer med funktionsnedsättning överförs 500 000 kronor från anslag 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* fr.o.m. 2011.

Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 85 272 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Talboks- och punktskriftsbiblioteket* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 86 178 000 kronor, 87 385 000 kronor respektive 89 251 000 kronor.

6.6.3 3:3 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur

Tabell 6.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2009	Utfall	16 192		0
2010	Anslag	16 229 ¹	Utgifts- prognos	16 229
2011	Förslag	16 548		
2012	Beräknat	16 735 ²		
2013	Beräknat	16 978 ³		
2014	Beräknat	17 324 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 16 548 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 16 548 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 16 525 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (Centrum för lättläst). Enligt stadgarna har stiftelsen till ändamål att äga och ge ut en nyhetstidning för personer med funktionsnedsättning samt att ge ut lättlästa böcker (LL-böcker). Verksamheten ska bedrivas utan vinstsyfte och inom ramen för det avtal som träffas mellan staten och stiftelsen. Nu gällande avtal löper till och med den 31 december 2011.

Regeringens överväganden

Tabell 6.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:3 Bidrag till Stiftelsen för lästlöst nyhetsinformation och litteratur

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	16 229	16 229	16 229	16 229
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	319	506	749	1 119
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-24
Förslag/ beräknat anslag	16 548	16 735	16 978	17 324

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 16 548 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Bidrag till Stiftelsen för lästlöst nyhetsinformation och litteratur* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 16 735 000 kronor, 16 978 000 kronor respektive 17 324 000 kronor.

6.6.4 3:4 Institutet för språk och folkminnen

Tabell 6.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	47 020	359	
2010	51 320 ¹		50 174
2011	Förslag	52 855	
2012	Beräknat	53 460 ²	
2013	Beräknat	54 237 ³	
2014	Beräknat	53 860 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 52 959 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 53 002 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 51 430 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används till förvaltningskostnader för Institutet för språk och folkminnen. Institutet är en central myndighet på språkets område som har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och språkligt burna kulturarv i Sverige. Vidare ska institutet bedriva forskning samt delta i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde. Institutets verksamhet bedrivs i Uppsala, Lund, Göteborg, Umeå och Stockholm.

Regeringens överväganden

Tabell 6.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:4 Institutet för språk och folkminnen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	51 320	51 320	51 320	51 320
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	36	522	1 233	2 463
Beslut	1 500	1 514	1 535	0
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³	59	165	211	140
Förslag/ beräknat anslag	52 855	53 460	54 237	53 860

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Anslaget ökar med 1,5 miljoner kronor under 2011–2013 för insatser i samband med ratificeringen av Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet.

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 52 855 000 kronor anvisas under anslaget 3:4 *Institutet för språk och folkminnen* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 53 460 000 kronor, 54 237 000 kronor respektive 53 860 000 kronor.

7 Bildkonst, arkitektur, form och design

7.1 Omfattning

Avsnittet omfattar Statens kulturråds bidragsgivning inom bild- och formområdet samt Statens konstråds insatser för den konstnärliga

gestaltningen av den gemensamma miljön. Vidare omfattas verksamhet vid Arkitekturmuseet (redovisas även under avsnitt 10) och Nämnden för hemslöjdsfrågor.

7.2 Utgiftsutveckling

Tabell 7.1 Utgiftsutveckling inom Bildkonst, arkitektur, form och design, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Bildkonst, arkitektur, form och design</i>							
4:1 Statens konstråd	7	8	7	8	8	8	8
4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	36	35	34	33	33	33	33
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	2	2	2	11	11	12	12
4:4 Bidrag till bild- och formområdet	28	28	27	27	28	28	28
Summa Bildkonst, arkitektur, form och design	73	72	70	79	81	81	81
<i>Äldreanslag</i>							
2010 4:4 Främjande av hemslöjden	22	23	23	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	22	23	23	0	0	0	0

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

7.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

Riksdagen har även antagit mål för statens arbete med arkitektur, formgivning och design (prop. 1997/98:117, bet. 1997/98:KrU14, rskr. 1997/98:225). Målen är följande:

- Arkitektur, formgivning och design ska ges goda förutsättningar för sin utveckling.
- Kvalitet och skönhetsaspekter ska inte underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden.
- Kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer ska tas till vara och förstärkas.
- Intresset för hög kvalitet inom arkitektur, formgivning, design och offentlig miljö ska stärkas och breddas.
- Offentligt och offentligt understött byggande, inredande och upphandlande ska på ett föredömligt sätt behandla kvalitetsfrågor.
- Svensk arkitektur, formgivning och design ska utvecklas i ett fruktbart internationellt samarbete.

7.4 Resultatredovisning

7.4.1 Arkitektur, form och design

Resultat

Arkitekturmuseet

Arkitekturmuseet ska aktivt främja och förmedla kunskap om arkitekturens, formens och designens roll i samhället och söka samarbete med andra myndigheter och aktörer som på olika sätt ansvarar för arkitektur-, formgivnings-, samhällsplanerings- och stadsutvecklingsfrågor. Uppdraget om formgivning och design tillkom 2009. Från och med 2010 ska Arkitekturmuseet ha rollen som en mötesplats för form och

design, ett uppdrag som tidigare låg hos Föreningen Svensk Form.

Arkitekturmuseet har dessutom 2009 fått i uppdrag att tillsammans med Boverket, Formas och Riksantikvarieämbetet arbeta för att stärka förutsättningarna för en hållbar stadsutveckling.

I december 2009 arrangerade Arkitekturmuseet på regeringens uppdrag en internationell konferens om hållbar utveckling. Konferensen skedde i samband med det svenska EU-ordförandeskapet och arrangerades i samarbete med Sveriges Arkitekter och European Forum for Architectural Policies.

Museet har under året haft en omfattande programverksamhet, inte minst riktad mot barn och unga. Förberedelser har gjorts för att anpassa museets organisation och lokaler till det vidgade uppdraget.

Antalet besökare på Arkitekturmuseet var lägre 2009 jämfört med föregående år, vilket delvis kan förklaras med att museet hade öppet färre dagar.

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Nämnden för hemslöjdsfrågor ger bidrag till 47 läns-hemslöjds-konsulenter och fem rikskonsulenter samt samordnar hemslöjds-konsulent-verksamheten, bl.a. genom seminarier och fortbildning för konsulenter.

Det arbete som Nämnden för hemslöjdsfrågor bedriver är inriktat på att främja hemslöjden ur tre perspektiv; ett kulturarvsperspektiv, ett näringsperspektiv och ett kunskapsförmedlande perspektiv. Under året har nämnden bl.a. deltagit i arbetet med att ta fram ett förslag till nationellt genomförande av Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet tillsammans med andra myndigheter, inlett ett samarbete med Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet med målet att skapa en ny kandidatutbildning inom området slöjd och kulturhantverk samt deltagit i arbetet med att stärka de kulturella och kreativa näringarna där samverkan skett med bl.a. Tillväxtverket. Därutöver har Nämnden i ett samarbete med den ideella organisationen Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund arbetat med att ta fram och förankra en varumärkes- och kommunikationsplattform.

Analys och slutsatser

Regeringens insatser på området arkitektur, form och design har bidragit till att öka allmänhetens intresse för och medvetenhet om värdet av god design och arkitektur. Tvärsektoriellt arbete för att främja insatser för hållbara stadsmiljöer har prioriterats och bidragit positivt till samhällsutvecklingen (se även avsnitt 3.2.2).

Nämnden för hemslöjdsfrågor står inför en period av förändring då verksamheten påverkas av införandet av en ny modell för fördelning av statligt stöd till regional kulturverksamhet. Mot bakgrund av detta gör regeringen bedömningen att det finns behov av att göra en översyn av nämndens rikskonsulentanslag och fortsatta verksamhet.

7.4.2 Bildkonst

Resultat

Statens konstråd

Statens konstråd har till uppgift att verka för att konsten blir ett naturligt och framträdande inslag i samhällsmiljön genom att beställa och förvärva god samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet. Konstrådet ska även medverka till att konst tillförs andra gemensamma miljöer än sådana som brukas av staten, och sprida kunskap om konstens betydelse för en god samhällsmiljö.

En central del av Konstrådets verksamhet är att sprida kvalificerade uppdrag till konstnärer och på så vis skapa arbetstillfällen runt om i landet. Under 2009 har totalt 38 konstnärer fått skissuppdrag och 16 stycken engagerats för olika gestaltungsuppdrag. Samarbetet mellan Statens konstråd och icke-statliga parter i projekt har minskat i omfattning jämfört med föregående år. Samtidigt har arbetet med konstkollektioner för statliga myndigheter ökat. Statens konstråd har under 2009 avslutat 20 projekt – 16 statliga och 4 icke-statliga – vilket är lika många totalt som 2008.

Intresset för att ansöka om konst hos Statens konstråd är fortsatt högt och ökar. Antalet inkomna konstansökningar har ökat från 87 till 125 per år mellan 2005 och 2009. Totalt placerades 5 311 konstverk ut under perioden 2006–2009. Av dessa placerades 1 449 stycken ut

under 2009, vilket är något fler än året innan. Under året har Konstrådet köpt in 325 verk, vilket är ungefär lika många som föregående år. Alla verk köps av nu levande konstnärer genom allmän försäljning på gallerier och konsthallar över hela landet.

Under 2009 har Statens konstråd samarbetat aktivt med byggherrar, fastighetsbolag, brukare och allmänhet. Myndigheten har även bedrivit ett aktivt pedagogiskt arbete kring den offentliga konsten. Statens konstråd prioriterar barn- och ungdomsrelaterade konstprojekt och har under 2009 t.ex. färdigställt flera konstnärliga gestaltningar på skolor och pedagogiska program i anslutning till det.

I enlighet med vad som angetts i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) fick Statens konstråd 2010 ett utvidgat uppdrag. För att stärka en helhetssyn i gestaltningen av offentliga miljöer och för att stärka konstens och andra gestaltungsområdets roll i samhällsutvecklingen ska Statens konstråd utveckla sitt samarbete med Riksantikvarieämbetet, Arkitekturmuseet och Boverket.

Genom samverkan mellan myndigheterna ska goda exempel spridas på hur platsspecifik konstnärlig utformning och en medveten arkitektur och formgivning kan ingå i och bidra positivt till en helhetsplanering av offentliga områden, platser eller byggnader. I uppdraget ligger bl.a. att etablera samarbeten mellan planerare, arkitekter, antikvarier, formgivare, designer och konstnärer samt de professioner som arbetar med utvecklingen av den fysiska miljön. Uppdraget förutsätter därtill en bred samverkan med berörda kommuner och fastighetsägare.

Statens kulturråd

Staten bidrar till en nationell infrastruktur inom bild- och formområdet på flera olika sätt. Förutom anslagen till de statliga museerna på området lämnar Statens kulturråd verksamhetsstöd och utvecklingsbidrag till regionala museer med bild- och formverksamhet. Därutöver fördelar Kulturrådet årligen drygt 26 miljoner kronor i bidrag till bl.a. främjandeorganisationer, utställningsarrangörer och konsthantverkskooperativ. Konstnärliga kollektivverkstäder kan också ansöka om stöd för inköp av utrustning.

Statens kulturråd har under året utarbetat en strategi för sin bidragsgivning på bild- och formområdet. I den rapport som ligger till grund

för strategin har Kulturrådet valt att särskilt belysa tillgången till bild- och formkonst med tyngdpunkt på samtida professionellt utförd konst. Ny statistik presenteras liksom en översiktlig kvalitativ beskrivning av området baserad på ett omfattande intervjumaterial.

Verksamheterna vid Riksställningar, Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde samt Moderna museet redogörs för under avsnitt 11.4.

Analys och slutsatser

Att öka allas möjlighet att möta bild- och formkonsten i dess olika former är en viktig del av kulturpolitiken. De statliga insatserna på området leder till att den offentliga miljön berikas med konst. Ansvaret för hur den gemensamma miljön ser ut bör dock delas av flera och det är av stor betydelse att olika perspektiv beaktas vid utformningen av gemensamma miljöer. Det arbete som redan inletts av Statens konstråd inom ramen för det utvidgade uppdraget är positivt i detta hänseende.

Regeringen bedömer att de insatser Statens kulturråd gjort under året inom bild- och formområdet har bidragit till att tillgängligheten till professionell bild- och formkonst i hela landet är tillfredsställande.

7.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna avseende myndigheterna inom verksamhetsområdet.

7.6 Budgetförslag

7.6.1 4:1 Statens konstråd

Tabell 7.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	7 227	Anslags-sparande	-182
2010	Anslag	7 825 ¹	Utgifts-prognos	7 430
2011	Förslag	7 788		
2012	Beräknat	7 864 ²		
2013	Beräknat	7 975 ³		
2014	Beräknat	8 146 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 788 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 789 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 778 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Statens konstråds förvaltningskostnader. Statens konstråd har till uppgift att verka för att konsten blir ett naturligt och framträdande inslag i samhällsmiljön. I detta ligger att förvärva god samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet, medverka till att konst tillförs även andra gemensamma miljöer än sådana som brukas av staten och sprida kunskap om konstens betydelse för en god samhällsmiljö.

Regeringens överväganden

Tabell 7.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:1 Statens konstråd

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	7 825	7 825	7 825	7 825
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	23	100	211	395
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³				-11
Förslag/ beräknat anslag	7 788	7 864	7 975	8 146

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 788 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 Statens konstråd för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 7 864 000 kronor, 7 975 000 kronor respektive 8 146 000 kronor.

7.6.2 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tabell 7.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009		36 099	74
2010	Anslag	34 626 ¹	33 755
2011	Förslag	33 100	
2012	Beräknat	33 100	
2013	Beräknat	33 100	
2014	Beräknat	33 054	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för konstförvärv beslutade av Statens konstråd. Anslaget får även belastas med vissa förvaltningskostnader.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 4:2 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* beställa konstverk som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor under perioden 2012–2014.

Tabell 7.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	6 439	5 117	7 117	7 117	4 617
Nya åtaganden	8 897	15 000	14 000		
Infriade åtaganden	- 10 219	- 13 000	- 14 000	- 2 500	- 4 617
Utestående åtaganden	5 117	7 117	7 117	4 617	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	10 000	10 000	10 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringens överväganden

Tabell 7.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	34 626	34 626	34 626	34 626
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-2 000	-1 000	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag	474	-526	-526	-526
Övrigt ²				-46
Förslag/beräknat anslag	33 100	33 100	33 100	33 054

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet som aviserades i budgetpropositionen för 2010 minskar anslaget med 1 526 000 kronor fr.o.m. 2011.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 33 100 000 kronor anvisas under anslaget 4:2 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 33 100 000 kronor, 33 100 000 kronor respektive 33 054 000 kronor.

7.6.3 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor

Tabell 7.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009		1 880	46
2010	Anslag	2 225 ¹	2 221
2011	Förslag	11 252	
2012	Beräknat	11 356 ²	
2013	Beräknat	11 510 ³	
2014	Beräknat	11 764 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 11 253 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 11 252 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 11 237 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Nämnden för hemslöjdsfrågors förvaltningskostnader samt för bidrag till rikshemslöjdskonsulenternas verksamhet, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och projekt inom hemslöjdsområdet. Tillväxtverket svarar för nämndens medelsförvaltning och personaladministration.

Regeringens överväganden

Tabell 7.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	2 225	2 225	2 225	2 225
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	14	35	65	119
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	9 013	9 096	9 220	9 436
Övrigt ³				-16
Förslag/beräknat anslag	11 252	11 356	11 510	11 764

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Till följd av bl.a. den nya modellen för vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet överförs 9 013 000 kronor från det tidigare anslaget 4:4 *Främjande av hemslöjden*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 11 252 000 kronor anvisas under anslaget 4:3 *Nämnden för hemslöjdsfrågor* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 11 356 000 kronor, 11 510 000 kronor respektive 11 764 000 kronor.

7.6.4 4:4 Bidrag till bild- och formområdet

Tabell 7.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	27 763	Anslags-sparande	18
2009	Utfall	27 763		
2010	Anslag	27 673 ¹	Utgifts-prognos	27 073
2011	Förslag	27 199		
2012	Beräknat	28 199		
2013	Beräknat	28 199		
2014	Beräknat	28 160		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till bild- och formområdet, såsom statsbidrag till kulturella ändamål, statsbidrag till vissa utställare inom bild- och formområdet, statsbidrag till konsthantverkskooperativ samt statligt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder. Vidare används anslaget för bidrag till folkparkerna och vissa samlingslokalhållande organisationer för konstförvärv.

Regeringens överväganden

Tabell 7.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:4 Bidrag till bild- och formområdet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	27 673	27 673	27 673	27 673
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-474	526	526	526
Övrigt ²				-39
Förslag/beräknat anslag	27 199	28 199	28 199	28 160

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Bidrag till folkparkerna och till konstförvärv för vissa samlingslokalhållande organisationer ska fortsättningsvis fördelas inom ramen för anslaget. För 2011 överförs 474 000 kronor från anslaget till anslag 4:2 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön*. Från och med 2012 överförs 526 000 kronor från sistnämnda anslag till anslaget.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 27 199 000 kronor anvisas under anslaget 4:4 *Bidrag till bild- och formområdet* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 28 199 000 kronor, 28 199 000 kronor respektive 28 160 000 kronor.

8 Kulturskaparnas villkor

8.1 Omfattning

Avsnittet omfattar de statliga ersättningar och bidrag som i huvudsak riktar sig till, och har direkt inverkan på, kulturskapares villkor. Området behandlar särskilt myndigheten Konstnärsnämnden och dess ersättningar inom teater-, dans- och filmområdet samt nämndens internationella konstnärsutbytesverksamhet och bevakning av konstnärernas sociala och

ekonomiska villkor samt löpande bevakning av trygghetssystemens utformning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Vidare omfattas Sveriges författarfonds verksamhet, med i första hand fördelning av biblioteksersättning till konstnärer inom ordområdet, samt Bildkonst Upphovsrätt i Sveriges (BUS) fördelning av den individuella visningsersättningen till bildkonstnärer.

8.2 Utgiftsutveckling

Tabell 8.1 Utgiftsutveckling inom Kulturskaparnas villkor, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Kulturskaparnas villkor</i>							
5:1 Konstnärsnämnden	15	18	17	18	18	18	19
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	309	324	318	326	329	334	341
Summa Kulturskaparnas villkor	324	342	335	344	348	353	360

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

8.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

8.4 Resultatredovisning

Resultat

Utgångspunkterna för de insatser som är riktade till kulturskaparna är dels att värna den konstnärliga friheten genom att stödja konstnärligt förnyelse- och utvecklingsarbete, dels att beakta kulturskaparnas ekonomiska, upphovsrättsliga och sociala villkor.

Konstnärsnämnden har under 2009 beslutat om 1 771 stipendier och bidrag om totalt ca 119 miljoner kronor inom områdena bild och form, musik, teater, dans och film. Fördelningen av bidrag är lika mellan män och kvinnor. Antalet inkomna ansökningar var ca 6 800, vilket är en ökning jämfört med föregående år. En majoritet av ansökningarna är från kvinnliga konstnärer, men fördelningen mellan könen skiljer sig åt mellan konstarterna. Inom musiken kommer t.ex. 67 procent av ansökningarna från män, medan 67 procent av ansökningarna inom dansen kommer från kvinnor.

Konstnärsnämnden har under året fortsatt sitt arbete med att genomlysna bidrags- och stipendiesystemen samt rutinerna för hanteringen. Under 2009 har nämnden avskaffat bidragsformen beställningsverk för komponister eftersom den inte längre fyllde någon funktion utöver den som uppfylls av befintliga arbetsstipendier.

Inom bild- och formområdet har Bildkonstnärnsfonden sedan 2004 arbetat med att sprida arbetsstipendierna till sökande som inte tidigare – eller i vart fall inte sedan 1993 – fått något stipendium. Under 2009 var 48 procent förstaångsmottagare.

Konstnärsnämnden gör bedömningen att bidragsfördelningen leder till att mottagarnas möjligheter till att arbeta med konstnärligt skapande ökar och att bidragsfördelningen har stor betydelse för mottagarnas ekonomi. Enligt

undersökningar nämnden har gjort kan konstnärstöd även leda till ökade möjligheter till försörjning.

I budgetpropositionen för 2010 förstärkte regeringen Konstnärsnämndens förvaltningsanslag med 2,5 miljoner kronor bl.a. i syfte att utöka insatserna för bevakningen av konstnärernas villkor.

Konstnärsnämnden publicerade i januari 2009 en omfattande inkomstutredning, Konstnärernas inkomster. Rapporten är den största i sitt slag som gjorts i Sverige och omfattade 21 500 konstnärer inom sju konstområden. Utredningen visade att konstnärerna som kollektiv är högutbildade, men har samtidigt en väsentligt lägre inkomst än befolkningen i stort. Av konstnärerna bedriver 44 procent näringsverksamhet, vilket kan jämföras med 10 procent i befolkningen i övrigt. Under 2010 har Konstnärsnämnden publicerat en uppföljning till inkomstutredningen om konstnärernas ekonomi, arbete och familjeliv ur ett jämställdhetsperspektiv. Konstnärsnämnden publicerade 2009 också en undersökning om villkoren för komponisterna i Sverige.

Konstnärsnämnden arbetar kontinuerligt med att informera om konstnärernas villkor i olika sammanhang. Nämnden har under året också aktivt arbetat med frågor om kulturarbetsmarknaden bl.a. genom sin representation i Rådet för kulturarbetsmarknaden. Konstnärsguiden, en webbportal med information om konstnärernas villkor i trygghetssystem och skattesystem, har fördubblat antalet besökare, från drygt 4 000 till ca 8 000 sedan starten 2008.

Den internationella verksamheten sker främst inom ramen för de två internationella programmen, IASPIS, det internationella programmet för bild- och formkonstnärer, samt inom det internationella dansprogrammet. Enligt nämnden sker en påtaglig ökning av internationell verksamhet inom alla konstområden, framför allt inom dansen. Antalet ansökningar om internationellt kulturutbyte har ökat med 27 procent under perioden 2007–2009 och antalet beviljade utbyten och resor har tredubblats under samma period. Konstnärsnämnden fick en förstärkning med 4 miljoner kronor för det internationella arbetet under 2008.

Sveriges författarfond har till uppgift att fördela den statliga biblioteksersättningen till upphovsmän av litterära verk – författare, översättare, tecknare och fotografer – för

användning av deras verk genom de svenska folk- och skolbiblioteken. För 2009 uppgick den s.k. biblioteksersättningen till drygt 121 miljoner kronor.

Riksdagen beslutade i maj 2010 i enlighet med regeringens proposition Avveckling av inkomstgarantier för konstnärer (prop. 2009/10:183, bet. 2009/10:KrU12, rskr. 2009/10:285), vilket innebär att inkomstgarantin för konstnärer successivt avvecklas. De medel som finns avsatta för livslånga inkomstgarantier för konstnärer övergår till tidsbegränsade och pensionsgrundande långtidsstipendier, i normalfallet på 5–10 år. Omfördelningen sker successivt och de konstnärer som i dag har inkomstgaranti berörs inte av förslaget. Antalet innehavare av inkomstgaranti uppgår till 157 personer som utsetts för sin återstående livstid. År 2009 fördelades drygt 17 miljoner kronor.

För att ytterligare stärka möjligheterna för konstnärer att leva på sin konstnärliga verksamhet har regeringen byggt ut den s.k. alliansmodellen på teater-, dans- och musikområdena. Allianserna har 2010 tillförts ca 62 miljoner kronor, vilket är en höjning med 4 miljoner kronor jämfört med 2009. Allianserna har nästan 300 anställda inom teater-, dans- och musikområdena. Centrumbildningarna spelar en viktig roll för att vidga kulturskaparnas arbetsmarknad. Centrumbildningarna verkar inom 11 olika konstområden och förmedlar varje år närmare 9 000 uppdrag till kulturskapare. Under 2009 fördelades drygt 25 miljoner kronor till Centrumbildningarna. För 2010 och 2011 har bidraget höjts med 20 miljoner kronor engångsvis.

Den 1 januari 2009 trädde ett nytt avtal i kraft om utställningsersättning som omfattar statliga myndigheter, institutioner eller annan arrangör som erhåller statliga bidrag för sin verksamhet. Avtalet har medfört en modernisering av beräkningsgrunderna för all slags bildkonst och breddat ersättningen. Under 2009 har Statens kulturråd lett arbetet med den referensgrupp som följer upp hur avtalet följs och tolkas. Kulturrådet har också stöttat regionala konstkonstnärverksamhet som i samarbete med formgivar- och bildkonstnärorganisationer genomför en landsomfattande utbildningskampanj riktad mot konstnärer och politiker för att avtalet ska tillämpas även av kommuner, landsting och privata konsthallar.

Individuell visningsersättning ger en ekonomisk ersättning till bildkonstnärer när deras verk visas i det offentliga rummet. Ersättningen, som fördelas av Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS) omfattar ca 4 000 bildkonstnärer och uppgår 2010 till drygt 34 miljoner kronor. Anslaget förstärktes med drygt 5,5 miljoner kronor 2009.

Kulturskaparna ges även förbättrade förutsättningar genom den handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som regeringen beslutat om, se avsnitt 4.4.4. Genom att stärka kulturella och kreativa näringar ökar kulturskapares förutsättningar att leva på sitt konstnärskap.

Analys och slutsatser

Regeringens bedömning, som även framgår av propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3), är att bidrag och ersättningar till konstnärer har stor betydelse för mottagarnas möjligheter att ägna sig åt sin konst. Det är fortsatt angeläget att bedriva en aktiv konstnärspolitik.

Det är även viktigt att följa och analysera omvärldsförändringar som påverkar kulturskaparnas villkor. Det gäller särskilt frågor om upphovsrätt, förhållandet till andra samhällssektorer samt kulturskaparnas roll i samhället.

Riksdagen har gett regeringen tillkänna att förutsättningarna för att ge bild- och formkonstnärerna förhandlingsrätt rörande den individuella visningsersättningen bör prövas. (bet. 2005/06:KrU10, rskr. 2005/06:206). Den individuella visningsersättningen är en offentlighetsrättslig ersättning och därmed underställd sedvanlig budgetprövning. Den individuella visningsersättningen är en viktig kulturpolitisk insats som syftar till att stärka kulturskapares möjligheter att leva på sitt konstnärskap. Regeringen har mot den bakgrunden också de senaste åren tillskjutit medel för att stärka anslaget. Kulturdepartementet har under våren 2010 bjudit in företrädare för styrelsen i BUS till ett samtal och möjlighet att framföra sina synpunkter, i syfte att få ett fördjupat underlag.

Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande samt bildkonstorganisationernas synpunkter i frågan om individuell visningsersättning, är regeringens bedömning att det finns skäl att företrädare för styrelsen för BUS ges möjlighet

att i samband med den årliga budgetframställan föra en dialog med företrädare för Kulturdepartementet. Regeringen bedömer därför att en formell förhandlingsordning inte bör införas utan att ersättningen bör underställas sedvanlig budgetprövning.

8.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har genomfört en granskning av bidragsgivning inom bl.a. Konstnärsnämnden, se avsnitt 4.5.

8.6 Budgetförslag

8.6.1 5:1 Konstnärsnämnden

Tabell 8.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	14 786	196
2010	Anslag	17 506 ¹	17 307
2011	Förslag	18 015	
2012	Beräknat	18 225 ²	
2013	Beräknat	18 479 ³	
2014	Beräknat	18 875 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 046 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 045 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 020 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Konstnärsnämndens förvaltningskostnader. Nämnden har till uppgift att besluta om statliga ersättningar och bidrag till bild-, form-, musik-, teater-, dans- och filmkonstnärer samt att hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 8.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 5:1 Konstnärsnämnden

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	17 506	17 506	17 506	17 506
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	82	257	505	916
Beslut	488	493	500	511
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³	-1	30	30	5
Förslag/beräknat anslag	18 015	18 225	18 479	18 875

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Enligt vad regeringen tidigare beräknat ökar anslaget med 488 000 kronor fr.o.m. 2011.

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 18 015 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Konstnärsnämnden* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 18 225 000 kronor, 18 479 000 kronor respektive 18 875 000 kronor.

8.6.2 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tabell 8.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	308 867	Anslags- sparande	6 155
2010	Anslag	324 168 ¹	Utgifts- prognos	317 858
2011	Förslag	325 757		
2012	Beräknat	329 432 ²		
2013	Beräknat	334 218 ³		
2014	Beräknat	341 033 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 325 757 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 325 757 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 325 301 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för ersättningar och bidrag inom bild-, form-, musik-, teater-, dans-, ord- och filmområdet. Konstnärsnämnden är huvudansvarig myndighet för bidragsgivning inom området. Styrelsen för Sveriges bildkonstnärskommission, som är en del av Konstnärsnämnden, fördelar bl.a. ersättning till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt (visningsersättning).

Den individuella visningsersättningen fördelas av Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS) på basis av det offentliga innehavet av konstnärens verk. Biblioteksersättning till upphovsmän av litterära verk för användning av deras verk genom de svenska folk- och skolbiblioteken fördelas av Sveriges Författarfond. Övriga bidrag till konstnärer fördelas i första hand av Konstnärsnämnden.

De som enligt lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde fördelar bidrag under anslaget disponerar medel för administration under anslaget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor under perioden 2012–2021.

Tabell 8.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2021
Ingående åtaganden	117 394	105 363	115 363	114 563	99 063
Nya åtaganden	13 100	20 000	20 000		
Infriade åtaganden	- 25 131	- 10 000	- 20 800	- 15 500	- 99 063
Utestående åtaganden	105 363	115 363	114 563	99 063	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	155 000	125 000	120 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringens överväganden

Tabell 8.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	324 168	324 168	324 168	324 168
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 589	5 264	10 050	17 343
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-478
Förslag/ beräknat anslag	325 757	329 432	334 218	341 033

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 325 757 000 kronor anvisas under anslaget 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 329 432 000 kronor, 334 218 000 kronor respektive 341 033 000 kronor.

9 Arkiv

9.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheten Riksarkivet.

9.2 Utgiftsutveckling

Tabell 9.1 Utgiftsutveckling inom Arkiv, utgiftsområde 17

Milljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Arkiv</i>							
6:1 Riksarkivet	331	346	337	344	342	347	354
Summa Arkiv	331	346	337	344	342	347	354
<i>Åldreanslag</i>							
2010 6:2 Bidrag till regional arkivverksamhet	6	6	6	0	0	0	0
Summa Åldreanslag	6	6	6	0	0	0	0

¹Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

9.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

Dessutom har riksdagen antagit mål för den statliga arkivverksamheten i arkivlagen (1990:782) vilka bl.a. syftar till att öka möjligheterna att ta del av allmänna handlingar och annat arkivmaterial, till att tydliggöra och förstärka arkivens betydelse som källa till information och kunskap om samhället och dess utveckling samt till metod- och kunskapsutveckling inom arkivområdet. Ovanstående inriktning är beslutad av riksdagen (prop. 1989/90:72, bet. 1989/90:KrU29, rskr. 1989/90:307).

9.4 Resultatredovisning

Resultat

Det arkivmaterial som förvaras hos den statliga arkivmyndigheten Riksarkivet med tillhörande landsarkiv är omfattande och under ständig tillväxt. Det rörde sig 2009 om ca 675 000 hyllmeter pappershandlingar och ca 3 miljoner kartor och ritningar. Tillväxten har under åren 2005–2009 varit betydande. Mätt i hyllmeter har pappershandlingarnas omfång ökat med 14 procent och antalet kartor och ritningar med inte mindre än 49 procent. Accessionen av elektroniska handlingar och t.ex. ljud- och videoband fluktuerar över tid beroende på när myndigheterna levererar. År 2009 mottogs återigen en relativt stor mängd elektroniska filer, ca 68 000.

Tidigare har en bevarandestrategi för både analogt och digitalt material utarbetats. Under 2009 har arbetet fortsatt med en rad utvecklingsprojekt både på det digitala och det analoga bevarandeområdet. Som ett resultat av internt arbete pågår för närvarande en omstrukturering av den tekniska miljön för digitalt bevarande. En omfattande genomgång av äldre digitala leveranser har genomförts som underlag för migrering till nya format och databärare. Kontakter har tagits med riksarkiven

i andra länder för ett erfarenhetsutbyte bl.a. om val av företag som kan bistå vid migreringen av svårlästa eller skadade databärare. Riksarkivet har även arbetat med metodutveckling för långtidslagring av elektroniska arkiv på filmbas och en produktionskedja har skapats från inskanning till filmutskrift. Fortsatt viktigt är utvecklingsprojektet Centrum för långsiktigt digitalt bevarande vid Luleå tekniska universitet, som Riksarkivet driver tillsammans med bl.a. Kungl. biblioteket.

Tillsynen från de statliga arkivmyndigheternas sida omfattar ca 1 850 objekt. Det totala antalet har minskat på senare år på grund av sammanslagningar. Det innebär dock inte att tillsynsobjekten i realiteten blivit färre eftersom de som tidigare var egna myndigheter ofta finns kvar som organisatoriska enheter. Av det totala antalet är ca 60 procent att se som statliga myndigheter eller delar av statliga myndigheter. Återstående ca 40 procent är arkivbildande enheter inom Svenska kyrkan, som förvarar allmänna handlingar. Under året genomfördes totalt 143 inspektioner på plats, vilket är ungefär samma antal som föregående år. Ett prioriterat område under året har varit att se över tillsynsarbetet. En pågående samordning av tillsynsverksamheten inom arkivväsendet har gjort det möjligt att omorganisera Riksarkivets tillsynsavdelning och avsätta mer resurser för utvecklingsverksamhet och normering. Riksarkivet medverkar också i regeringens arbete för att skapa en sammanhållen e-förvaltning, bl.a. inom ramen för E-delegationen.

Under 2009 upphörde minskningen av antalet fysiska besök vid arkivinstitutionerna som låg kvar på ca 77 000. Antalet framtagna volymer fortsatte samtidigt att öka. Myndigheterna besvarade även 2009 ett stort antal förfrågningar från andra myndigheter, forskare och allmänheten; sammantaget ca 135 000, vilket är något färre än föregående år. En stor del av förfrågningarna är av förvaltningskaraktär och handläggs vid landsarkiven. Den fortlöpande övergången till digital teknik medförde 2009 att betydelsen av mikrofilm och mikrokort avsevärt har minskat. Antalet digitala exponeringar beräknas till ca 29 miljoner.

Arkivmyndigheterna gör omfattande insatser för att öka tillgängligheten till och överblicken över arkivmaterialet, inte minst genom att ta till vara de möjligheter som den nya tekniken ger. I samverkan med Kungl. biblioteket lanserades

den 1 april 2009 en webbaserad samsöknings-tjänst, Sondera. Denna möjliggör samtidiga sökningar i såväl Nationella arkivdatabasen som LIBRIS och Svensk Mediedatabas. Samarbetet fortsätter med inriktning på digital lagring. Kontakter har också tagits med Riksantikvarie-ämbetet om en utvidgning av det tvärsektorieella samarbetet på området.

Storskalig verksamhet med skanning inom arkivområdet genomförs vid Mediakonverteringscentrum i Fränsta, Västernorrlands län. Totalt producerades under året 21,6 miljoner digitala bilder, vilket är något lägre än föregående år. Skanningen av lantmäterihandlingar och Svenska kyrkans folkbokföringshandlingar har fortsatt enligt plan.

Svensk Arkivinformation (SVAR), en enhet inom Riksarkivet som är belägen i Västernorrland, bedriver skanning och indexering av arkivmaterial som sedan tillhandahålls på nätet mot avgift. I syfte att bredda målgruppen har SVAR tillsammans med en rikstäckande mediekoncern genomfört en förstudie för att bedöma läsarnas intresse för tidningsarkiv, statligt arkivmaterial och kombinationer av dessa. Under 2009 har även rutiner utvecklats för beställd skanning av arkivhandlingar med publicering på nätet (skanning "on demand"). Inkommande beställningar som omfattar en hel volym eller större delen av en sådan leder till att hela volymen skannas och publiceras på nätet.

Svensk museitjänst var under 2009 en enhet inom Riksarkivet med uppgift att mot ersättning tillhandahålla förvaringstjänster och förebyggande föremålsvård på museiområdet. Under året bedrevs en verksamhet som resulterade i hög uthyrning av befintliga magasinlokaler. De iordningställda lokalernas uthyrda yta har ökat sedan 2005. Under de två senaste verksamhets-åren har den uppnått 100 procent. Antalet hyresgäster har under samma femårsperiod ökat från 34 till omkring 60, en nivå som varit stabil sedan 2007. Underskottet för verksamheten bestod dock under året. Stora investeringar gjordes samtidigt, i enlighet med tidigare strategiska beslut, för att förbättra den framtida lönsamheten. Verksamheten överfördes den 1 januari 2010 till Riksantikvarieämbetet.

Det internationella samarbetet på arkivområdet har under 2009 liksom tidigare år varit omfattande. Inom EU är Riksarkivet en aktiv part, som på regeringens uppdrag bl.a. deltar i medlemsstaternas expertgrupp för digitalisering

och digitalt bevarande tillsammans med Kungl. biblioteket. Tyngdpunkten i det internationella arbetet har legat på IT-området, med inriktning mot ökad samordning av standarder och system samt metoder för långsiktigt bevarande av digital information.

Under året beslutades att landsarkiven skulle inordnas i Riksarkivet (jfr prop. 2009/10:3 Tid för kultur, s. 95). Verksamhetsövergången, som genomfördes den 1 januari 2010, har varit framgångsrik. Myndighetens interna arbete med att fullt ut integrera verksamheten kommer dock att fortsätta även under innevarande år.

Analys och slutsatser

Måluppfyllelsen för 2009 inom verksamhetsområdet arkiv bedöms vara mycket god. Genom det arbete som bedrivits bidrar arkiven i hög grad till att kulturarvet kan bevaras för framtiden. Statens insatser på arkivområdet gör det möjligt för medborgarna att ta del av allmänna handlingar och annat arkivmaterial. Därmed upprätthålls offentlighetsprincipens krav och förutsättningar skapas för ökad kunskap på olika områden.

Arkivsektorn anpassas successivt till de förändrade förutsättningar som den digitala informationshanteringen innebär även om stora utvecklingsbehov kvarstår vad gäller långsiktigt digitalt bevarande. I denna del finns också behov av ökat samarbete, med förvaltningen i stort och med andra kulturarvsinstitutioner.

Bedömningen är att Riksarkivet arbetar på ett bra sätt med bevarandefrågorna och har kunnat hantera leveranser av många olika mediatyper. Trots ökad användning av ny teknik väntas dock leveransen av pappersmaterial vara omfattande ännu under lång tid, vilket innebär ett kontinuerligt behov av utökade arkivlokaler.

Myndigheten fortsätter bl.a. att utveckla tillsynsarbetet på ett bra sätt och verksamheten bidrar i hög grad till att upprätthålla kvaliteten i de statliga myndigheternas arkivhantering. Vissa problem finns dock, bl.a. med de bolagiserade myndigheternas arkiv. Kunskapen om var och hur de allmänna handlingarna hanteras i dessa bolag är bitvis bristfällig och bör förbättras.

Bedömningen är även att myndigheten arbetat på ett bra sätt med tillgänglighetsfrågorna. Genom tidigare projekt är en stor del av det mest efterfrågade arkivmaterialet numera

tillgängligt i digital form. Formerna för tillgängliggörande bör dock fortsätta att utvecklas för att bli mer användarvänliga.

Regionalt och lokalt drivs många projekt som syftar till samarbete mellan de olika kulturarvsinstitutionerna. Det är en viktig utveckling som skapar förutsättningar att nå ut till nya användargrupper. På så vis kan också det rika material som finns i arkiven – ofta med lokal eller regional anknytning – komma fler till del och användas i nya sammanhang, exempelvis i pedagogisk verksamhet eller i det regionala utvecklingsarbetet.

9.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende myndigheten inom verksamhetsområdet.

9.6 Budgetförslag

9.6.1 6:1 Riksarkivet

Tabell 9.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	330 689	Anslags-sparande	1 099
2010	Anslag	345 553 ¹	Utgifts-prognos	337 297
2011	Förslag	343 653		
2012	Beräknat	341 811 ²		
2013	Beräknat	346 680 ³		
2014	Beräknat	354 107 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 338 453 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 338 542 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 338 068 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för förvaltningskostnader för Riksarkivet som är statlig arkivmyndighet med särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet. Riksarkivet är central förvaltningsmyndighet för arkivfrågor och har det högsta överinseendet över den offentliga arkivverksamheten. Stockholms stadsarkiv och Värmlandsarkiv har funktion som landsarkiv inom Stockholms respektive Värmlands län.

Vid Riksarkivet finns en nämnd för heraldisk verksamhet och en nämnd för enskilda arkiv.

Myndighetens avgiftsintäkter uppgick under 2009 till ca 124 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 9.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 6:1 Riksarkivet

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	345 553	345 553	345 553	345 553
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 270	5 721	10 631	18 771
Beslut	-7 540	-13 135	-13 318	-13 623
Överföring till/från andra anslag	3 030	3 060	3 103	3 174
Övrigt ³	340	611	712	232
Förslag/beräknat anslag	343 653	341 811	346 680	354 107

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Anslaget minskas med 3,5 miljoner kronor fr.o.m. 2011 till följd av att en ny modell för fördelning av medel till regional kulturverksamhet införs.

Regeringen beräknar att anslaget minskar med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2011 och med ytterligare 5 miljoner kronor fr.o.m. 2012 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Vidare beräknar regeringen att anslaget tillförs 960 000 kronor för 2011 för att Riksarkivet långsiktigt ska förvalta Estoniasamlingen. För 2012–2016 beräknas anslagsökningen för detta till 400 000 kronor.

Regeringen beräknar att anslaget tillförs 3 080 000 kronor fr.o.m. 2011 för mottagande av arkivmaterial från Sveriges Domstolar.

Dessutom beräknar regeringen att tillföra anslaget 50 000 kronor fr.o.m. 2011 för övertagande av arkiv från de tidigare ombudsmannamyndigheterna.

Anslaget minskas med 100 000 kronor fr.o.m. 2011 till följd av ändrad finansiering av

verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 343 653 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Riksarkivet* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 341 811 000 kronor, 346 680 000 kronor respektive 354 107 000 kronor.

Ändringar i arkivlagen med anledning av att Riksarkivet och landsarkiven blivit en sammanhållen arkivmyndighet

Regeringens förslag: De bestämmelser i arkivlagen som rör den statliga arkivverksamheten ska ändras så att begreppet "arkivmyndigheter" skrivs i singular (arkivmyndigheten) i stället för i plural (arkivmyndigheter). Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2011.

Ärendet och dess beredning: Landsarkiven var tidigare självständiga arkivmyndigheter under Riksarkivet. Den 1 januari 2010 ombildades Riksarkivet till en sammanhållen statlig arkivmyndighet genom att landsarkiven avvecklades som självständiga myndigheter och deras verksamheter inordnades i Riksarkivet.

Myndighetens uppdrag som statlig arkivmyndighet regleras numera i förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet som trädde i kraft den 1 januari 2010. Samma dag upphävdes förordningen (2007:1179) med instruktion för Riksarkivet och landsarkiven. Landsarkiven, som finns i Göteborg, Härnösand, Lund, Uppsala, Vadstena, Visby och Östersund, är i dag enheter inom Riksarkivet. Skälen för den nya organisatoriska strukturen har behandlats i regeringens proposition Tid för kultur (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145).

Inom Kulturdepartementet har en promemoria med förslag till följdändringar i arkivlagen (1990:782) utarbetats med anledning av den statliga arkivverksamhetens nya organisation. Promemorian har remissbehandlats.

Lagändringarna är av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets yttrande inte behöver inhämtas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har haft något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Arkivlagen (1990:782) reglerar arkivvården för statliga och kommunala myndigheter. En del av arkivlagens bestämmelser gäller även för vissa enskilda organ. Eftersom den statliga arkivverksamheten sedan den 1 januari 2010 endast innefattar en sammanhållen arkivmyndighet, behöver de bestämmelser i arkivlagen som hänvisar till statliga arkivmyndigheter ändras. Därutöver bör vissa redaktionella ändringar göras i berörda bestämmelser.

De föreslagna lagändringarna innebär att arkivlagen anpassas för att bättre avspegla den statliga arkivverksamhetens nya organisatoriska struktur med endast en statlig arkivmyndighet. Lagändringarna bedöms inte ha några ekonomiska eller miljömässiga konsekvenser och inte heller några effekter för företagen.

Lagändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2011.

10 Kulturmiljö

10.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheten Riksantikvarieämbetets verksamhet samt bidragen till kulturmiljövård och kyrkoantikvarisk ersättning.

10.2 Utgiftsutveckling

Tabell 10.1 Utgiftsutveckling inom Kulturmiljö, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Kulturmiljö</i>							
7:1 Riksantikvarieämbetet	208	210	211	211	213	216	221
7:2 Bidrag till kulturmiljövård	240	252	245	252	252	252	251
7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	465	460	460	460	460	460	460
Summa Kulturmiljö	913	921	916	922	925	928	932

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

10.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

Dessutom har riksdagen antagit mål för arbetet för kulturmiljön (prop. 1998/99:114, bet. 1999/2000:KrU7, rskr. 1999/2000:196).

De övergripande målen för verksamhetsområdet är:

- ett försvarat och bevarat kulturarv
- ett hållbart samhälle med goda och stimulerande miljöer och med kulturmiljöarbetet som en drivande kraft i omställningen
- allas förståelse, delaktighet och ansvarstagande för den egna kulturmiljön
- nationell och internationell solidaritet och respekt för olika gruppers kulturarv.

10.4 Resultatredovisning

Resultat

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har som myndighet en sammanhållande roll i kulturmiljösektorns gemensamma utvecklingsarbete; ett arbete som omfattar alla myndigheter, institutioner, organisationer och ideella föreningar inom sektorn.

RAÄ är en av de statliga myndigheter som till följd av omställningen av försvaret har omlokaliserats. Vissa delar av myndigheten har flyttats till Gotland. Omställningsprocessen slutfördes under 2009, men till följd av denna har myndighetens möjligheter att fullgöra sina uppgifter påverkats. Vissa verksamheter har försenats och därför genomför myndigheten en verksamhetsöversyn där förslag till åtgärder för en effektivare verksamhet på sikt ska presenteras. Myndighetens ambition är att ha överblick över hela sitt ansvarsområde, driva kulturarvsfrågor i dialog med andra samhällssektorer, vara ett centralt stöd, samordna aktörer samt utvärdera kulturmiljöområdets styrmedel och arbetssätt.

I sitt myndighetsarbete samverkar RAÄ med bl.a. andra statliga myndigheter, utbildningsväsendet, organisationer och näringsliv. Den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 har under året legat till grund för RAÄ:s arbete med kulturarv och hållbar regional och lokal utveckling och tillväxt.

Inom ramen för bidraget till kulturmiljövård har RAÄ genom länsstyrelserna medverkat till finansiering av mer än 1 800 projekt inom områdena byggnadsvård, kulturlandskapsvård och fornvård. I propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) aviserade regeringen en översyn av de ändamål som kulturmiljövårdsbidraget får användas till. En ny förordning om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer är beslutad och kommer att träda i kraft den 1 januari 2011.

Regeringen har tagit initiativ till en omfattande satsning på hembygdsrörelsens byggnader inom anslaget för bidrag till kulturmiljövård. Projektet Hus med historia omfattar totalt 30 miljoner kronor under 2010–2011 som ska bidra till vården av kulturhistoriskt värdefulla byggnader på landets hembygds gårdar. Projektet ska också, med hembygds gårdarna som nav och utgångspunkt, bidra till att bevara och utveckla lokala byggnadstraditioner samt att bygga upp och sprida kunskap om hantverk och byggnadsvård.

Antalet användare av RAÄ:s e-tjänster ökar kontinuerligt. Utvecklingen av informationssystemen och e-tjänster för samsökning, dialog och delaktighet sker i samverkan med den regionala kulturmiljövården och andra centrala myndigheter. Under 2009 lanserade myndigheten en första version av K-samsök, en infrastruktur för digital kulturarvsinformation. Sökmotorn hade i december 2009 drygt 2,4 miljoner registrerade och sökbara objekt, vilket är ett resultat av samverkan med ett 30-tal institutioner på central, regional och lokal nivå, framför allt museer.

I myndighetens egna register finns i dag kulturhistorisk information om drygt 630 000 fornlämningar, ca 74 000 byggnader, ca 90 000 fotografier samt 250 000 historiska kartor tillgängliga över Internet. Antalet besökare i registren har ökat markant under 2009. RAÄ har under 2009 fortsatt att koncentrera verksamhetsutvecklingen inom webbområdet till projektet K-samsök. Arbetet har skett i

samverkan med ett flertal myndigheter och institutioner inom ABM-området (arkiv, bibliotek, museer). För att leda till en mer omfattande, mångsidig och effektiv tillämpningsutveckling som gör kulturarvsinformation mer synlig i samhället har utvecklingen av K-samsök fortsatt under 2010.

På den regionala nivån ansvarar länsstyrelserna för kulturmiljöns myndighetsarbete. Många länsstyrelser har arbetat med att utveckla tvärsektoriella arbetsformer med berörda sektorer som natur, jordbruk och fysisk planering för att nå en bättre effektivitet och kvalitetssäkring i tillståndsgivning samt tillsyn. I regleringsbrevet för 2009 fick Länsstyrelsen i Södermanlands län regeringens uppdrag att se över arbetsformer och samarbetsformer för kulturmiljöfunktionerna på länsstyrelserna. Uppdraget skulle göras i samverkan med övriga länsstyrelser och RAÄ. Rapporten lämnades till Kulturdepartementet i juni 2009 och användes som ett underlag i arbetet med propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3). Regeringen har därefter lämnat uppdrag om att ta fram ett fördjupat samverkansprogram mellan länsstyrelserna och RAÄ vilket slutredovisades den 2 juni 2010.

De regionala museerna är en aktiv samverkanspart i kulturmiljöarbetet på nationell och regional nivå. I övrigt har samverkan för kulturmiljöarbetet under 2009 inriktats på miljömål, den europeiska landskapskonventionen, kulturmiljöövervakning samt kulturvetenskaplig forskning. I regeringens skrivelse Vissa kulturmiljöfrågor (skr. 2009/10:74) aviserades att den europeiska landskapskonventionen bör ratificeras i Sverige. Regeringen avser att ge RAÄ i uppdrag att i samverkan med berörda myndigheter initiera arbetet avseende konventionens tillämpning i Sverige.

RAÄ har med anledning av det gemensamma samverkansuppdraget med natur- och jordbrukssektorerna samordnat diskussioner med Skogsstyrelsen och Jordbruksverket. Myndigheten är bl.a. representerad i Övervakningskommittén för landsbygdsprogrammet. RAÄ har i samverkan med Naturvårdsverket och Jordbruksverket färdigställt ett program för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitikens miljöeffekter åren 2010–2014.

Dialogen mellan RAÄ och Vägverket om samverkan i tidiga skeden av infrastrukturplanering har fortgått under 2009 med målet att nå ett gemensamt och lösningsorienterat arbetssätt i planeringsprocessen.

RAÄ har i samarbete med Naturvårdsverket sedan länge medverkat aktivt i arbetet med Unescos världsarvskonvention och representerar tillsammans med Naturvårdsverket Sverige i Unescos världsarvskommitté. I arbetet har insatser gjorts för att utveckla arbetet för hållbar utveckling, god förvaltning av världsarven och förbättrade arbetsformer, till exempel genom att bidra med expertis i andra länders nomineringar. Genom Riksantikvarieämbetets samarbete med Sida har viktiga insatser gjorts för att bevara och tillvarata utvecklingsländernas kulturarv. Inom ramen för utbildningsprogrammet Africa 2009 har kulturarvsspecialister i afrikanska länder söder om Sahara stärkts i sin förmåga att förvalta kulturarvet.

Inom RAÄ:s uppdragsarkeologiska verksamhet har under 2009 gjorts ett stort omstruktureringsarbete för att uppnå kostnadseffektivare verksamhet. Parallellt med detta har Kulturdepartementet, genom ett konsultuppdrag, genomfört en analys av uppdragsarkeologins ekonomi för att ta fram underlag för beslut om verksamhetens framtida organisationsform. RAÄ har under året genomfört flera utvecklingsinsatser som bl.a. lett till ökade internationella kontakter, ett mer utvecklat interaktivt arbete samt ett ökat kunskapsutbyte med utbildningssektorn.

Svenska kyrkan har rätt till viss ersättning från staten för kulturhistoriska kostnader i samband med vård och underhåll av kyrkliga kulturminnen. Den kyrkoantikvariska ersättningen bidrar till att det kyrkliga kulturarvet bevaras på ett strategiskt och långsiktigt sätt. I juni 2009 lämnade regeringen en skrivelse till riksdagen med en redovisning av användningen av ersättningen samt vilka resultat som uppnåtts genom ersättningen under perioden 2000–2009. Vidare behandlade skrivelsen bl.a. tillståndsgivning och tillsyn, tillgängligheten till kyrkliga kulturminnen och brottsligheten kopplad till dessa samt samverkans-, kompetens- och kunskapsfrågor som är sammanhängande med den kyrkoantikvariska ersättningen (skr. 2008/09:220).

Analys och slutsatser

Verksamhetsområdet kulturmiljö har under året 2009 haft en god måluppfyllelse. De statliga insatserna på kulturmiljöområdet bidrar till att viktiga delar av kulturarvet bevaras och brukas och kulturell mångfald främjas och ingår som en naturlig del i ett övergripande samhälleligt klimat- och hållbarhetsperspektiv. Insatserna leder till att levande och omhändertagna kulturmiljöer kan berika människors liv, skapa goda livsmiljöer och ge förutsättningar för utveckling av nya idéer och verksamheter i hela landet.

Regeringen anser att det är angeläget att fortsätta och även fördjupa det inledda arbetet med att hitta nya och effektiva former för samverkan för kulturmiljöarbetet för att nå målet om ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

I propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) gör regeringen bedömningen att myndigheterna inom kulturmiljöområdet, dvs. RAÄ och länsstyrelserna, bör fördjupa sin samverkan för att stärka humanistiska och historiska perspektiv i arbetet för en hållbar samhällsutveckling.

10.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i revisionsberättelse lämnat invändning mot Riksantikvarieämbetets anslagsredovisning avseende anslag 7:1 *Riksantikvarieämbetet*. Riksrevisionen anser att anslagsredovisningen inte stämmer överens med den underliggande redovisningen. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i övrigt är i allt väsentligt rättvisande.

Regeringen noterar att myndigheten avser att vidta åtgärder för att förbättra den interna styrningen och kontrollen enligt Riksrevisionens rekommendationer.

10.6 Budgetförslag

10.6.1 7:1 Riksantikvarieämbetet

Tabell 10.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	207 657	Anslags-sparande	12 516
2010	Anslag	209 704 ¹	Utgifts-prognos	211 051
2011	Förslag	210 510		
2012	Beräknat	212 995 ²		
2013	Beräknat	216 277 ³		
2014	Beräknat	220 889 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 210 897 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 211 182 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 210 887 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för RAÄ:s förvaltningskostnader. RAÄ är myndighet för frågor om kulturmiljön och kulturarvet. RAÄ ska bl.a. värna om kulturvärdena i bebyggelsen och i landskapet, bevaka kulturmiljöintresset vid samhällsplanering och byggande samt verka för att hoten mot kulturmiljön möts. Andra uppgifter är att utföra arkeologiska undersökningar och svara för konservering samt vård av kulturminnen och kulturföremål.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Myndighetens avgiftsinkomster uppgick under 2009 till ca 117 miljoner kronor, varav ca 99 miljoner kronor avser arkeologisk uppdragsverksamhet. Förutom dessa inkomster rör det sig framför allt om entré- och försäljningsinkomster samt inkomster från konserveringsverksamhet.

Den arkeologiska uppdragsverksamheten inom RAÄ innefattar undersökningar och utredningar som föranleds av lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. och som utförs av RAÄ:s avdelning för arkeologiska undersökningar (UV) mot avgift.

Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksantikvarieämbetet

Tabell 10.3 Uppdragsverksamhet
Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2009	99 233	99 233	0
Prognos 2010	110 000	106 500	3 500
Budget 2011	108 800	103 300	5 500

Regeringens överväganden

Tabell 10.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:1 Riksantikvarieämbetet
Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	209 704	209 704	209 704	209 704
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	930	3 025	6 012	10 920
Beslut	-1 009	-1 019	-1 033	-1 057
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-105
Övrigt ³	985	1 386	1 697	1 426
Förslag/beräknat anslag	210 510	212 995	216 277	220 889

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

I enlighet med beräkningar i tidigare budgetproposition upphör det tillskott om 1 miljon kronor som regeringen tillförde en gångsvis för 2010.

Anslaget minskas med 100 000 kronor fr.o.m. 2011 till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 210 510 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 Riksantikvarieämbetet för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 212 995 000 kronor, 216 277 000 kronor respektive 220 889 000 kronor.

10.6.2 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tabell 10.5 Anslagsutveckling
Tusental kronor

2009	Utfall	239 985	Anslags-sparande	-938
2010	Anslag	251 718 ¹	Utgifts-prognos	245 181
2011	Förslag	251 718		
2012	Beräknat	251 718		
2013	Beräknat	251 718		
2014	Beräknat	251 355		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget ändamål är att finansiera bidrag till kulturmiljövård. Bidragsbestämmelserna innebär i korthet att bidrag lämnas för att bevara och tillgängliggöra kulturmiljön. Inom ramen för anslaget avsätts även medel för att täcka vissa arkeologiska undersökningskostnader och för att täcka kostnader för att tillvarata fornyfynd. Dessutom lämnas bidrag till ombyggnad, renovering och underhåll av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse. Regeringen beslutade om en ny förordning om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer i september 2010. Den nya förordningen träder i kraft den 1 januari 2011.

Regeringens överväganden**Tabell 10.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:2 Bidrag till kulturmiljövård**

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	251 718	251 718	251 718	251 718
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²				-363
Förslag/beräknat anslag	251 718	251 718	251 718	251 355

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 251 718 000 kronor anvisas under anslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 251 718 000 kronor, 251 718 000 kronor respektive 251 355 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor under perioden 2012–2014.

Tabell 10.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	79 390	79 488	89 443	95 000	23 750
Nya åtaganden	70 686	80 200	85 200		
Infriade åtaganden	-70 588	-70 245	-79 643	-71 250	-23 750
Utestående åtaganden	79 488	89 443	95 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	100 000	100 000	100 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

10.6.3 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tabell 10.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	465 000	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	460 000 ¹	Utgifts- prognos	460 000
2011	Förslag	460 000		
2012	Beräknat	460 000		
2013	Beräknat	460 000		
2014	Beräknat	460 000		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används av Svenska kyrkan för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena (kyrkoantikvarisk ersättning). Ersättningen, som avser kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser, ska fördelas av Svenska kyrkan efter samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet, se 4 kap. 16 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Regeringens överväganden

Tabell 10.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	460 000	460 000	460 000	460 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	460 000	460 000	460 000	460 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 460 000 000 kronor anvisas under anslaget 7:3 *Kyrkoantikvarisk ersättning* för 2011. För 2012, 2013 samt 2014 beräknas anslaget uppgå till 460 000 000 kronor, 460 000 000 kronor respektive 460 000 000 kronor.

11 Museer och utställningar

11.1 Omfattning

Avsnittet omfattar statens stöd till museer och utställningsverksamhet. De myndigheter som är verksamma inom detta område är Statens historiska museer, Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur, Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet, Statens maritima museer, Arkitekturmuseet, Statens försvarshistoriska museer, Moderna museet, Riksutställningar samt Forum för levande historia.

Dessutom finns ett stort antal andra institutioner med verksamhet inom området varav följande kan nämnas:

Stiftelsen Nordiska museet, Stiftelsen Skansen, Stiftelsen Tekniska museet, Stiftelsen Arbetets museum, de regionala museerna, Stiftelsen Dansmuseifonden för Dansmuseet, Stiftelsen Drottningholms teatermuseum, Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem, Stiftelsen Thielska galleriet samt Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna.

Även stödet till statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål omfattas av detta avsnitt.

11.2 Utgiftsutveckling

Tabell 11.1 Utgiftsutveckling inom Museer och utställningar, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Museer och utställningar</i>							
8:1 Centrala museer: Myndigheter	933	978	970	933	958	979	1 000
8:2 Centrala museer: Stiftelser	234	235	235	235	238	241	246
8:3 Bidrag till vissa museer	51	43	42	42	42	43	44
8:4 Riksutställningar	50	47	49	43	44	45	46
8:5 Forum för levande historia	44	45	45	43	44	44	45
8:6 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål		0	0	0	0	0	0
Summa Museer och utställningar	1 312	1 347	1 341	1 297	1 326	1 352	1 381
<i>Äldreanslag</i>							
2010 8:3 Bidrag till regionala museer	158	164	164	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	158	164	164	0	0	0	0

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

11.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

11.4 Resultatredovisning

Resultat

De statligt finansierade centrala museerna (fortsättningsvis kallade statliga museer) fortsätter att locka många besökare. Antalet besök ligger ungefär på samma nivå som 2008. Förändringarna i besökssiffrorna varierar dock stort mellan de olika museerna. Ungefär två tredjedelar av museerna har ett ökat antal besökare. Den största ökningen, 129 procent, står Sjöhistoriska museet, en del av Statens maritima museer, för. Museet visade under sommaren och hösten en spanskproducerad utställning om passagerarångaren Titanic, den största utställning om fartyget som någonsin visats i Norden.

De två museer som haft de högsta besökstalen var även för 2009 Vasamuseet, som är en del av Statens maritima museer, med nästan 1 155 000 besökare och Skansen med mer än 1 405 000 besökare.

Barns och ungas rätt till kultur är en av regeringens kulturpolitiska prioriteringar och museerna gör detta tydligt i både utställningsverksamheten och i den pedagogiska verksamheten. Ett exempel bland de statliga museerna är Statens museer för världskultur där Världskulturmuseet i november 2009 öppnade den nya familjeutställningen Jordlingar, där besökarna kan kliva på ett färgsprakande rymdskepp, titta ner på jorden och fundera över hur det är att vara människa. Satsningen är ett led i museets arbete med att förstärka insatser riktade mot målgruppen familj och att behålla en ung publik. På Etnografiska museet, som är ett annat av myndighetens museer, har utställningen Nordamerikas indianer ett särskilt s.k. barnspår. Etnografiska museet samarbetar också med Forum för levande historia om utställningen (O)mänskligt som visas i två delar.

Utställningen om skelettsamlare, rasbiologer och normer har ett omfattande program för skolelever.

Kulturarv för framtiden är en annan prioritering som berör de statliga museerna. Regeringens satsning Fria museer inleddes 2009. Syftet med dessa medel var att ge de statliga museerna möjligheter att göra egna prioriteringar i verksamheten. Museerna har hörsammat möjligheten och medlen har gått till många olika ändamål. I vissa fall har medlen gått till ökade resurser för konservatorer. Andra exempel är ökad tillgänglighet, såväl fysiskt genom sänkta entréavgifter och tillgänglighetsanpassning som digitalt. Flera av museerna har satsat en del av medlen på den publika verksamheten.

Statens försvarshistoriska museer har fortsatt om- och tillbyggnaden av Flygvapenmuseum som ska bli ett museum för en bredare målgrupp med fokus på kalla kriget. Museet invigdes den 12 juni 2010.

Statens historiska museer (SHMM) har genom strategiskt arbete, innefattande t.ex. utställningen Maria – drömmen om kvinnan och projektet Rädda historien!, nått en yngre publik. För att stärka besökarnas delaktighet har SHMM också tagit fram en ny webbstrategi och ökat sin närvaro på sociala medier. Under våren 2010 invigdes den stora satsningen Sveriges historia. Utställningen, som sammanfattar 1 000 år av svensk historia, är ett samarbete mellan Historiska museet, Norstedts förlag och TV4-Gruppen och åtföljs av ett nytt flerbandsverk om Sveriges historia och en TV-serie med samma namn.

Livrustkammaren och Skoklosters slott med stiftelsen Hallwylska museet visade flera välbesökta utställningar under året. I samband med Märkesåret 2009 producerade Livrustkammaren utställningen 1809 – Rikssprängning och begynnelse 200-årsminnet av Finska kriget tillsammans med Finlands Nationalmuseum. Skoklosters slotts satsning på Slottskollo – för dig som vill ha koll på historien visades stort intresse. Hallwylska museet har ingått i det internationella samarbetsprojektet Notti Italiane tillsammans med Italienska Kulturinstitutet i Stockholm, en privat samlare och en stiftelse i Italien.

Moderna museer har under 2009 haft sitt ur publik synpunkt mest framgångsrika år sedan starten för 51 år sedan. Museet har under året

mottagit ett flertal viktiga donationer till sin samling. Större inträdesintäkter än beräknat under året har möjliggjort ett flertal nyförvärv av konstverk. På webben har allt fler konstverk gjorts tillgängliga. I december 2009 invigdes Moderna museet Malmö, som under öppningsmånaden hade drygt 7 500 besökare.

Nationalmuseum visade under året två stora utställningar som båda var publikmässiga framgångar, Prerafaeliterna och Caspar David Friedrich. Den senare lockade ovanligt många unga besökare. Båda dessa utställningar har tillkommit som ett resultat av det omfattande internationella samarbete som Nationalmuseum bedriver. Statens fastighetsverk lämnade, på regeringens uppdrag, våren 2009 en förstudie om renovering och ombyggnad av Nationalmuseum. Förstudien har sedan beretts vidare inom Regeringskansliet, se vidare avsnitt 3.2.2.

Arkitekturmuseet har från och med 2009 ett utvidgat uppdrag som utöver arkitekturområdet också omfattar formgivning och design. Se vidare om Arkitekturmuseet under avsnitt 7.4.1.

Statens musiksamlingar har arbetat med uppdraget att inordna verksamheterna vid Sveriges teatermuseum/Drottningholms slottsteater, Stiftelsen Marionettmuseum och Samarbetsnämnden för folklig dans i myndigheten. Från och med den 1 januari 2010 har myndigheten ett utvidgat uppdrag som innefattar dessa verksamheter.

Stiftelsen Skansen har startat arbetet med uppbyggnad av ett nytt Lill-Skansen. Denna stora investering möjliggörs genom ett sponsringsavtal. Regeringens bidrag till Skansen har ökat de senaste åren för att skapa förutsättningar för att underhålla och utveckla de byggnader och anläggningar stiftelsen förvaltar.

Riksutställningar har turnerat med 13 utställningar på 76 orter runt om i landet. Myndigheten har vidareutvecklat sin kunskapsutvecklande roll genom att erbjuda expertstöd, omvärldsbevakning och kompetensutveckling mot sektorn. I den tvåspråkiga publikationen Future Exhibitions diskuteras utställningens framtida roll och utformning och boken används redan som kurslitteratur inom högre utbildningar. Med historiska fakta som utgångspunkt har Forum för levande historia fortsatt att undersöka processer och mekanismer som kan leda till intolerans och övergrepp i vår samtid. Utställningen "Lillebror ser dig"

turnerade till tio orter under 2009 och ca 38 700 personer besökte utställningen. I de flesta projekt och verksamheter som myndigheten bedriver blandas olika typer av metoder och uttryckssätt som utställningar, debatter, webbplats, forskning, lärarseminarier, skolverksamhet etc. Myndigheten har under året fortsatt att utveckla de pedagogiska och didaktiska aspekterna i samband med utställningar och annan verksamhet.

Under 2009 uppgick statens bidrag till de regionala museerna till 157 miljoner kronor. Med det statliga bidraget som delfinansiering bedriver de regionala museerna verksamheter som innefattar kulturarv, pedagogisk kulturverksamhet, konstutveckling samt samhälle och miljö. De regionala museerna har aktivt medverkat i det regionala utvecklingsarbetet som en kunskapsresurs.

Regeringen lämnade i mars 2010 två uppdrag till museisektorn. Uppdragen syftar till att stärka samarbetet inom sektorn. Det första uppdraget, (dnr Ku2010/552/KT), är riktat till de centrala museerna och syftar till att museerna ska utveckla samarbetet inom sektorn, när det gäller såväl administration som kärnverksamhet, men också mellan museisektorn och resten av samhället. I uppdraget ingår även att lämna förslag på hur den framtida samverkan mellan de centrala museerna, de regionala museerna och övriga museisektorn kan utformas.

Det andra uppdraget, (dnr Ku2010/551/KT), har gått till Riksförbundet Sveriges museer för att stärka deras roll som en främjande och samlande aktör i museisektorn. Uppdraget innebär att hantera frågor som bl.a. utbildning, kompetensutveckling och internationellt samarbete inom museisektorn. Riksförbundet har, med sin breda verksamhet där olika museer är representerade, en tydlig intention att vara en gemensam plattform.

Båda uppdragen ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 1 mars 2011.

Analys och slutsatser

De senaste årens prioriteringar av barns och ungas rätt till kultur samt kulturarv för framtiden har gett goda resultat inom verksamhetsområdet. Besöksutvecklingen är fortsatt positiv för de statliga museerna, som

även har kommit långt i vården av kulturarvet och med att tillgängliggöra sina samlingar.

Måluppfyllelsen inom verksamhetsområdet för 2009 bedöms vara mycket god. Institutionerna inom verksamhetsområdet har genom sina prioriteringar utvecklat sin verksamhet och underhållit det publika intresset.

Den ökade samverkan inom museisektorn men också mellan museisektorn och det övriga samhället kan stärka och effektivisera olika verksamheter, vilket i sin tur förbättrar förutsättningarna för att bevara, använda och utveckla kulturarvet. Ett av flera goda exempel på bred samverkan är utvecklingsprojektet Virteum, som har sin grund i ett samarbetsprojekt med många finansiärer, såväl offentliga som privata, som under åren 2004–2010 drevs av KTH, Dataföreningen och Tekniska museet.

Regeringen ser det också som angeläget att utveckla den publika verksamheten mot arkitektur- och formområdet.

Tabell över redovisningen av besöksutvecklingen vid de centrala museerna 2007–2009

Tabell 11.2 Antal besökare vid de centrala museerna 2007–2009

	2007			2008			2009		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Statens historiska museer	85 000	83 000	168 000	99 000	81 000	180 000	105 000	85 000	190 000
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	331 000	140 000	471 000	435 000	202 000	637 000	366 000	215 000	581 000
Naturhistoriska riksmuseet (inkl. Cosmonova)	317 000	239 000	556 000	323 000	243 000	566 000	322 000	242 000	564 000
Statens museer för världskultur	389 000	222 000	611 000	456 000	239 000	695 000	413 000	217 000	630 000
Livruskammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet	142 000	87 000	229 000	235 000	126 000	361 000	154 000	82 000	236 000
Statens maritima museer	679 000	727 000	1 406 000	722 000	806 000	1 528 000	754 000	803 000	1 557 000
Arkitekturmuseet	41 000	39 000	80 000	45 000	40 000	85 000	40 000	36 000	76 000
Statens musiksamlingar (Musikmuseet)	49 000	36 000	85 000	54 000	37 000	91 000	43 000	33 000	76 000
Statens försvarshistoriska museer	40 000	80 000	120 000	46 000	84 000	130 000	37 000	69 000	106 000
Moderna museet	278 000	177 000	455 000	285 000	215 000	500 000	332 000	250 000	582 000
Stiftelsen Nordiska museet	169 000	80 000	249 000	175 000	75 000	250 000	188 000	81 000	269 000
Stiftelsen Skansen	815 000	566 000	1 381 000	852 000	500 000	1 352 000	885 000	520 000	1 405 000
Stiftelsen Tekniska museet	168 000	138 000	306 000	153 000	153 000	306 000	172 000	146 000	318 000
Stiftelsen Arbetets museum	133 000	92 000	225 000	116 000	87 000	203 000	124 000	94 000	218 000
Summa	3 636 000	2 706 000	6 342 000	3 996 000	2 888 000	6 884 000	3 935 000	2 873 000	6 808 000

11.5 Revisionens iakttagelser

Statens maritima museer har för verksamhetsåret 2009 fått en revisionsberättelse med invändning. Resultatredovisningen för myndigheten har enligt revisionsrapporten inte upprättats enligt 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. En väsentlig del av verksamheten har redovisats med volymmått som inte är relevanta som beslutsunderlag och som är svåra att förstå utan kompletterande information. Årsredovisningen i övrigt är enligt revisionsrapporten i allt väsentligt rättvisande.

Regeringen noterar att myndigheten har påbörjat arbetet med att anpassa redovisningen av verksamheten så att återrapporteringen i årsredovisningen kommer att följa rekommendationen i revisionsrapporten.

11.6 Budgetförslag

11.6.1 8:1 Centrala museer: Myndigheter

Tabell 11.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	932 721	Anslags-sparande	14 605
2010	Anslag	977 636 ¹	Utgifts-prognos	970 183
2011	Förslag	932 932		
2012	Beräknat	958 320 ²		
2013	Beräknat	978 775 ³		
2014	Beräknat	999 524 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 948 783 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 955 540 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 954 245 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används till förvaltningskostnader för de centrala museer som är myndigheter. Följande centrala museer är myndigheter: Statens historiska museer, Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur, Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet, Statens maritima museer, Arkitekturmuseet, Statens försvarshistoriska museer samt Moderna museet. De specifika uppgifterna framgår av instruktionen för varje myndighet.

Tabell 11.4 Sammanställning över medelsfördelningen till Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor

	2010	2011
Statens historiska museer	80 876	83 493
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	103 488	110 891
Naturhistoriska riksmuseet	156 353	157 545
Statens museer för världskultur	152 439	152 225
Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet	40 737	41 393
Statens maritima museer	113 386	113 636
Arkitekturmuseet	44 744	44 935
Statens musiksamlingar ¹	57 736	–
Statens försvarshistoriska museer	105 224	106 143
Moderna museet	122 653	122 671
Summa	977 636	932 932

¹ Verksamheten vid Statens musiksamlingar ombildas fr.o.m. 2011 till Statens musikverk, se avsnitt 5.6.1.

Utöver den avgiftsfinansierade verksamheten vid Vasamuseet och Cosmonova, som redovisas särskilt, uppgick de centrala museimyndigheternas avgiftsinkomster 2009 till ca 231 miljoner kronor.

Tabell 11.5 Sammanställning över avgiftsinkomsterna¹ till Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor

	2008	2009
Statens historiska museer	11 068	11 429
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	73 894	71 764
Naturhistoriska riksmuseet ²	28 558	29 589
Statens museer för världskultur	19 723	16 941
Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet	14 002	14 021
Statens maritima museer ³	10 622	18 305
Arkitekturmuseet	6 292	7 107
Statens musiksamlingar	2 938	2 862
Statens försvarshistoriska museer	11 402	8 617
Moderna museet	53 865	49 958
Summa	232 364	230 593

¹ I myndigheternas avgiftsinkomster ingår bl.a. entré- och visningsinkomster samt inkomster av försäljning, ev. sponsring och lokaluthyrning m.m.

² Intäkterna för Cosmonovas verksamhet redovisas i tabell 11.6.

³ Intäkterna för Vasamuseets verksamhet redovisas i tabell 11.7.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Cosmonova

Tabell 11.6 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2009	16 540	16 946	-406
Prognos 2010	16 600	18 100	-1 500
Budget 2011	16 600	18 000	-1 400

Vasamuseet

Tabell 11.7 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2009	83 905	87 825	-3 920
Prognos 2010	86 653	86 653	0
Budget 2011	87 000	87 000	0

Regeringens överväganden

Tabell 11.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:1 Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	977 636	977 636	977 636	977 636
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 966	11 813	25 785	48 447
Beslut	-46 455	-31 286	-24 807	-25 367
Överföring till/från andra anslag	-800	-808	-819	-838
Övrigt ³	585	965	979	-353
Förslag/beräknat anslag	932 932	958 320	978 775	999 524

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

I samband med att verksamheten vid Statens musiksamlingar vid årsskiftet 2010/2011 ombildas till Statens musikverk minskar anslaget med 57,75 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Regeringen beräknar att Statens historiska museer tillförs 1 miljon kronor fr.o.m. 2011 för kunna hantera det ökade inflödet av nytt arkeologiskt fyndmaterial.

För att säkerställa driften av det nya Flygvapenmuseet beräknar regeringen tillföra Statens försvarshistoriska museer 1 miljon kronor fr.o.m. 2011.

Vidare beräknar regeringen att tillföra Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet 1 miljon kronor fr.o.m. 2011 så att myndigheten kan fullfölja investeringen i utökade och förbättrade magasinlokaler.

Regeringen beräknar att Nationalmuseum tillförs 7,3 miljoner kronor för 2011, 23 miljoner kronor för 2012 samt 33 miljoner kronor fr.o.m. 2013 för renovering av museet.

I enlighet med beräkningar i tidigare budgetproposition beräknar regeringen att tillföra Naturhistoriska riksmuseet ytterligare 1 miljon kronor fr.o.m. 2011.

Anslaget minskas med 800 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 932 932 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 958 320 000 kronor, 978 775 000 kronor respektive 999 524 000 kronor.

11.6.2 8:2 Centrala museer: Stiftelser

Tabell 11.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	233 937	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	234 574 ¹	Utgifts-prognos	234 574
2011	Förslag	235 081		
2012	Beräknat	237 736 ²		
2013	Beräknat	241 191 ³		
2014	Beräknat	246 108 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 235 081 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 235 081 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 234 752 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för bidrag till centrala museer som är stiftelser. Följande centrala museer är stiftelser: Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet och Arbetets museum.

Tabell 11.10 Sammanställning över medelsfördelningen till Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2010	2011
Nordiska museet	109 010	108 942
Skansen	66 887	67 131
Tekniska museet	44 669	44 903
Arbetets museum	14 008	14 105
Summa	234 574	235 081

Avgiftsinkomsterna för de centrala museerna (stiftelser) uppgick 2009 till ca 164 miljoner kronor.

Tabell 11.11 Sammanställning över avgiftsinkomsterna till Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2008	2009
Nordiska museet	24 007	26 600
Skansen	99 256	109 167
Tekniska museet	21 408	22 542
Arbetets museum	5 318	5 327
Summa	149 989	163 636

Regeringens överväganden

Tabell 11.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:2 Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	234 574	234 574	234 574	234 574
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	507	3 162	6 617	11 879
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-345
Förslag/beräknat anslag	235 081	237 736	241 191	246 108

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 235 081 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Centrala museer: Stiftelser* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 237 736 000 kronor, 241 191 000 kronor respektive 246 108 000 kronor.

11.6.3 8:3 Bidrag till vissa museer

Tabell 11.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	51 440	Anslags- sparande	1 000
2010	Anslag	42 947 ¹	Utgifts- prognos	41 988
2011	Förslag	42 213		
2012	Beräknat	42 200 ²		
2013	Beräknat	42 814 ³		
2014	Beräknat	43 687 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 41 729 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 41 730 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 41 672 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för bidrag till ett antal museer och andra institutioner, de flesta med viss formell anknytning till staten.

Tabell 11.14 Sammanställning över medelstillelningen

Tusental kronor

	2010	2011 ¹
Dansmuseet	9 612	8 743
Millesgården	3 807	3 852
Thielska galleriet	2 832	2 832
Föremålsvård i Kiruna	12 864	12 945
Nobelmuseet	4 952	4 952
Svensk Form	2 748	2 757
Röhsska museet	1 002	1 002
Strindbergsmuseet	581	581
Judiska museet	602	602
Bildmuseet	743	743
Zornsamlingarna	204	204
Åtte, Svenskt fjäll- och samemuseum	500	500
Riksförbundet Sveriges museer	1 500	1 500
Till regeringens disposition	1 000	1 000
Summa	42 947	42 213

¹ Medelstillelningen för 2011 är preliminär.

Regeringens överväganden

Tabell 11.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:3 Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	42 947	42 947	42 947	42 947
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-231	251	879	1 835
Beslut	-503	-998	-1 012	-1 034
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-61
Förslag/ beräknat anslag	42 213	42 200	42 814	43 687

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

I enlighet med beräkningar i tidigare budgetproposition beräknas bidraget till Dansmuseet att minska med ytterligare 500 000 kronor per år för åren 2011 och 2012.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 42 213 000 kronor anvisas under anslaget 8:3 *Bidrag till vissa museer* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 42 200 000 kronor, 42 814 000 kronor respektive 43 687 000 kronor.

11.6.4 8:4 Riksställningar

Tabell 11.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	50 451	Anslags- sparande	9 998
2010	Anslag	47 143 ¹	Utgifts- prognos	49 341
2011	Förslag	43 071		
2012	Beräknat	44 356 ²		
2013	Beräknat	45 215 ³		
2014	Beräknat	46 169 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 43 906 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 44 133 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 44 070 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Riksställningars förvaltningskostnader. Riksställningar har till uppgift att främja utställnings- och konstbildningsverksamheten genom att förmedla och anordna utställningar, biträda med rådgivning och annan service samt i övrigt utveckla och förnya utställningen som medium för kunskapsförmedling, debatt och upplevelse.

Regeringens överväganden

Tabell 11.17 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:4 Riksställningar

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	47 143	47 143	47 143	47 143
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	269	754	1 431	2 527
Beslut	-5 000	-5 051	-5 123	-5 238
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³	719	1 570	1 825	1 801
Förslag/beräknat anslag	43 071	44 356	45 215	46 169

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

I enlighet med beräkningar i tidigare budgetproposition minskar anslaget med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2011 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Anslaget minskar med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 43 071 000 kronor anvisas under anslaget 8:4 *Riksställningar* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 44 356 000 kronor, 45 215 000 kronor respektive 46 169 000 kronor.

11.6.5 8:5 Forum för levande historia

Tabell 11.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	43 500	Anslags-sparande	-870
2010	Anslag	45 060 ¹	Utgifts-prognos	44 525
2011	Förslag	43 345		
2012	Beräknat	43 785 ²		
2013	Beräknat	44 401 ³		
2014	Beräknat	45 344 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 43 345 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 43 345 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 43 284 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för förvaltningskostnader för Forum för levande historia. Forum för levande historia ska arbeta med frågor som rör demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Verksamheten ska syfta till att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde. Genom förmedling och kunskapsuppbyggnad ska verksamheten med stöd i forskning bedrivas i form av kulturverksamhet, seminarier, föreläsningar och debatt m.m.

Regeringen överväganden

Tabell 11.19 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:5 Forum för levande historia

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	45 060	45 060	45 060	45 060
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	285	745	1 390	2 443
Beslut	-2 000	-2 020	-2 049	-2 095
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-64
Förslag/ beräknat anslag	43 345	43 785	44 401	45 344

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen beräknar att anslaget minskar med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2011 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 43 345 000 kronor anvisas under anslaget 8:5 *Forum för levande historia* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 43 785 000 kronor, 44 401 000 kronor respektive 45 344 000 kronor.

11.6.6 8:6 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tabell 11.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	
2009			80
2010	Anslag	80 ¹	Utgifts- prognos
2011	Förslag	80	
2012	Beräknat	80	
2013	Beräknat	80	
2014	Beräknat	80	

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används till inköp av kulturföremål som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar.

Den som anordnar en tillfällig utställning som ska visas i Sverige kan under vissa förutsättningar få en statlig utställningsgaranti. Utställningsgaranti får också lämnas för svenska kulturmanifestationer utomlands. Statens kulturråd prövar ansökningarna om utställningsgarantier.

Regeringens överväganden

Tabell 11.21 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	80	80	80	80
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	80	80	80	80

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 80 000 kronor anvisas under anslaget 8:5 *Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa föremål* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 80 000 kronor, 80 000 kronor respektive 80 000 kronor.

12 Trossamfund

12.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheten Nämnden för statligt stöd till trossamfunds verksamhet och stödet till trossamfunden.

12.2 Utgiftsutveckling

Tabell 12.1 Utgiftsutveckling inom Trossamfund, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Trossamfund</i>							
9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund	5	5	4	5	5	5	5
9:2 Stöd till trossamfund	50	50	50	50	50	50	50
Summa Trossamfund	55	55	55	55	55	55	55

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

12.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

Dessutom har riksdagen antagit mål för statens bidrag till trossamfund, som har införts i 2 § lagen (1999:932) om stöd till trossamfund (prop. 1998/99:124, bet. 1999/2000:KU5, rskr. 1999/2000:45). Stödet ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

12.4 Resultatredovisning

Resultat

Statligt stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan lämnas i form av statsbidrag och avgiftshjälp. Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) fördelade under året ca 50 miljoner kronor som stöd till 40 trossamfund och samverkansorgan.

Antalet personer som betjänas av de statsbidragsberättigade samfunden uppgick den 31 december 2009 till ca 800 000 personer.

Regeringens råd för kontakt med trossamfunden har fortsatt haft sammanträden under året och belyst aktuella frågor med koppling till trossamfunden. Bland annat har frågeställningar om religionsdialog, det civila samhället och trossamfundens arbete med värdegrundsfrågor analyserats och diskuterats.

Den ökade efterfrågan på kunskap om trossamfunden och deras verksamhet och villkor i olika sammanhang har även inneburit att SST i fortsatt stor omfattning varit remissinstans när det gäller t.ex. utredningsförslag men även som expert när det gäller allmänna trossamfunds- och religionsfrågor och projekt. Under 2008 och 2009 har SST bl.a. deltagit i en referensgrupp till utredningen Staten och imamerna – Religion, integration, autonomi (SOU 2009:52).

SST är en av de myndigheter som efter regeringsbeslut får projektmedel för att motverka hedersrelaterat våld och hot om våld.

Myndigheten har under året slutredovisat projektet Grundläggande värderingar – dina, mina och våra (IJ2007/672/JÄM och IJ2008/492/JÄM).

Vidare för myndigheten fortlöpande dialog med de i myndigheten representerade trossamfunden om värdegrundsfrågor m.m.

SST har inrättat en konsulenttjänst för lokal krisberedskap på myndigheten. Nämnden deltar även i Trossamfundens krisberedskapsråd inom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Analys och slutsatser

Trossamfunden kan genom sin verksamhet bidra till större kunskap, förståelse och respekt för olika trosinriktningar. Kontakter och samverkan mellan olika trossamfund, liksom trossamfundens egen medverkan inom olika samhällsområden är värdefull. Trossamfunden erbjuder värdefulla mötesplatser där människor kan få ge uttryck för andliga och existentiella behov och frågeställningar. Den religiösa mångfalden i samhället, liksom engagemanget för etiska och existentiella frågor, medför ökad uppmärksamhet för och förväntningar på insatser från trossamfunden.

Trossamfundens roll och arbete i krisberedskap är mycket betydelsefull och den tjänst som konsulent för lokal krisberedskap som har inrättats vid myndigheten fyller en viktig samordnande roll.

12.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende myndigheten inom verksamhetsområdet.

12.6 Budgetförslag

12.6.1 9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Tabell 12.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	4 818	Anslags-sparande	-343
2010	Anslag	4 884 ¹	Utgifts-prognos	4 440
2011	Förslag	4 899		
2012	Beräknat	4 946 ²		
2013	Beräknat	5 014 ³		
2014	Beräknat	5 123 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 899 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 899 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 892 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för förvaltningskostnader för Nämnden för statligt stöd till trossamfund. Nämnden har till uppgift att pröva frågor om statsbidrag till trossamfund samt ska handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskaps-samordning och ha kontakt med och samverka med andra myndigheter och organisationer i frågor som rör trossamfund.

Regeringens överväganden

Tabell 12.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 9:1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	4 884	4 884	4 884	4 884
Förändring till följd av:				
Pris- och löne-omräkning ²	15	62	130	246
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-7
Förslag/beräknat anslag	4 899	4 946	5 014	5 123

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 4 899 000 kronor anvisas under anslaget 9:1 *Nämnden för statligt stöd till trossamfund* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 4 946 000 kronor, 5 014 000 kronor respektive 5 123 000 kronor.

12.6.2 9:2 Stöd till trossamfund

Tabell 12.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	50 097	Anslags-sparande	1 278
2010	Anslag	50 232 ¹	Utgifts-prognos	50 360
2011	Förslag	50 232		
2012	Beräknat	50 232		
2013	Beräknat	50 232		
2014	Beräknat	50 162		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för stöd till trossamfund. Målet för det statliga stödet till trossamfund är att bidra till att skapa förutsättningar för trossamfundens att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg. Förutsättningarna för att ett trossamfund ska få statligt stöd är att det bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på och att samfundet är stabilt och har egen livskraft. Statligt stöd till trossamfund kan lämnas i form av statsbidrag och avgiftshjälp till registrerade trossamfund.

Under anslaget beräknas även medel till Skatteverket för kostnader för avgiftshjälp (se prop. 1998/99:124, s. 69 f.).

Regeringens överväganden

Tabell 12.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 9:2 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	50 232	50 232	50 232	50 232
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²				-70
Förslag/beräknat anslag	50 232	50 232	50 232	50 162

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 50 232 000 kronor anvisas under anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* för 2011. För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 50 232 000 kronor för respektive år samt för 2014 till 50 162 000 kronor.

13 Film

13.1 Omfattning

Avsnittet omfattar statens stöd på filmområdet: stöd till filmproduktion och filmkulturella åtgärder samt Konstnärsnämndens filmstöd.

13.2 Utgiftsutveckling

Tabell 13.1 Utgiftsutveckling inom Film, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Film</i>							
10:1 Filmstöd	309	311	311	287	303	302	302
Summa film	309	311	311	287	303	302	302

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

13.3 Mål

Resultatredovisningen för 2009 görs mot de tidigare målen för den nationella kulturpolitiken. Riksdagen har beslutat om nya kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). I avsnitt 4.3 redovisas tidigare och nya kulturpolitiska mål.

13.4 Resultatredovisning

Resultat

Statens insatser på filmområdet syftar till att främja produktion, distribution och visning av värdefull film, att bevara och tillgängliggöra filmarvet, liksom att verka för internationellt samarbete i dessa avseenden. Insatser som främjar ett brett utbud av film i hela landet, samt insatser riktade till barn och ungdomar, är särskilt prioriterade. Insatserna sker främst genom Stiftelsen Svenska Filminstitutet. Visst stöd fördelas även genom Konstnärsnämnden.

Stöd till värdefull svensk produktion och vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet finansieras och regleras i 2006 års filmavtal mellan staten, filmbranschen och flera tv-företag. Vid sidan av avtalet ges även statligt stöd till olika filmkulturella insatser.

Antalet biobesök 2009 var knappt 17,4 miljoner, en markant ökning jämfört med 2008 då besöken var drygt 15,2 miljoner. Besökstalen och marknadsandelen för svensk film var 2009 de högsta sedan 1960-talet, med ca 5,7 miljoner besök respektive 32,7 procent av marknaden. Även i ett internationellt perspektiv är detta en mycket hög inhemsk marknadsandel.

Filminstitutet fördelade 15,9 miljoner kronor till 19 regionala resurscentrum för film och video, vilket är samma belopp som året innan. Syftet med verksamheten är att stimulera den regionala utvecklingen av filmpedagogisk verksamhet, visning av film och s.k. växthusverksamhet för unga filmare. Detta syfte får anses vara väl förankrat i regionerna, vars motprestation under året var omkring 50 miljoner kronor. Utöver stödet till regionala resurscentrum fördelar Filminstitutet också medel till fyra regionala produktionscentrum inom ramen för filmavtalet.

Det långsiktiga resultatet av Filminstitutets arbete med skolbio är att många kommuner själva tagit över ansvaret. Filminstitutet har därmed kunnat ändra huvudinriktning från att endast bidra till att initiera verksamheten, till att också utveckla skolbioverksamheten. Under läsåret 2008/2009 bedrevs organiserad skolbioverksamhet i 170 av landets 290 kommuner. Visningarna hade drygt en halv miljon besökare. Förutom den organiserade skolbioverksamheten är användande av film i skolor och klassrum mycket spritt och även det egna skapandet ökar.

Filminstitutet har i uppdrag att främja distribution och visning av värdefull film. Under 2008 införde Filminstitutet möjligheten att söka årsbaserat projektstöd för profilerade distributörer. Tre distributörer fick stöd 2009. Därutöver fördelades stöd till 16 enskilda titlar, vilket var något färre än året innan. Ökat stöd till filmfestivalerna, som har stor betydelse för filmutbudet i Sverige, har inneburit att tre nya festivaler har kunnat få stöd.

På den gängse biografmarknaden var antalet premiärsatta långfilmer på svenska biografer på ungefär samma nivå 2009 som året innan. Antalet svenska titlar har under de senaste två åren ökat. Samtidigt har antalet europeiska titlar och icke amerikanska filmer från övriga världen minskat. En anledning till detta är enligt Filminstitutet de förändringar på biografmarknaden som skedde 2007. De s.k. komplementbiograferna har sedan dess fått en allt viktigare roll för mångfalden i filmutbudet på de svenska biograferna. Dock saknas denna typ av biografer på många orter, även i vissa större städer.

Digitaliseringen av biografer möjliggör ett bredare filmutbud och att distributionen når fler invånare på mindre orter, liksom även syn- och hörselskadade personer. Antalet digitala biografsalonger ökade under 2009. Vid slutet av året fanns det 79 salonger, varav 35 uppfyllde internationell standard. Under 2009 inledde Filminstitutet ett digitalt pilotprojekt som innebar att 28 salonger spridda i landet digitaliserades enligt internationell standard fram till i mars 2010. Projektet har kunnat finansieras engångsvis genom existerande stödformer i 2006 års filmavtal.

För att tillgängliggöra svensk film för syn- och hörselskadade fördelar Filminstitutet medel till syntolkning och textning av biofilm och videogram. Under 2009 gavs stöd till textning på svenska till 12 biofilmer. I princip alla filmer på

dvd svensktexas numera. Det sker i allt högre grad utan ekonomiskt stöd från Filminstitutet.

Stöd gavs under året till 114 syntolkningar på biografer, dock var det endast 60 visningar som slutligen genomfördes och Filminstitutet undersöker nu om arrangörerna utöver det finansiella stödet också är i behov av rådgivning. Även åtta stycken syntolkningar på dvd fick stöd, vilket är två fler än året innan.

Filminstitutets filmarkiv har det nationella ansvaret att bevara film på filmbas, i huvudsak professionell spelfilm och dokumentärfilm avsedd för offentlig visning. Under 2009 inledde Filminstitutet arbetet med en handlingsplan för att kunna möta de förändringar på arkivområdet som kommer i samband med att biografdistributionen övergår till digital teknik.

Cinematket är Filminstitutets visningsverksamhet som har till uppdrag att hålla filmhistorien levande. Det är främst via dessa visningar som Filminstitutets arkivfilmer görs tillgängliga. På senare år har verksamheten tappat besökare, en trend även internationellt där Cinematket och andra kvalitetsfilmvisningar har sjunkande publiksiffror på grund av konkurrens från hemmabio och dvd. För att möta denna situation påbörjade Cinematket under året arbetet med ett nytt koncept med mer samtal kring filmerna för att locka en större publik. Det nya konceptet sjuösettes våren 2010.

Filminstitutet är t.o.m. den 31 december 2010 huvudman för filmarkivet i Grängesberg. Den 1 januari 2011 övergår verksamheten till Kungl. biblioteket. Filmarkivet i Grängesberg har till uppgift att bevara icke-fiktiv film som upptagits på celluloid men som inte är avsedd för biografvisning. Under 2009 inkom totalt 123 samlingar till arkivet, vilket är en halvering jämfört med året innan. Framför allt beror det på att antalet depositioner från privatpersoner har minskat betydligt vilket ligger i linje med arkivets mål och intentioner.

Filminstitutet medverkar till att svensk film kan visas på internationella festivaler. Under 2009 visades svensk långfilm på 248 filmfestivaler, dokumentärfilm på 151 festivaler och svensk kortfilm på ca 300 festivaler över hela världen, vilket är en betydande ökning inom alla genrerna jämfört med året innan. Svensk film visades på de mest betydelsefulla filmfestivalerna i Berlin, Cannes och Toronto. Förra årets trend med ett ökat utländskt intresse för svensk film har hållit i sig och t.o.m. ökat under 2009. Även

svensk dokumentärfilm var framgångsrik på den internationella arenan och har tagit plats på festivalerna i Berlin, Cannes, Venedig och Toronto.

Stiftelsen Ingmar Bergman

År 2007 avsatte regeringen 20 miljoner kronor engångsvis för att hedra minnet av Ingmar Bergman. Stiftelsen Ingmar Bergman fick vid det tillfället 5,5 miljoner kronor för att digitalisera och digitalt bevara Ingmar Bergmans samlingar för framtida forskning. Detta arbete är slutfört och redovisat per den 31 december 2009. Nu återstår att bevara det fysiska arkivmaterialet. Utbildade konservatorer behövs för att ta om hand materialet på korrekt sätt för ett långsiktigt bevarande av originalhandlingarna.

För att bidra till en framtida god förvaltning av arvet efter Ingmar Bergman har regeringen i juni 2010 satsat 750 000 kronor för bevarande av det fysiska originalmaterialet i samlingarna. Satsningen är även ett viktigt steg i arbetet med att på bästa sätt tillgängliggöra samlingarna för framtida forskning.

Analys och slutsatser

De statliga insatserna på området bidrar till bredden och mångfalden i filmutbudet och till att stimulera filmkulturen i landet.

Sedan 2007 har Filminstitutet ökat nivåerna på produktionsstöden till enskilda filmer i syfte att höja kvaliteten. Strategin har enligt Filminstitutets utvärdering varit fortsatt framgångsrik, med inte enbart ökad publik till svensk film, utan även höjda recensionsbetyg och ett ökat internationellt intresse. Strategin har samtidigt medfört att färre filmer kan få stöd. Att antalet svenska filmer på bio trots det har ökat antas bero på att fler filmer görs utanför stödsystemet samt att digital teknik på allt fler biografer möjliggör billigare lanseringar.

Filminstitutets förändringar av stöden till distribution och visning under 2008, i syfte att bättre nå målen, har hittills inte givit något entydigt resultat. Mycket tyder dock på att stöden har fått ökad betydelse för att upprätthålla mångfalden i filmutbudet efter de förändringar som skett på biografmarknaden. Även digitaliseringen ökar möjligheterna till mångfald i filmutbudet på fler orter.

Den av regeringen tillsatta Filmutredningen 2008 lade i oktober 2009 fram sitt betänkande Vägval för filmen (SOU 2009:73). I samband med detta förlängdes också det nuvarande filmavtalet med två år, i syfte att ge en stabilitet för branschen samt ge möjlighet att utforma en långsiktig filmpolitik. Regeringen bedömer att det bästa för svensk film är om branschen och staten gemensamt bidrar till stöden till produktion av ny svensk film.

13.5 Budgetförslag

13.5.1 10:1 Filmstöd

Tabell 13.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	309 391	Anslags-sparande	3
2010	Anslag	310 824 ¹	Utgifts-prognos	310 824
2011	Förslag	287 324		
2012	Beräknat	303 074		
2013	Beräknat	302 324		
2014	Beräknat	302 324		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för stöd till svensk filmproduktion m.m. enligt 2006 års filmavtal, som förlängts till att gälla t.o.m. 2012, samt stöd till filmkulturella åtgärder utanför avtalets ram. Syftet med stödet är att främja värdefull svensk filmproduktion, spridning och visning av värdefull film, samt bevarandet och tillgängliggörandet av filmer och material av kulturhistoriskt intresse. Syftet är också att verka för internationellt samarbete i dessa avseenden samt att förbättra kvinnliga filmskapares villkor. Under anslaget beräknas även medel för Konstnärsnämndens filmstöd.

Regeringens överväganden

Tabell 13.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 10:1 Filmstöd

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	310 824	310 824	310 824	310 824
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-16 000	-250	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	287 324	303 074	302 324	302 324

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringen beräknar att anslaget minskar med 7 500 000 kronor från 2011 då huvudmannaskapet för filmarkivet i Grängesberg från och med den 1 januari 2011 överförs till Kungl. biblioteket.

Mot bakgrund av att regeringen föreslår en ny modell för fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet minskar anslaget med 16 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

Anslaget ökar med 15 miljoner kronor per år under en fyraårsperiod fr.o.m. 2012 för en satsning på digitalisering av biografer.

Regeringen beräknar att tillföra 750 000 kronor till anslaget för 2012 för unga kvinnors filmskapande.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 287 324 000 kronor anvisas under anslaget 10:1 *Filmstöd* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 303 074 000 kronor, 302 324 000 kronor respektive 302 324 000 kronor.

14 Medier

14.1 Omfattning

Avsnittet omfattar myndigheterna Presstödsnämnden, Myndigheten för radio och tv, Statens biografbyrå och Statens medieråd samt anslagen för presstöd och stöd till taltidningar. Avsnittet omfattar även Sveriges Television

AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Budgetförslagen avseende Presstödsnämnden, Myndigheten för radio och tv och presstödet redovisas under utgiftsområde 1.

14.2 Utgiftsutveckling

Tabell 14.1 Utgiftsutveckling inom Medier, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Medier</i>							
11:1 Utbyte av TV-sändningar mellan Sverige och Finland	21	22	21	21	22	22	22
11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	2	2	2	2	2	2	2
11:3 Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet ²		0		1	1	1	1
11:4 Statens medieråd		0		17	17	17	18
11:5 Stöd till taltidningar ³		0		125	113	113	113
Summa Medier	23	24	24	166	155	155	156
<i>Äldreanslag</i>							
2010 11:1 Statens biografbyrå	11	10	10	0	0	0	0
2010 11:3 Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete	0	0	0	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	11	10	10	0	0	0	0

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Till och med 2010 anvisades medel för avgiften från anslag 11:3 *Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete*.

³ Till och med 2010 anvisades medel för stöd till taltidningar från UO 1 anslag 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar*. Från och med den 1 augusti 2010 är Talboks- och punktskriftsbiblioteket ansvarigt för taltidningsverksamheten och fördelning av stöd till taltidningar (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:130, 2009/10:131).

14.3 Mål

Målet för området är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna (prop. 2008/2009:1 utg.omr. 17, bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92).

14.4 Resultatredovisning

14.4.1 Radio och tv i allmänhetens tjänst

Den nuvarande tillståndsperioden för programföretagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) inleddes den 1 januari 2010 och gäller till och med den 31 december 2013. Enligt företagets sändningstillstånd ska verksamheten präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Sändningarna ska vara tillgängliga i hela landet och programmen utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programföretagen ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och ge utrymme åt en mångfald av åsikter och meningyttringar. Hänsyn ska tas till mediets särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen. Dessa övergripande villkor ingick även i föregående periods sändningstillstånd.

Resultat

SR, SVT och UR följer varje år upp hur uppdraget genomförts i redovisningar som lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) och Granskningsnämnden för radio och TV (sedan den 1 augusti 2010 Myndigheten för radio och tv). De senaste redovisningarna avser 2009, dvs. det sista året i den förra tillståndsperioden, och är kopplade till de då gällande sändningstillstånden och anslagsvillkoren.

Sveriges Radio AB

SR sänder FM-radio i fyra rikstäckande kanaler och i 29 lokala kanaler. Till utlandet finns sändningar på kortvåg, mellanvåg och via satellit. SR har aviserat att sändningarna på kortvåg och mellanvåg ska läggas ned under sista kvartalet 2010. SR har också ett omfattande kompletterande utbud som sänds digitalt och över Internet. SR sände 2009 totalt 286 923 timmar varav 122 635 timmar FM-radio.

SR har redaktionell personal stationerad på 50 orter i Sverige. Av allmänproduktionen producerades 57 procent utanför Stockholm 2009.

SR redovisar sitt programutbud i åtta programområden: Nyheter, Samhälle, Livsstil, Kultur, Sport, Underhållning, Musik och Service. Musik är den största kategorin och utgjorde ca 60 procent av det totala utbudet på samtliga plattformar 2009.

Inom ramen för SR:s nyhetsverksamhet sänds bl.a. nyheter på olika språk och nyheter för unga lyssnare. Viktiga delar i verksamheten är utrikeskorrespondenterna och de 25 lokala nyhetsredaktionerna. Totalt sändes 20 627 timmar nyheter 2009. Samhälls- och aktualitetsprogrammen uppgick till 34 212 timmar.

Inom ramen för SR:s kulturutbud sändes sammanlagt 24 742 timmar. Samarbeten med kulturinstitutioner och fria kulturproducenter resulterade i 2 148 sända timmar vid 3 363 tillfällen.

SR använde 432,3 miljoner kronor till inköp av rättigheter och utomståendes medverkan 2009. Antalet arvoderade medverkande var 2 788 och antalet anlitade bolag var 2 416.

SR sände totalt 14 432 timmar program för barn och ungdomar 2009. Antalet timmar har minskat betydligt jämfört med tidigare år, vilket beror på att svenskspråkiga program för unga i åldern 13 år och uppåt inte längre räknas till kategorin. SR sänder också barnprogram på minoritetsspråk.

SR sände totalt 24 613 timmar program på de fyra nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, samiska och romani chib, vilket är en ökning jämfört med 2008. SR producerade också program på nio invandrarspråk under året.

När det gäller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning pågår sedan 2008

ett s.k. hörbarhetsprojekt inom SR med målet att bibehålla och förbättra ljudkvaliteten och hörbarheten och därmed också tillgängligheten i programutbudet. Andra aktiviteter på tillgänglighetsområdet är teckentolkade program som publicerats på SR:s webbplats samt ett årligt seminarium tillsammans med SVT, UR och Handikappförbundens samarbetsorgan.

Sveriges Television AB

SVT:s kärnverksamhet består av utsändning av kanalerna SVT1, SVT2, SVTB (som innehåller Barnkanalen och SVT24) och Kunskapskanalen som sänds gemensamt med UR. Majoriteten av SVT:s utbud i kärnverksamheten finns även tillgängligt på Internet och på andra plattformar genom SVT Play. Utbudet fördjupas och kompletteras genom text-tv samt text, bild och ljud på SVT:s webbplats som också finns tillgänglig via mobilnäten. Utlandskanalen SVT World sänds via satellit och ingår i SVT:s sidoverksamhet. Alla SVT-kanaler utom SVT World sänds okrypterat i det digitala marknätet. Under 2009 sände de fem programkanalerna i riksnätet 22 320 timmar program, varav 7 408 timmar var förstasändningar.

Av det totala antalet sända timmar utgjordes 53 procent av egenproduktion. 37 procent var utländska inköp, och resterande andel utgjordes av svenska inköp, produktionsutläggningar och samproduktion. Av det totalt sända utbudet var 62 procent av svenskt ursprung.

Under 2009 producerade SVT 19 regionala nyhetsprogram och editioner som sammanlagt sände 2 552 timmar regionala program. I varje region sändes ett utbud på 196 timmar nyheter och samhällsprogram med lokal anknytning.

Inom utbudskategorin Fiktion sände SVT totalt 5 260 timmar. Inom kategorin finns bl.a. drama och film. Totalt visade SVT 799 timmar drama, 972 timmar biografvisad film och 25 timmar dramadokumentär under 2009. SVT bidrar till utvecklingen av svensk filmproduktion bl.a. genom sitt engagemang i 2006 års filmavtal och genom att vara samproducent för svenska filmer.

Under 2009 sände SVT totalt 3 980 timmar underhållningsprogram, varav en betydande del var riktade till barn och unga. Inom

kategorin Sport sändes 943 timmar tävlingar och 625 timmar sportfakta.

I kategorin Kultur och Musik, där också Gudstjänst ingår, sändes sammanlagt 1 430 timmar. Kulturprogrammen bestod av såväl egenproducerade magasin och kulturdokumentärer som inköpta program. SVT deltog under året i 57 samarbeten med kulturinstitutioner och fria kulturproducenter, vilket resulterade i 229 sändningstillfällen med en sändningstid på totalt 196 timmar.

Faktautbudet delas upp i Fritidsfakta, Vetenskapsfakta och Samhällsfakta, där den totala sändningstiden var 5 312 timmar. Dessutom förekommer specialiserade fakta-program inom utbudskategorierna Underhållning, Sport och Kultur med sammanlagt 2 496 timmar.

Under 2009 startades ett projekt inom SVT:s nyhetsorganisation med inriktning på att skapa ett bättre samarbete mellan företagets alla nyhetsredaktioner och öka andelen regionalt material i riksnyheter. Rapport 19.30 behöll under 2009 sin position som det största nyhetsprogrammet i landet. Det totala utbudet av riksnyheter i SVT var under året 2 827 timmar. Därutöver har SVT utvecklat nyhetsverksamheten på sin webbplats.

SVT producerar och köper in program för barn inom alla genrer. Program för barn sänds på svenska, finska, samiska, meänkieli och teckenspråk. Under 2009 sändes totalt 5 172 timmar program för barn och unga.

Utbudet av program för språkliga och etniska minoriteter uppgick till totalt 306 timmar under 2009.

När det gäller behoven för personer med funktionsnedsättning arbetar SVT generellt för att göra utbudet tillgängligt för så många som möjligt. Exempelvis textades 74 procent av förstasändningarna med svenskt ursprung i SVT1 och SVT2 under året. Dessutom sänds program på teckenspråk med i första hand döva som målgrupp.

Sveriges Utbildningsradio AB

UR producerar utbildningsprogram och folkbildningsprogram. Utbildningsprogrammen utgjorde 70 procent av UR:s sändningar 2009. Programverksamheten omfattar utbildningsområdena förskola, ungdomsskola, vuxenutbildning och högskola inklusive lärarfortbildning.

UR sänder tv och radio på sändningstider som fastställs i överenskommelser med SVT och SR. UR:s webbplats fungerar som en distributionsplattform och informationskanal som ska öka tillgängligheten till UR:s tjänster och produkter.

UR sände 2009 totalt 1 699 timmar tv i SVT1, SVT2, SVTB/Kunskapskanalen och SVT 24 vilket är ungefär samma mängd som föregående år. I radio har antalet timmar däremot minskat, till 385 timmar under 2009. UR beslutade inför tillståndsperioden 2007–2009 att minska radioproduktionen till förmån för annan produktion.

UR ger vartannat år Statistiska centralbyrån i uppdrag att genomföra undersökningar rörande användningen av UR:s material på alla utbildningsnivåer utom högskolan. Enligt den senaste användarundersökningen, som avsåg läsåret 2007/2008, nådde UR 81 procent av alla lärare i grundskolan och 62 procent av alla lärare i gymnasieskolan med något material. Utlåningsstatistiken från mediecentralerna för 2009 visar att utlåningen av fysiska kopior av såväl tv- som radioprogram har minskat. Användningen av UR:s webbplats, inklusive UR Play, ökar dock kontinuerligt liksom uppspelningarna av program i UR:s lösenordsskyddade nätverk.

UR:s sändningar av program för språkliga och etniska minoriteter har ökat i tv och minskat i radio 2009. Under året har UR fortsatt dialogen och samverkan med representanter från de nationella minoritetsgrupperna.

UR:s sändningar av program för och om personer med funktionsnedsättning har ökat i tv och minskat i radio under 2009. Andelen svensktextade program var 85 procent av det totala utbudet 2009. UR arbetar också med anpassning av webbplatsen för att underlätta främst för användare med läs- och skrivsvårigheter eller synnedsättning.

Granskningsnämndens bedömningar

Granskningsnämnden för radio och tv har fram till den 31 juli 2010 haft i uppdrag att granska programföretagens redovisningar och bedöma om företagen har uppfyllt uppdraget i allmänhetens tjänst. Granskningsnämndens rapporter inkom till Regeringskansliet den 10 juni 2010 och avser företagens redovisningar för 2009. Granskningsnämnden anser vid en

helhetsbedömning att SR, SVT och UR har fullgjort sina uppdrag. På vissa specifika områden anser nämnden dock att villkoren inte är uppfyllda eller att det råder tveksamhet kring uppfyllelsen. När det gäller SR saknar nämnden bl.a. en redovisning av hur företaget uppfyller kravet att särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och ungdomar, och anser därför att detta villkor inte är uppfyllt.

Även hos SVT ser nämnden brister i uppfyllelsen av villkoren avseende utbudet för ungdomar, bl.a. på teckenspråk. Därutöver anses det bl.a. tveksamt om SVT uppfyller villkoret om att programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet. När det gäller samtliga företag tar nämnden också upp områden som särskilt bör förtydligas eller följas upp i nästa års redovisningar. Uppdraget att granska programföretagens redovisningar har från och med den 1 augusti 2010 övertagits av det särskilda beslutsorganet granskningsnämnden för radio och tv inom Myndigheten för radio och tv.

Analys och slutsatser

Utifrån Granskningsnämndens rapporter bedömer regeringen att SR, SVT och UR i huvudsak uppfyller sina uppdrag i allmänhetens tjänst. Regeringen kommer noga att följa utvecklingen när det gäller de områden där nämnden har pekat på brister, och – om det bedöms nödvändigt – återkomma till dessa i samband med kontrollstationen 2011.

14.4.2 Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland

Resultat

Det svenskfinska tv-utbytet bedrivs i enlighet med en princip om ömsesidighet. Sverige tillskjuter medel för tillhandahållandet av en svensk programkanal till Finland, för distribution i marknätet av en finsk programkanal i Sverige samt för övriga kostnader i samband med utsändning av den finska programkanalen i Sverige. Finland svarar, å sin sida, för motsvarande kostnader för utsändningen av en svensk programkanal i

Finland och för överföringen av en finsk programkanal till Sverige.

Sverigefinska Riksförbundet har sändningstillstånd för den finska kanalen TVFinland för perioden 1 april 2008 till 31 mars 2014. Sändningsområdet täcker Storstockholm, Uppsala och Västerås.

Analys och slutsatser

Sverigefinska Riksförbundet har uppgivit att omflyttningar i sändarnäten i marknätet under 2010 kommer att påverka tillgängligheten till TVFinland i sändningsområdet. Nya sändare kommer att tillkomma vilket kan antas innebära en ökad tillgänglighet till sändningarna. Detta är i linje med regeringens ambition för det svenskfinska tv-utbytet.

14.4.3 Kommersiell radio och tv

Resultat

Den 1 augusti 2010 trädde den nya radio- och tv-lagen (2010:696) i kraft med ett nytt regelsystem för radio och tv. Därmed är EU-direktivet om audiovisuella medietjänster genomfört samtidigt som regelverket har uppdaterats och förenklats. Den nya lagen innehåller också regler om ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning när det gäller tv och beställ-tv genom textning, tolkning och liknande.

Förenklade och tydligare reklamregler har införts samtidigt som företagen har fått en större valfrihet när de placerar reklamavbrott och sponsringsmeddelanden. Fortsatt gäller inskränkningar för reklam riktad till barn. Den nya radio- och tv-lagen omfattar även beställ-tv. Nya regler gör det också möjligt att under ordnade former använda nya reklamtekniker och produktplacering.

Genom lagen införs tillståndsplikt för att sända sökbar text-tv. Lagen medger dessutom att tillstånd att sända tv och sökbar text-tv i vissa fall kan överlåtas.

För analog kommersiell radio gäller att tillstånd ska fördelas med ett slutet anbuds-förfarande i stället för tidigare gällande urval enligt särskilda innehållskriterier. Det ska inte längre ställas några krav på sändning av eget

eller lokalt material. Tillståndsperiodens längd är åtta år. För befintliga tillståndshavare medges en övergångsperiod om åtta år från och med den 1 augusti 2010 med fortsatt rätt att bedriva sändningar i det sändningsområde som tillståndet avser utan särskild ansökan. Den 18 mars 2010 fick Radio- och TV-verket i uppdrag att i samverkan med Post- och telestyrelsen tillgängliggöra fler sändningsområden för analog kommersiell radio. Uppdraget redovisades den 31 augusti 2010 och resulterade i möjligheten att utlysa nya sändningstillstånd i fjorton områden.

Analys och slutsatser

Lagstiftningen underlättar för marknadens aktörer och ökar förutsägbarheten. Den nya lagstiftningen ökar möjligheten till yttrandefrihet, mångfald och oberoende genom att förbättra villkoren för de kommersiella aktörerna på marknaden och ge bättre möjlighet att konkurrera, såväl med inhemska som internationella aktörer. Samtidigt ökar tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Dessa förbättringar bidrar till att regeringens mål inom medieområdet nås.

14.4.4 Lokal icke-kommersiell radio och tv

Resultat

Närradion är de lokala ideella föreningarnas radio och i dag finns det 886 föreningar som har sändningstillstånd. Dessa fördelas på 148 sändningsorter som i de flesta fall omfattar en kommun. Det finns 25 förordnade lokala kabelsändarföretag i Sverige.

Genom den nya radio- och tv-lagen (2010:696) underlättas för närradiosändande föreningar bl.a. genom att det s.k. riksförbudet avskaffas. Det innebär att det blir möjligt för tillståndshavarna inom närradion att i den omfattning de önskar sända material som inte har producerats för den egna verksamheten. En annan förbättring är att det blir lättare att få utvidgat sändningsområde.

För de lokala kabelsändarföretagen ges bättre förutsättningar att nå ut genom att kabeloperatörerna ska vara skyldiga att till-

handahålla såväl analogt som digitalt sändningsutrymme för kabelsändarföretagens sändningar.

Analys och slutsatser

Förändringarna som genomförts i den nya radio- och tv-lagen (2010:696) underlättar för lokal icke-kommersiell radio och tv att möjliggöra för olika intressen och åsikter att göra sig hörda i samhällsdebatten. Dessa förändringar bidrar till att regeringens mål inom medieområdet nås.

14.4.5 Digital radio

Resultat

I propositionen Utveckling för oberoende och kvalitet – Radio och TV i allmänhetens tjänst 2010–2013 (prop. 2008/09:195) bedömer regeringen att en utveckling av marksänd digital radio bör vara marknadsdriven och förutsätter en samverkan mellan Sveriges Radio AB (SR) och den kommersiella radion. SR:s och Sveriges Utbildningsradio AB:s (UR) tillstånd att sända digital radio förlängdes i december 2009.

Genom den nya radio- och tv-lagen (2010:696) införs regler om digitala kommersiella radiosändningar. Den myndighet som ger tillstånd att sända analog kommersiell radio ska även ge tillstånd att sända digital kommersiell radio. Tillståndsmyndigheten ska fördela tillstånden med utgångspunkt i att sändningsutrymmet ska kunna tas i anspråk för olika programtjänster – så att sändningarna kommer att tillgodose olika intressen och smakriktningar – samt av flera programföretag som är oberoende av varandra. Tillstandsperioden ska vara åtta år och bortsett från en ansökningsavgift ska någon avgift för digitala kommersiella radiosändningar inte tas ut.

Analys och slutsatser

En utveckling av digitala radiosändningar ger förutsättningar för ökad konkurrens och mångfald på hela radioområdet. Med den nya

radio- och tv-lagen finns ett regelverk på plats för att en marknadsdriven utveckling ska kunna inledas.

14.4.6 Presstödet

Syftet med presstödet är att värna mångfalden på dagstidningsmarknaden.

Resultat

Presstödet, som lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd, har under 2009 uppgått till totalt 551 miljoner kronor. Driftsstödet har uppgått till 483 miljoner kronor och betalats ut till 84 tidningar, varav 23 är hög- och medelfrekventa (3–7 nr/vecka) och 61 lågfrekventa (1–2 nr/vecka). I distributionsstöd har 68 miljoner kronor utbetalats till 137 tidningar, varav 101 är hög- och medelfrekventa och 36 lågfrekventa.

Det totala antalet dagstidningar har ökat något det senaste året. Under år 2009 fanns det 175 unika dagstidningstitlar jämfört med 168 under 2008. Dagstidningarnas sammanlagda upplaga har dock minskat under ett antal år. Antalet tidningar som får driftsstöd har ökat något. Ökningen har skett inom gruppen endagstidningar.

I januari 2009 trädde nya villkor för driftsstödet i kraft, vilket bl.a. innebar att kravet på lägsta upplagenivå sänktes från 2 000 till 1 500 exemplar, att stödet för s.k. storstadstidningar sänktes och att stödnivåerna för samtliga övriga tidningskategorier höjdes. Ändringarna har medfört att utgifterna för driftsstödet har ökat med 50,5 miljoner kronor jämfört med 2008. Kostnaderna för distributionsstödet har däremot sjunkit något under 2009 till följd av lägre upplagor för många tidningar.

Europeiska kommissionen har genomfört en granskning av det befintliga driftsstödets förenlighet med EU:s statsstödsregler. Bland annat mot bakgrund av denna granskning överlämnade regeringen i mars 2010 propositionen Nya villkor för stödet till dagspressen till riksdagen (prop. 2009/10:199, bet. 2009/10:KU42, rskr. 2009/10:308). Riksdagen antog propositionen i juni 2010 och kommissionen godkände den 20 juli 2010 de före-

slagna åtgärderna. Den 9 september 2010 beslutade regeringen om ändringar i pressstödsförordningen (1990:524). Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2011.

Analys och slutsatser

Efter ett antal mycket goda år försämrades dagspressens ekonomiska situation under slutet av 2008 och under 2009, bl.a. som en följd av konjunkturedgången. I detta läge är driftsstödet av stor betydelse för många tidningar.

Regeringen bedömer att Presstödsnämndens arbete med prövning av ansökningar om presstöd och tillämpning av presstödsförordningen uppnår målen.

De nya villkor för driftsstödet som trädde i kraft 2009 har bidragit till att ett antal nya dagstidningar har kunnat etableras med hjälp av stödet. De nya riktlinjer för tillämpning av kravet på eget redaktionellt innehåll som Presstödsnämnden beslutade i oktober 2009 är viktiga för att säkerställa att det ökade utbudet också innebär en stärkt redaktionell mångfald och att stöd ges till redaktionellt självständiga publikationer.

Med de förändringar som riksdagen har beslutat i behandlingen av propositionen Nya villkor för stödet till dagspressen (prop. 2009/10:199) vad gäller tydligare koppling till kostnader och användning av stödet bedömer regeringen att ett effektivt nyttjande av stödet i syfte att uppnå målen säkerställs.

14.4.7 Taltidningar

Syftet med stödet till radio- och kassettidningar, s.k. taltidningar, är att ge synskadade och andra som inte kan läsa en tryckt tidning möjlighet att ta del av dagstidningarnas innehåll.

Resultat

Vid utgången av 2009 gavs sammanlagt 96 tidningstitlar ut som taltidning, vilket var lika många som 2008. Av dessa var 82 inlästa taltidningar (67 radiotidningar, tio kassettidningar och fem CD-tidningar) och 19 var talsyntes-

tidningar (RATS-tidningar). Fyra tidningar kom ut som både radio- och talsyntestidning. En tidning kom ut som både radio- och kassettidning.

Kostnaderna för taltidningsverksamheten uppgick under 2009 till 127 miljoner kronor, vilket var något lägre än 2008. 2009 års kostnader var fördelade med 118 miljoner kronor för de 82 inlästa taltidningarna, 3 miljoner kronor för köp av nya radiotidningsmottagare och 6 miljoner kronor för de 19 talsyntestidningarna.

Antalet taltidningsabonnenter minskade från 8 772 under 2008 till 8 694 under 2009. Annars har antalet abonnenter ökat sedan 2006. Av 2009 års abonnenter hade 7 295 radiotidning, 333 kassettidning, 211 cd-tidning och 855 talsyntestidning.

Könsfördelningen bland taltidningsabbonenterna är totalt sett relativt jämn, även om män är överrepresenterade när det gäller talsyntestidning.

Den regionala spridningen av taltidningar bedöms av Taltidningsnämnden vara god. Mer än hälften av landets alla dagstidningar ges i dag ut även som taltidningar.

Efter uppdrag av regeringen redovisade Taltidningsnämnden och Talboks- och punktskriftsbiblioteket i november 2008 rapporten Samverkan för ökad tillgänglighet. Taltidningsnämnden redovisade, också efter regeringens uppdrag, samtidigt rapporten Framtida inriktning för taltidningsverksamheten i Sverige. I rapporterna föreslås bl.a. att staten efter en övergångsperiod ska upphöra att ge bidrag till inläsning och redigering av taltidningar och fortsättningsvis endast stödja taltidningar som produceras med talsyntes. Vidare föreslås att post- och radiodistributionen ska upphöra, och att taltidningar och talböcker ska distribueras via Internet i ett samordnat distributionssystem.

Taltidningsnämnden har sedan den bildades varit knuten till Presstödsnämnden genom ett gemensamt kansli. Med tidens gång och med hänsyn till den teknikutveckling som skett på området har Taltidningsnämnden dock kommit att få sin starkaste anknytning till Talboks- och punktskriftsbiblioteket. De båda myndigheterna riktar sig till samma målgrupper, dvs. personer som på grund av någon form av läshinder har behov av särskilt tillgängliga medier i form av litteratur och

dagstidningar. Taltidningsnämndens verksamhet har mot denna bakgrund fr.o.m. den 1 augusti 2010 förts över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Analys och slutsatser

Stödet till radio- och kassettidningar fyller en viktig funktion i samhället genom att garantera utgivning av och tillgång till taltidningar för synskadade m.fl. Flera dagstidningar har under senare tid visat intresse för att starta taltidning, men under 2009 har det i brist på tillgängliga medel inte varit möjligt att bevilja nya tidningar stöd.

Bland annat mot denna bakgrund och med utgångspunkt i de rapporter som Taltidningsnämnden och Talboks- och punktskriftsbiblioteket lämnade i november 2008, är det angeläget att under de kommande åren intensivt arbeta med att utforma statens framtida engagemang inom taltidnings- och talboksverksamheterna. Det framtida arbetet inom detta område bör bl.a. syfta till att säkerställa den fortsatta tillgången till taltidningar och samtidigt effektivisera användningen av de statliga medel som anslås för verksamheten.

Den nyligen genomförda överföringen av verksamheten vid Taltidningsnämnden till Talboks- och punktskriftsbiblioteket bedöms bidra till att skapa goda förutsättningar för ett mer samlat grepp kring frågor som rör den framtida teknikutvecklingen inom produktion, distribution och konsumtion av anpassad ljudbaserad information för personer med läshinder, däribland de som konsumerar taltidningar.

14.4.8 Barn och unga i mediasamhället

Medier har stor genomslagskraft, vilket är särskilt angeläget att uppmärksamma när det gäller barn och unga. Utgångspunkten för regeringens arbete med att skydda barn och unga mot skadligt medieinnehåll och skadlig mediepåverkan är FN:s barnkonvention som föreskriver att barn ska ha en generell rätt till yttrande- och informationsfrihet, men samtidigt skyddas mot information och material som är till skada för deras välfärd. För olika

medier gäller olika regelverk och system för skydd av barn och unga.

Resultat

Statens biografbyrå granskar film och videogram som är avsedda att visas vid allmän sammankomst eller offentlig tillställning samt fastställer åldersgränser för de filmer som granskas enligt lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. Åldersgränserna sätts utifrån en bedömning av om filmerna kan vålla barn i olika åldersgrupper psykisk skada. Av de långfilmer som granskades under 2009 blev 33 procent helt barntillåtna medan 28 procent av filmerna blev förbjudna att visas för barn under 15 år.

Medierådet (U 1990:03, Rådet mot skadliga våldsskildringar) arbetar med att minska riskerna för skadlig mediepåverkan på barn och unga i enlighet med de tilläggsdirektiv som rådet fick i juni 2003 (dir. 2003:75).

I regeringens kulturpolitiska proposition Tid för kultur (prop. 2009/10:03) aviserades ett tilläggsuppdrag till Medierådet om att initiera aktiviteter som syftar till att öka förståelsen för barns och ungas kreativitet och aktiviteter på Internet.

Inom ramen för detta tilläggsuppdrag (dir. 2009:103) genomförde Medierådet tillsammans med Kulturdepartementet under våren 2010 en nationell turné med konferensen Digital Turist. Turnén fick ekonomiskt stöd från EU. Konferensen anordnades på fem svenska orter och beräknas totalt ha nått ca 750 personer.

I februari 2009 startade Medierådet sitt fjärde EU-finansierade projekt med syfte att skapa en säkrare användning av Internet bland barn och unga. Projektet kommer att pågå under närmare två år, fram till den 31 december 2010. Formell partner är Barnens rätt i samhället (BRIS), och arbetet sker i samverkan med internetbranschen samt andra myndigheter och organisationer.

Medierådet har under 2009 fortsatt sitt breda samarbete med branschorganisationer, myndigheter och ideella organisationer kring självreglering, skydd av barn och unga samt gemensamma informationsaktiviteter. Samarbetet resulterade bl.a. i kampanjen Surfa

Lugnt, som tilldelats ekonomiskt stöd av Socialdepartementet.

Under 2009 har nytt informationsmaterial tagits fram av Medierådet, bl.a. korta filmer för upplevelser och diskussion. Rådet har även initierat produktionen av en skolpjäs för barn mellan 9 och 12 år, "Var är ångerknappen!!!", som på en turné mellan skolor i landet har nått 3 800 skolelever och 300 vuxna under våren 2010. Turnén fortsätter under hösten 2010.

Ungdomsstyrelsen har sedan 2008 haft regeringens uppdrag att genomföra insatser i syfte att främja det generella förebyggande arbetet mot sexuell exploatering av barn och ungdomar mellan 13 och 25 år, via Internet och andra interaktiva medier. Inom ramen för uppdraget har myndigheten anordnat en rad utbildningsinsatser och bl.a. utformat ett särskilt metodmaterial, *Ses offline?*, för lärare och andra som professionellt arbetar med ungdomar i grundskolans högre årskurser och gymnasiet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2010.

Enligt radio- och tv-lagen (2010:696) får inte tv-program som innehåller verklighetstroget våld eller pornografiska bilder sändas vid vissa tider och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se dem. Granskningsnämnden för radio och tv, som sedan den 1 augusti 2010 ingår i Myndigheten för radio och tv, har i uppdrag att i efterhand granska programinslag utifrån både lagstiftningen och sändningstillståndens bestämmelser om bl.a. mediets genomslagskraft. Två av de ärenden som Granskningsnämnden behandlade under 2009 fälldes med hänvisning till bestämmelserna om mediets genomslagskraft.

Analys och slutsatser

Frågor om barn och unga i mediasamhället har behandlats i propositionen Filmcensuren för vuxna avskaffas – skyddet för barn och unga mot skadlig mediepåverkan stärks (prop. 2009/10:228), som överlämnades till riksdagen den 27 maj 2010. I propositionen föreslår regeringen att förhandsgranskningen av film avsedd att visas offentligt för vuxna avskaffas. Regeringen föreslår också att Statens biografbyrå avvecklas och bedömer att en ny myndighet bör inrättas. Den nya myndigheten

får till uppgift att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan genom att bl.a. överta Medierådets verksamhet och att besluta om åldersgränser för film som är avsedd att visas offentligt för barn under 15 år.

14.4.9 Information om utvecklingen inom medieområdet

Information om utvecklingen inom medieområdet gör det möjligt att bl.a. följa resultaten i förhållande till de mediepolitiska målen.

Resultat

Flera aktörer arbetar med att ta fram information om utvecklingen inom medieområdet. Radio- och TV-verket har haft i uppdrag att löpande förse Kulturdepartementet med information om utvecklingen inom medieområdet, samt publicera statistik och annan information beträffande ägande- och branschstrukturer, teknik samt ekonomi. Myndigheten publicerar bl.a. den årliga rapporten *Medieutveckling*. Tillsammans med Konkurrensverket lät myndigheten under 2009 ta fram rapporten *Från TV till rörlig bild*, som belyser utvecklingen på tv-marknaden med fokus på aktörer, konsumtion, konsumenternas valmöjligheter samt utvecklingen av ny teknik och nya tjänster.

Granskningsnämnden för radio och TV har varje år lämnat minst en rapport om radio- och tv-företagens programverksamhet. I maj 2010 publicerades rapporten *Svenskt TV-utbud 2009* och i juni 2010 publicerades *Mångfald och kvalitet i Sveriges Television*. Båda rapporterna har på nämndens uppdrag genomförts av institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet (JMG).

Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden har avvecklats och myndigheternas samlade verksamhet fördes den 1 augusti 2010 till den nya Myndigheten för radio och tv.

Nordiskt Informationscenter för Medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet informerar om forskningsresultat på medieområdet. Nordicom tar också fram mediestatistik, bl.a. genom

skriften *Mediebarometern*, som belyser medieanvändning i Sverige. Sedan början av 2000-talet utarbetas även en särskild *Internetbarometer*. Därutöver kartlägger Nordicom mediemarknaden och analyserar aktuella trender inom medieområdet.

Presstödsnämnden publicerar årligen skriften *Dagspressens ekonomi*, som beskriver utvecklingen på dagspressmarknaden.

Medierådet publicerar årligen statistik och rapporter om barns och ungas medievanor.

Europeiska Audiovisuella Observatoriet är ett organ knutet till Europarådet, till vilket Sverige årligen bidrar med medel. Observatoriet arbetar med jämförbar europeisk statistik på det audiovisuella området.

Analys och slutsatser

Behovet av kunskap om massmediernas roll i samhället är stort bl.a. eftersom den tekniska utvecklingen, inte minst genom Internets utveckling, leder till en ständig förändring av mediemarknaden. Regeringen bedömer att den uppföljning av medieutvecklingen som sker på mediemyndigheterna och institutionerna är viktig bl.a. för att kunna följa resultaten i förhållande till de mediepolitiska målen och ge ett underlag för regeringens ställningstaganden på området. Tillgång till högkvalitativ forskning och dokumentation om medieutvecklingen skapar förutsättningar för beslut som syftar till en starkare mediemarknad präglad av tillgänglighet, mångfald och konkurrens mellan olika medieleverantörer.

14.4.10 Internationellt samarbete

Europeiska unionen

Resultat

Under det svenska ordförandeskapet fortsatte diskussionerna om gemensamma initiativ för att öka mediekompetensen inom medlemsstaterna. Europeiska kommissionen presenterade i augusti 2009 en rekommendation om mediekompetens i den digitala miljön (KOM(2009) 6464). Som ett direkt svar på kommissionens rekommendation antogs rådsslutsatser vid kulturministrarnas rådsmöte den 27 november 2009. I rådsslutsatserna

välkomnas kommissionens arbete för att uppmärksamma och främja arbete för att öka mediekompetensen i medlemsstaterna. Slutsatserna poängterar vikten av att branschen engageras, att skolsystemet utnyttjas på bästa sätt och att kommissionen fortsätter att arbeta för att utveckla indikatorer som kan användas för att mäta mediekompetens. Särskilt framhålls att den digitala utvecklingen innebär reella möjligheter för alla, men att olika grupper kan ha olika behov av stöd för att öka tillgängligheten och minska riskerna i den digitala miljön.

Under 2009 fortsatte diskussionerna om kreativt innehåll via Internet med utgångspunkt i det meddelande som kommissionen lämnade 2007 (KOM (2007)836 slutlig). Den 22 oktober 2009 publicerade kommissionen ett arbetspapper med reflektioner och idéer om hur arbetet kan utvecklas ytterligare (*Creative Content in a Digital Single Market: Challenges for the Future A Reflection Document*).

Analys och slutsatser

Regeringen har inom ramen för ministerrådet välkomnat kommissionens arbete på områdena mediekompetens och kreativt innehåll på Internet. Det är viktigt att framhålla att arbetet på europeisk nivå ska utgå från områden där det finns ett tydligt mervärde i att vidta gemensamma initiativ.

Europarådet

Resultat

Europarådets arbete på medieområdet är inriktat på att främja yttrandefrihet, fria medier och mediemångfald inom Europa. Medieområdet diskuteras främst inom styrkommittén för medier och nya kommunikationstjänster (CDMC), i vilken Sverige deltar aktivt. Kommittén har under 2009, liksom tidigare år, arbetat brett med att se över befintliga regelverk samt att analysera behovet av nya regelverk och rekommendationer på medieområdet, bl.a. med utgångspunkt i de krav som nya medier ställer på de gemensamma regelverken.

Under året har CDMC bl.a. tagit fram en deklARATION med tillhörande åtgärdsförslag avseende förbättrad uppföljning och över-

vakning av yttrandefriheten. Deklarationen, som grundas på den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, beslutades av Europarådets ministerkommitté i januari 2010.

Analys och slutsatser

De konventioner och rekommendationer som arbetas fram inom Europarådet bidrar till att garantera yttrandefrihet och ett fritt åsiktsutbyte som ger plats för olika perspektiv. Regeringen bedömer därför att arbetet fyller ett angeläget syfte, bl.a. för att främja en demokratisk utveckling och stabilitet i Sveriges närområde.

Unesco

Resultat

Unesco har under de senaste åren genomfört ett förändringsarbete för att fokusera insatserna i syfte att nå ett kunskapssamhälle för alla utifrån övergripande principer om yttrandefrihet, pressfrihet, fri tillgång till information, pluralism och oberoende medier samt kulturell mångfald. Under det svenska EU-ordförandeskapet 2009 lyftes yttrandefrihetsfrågorna fram i gemensamma EU-uttalanden i Unesco. Sverige tog också initiativ till en utställning om journalisters säkerhet som invigdes i Unescos högkvarter i Paris hösten 2008. Utställningen har sedan dess visats på ett flertal platser i världen. I samband med att utställningen visades i Stockholm hösten 2009 genomförde Svenska Unescorådet, Bonnier, Svenska Journalistförbundet och Tidningsutgivarna ett seminarium om hotade journalister.

Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att arbetet på medieområdet inom Unesco är betydelsefullt och ligger i linje med svenska prioriteringar för området.

14.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för myndigheterna inom området.

14.6 Budgetförslag

14.6.1 11:1 Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland

Tabell 14.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	20 598	Anslags-sparande	1 169
2010	Anslag	21 963 ¹	Utgifts-prognos	21 473
2011	Förslag	21 261		
2012	Beräknat	21 527 ²		
2013	Beräknat	21 768 ³		
2014	Beräknat	21 988 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 21 261 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 21 261 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 21 231 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för tillhandahållande och överföring av en svensk programkanal till Finland, kostnader för distribution i marknätet av en finsk programkanal i Sverige samt övriga kostnader i samband med utsändning av den finska programkanalen i Sverige. Anslaget fördelas mellan två parter, Sveriges Television AB (SVT) och Sverigefinska Riksförbundet. SVT tilldelas medel för att tillhandahålla en svensk programkanal till Finland. Sverigefinska Riksförbundet tilldelas medel för distribution av den finska programkanalen i Sverige och för övriga kostnader som uppstår i samband med denna.

Regeringens överväganden

Tabell 14.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:1 Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	21 963	21 963	21 963	21 963
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	198	475	726	988
Beslut	-900	-911	-921	-932
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-31
Förslag/ beräknat anslag	21 261	21 527	21 768	21 988

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Genom omprioriteringar inom utgiftsområdet minskar anslaget med 900 000 kronor fr.o.m. 2011. Verksamheten bedöms dock kunna fullgöras med bibehållen kvalitet med en sänkt anslagsnivå då anslagssparandet de senaste åren varit högt.

Regeringen föreslår att 21 261 000 kronor anvisas under anslaget 11:1 *Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 21 527 000 kronor, 21 768 000 kronor respektive 21 988 000 kronor.

14.6.2 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tabell 14.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	2 070	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	2 162 ¹	Utgifts- prognos	2 162
2011	Förslag	2 173		
2012	Beräknat	2 194 ²		
2013	Beräknat	2 224 ³		
2014	Beräknat	2 273 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 173 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 173 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 170 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för stöd till Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet för utarbetande av mediestatistik och information om forskningsresultat, bl.a. genom Mediebarometern. Mediebarometern är en årlig räckviddsundersökning som tar del av olika medier.

Regeringens överväganden

Tabell 14.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	2 162	2 162	2 162	2 162
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	11	32	62	114
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-3
Förslag/ beräknat anslag	2 173	2 194	2 224	2 273

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att 2 173 000 kronor anvisas under anslaget 11:2 *Forskning och dokumentation om medieutvecklingen* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 2 194 000 kronor, 2 224 000 kronor respektive 2 273 000 kronor.

14.6.3 11:3 Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet

Tabell 14.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
2009	Utfall		Anslags-sparande 0
2010	Anslag	0 ¹	Utgifts-prognos 0
2011	Förslag	583	
2012	Beräknat	583	
2013	Beräknat	583	
2014	Beräknat	583	

¹ Till och med 2010 anvisades medel för avgiften till europeiska audiovisuella observatoriet från anslag 11:3 *Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete*.

Anslaget används för att finansiera svensk medverkan i europeiska audiovisuella observatoriet, som är ett forsknings- och statistikinstitut som samlar in och distribuerar information om utvecklingen inom film, television, videogram och nya medier. Observatoriet arbetar också med att ta fram jämförbar europeisk statistik på det audiovisuella området. Anslaget till verksamheten vid audiovisuella observatoriet betalas ut i euro.

Regeringens överväganden

Tabell 14.7 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:3 Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	100	100	100	100
Överföring till/från andra anslag	466	466	466	466
Övrigt	17	17	17	17
Förslag/beräknat anslag	583	583	583	583

¹ Till och med 2010 anvisades medel för avgiften till europeiska audiovisuella observatoriet från anslag 11:3 *Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete*.

Från äldreanslaget *Bidrag till dokumentation om den mediepolitiska utvecklingen och till europeiskt mediasamarbete* överförs 466 000 kronor till anslaget.

För att säkerställa att nivån på anslaget är tillräcklig relaterad till osäkerhet gällande växelkurser ökar anslaget med 100 000 kronor fr.o.m. 2011.

Regeringen föreslår att 583 000 kronor anvisas under anslaget 11:3 *Avgift till europeiska audiovisuella observatoriet* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 583 000 kronor, 583 000 kronor respektive 583 000 kronor.

14.6.4 11:4 Statens medieråd

Tabell 14.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
2009	Utfall		Anslags-sparande 0
2010	Anslag	0	Utgifts-prognos 0
2011	Förslag	16 779	
2012	Beräknat	16 943 ¹	
2013	Beräknat	17 179 ²	
2014	Beräknat	17 548 ³	

¹ Motsvarar 16 779 tkr i 2011 års prisnivå.

² Motsvarar 16 779 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 16 755 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för förvaltningskostnader kopplade till att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan och att stärka dem som medvetna medieanvändare. Anslaget används också för kostnader hänförliga till att fastställa åldersgränser för film som är avsedd att visas offentligt för barn under 15 år. Anslaget får även användas för avvecklingskostnader hänförliga till avvecklingen av Statens biografbyrå.

I propositionen Filmcensuren för vuxna avskaffas – skyddet för barn och unga mot skadlig mediepåverkan stärks (prop. 2009/10:228) föreslår regeringen att Statens biografbyrå avvecklas. Regeringen gör i propositionen bedömningen att en ny myndighet, Statens medieråd, bör inrättas med ovan nämnda uppdrag.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 14.9 Offentlighetsrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009 ¹	9 893	0	9 929	-36
Prognos 2010 ¹	9 800	0	9 800	0
Budget 2011	8 000	0	8 000	0

¹ Beloppen för dessa år avser Statens biografbyrå

För fastställande av åldersgränser ska Statens medieråd enligt förslag i prop. 2009/10:228 ta ut avgifter. Intäkterna redovisas på statsbudgetens intäktssida under inkomsttitel 2522 *Avgifter för granskning av filmer och videogram*. Statens medieråd får inte disponera intäkterna. Avgiftsintäkterna ska motsvara kostnaderna för verksamheten.

Regeringens överväganden**Tabell 14.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:4 Statens medieråd**

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ¹	0	0	0	0
Beslut	16 779	16 943	17 179	17 573
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²				-25
Förslag/ beräknat anslag	16 779	16 943	17 179	17 548

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

² Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringens överväganden när det gäller verksamheten som anslaget är kopplat till framgår av propositionen Filmcensuren för vuxna avskaffas – skyddet för barn och unga mot skadlig mediepåverkan stärks (prop. 2009/10:228).

Regeringen föreslår att 16 779 000 kronor anvisas under anslaget 11:4 *Statens medieråd* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas

anslaget till 16 943 000 kronor, 17 179 000 kronor respektive 17 548 000 kronor.

14.6.5 11:5 Stöd till taltidningar**Tabell 14.11 Anslagsutveckling**

Tusental kronor

2009	Utfall	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	0 ¹	Utgifts- prognos
2011	Förslag	125 456	
2012	Beräknat	113 456	
2013	Beräknat	113 456	
2014	Beräknat	113 456	

¹ Till och med 2010 anvisades medel för stöd till taltidningar från anslag under UO 1 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar*. Från och med den 1 augusti 2010 är Talboks- och punktskriftsbiblioteket ansvarig för taltidningsverksamheten och fördelning av stöd till taltidningar (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:130, 2009/10:131).

Anslaget används för bidrag till tidningsföretag i enlighet med bestämmelserna i förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar.

Regeringens överväganden**Tabell 14.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 11:5 Stöd till taltidningar**

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut		-12 000	-12 000	-12 000
Överföring till/från andra anslag	125 456	125 456	125 456	125 456
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	125 456	113 456	113 456	113 456

¹ Till och med 2010 anvisades medel för stöd till taltidningar från anslag under UO 1 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar*. Från och med den 1 augusti 2010 är Talboks- och punktskriftsbiblioteket ansvarigt för taltidningsverksamheten och fördelning av stöd till taltidningar (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:130, 2009/10:131).

Regeringen föreslår att 125 456 000 kronor anvisas under anslaget 11:5 *Stöd till taltidningar* för 2011. Anslaget minskar med 12 000 000 kronor från och med 2012 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet; verksamheten beräknas kunna bedrivas i lägst dagens omfattning. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 113 456 000 kronor,

113 456 000 kronor respektive 113 456 000 kronor.

14.6.6 Radio och tv i allmänhetens tjänst

Verksamheten i Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) (inklusive dotterbolagen) finansieras i huvudsak med radio- och tv-avgiftsmedel som anvisas av riksdagen från rundradiokontots resultatkonto (rundradiokontot). Även Myndigheten för radio och tv finansieras delvis med radio- och tv-avgiftsmedel.

Medelsberäkning för 2011

Tabell 14.13 Medelstilldelning

Miljoner kronor

Sveriges Television	3 952,9	57,73 %
Sveriges Radio	2 569,1	37,52 %
Sveriges Utbildningsradio	325,3	4,75 %
Totalt	6 847,3	100 %
Särskild tilldelning till Sveriges Radio	5,0	

För 2011 föreslås att de tre programföretagen tilldelas sammanlagt 6 852 300 000 kronor från rundradiokontot. Detta innebär att medelstilldelningen har räknats upp med 2 procent i förhållande till 2010 samt att SR får en särskild tilldelning om 5 miljoner kronor i enlighet med riksdagens beslut avseende propositionen Utveckling för oberoende och kvalitet – Radio och TV i allmänhetens tjänst 2010–2013 (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61). En förutsättning för uppräkningen av medelstilldelningen med 2 procent ska enligt riksdagens beslut vara att antalet radio- och tv-avgiftsbetalare inte minskar i någon större omfattning. Regeringen bedömer att den förutsättningen kommer att vara uppfylld 2010.

Enligt riksdagens beslut ska den tidigare fördelningsnyckeln, 57,73 procent till SVT, 37,52 procent till SR och 4,75 procent till UR, utöver den särskilda tilldelningen till SR användas även under den nuvarande tillståndsperioden. Regeringen föreslår därför att de samlade medlen för 2011, utöver den

särskilda tilldelningen till SR, fördelas med 3 952 900 000 kronor till SVT, med 2 569 100 000 kronor till SR och med 325 300 000 kronor till UR.

Som framgår nedan föreslår regeringen att SVT och UR, utöver medlen från rundradiokontot, tilldelas medel från distributionskontot för finansiering av kostnader för tv-distribution.

Myndigheten för radio och tv finansieras delvis över statsbudgeten, delvis med medel från rundradiokontot som anvisas till statsbudgetens inkomstsida. Regeringens förslag till medelstilldelning till Myndigheten för radio och tv lämnas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 8:3 *Myndigheten för radio och tv*. Regeringen föreslår att 7 575 000 kronor ska anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida.

Distributionskonto för finansiering av kostnader för tv-distribution

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot för tv-distribution intill ett belopp av 700 000 000 kronor.

Till distributionskontot överförs 530 000 000 kronor från rundradiokontot för 2011. Från distributionskontot anvisas 254 400 000 kronor för distributionskostnader till Sveriges Television AB och 10 900 000 kronor till Sveriges Utbildningsradio AB för 2011.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen beslutade 2001 att införa ett särskilt distributionskonto för finansiering av kostnader för tv-distribution (prop. 2000/01:94, bet. 2000/01:KrU8, rskr. 2000/01:268). Bakgrunden var att distributionskostnaderna för televisionen i allmänhetens tjänst under en övergångsperiod skulle bli höga på grund av att distributionen förväntades ske parallellt med både äldre analog och ny digital sändningsteknik. Till distributionskontot förs medel från rundradiokontot som motsvarar kostnaderna för SVT:s och UR:s tidigare analoga distribution. Från distributionskontot

har det under perioden 2002–2007 förts medel till programföretagen som motsvarar kostnaderna för tv-distribution via både analoga och digitala marksändningar för SVT och UR. Det successivt ökande underskottet på distributionskontot som har uppkommit under uppbyggnadsskedet har täckts genom lån i Riksgäldskontoret.

Återbetalningen av skulden inleddes under 2008 då övergången från analog till digital tv var helt genomförd. Betalningarna från rundradiokontot till distributionskontot ska fortsätta till dess att underskottet är återbetalt. Enligt den plan som tidigare redovisats ska detta ske senast 2013.

Tabell 14.14 Distributionskontots utveckling 2007–2009 samt prognos för 2010–2011

Miljoner kronor

	2007	2008	2009	2010	2011
Medel från rundradio-kontot	490	500	510	520	530
Medel till SVT och UR	490	260	255	260	265
Årligt resultat	0	240	255	260	265
Räntekostnader	44	49	7	36	24
Utgående skuld	1 278	1 087	839	615	374

¹ För beräkning av räntekostnaden för 2010–2011 har räntesatsen 5 procent använts.

Tabell 14.14 redovisar distributionskontots utveckling under perioden 2007–2009 samt en prognos för utvecklingen 2010–2011. Utfallet fram till 2009 ligger väl i linje med den bedömning av kontots utveckling som gjordes i samband med att kontot inrättades. Skulden uppgick vid utgången av 2009 till 839 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att 530 miljoner kronor förs från rundradiokontot till distributionskontot för 2011. Vidare föreslås att SVT anvisas 254,4 miljoner kronor och UR 10,9 miljoner kronor från distributionskontot för 2011.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om lån i Riksgäldskontoret för att finansiera underskottet på distributionskontot för 2011. Regeringen bedömer att det föreslagna beloppet om 700 miljoner kronor ger ett låneutrymme som täcker en eventuell högre räntenivå än 5 procent, vilket är den räntesats som används vid bedömningar av utvecklingen på kontot.

15 Ungdomspolitik

15.1 Omfattning

Ungdomspolitikerna omfattar frågor om ungdomars levnadsvillkor. Vidare ingår stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet.

Arbetet med ungdomspolitikerna är sektors-

övergripande och omfattar alla de beslut och åtgärder som påverkar villkoren för ungdomar. Ungdomspolitikernas målgrupp är ungdomar mellan 13 och 25 år. Arbetet med ungdomspolitikerna förutsätter insatser på såväl nationell, regional som lokal och internationell nivå. Till området hör myndigheten Ungdomsstyrelsen.

15.2 Utgiftsutveckling

Tabell 15.1 Utgiftsutveckling inom Ungdomspolitik, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Ungdomspolitik</i>							
12:1 Ungdomsstyrelsen	29	27	27	27	27	27	28
12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	87	101	99	250	250	250	250
Summa Ungdomspolitik	116	129	126	278	278	278	278

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

15.3 Mål

De övergripande mål som gäller för ungdomspolitikerna är att

- alla ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd, och att
- alla ungdomar ska ha verklig tillgång till inflytande.

Analys, samordning och redovisning av ungdomars levnadsvillkor ska ske inom fem huvudområden, vilka är

1. Utbildning och lärande
2. Arbete och försörjning
3. Hälsa och utsatthet
4. Inflytande och representation
5. Kultur och fritid.

Målen samt de fem huvudområdena beslutades i samband med budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1, utg.omr. 17, bet. 2007/08:KrU7, rskr. 2007/08:58).

15.4 Resultatredovisning

15.4.1 Resultat

Utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor

Utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor följs upp årligen. Uppföljning sker dels av ett antal indikatorer som ger en samlad bild av utvecklingen, dels genom tematiska analyser som ger en fördjupad bild av utvecklingen inom något utvalt område. Med jämna mellanrum genomförs även attityd- och värderingsstudier bland unga samt utvärderingar av ungdomspolitikerna. I detta avsnitt ges en översiktlig beskrivning av utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor inom ungdomspolitikens fem huvudområden.

Den senaste uppföljningen av indikatorer på ungdomsområdet presenteras i Ungdomsstyrelsens rapport Ung idag 2010 – En beskrivning av ungdomars villkor (Ungdomsstyrelsens skrifter 2010:9). I rapporten konstateras att de allra flesta unga har det bra och lever under goda villkor. Samtidigt finns både positiva och negativa tendenser för

utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor inom samtliga huvudområden.

Utbildning och lärande

Grundskolans huvuduppdrag är att förmedla kunskap och främja flickors och pojkars lärande för att förbereda dem för att leva och verka i samhället. Andelen behöriga till gymnasieskolan bland elever som går ut grundskolan har sjunkit från 88,9 procent våren 2008 till 88,8 procent våren 2009, vilket är den lägsta andelen sedan det målrelaterade betygssystemet infördes 1998. Det är en motsatt utveckling jämfört med meritvärdet som har ökat. Minskningen av andelen behöriga till gymnasieskolan beror främst på att andelen elever som uppnådde målen i ämnet matematik har minskat från 94,7 procent våren 1998 till 92,6 procent för 2009. De senaste åren har dock förändringen av andelen behöriga varit tämligen liten.

Av de elever som började i gymnasieskolan hösten 2006 slutförde 68,3 procent utbildningen inom tre år och erhöll slutbetyg. Bland elever med svensk bakgrund hade 71,2 procent slutfört gymnasieskolan och bland elever med utländsk bakgrund (antingen födda utomlands eller födda i Sverige av föräldrar med annat ursprung) 51,9 procent. För elever som fick slutbetyg läsåret 2008/09 var den genomsnittliga betygspoängen 14,1 jämfört med 14,0 läsåret 2007/2008. Kvinnor hade högre poäng än män (14,7 respektive 13,4).

Ungdomsstyrelsen redovisade hösten 2009 rapporten Fokus 09 – Metoder för att bryta ungas utanförskap – exempel från Europa (Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:7). I rapporten redovisas insatser för att motverka ungas utanförskap bl.a. inom skolans område.

Arbete och försörjning

Ungdomar och unga vuxna hade redan före den ekonomiska krisen som uppstod hösten 2008 en sämre ekonomisk situation än befolkningen i stort. Skillnaden har ökat under den ekonomiska krisen. Arbetslösheten har ökat mer bland ungdomar än bland äldre åldersgrupper. Arbetslösheten bland unga män i åldern 15–24 år ökade under 2009 med 6,6 procentenheter till 26,3 procent och bland unga kvinnor med 2,9 procentenheter till 23,7 procent (SCB:s arbetskraftsundersökningar, AKU). Arbetslösheten bland unga män i åldern 15–24 år uppgick 2009 genomsnittligt till 26,3 procent och bland unga män som är utrikes födda uppgick andelen

till 37,6 procent. Bland unga kvinnor i åldern 15–24 år uppgick arbetslösheten till 23,7 procent och bland unga kvinnor som är utrikes födda till 32,3 procent.

Ungdomar har lägre inkomster än andra grupper. Under perioden 2003–2007 hade 22,3 procent av alla unga i åldern 20–24 år inkomster under 60 procent av medianinkomsten jämfört med 9,1 procent av samtliga i landet. Under 2008 uppgick medelinkomsten bland heltidsanställda unga i åldern 20–24 år till 253 284 kronor jämfört med 350 301 kronor bland samtliga heltidsanställda i åldern 20–64 år (SCB:s statistik om hushållens ekonomi).

Det är vanligare att ungdomar får ekonomiskt bistånd jämfört med befolkningen i stort. Andelen biståndstagare bland ungdomar i åldern 16–19 år uppgick under 2008 till 7 procent och bland ungdomar i åldern 20–24 år till 8 procent. Bland befolkningen i åldern 35–44 år uppgick denna andel till 4 procent.

Regeringens insatser

Regeringen har vidtagit ett antal åtgärder för att främja ungdomars situation på arbetsmarknaden. För att underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden har regeringen halverat socialavgifterna för arbetsgivare som anställer en person under 26 år. Detta gäller alla unga, inte bara de som är arbetslösa.

I december 2007 infördes jobbgarantin för ungdomar. En anvisning till jobbgarantin för ungdomar får göras för en person som har fyllt 16 men inte 25 år och som har varit arbetslös och anmäld hos arbetsförmedlingen under tre sammanhängande månader. I jobbgarantin erbjuds ungdomar särskilda arbetsmarknads-politiska insatser för att de så snabbt som möjligt ska få arbete eller påbörja en utbildning inom det reguljära utbildningssystemet. Under 2009 deltog i genomsnitt 35 000 personer per månad i garantin. Antalet deltagare ökade under första halvåret 2010 till i genomsnitt 51 000 personer.

För att ytterligare förbättra ungas arbetsmarknadssituation kan ungdomar under perioden 2009–2011 ta del av förstärkt matchnings-verksamhet genom personliga coacher redan före inträdet i jobbgarantin. Nystartsjobb för ungdomar har också införts, vilket innebär att arbetsgivare som anställer ungdomar som varit arbetslösa under minst sex månader får ekonomisk kompensation motsvarande arbets-givaravgiften. Nystartsjobb i kombination med

de sänkta socialavgifterna för unga resulterar i cirka 40 procent lägre lönekostnad för arbets-givare som anställer en ungdom med nystarts-jobb. Genom vårtilläggsbudget för 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU32, rskr. 2009/10:348) har riksdagen beslutat tillföra medel till kommunerna för att möjliggöra sommarjobb för skolungdomar under 2010.

Hälsa och utsatthet

Generellt sett har unga en positiv syn på sin framtid och de upplever sin hälsa som god. Utmärkande är dock att unga kvinnor i stor utsträckning har besvär av ångslan, oro och ångest. Enligt Undersökningarna av levnads-förhållanden (ULF) som Statistiska centralbyrån (SCB) genomför, hade 29,4 procent av kvinnor i åldern 16–24 besvär av ångslan, oro och ångest under 2008 jämfört med 13,8 procent av männen i samma ålder. Andelen som har dessa besvär har ökat sedan 1980-talet. Under perioden 1980/81 hade 12,6 procent av unga kvinnor och 5,4 procent av unga män sådana besvär.

Enligt rapporten Ung i dag 2010 är de vanligaste hälsoriskerna bland såväl unga kvinnor som unga män upplevda kränknings och att ha en riskfylld alkoholkonsumtion. Bland unga kvinnor i åldern 16–19 år uppgav 30 procent att de under 2009 hade utsatts för kränknings och i åldern 16–25 år var det 37 procent som uppgav att de hade utsatts för detta. Bland män i åldern 16–19 år hade 22 procent utsatts för kränknings och 27 procent av män i åldern 20–24 år. Vidare förekom riskabel alkoholkonsumtion bland 23 procent av kvinnorna i åldern 16–19 år och 36 procent i åldern 20–24 år. Motsvarande gällde för 21 procent av männen i åldern 16–19 år och för 40 procent av männen i åldern 20–24 år. Andra hälsorisker som var relativt vanligt före-kommande bland ungdomar var daglig rökning och snusning, stillasittande fritid samt övervikt.

Regeringens insatser

Mellan 2007 och 2010 har regeringen avsatt sammanlagt 19,5 miljoner kronor för att utveckla en ungdomsmottagning på Internet. Syftet har varit att stödja utvecklingen av ungdomars hälsa genom en nationell webbplats för unga med kvalitetssäkrad information och rådgivning om sexuell och reproduktiv hälsa, relationer och psykisk hälsa. Webbplatsen lanserades i november 2008 under namnet UMO.se. Under 2009 hade webbplatsen totalt 1 364 357 besök och 8 224 frågor besvarades via

frågetjänsten ”Fråga UMO”. Av dem som ställde frågor till UMO.se var två tredjedelar flickor och en tredjedel pojkar. Satsningen på en virtuell ungdomsmottagning har varit framgångsrik och webbplatsen har fått ett mycket positivt gensvar både från målgruppen och andra intressenter. Från och med 2009 är det landstingen som står för den långsiktiga driften av UMO.se.

Ungdomsstyrelsen redovisade i januari 2010 på regeringens uppdrag rapporten Hon hen han – En analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner (Ungdomsstyrelsens skrifter 2010:2). Av rapporten framgår att många homo- och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner (unga hbt-personer) upplever osynliggörande, diskriminering, mobbning, hot om våld och våld vilket påverkar deras hälsa negativt. Många anger att de utsätts för detta på platser som borde vara trygga, t.ex. i skolan och i hemmet. Av homosexuella och bisexuella i åldern 16–25 år uppger 19 procent att de har utsatts för fysiskt våld av en förälder, partner eller annan närstående, vilket är dubbelt så många som bland unga heterosexuella. En fjärdedel av de unga homo- och bisexuella kvinnorna uppger att de har försökt ta livet av sig. Ungdomsstyrelsen betonar i sin rapport vikten av trygga och icke-diskriminerande sammanhang för alla ungdomar. För att stärka unga hbt-personers hälsa behövs enligt myndigheten trygga mötesplatser där ingen blir ifrågasatt på grund av sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck.

Ungdomsstyrelsen redovisade 2009 delrapporten Se mig – unga om sex och Internet (Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:9). I rapporten ingår en undersökning som visar att ungdomar är väl medvetna om riskerna med Internet, men räknar inte med att själva drabbas. Trots det anger nära 50 procent av unga kvinnor i åldern 16–25 år att någon vid något tillfälle har försökt övertala dem att skicka sexuella bilder, prata om sex eller agera framför en webbkamera. För unga män uppgick denna andel till 13 procent. Andelen unga som säljer sex tycks inte ha ökat trots att antalet unga Internetanvändare har ökat. Den grupp unga som säljer sex mot ersättning (1,7 procent) har enligt undersökningen ofta problem med psykisk ohälsa, ett sexualiserat beteende och gränsöverskridande handlingar. Studien visar också på ett starkt samband mellan

tidigare erfarenheter av sexuella övergrepp och att sälja sex mot ersättning.

Ungdomsstyrelsen redovisade i juni 2009 rapporten Gift mot sin vilja (Ungdomsstyrelsen 2009:5). Av den undersökning som studien bygger på framgår att 5,0 procent av de unga mellan 16 och 25 år upplevde att föräldrars uppfattningar, kultur eller religion satte gränser för deras val av äktenskapspartner; 6,6 procent av kvinnorna och 3,8 procent av männen. Fem procent motsvarar cirka 70 000 individer i åldersgruppen. Av dessa är 8 500 oroliga över att inte själva kunna välja vem de ska gifta sig med. Ungdomsstyrelsens rapport tyder på att ungas utsatthet för äktenskap mot sin vilja är mer utbredd i socialt utsatta områden.

Inflytande och representation

Det är angeläget att ungdomar aktivt deltar i den demokratiska processen dels för att kunna påverka samhällsutvecklingen, dels för att ungdomars erfarenheter och perspektiv utgör en tillgång i beslutsfattandet. Deltagandet i det allmänna valet 2006 ökade i alla åldersgrupper i jämförelse med valet 2002. Störst ökning skedde bland förstagångsväljare. Bland dessa förstagångsväljare deltog 76 procent i riksdagsvalet 2006 jämfört med 70 procent i riksdagsvalet 2002. Betydligt fler ungdomar deltog i Europaparlamentsvalet 2009 jämfört med 2004; 2009 deltog 38 procent av ungdomar i åldern 18–24 år jämfört med 26 procent 2004.

Ungdomsstyrelsen har under 2010 på regeringens uppdrag genomfört projektet Skolval 2010 som riktats till gymnasieelever och elever i grundskolans årskurs 7–9. I uppdraget har även ingått att följa upp och utvärdera genomförandet av Skolval 2010. Totalt 1 518 skolor hade anmält att de ville arrangera skolval och det innebar att drygt 348 000 elever i grundskolans årskurs 7–9 och i gymnasieskolan kunde rösta i skolval 2010. (Se även utgiftsområde 1, avsnitt 9.4 i denna proposition.)

Ungdomar är i mindre utsträckning medlemmar i politiska organisationer än den övriga befolkningen. Under 2006–2007 var 3,5 procent av ungdomar i åldern 16–25 år medlemmar i en politisk organisation medan detta gällde för 5,8 procent bland åldrarna 35–74 år. Unga män var i högre utsträckning medlemmar i politiska organisationer (4,7 procent) än unga kvinnor (2,3 procent). Ungdomar är underrepresenterade bland förtroendevalda på både

nationell och lokal nivå, vilket förstärks av att andelen som hoppar av sitt förtroendeuppdrag är störst bland de unga politikerna.

Enligt Ungdomsstyrelsens ungdomsenkät 2009 vill 39 procent av ungdomar i åldern 16–25 år vara med och påverka lokalt samtidigt som endast 15 procent upplever att de har möjlighet att föra fram sina idéer till beslutsfattare i kommunerna. Under de senaste åren har ungefär en tredjedel av kommunerna haft en ungdomspolitisk handlingsplan som grund för sitt arbete för ungdomar.

Under 2009 fick Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser för personer som har en samordnande roll för det lokala ungdomspolitiska arbetet i kommunen i syfte att öka kunskaperna om det internationella och nationella ungdomspolitiska arbetet. I uppdraget ingick också att undersöka möjligheterna att stimulera till utökad dialog mellan kommunala chefer som ansvarar för demokrati- och inflytandefrågor för ungdomar, i syfte att utveckla former och innehåll för ungas inflytande. Uppdraget ska redovisas i december 2010.

I syfte att utveckla regeringens ungdomspolitiska arbete har ett ungdomspolitiskt råd inrättats bestående av representanter från ungdomsorganisationer, andra ideella organisationer, kommuner, myndigheter och forskare. Rådet har sammanträtt vid två tillfällen under 2009 för att diskutera aktuella ungdomspolitiska frågor. Ett övergripande tema för rådet är ungas inflytande och aktiva deltagande i samhällslivet.

Kultur och fritid

Det frivilliga engagemanget i föreningslivet i Sverige ligger på en internationellt sett hög och en över åren jämn nivå. Ungdomar engagerar sig i föreningslivet i stor utsträckning, även om de deltar mindre än den vuxna befolkningen. Under 2008 var 65 procent av kvinnorna i åldern 16–24 medlem i någon förening och 69 procent av männen (SCB:s ULF-undersökningar). Bland unga i åldern 16–29 år gjorde 39,5 procent frivilliga ideella insatser. De flesta ungdomar deltar i kulturella aktiviteter. Under 2007/08 hade under en sexmånadersperiod 84 procent av flickorna och 80 procent av pojkarna i åldern 13–18 år gjort kulturella besök på fritiden.

Ungdomsstyrelsen har under 2009 fördelat 71,5 miljoner kronor som statsbidrag till ung-

domsorganisationerna. Vidare fick myndigheten 195,7 miljoner kronor av överskottet från AB Svenska Spel för fördelning till det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet under 2009.

För bidragsåret 2009 fick totalt 105 ungdomsorganisationer organisationsbidrag eller särskilt bidrag. Inför bidragsåret 2009 redovisade de organisationer som erhållit struktur-, utvecklings- och etableringsbidrag och bidrag via överskottet från AB Svenska Spel totalt 490 067 medlemmar i åldersgruppen 7–25 år. Motsvarande antal för 2008 var 465 705 medlemmar. I april 2009 redovisade Utredningen om vissa frågor om bidrag till ungdomsorganisationer m.m. slutbetänkandet *Fritid på egna villkor* (SOU 2009:29) i vilket bl.a. föreslås förändrade mål för statsbidraget till ungdomsorganisationer och att det nuvarande reguljära bidraget i tre nivåer ersätts av ett organisationsbidrag utan nivåer. Betänkandet remitterades sommaren 2009 och har tillsammans med remissinstansernas synpunkter utgjort en viktig grund för arbetet med ett nytt bidragssystem.

Det är främst människor som är etablerade i samhället som deltar i föreningslivet, vilket gäller för såväl befolkningen i stort som för ungdomar. Det är angeläget att särskilt stimulera ungdomars engagemang i föreningslivet i områden som utmärks av låg organisationsgrad. Regeringen har därför under 2010 avsatt 8 miljoner kronor för stöd till ungdomsorganisationer som vill arbeta med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär på lokal nivå. Särskilt prioriteras organisationer som har verksamhet i bostadsområden med lägre organisationsgrad och som finner former för att stimulera ungdomar, som tidigare inte varit aktiva i föreningslivet, till engagemang.

Resultat av ungdomspolitiska insatser

Ungdomsstyrelsens verksamhet

Ungdomsstyrelsens verksamhet har breddats genom att nya uppgifter och uppdrag avseende såväl bidragsgivning som kunskapsuppbyggnad tillförts under de senaste åren.

Myndigheten har under året tagit fram kunskap om ungdomar och spridit denna kunskap på både nationell och lokal nivå. Under 2009 redovisade Ungdomsstyrelsen sammanlagt

sju rapporter som belyste ungdomars levnadsvillkor i dagens Sverige.

Ungdomar är ofta den grupp i samhället som först kommer i kontakt med nya trender och därmed också först utsätts för fenomen som ännu är relativt okända bland den vuxna befolkningen. Ungdomsstyrelsen har under 2009 genomfört utredningar på flera områden där det råder brist på kunskap. Ett exempel på detta är ungdomars utsatthet genom exponering på Internet. Även Gift mot sin vilja (Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:5) och Hon hen han – En analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner (Ungdomsstyrelsens skrifter 2010:2), behandlar områden som det saknas kunskap inom.

Se mig – unga om sex och internet har under 2009 laddats ner 2 531 gånger från Ungdomsstyrelsens webbplats. Ungdomsstyrelsen har även anordnat konferenser och seminarier i syfte att sprida denna kunskap och få igång en diskussion.

Regeringen uppdrog 2009 åt Statskontoret att genomföra en myndighetsanalys av Ungdomsstyrelsen. I april 2010 redovisade Statskontoret myndighetsanalysen i vilken särskilt pekas på att den myndighetsutövande rollen behöver utvecklas genom stramare tillämpning av bidragsförordningar, att rollen som stöd för regeringen behöver tydliggöras och att det bör tas fram en strategi som tydliggör prioriteringarna av det statliga åtagandet gentemot den kommunala ungdomspolitiken. Regeringen avser att överväga rapportens slutsatser och återkomma med eventuella åtgärder.

Internationellt ungdomspolitiskt samarbete

Det internationella samarbetet under 2009 präglades främst av det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd (Rådet). Rådet antog den 27 november en rådsresolution om ett förnyat ramverk för det ungdomspolitiska samarbetet i EU för perioden 2010–2018. Två övergripande mål för samarbetet fastslogs: (i) att skapa fler och lika möjligheter för alla unga i utbildningen och på arbetsmarknaden och (ii) att främja ungas aktiva medborgarskap, sociala delaktighet och solidaritet. Det nya ramverket fick ett starkt stöd från samtliga medlemsstater.

För en bredare konsultation med ungdomsorganisationer, innan det framtida ramverket

formellt skulle beslutas, anordnades en svensk ordförandeskapskonferens i Stockholm den 12–14 september 2009.

Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU) har beviljats 1 000 000 kronor under 2009 och 1 500 000 kronor under 2010 för ett projekt med syftet att stärka EU-kunskaperna bland sina medlemsorganisationer, för att delta i planering, genomförande och uppföljning av det svenska ordförandeskapet 2009 samt för att öka valdeltagandet bland unga i valet till Europaparlamentet den 7 juni 2009. Under 2010 arbetar LSU också med att föra ut information och kunskap om och att implementera det nya ramverket för EU-samarbetet. Vidare inrättades under 2010 en nationell arbetsgrupp, ledd av LSU, för att arbeta med strukturerad dialog med ungdomar om aktuella EU-frågor i syfte att främja ungdomars inflytande i EU-samarbetet.

Ungdomsstyrelsen är programkontor för EU-programmet Ung och aktiv i Europa för programperioden 2007–2013. I programmets aktiviteter deltog under 2009 totalt 2 165 personer i åldern 13–30 år. Programmet var under 2010 föremål för en halvtidsutvärdering. Syftet med utvärderingen har varit att analysera kvalitativa och kvantitativa aspekter vad gäller implementeringen av programmet. Utvärderingen visar bl.a. att Ung och aktiv i Europa är relevant i förhållande till svensk och europeisk ungdomspolitik samt i förhållande till ungdomars och ungdomsledares behov. Vidare framgår att programmet har varit framgångsrikt i att nå de uppsatta målen. Sverige deltar i övrigt internationellt ungdomspolitiskt samarbete inom ramen för EU, Europarådet, Nordiska ministerrådet, Östersjöstaternas råd och Barentsrådet. Sverige bidrar varje år till finansieringen av Östersjöstaternas råds och Barentsrådets sekretariat för ungdomsfrågor med placering i Kiel respektive Murmansk.

15.4.2 Analys och slutsatser

Ungdomspolitiken är sektorsövergripande och hur politikens mål kan uppnås beror på insatser och åtgärder på såväl nationell som lokal och regional nivå.

Utbildning och lärande

Regeringen genomför en rad olika insatser i syfte att förbättra utbildningens kvalitet samt förbättra elevernas resultat. Statens skolinspektion har från och med 2010 infört en ny modell för den löpande tillsynen som innebär en mer effektiv uppföljning och att granskningen delvis anpassas efter skolans eller huvudmannens behov. Vidare har Statens skolverk i uppdrag att genomföra utvecklingsinsatser inom matematik, naturvetenskap och teknik med inriktning på bl.a. förnyelse av undervisningen. Regeringens satsning för att höja behöriga och yrkesverksamma lärares kompetens – Lärarlyftet – pågår under perioden 2007–2011 och erbjuder kurser på universitetsnivå med inriktning på ämneskunskaper och ämnesdidaktik. Målet är att 30 000 lärare ska delta i Lärarlyftet.

Genom riksdagens beslut om propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8) införs en ny gymnasieskola från hösten 2011. Två nya examina införs, en yrkesexamen och en högskoleförberedande examen. Som en alternativ väg till yrkesexamen ska en gymnasial lärlingsutbildning införas. I enlighet med regeringens förslag i propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370) har riksdagen beslutat att dagens individuella program i gymnasiet avskaffas och ersätts av fem introduktionsprogram.

Arbete och försörjning

Ungdomars möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden är avgörande för utvecklingen av deras levnadsvillkor. Regeringen har, som tidigare redovisats, genomfört en rad reformer för att förbättra ungdomars situation på arbetsmarknaden. De ungdomar som varken arbetar, söker arbete eller studerar löper särskilt stor risk att hamna ett långvarigt utanförskap. I Ungdomsstyrelsens rapport Vägarna in – Arbetet med unga i kommuner med lokala utvecklingsavtal (Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:11) redovisas hur kommuner stöttar ungdomar mellan 16 och 25 år som varken arbetar, söker arbete eller studerar. Resultatet av kartläggningen visar bl.a. på behovet av tidiga insatser och av samverkan. Det är av avgörande betydelse att kunna stödja denna grupp ungdomar. Det civila samhällets organisationer bedriver ett betydelsefullt arbete med att nå unga

i utanförskap. Det är regeringens bedömning att det civila samhällets organisationer kan bidra med värdefulla insatser för ungdomar som varken arbetar, söker arbete eller studerar.

Hälsa och utsatthet

I juni 2010 överlämnade regeringen skrivelsen Handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja (skr. 2009/10:229) till riksdagen. I skrivelsen redovisar regeringen sina bedömningar om behovet av kunskapshöjande och förebyggande insatser för att förhindra att unga far illa. Regeringen avser att under 2011 följa upp det arbete som bedrivs inom myndigheter i syfte att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja.

För att kunna motverka att unga far illa och förebygga att unga blir utsatta för sexuell exponering, sexuell exploatering och sexuella övergrepp genom Internet eller andra interaktiva medier måste både unga och den personal som arbetar med unga ha relevant kunskap. Ungdomsstyrelsens rapport Se mig – unga om sex och Internet har fyllt en kunskapslucka i arbetet med unga. Den nya kunskap som har tagits fram har varit mycket efterfrågad och utgör ett viktigt stöd för den personal som arbetar med ungdomar. Ungdomsstyrelsen arbetar vidare inom detta område och har under våren 2010 presenterat metodmaterial som kan användas i det förebyggande arbetet med barn och ungdomar. Under 2010 genomförs också utbildningsinsatser för att öka kunskapen i dessa frågor hos personer som arbetar med ungdomar.

Inflytande och representation

Regeringen har uppdragit åt Ungdomsstyrelsen att under 2010 genomföra en tematisk analys av ungdomars levnadsvillkor inom huvudområdet inflytande och representation, vilken ska redovisas i november 2010. Analysen ska bl.a. omfatta ungas inflytande i den representativa demokratin och i det ideella engagemanget.

Kultur och fritid

Kunskapen om ungdomars deltagande i idrottsverksamhet är betydligt mer ingående än kunskapen om ungdomars deltagande i kulturella aktiviteter och kulturutövande. Det finns därför behov av fördjupad kunskap om ungas kulturutövande och deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter.

I denna proposition (avsnitt 15.6.1) föreslås att ett nytt system för statsbidraget till ungdomsorganisationer införs. En ny förordning ska beslutas. Syftet med det statliga bidraget till ungdomsorganisationer och till föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet bör vara att bidra till att barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället ökar. Det finns därtill behov av ett tydligt och lättöverskådligt system för bidrag till ungdomsorganisationer.

En låg grad av deltagande i föreningslivet sammanfaller med arbetslöshet, låg inkomst, låg utbildning och bristande föreningstradition i familjen. Deltagande i föreningslivet innebär nya kontakter och perspektiv samt visar på möjligheter för lärande och utveckling. Regeringen har därför vidtagit åtgärder för att öka ungdomars deltagande i föreningslivet särskilt i de områden som utmärks av utanförskap. Det finns behov av att fortsätta ge stöd till ungdomsorganisationer som arbetar med engagemangsguider eller liknande former av uppsökande verksamhet, i syfte att särskilt stimulera ungdomar som saknar föreningslivserfarenhet att engagera sig i föreningslivet.

Tematisk analys 2011

I skrivelsen En strategi för ungdomspolitik (skr. 2009/10:184, bet. 2009/10:KrU6, rskr. 2009/10:184) konstaterade regeringen att det är en strategisk utmaning att finna vägar att underlätta för ungdomar som vill hyra eller köpa en egen bostad. Regeringen avser därför att ge Ungdomsstyrelsen i uppdrag att under 2011 genomföra en tematisk analys avseende ungdomars situation på bostadsmarknaden. Förutom att beskriva utvecklingen på området bör Ungdomsstyrelsen även belysa goda exempel från kommuner som aktivt arbetar med att underlätta för ungdomar att skaffa en egen bostad.

15.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Ungdomsstyrelsen avseende räkenskapsåret 2009 bedömt att redovisningen i allt väsentligt uppfyller gällande bestämmelser och därmed ger en rättvisande bild av verksamheten. Riksrevisionens rekommenderar dock i sin rapport

att Ungdomsstyrelsen vidtar åtgärder för att uppfylla de krav som ställs i 3 kap. 1 § i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag vad gäller att redovisa kostnader per prestation samt arbeta vidare med att utveckla redovisning och analys av prestationer.

15.6 Politikens inriktning

Regeringens strategi för ungdomspolitik

Hösten 2009 lämnade regeringen en skrivelse till riksdagen med en strategi för ungdomspolitik (skr. 2009/10:184, bet. 2009/10:KrU6, rskr. 2009/10:184). Regeringen redogör i strategin för inriktningen av det framtida ungdomspolitiska arbetet inom ramen för befintliga mål och huvudområden. Strategin innehåller också ett antal utgångspunkter för ungdomspolitik och beskriver de strategiska utmaningar som identifierats som centrala för att uppnå de ungdomspolitiska målen. Den ungdomspolitiska strategin kommer att fungera som en plattform för regeringens fortsatta arbete på området.

De strategiska utmaningar som identifierats kommer att vara i fokus för regeringens ungdomspolitiska arbete framöver. Som ett led i att möta dessa utmaningar presenterade regeringen ett handlingsprogram inom ramen för strategin som består av 45 insatser. Det handlar om följande.

- *Stärka ungas egenmakt genom utbildning*
Arbetet med att reformera det svenska utbildningssystemet fortsätter. En viktig förändring utgörs av den nya skollagen (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370) med ingående reformer, som tillämpas från den 1 juli 2011 (med undantag av vuxenutbildningen). Höstterminen 2011 börjar även den nya gymnasieskolan. Eleverna kommer då att kunna välja bland 18 nationella program och 60 olika nationella inriktningar.
- *Underlätta ungas etablering på arbetsmarknaden*
Under året avser regeringen att särskilt uppmärksamma ungdomars utanförskap; med inriktning på situationen för de ungdomar som varken arbetar, söker arbete eller studerar. Dessa ungdomar behöver stöd för att få arbete eller delta i utbildning. Regeringen har för avsikt att under 2011

rikta särskilda medel för bidrag till ideella organisationer som genomför stödjande insatser för denna målgrupp.

- *Främja ungas hälsa och motverka utsatthet*
Mot bakgrund av Ungdomsstyrelsens rapport om hälsosituationen för unga hbt-personer, är det angeläget att rikta insatser till dem som möter unga i sin yrkesroll i syfte att öka kompetensen i hbt-frågor. Regeringen har sommaren 2010 uppdragit åt Ungdomsstyrelsen att utforma ett metodmaterial om mötesplatser för homosexuella och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner, vilket ska riktas till tjänstemän och personal som är verksam inom fritidsverksamhet. Att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck kommer fortsatt att vara ett prioriterat område. Regeringen avser att göra fortsatta insatser utifrån den handlingsplan som har tagits fram för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja (skr. 2009/10:229). Regeringen avser också att tydligare lyfta fram ungas situation i arbetet mot mäns våld mot kvinnor och i arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.
- *Öka ungas delaktighet*
Att ungdomar engagerar sig i samhällsfrågor och deltar i de allmänna valen är av stor vikt för demokratins utveckling. Ungdomsstyrelsen genomför därför på regeringens uppdrag projektet Skolval 2010 som riktas till gymnasieelever och elever i grundskolans årskurs 7–9. I uppdraget ingår att följa upp och utvärdera genomförandet av Skolval 2010.
- *Skapa förutsättningar för kultur- och fritidsaktiviteter av, med och för ungdomar*
I syfte att få en belysning av ungdomars kulturaktiviteter har regeringen uppdragit åt Ungdomsstyrelsen att genomföra en analys med inriktning på ungdomars kulturutövande och unga kvinnors kulturaktiviteter. Uppdraget, som ska redovisas i januari 2011, kommer att ge underlag för eventuella insatser på området ungdomars kulturutövande och deltagande i kulturaktiviteter. Det statliga bidraget till ungdomsorganisationer och lokal barn- och ungdomsverksamhet syftar till att barns och ungdomars självständiga organisering

och inflytande i samhället ska öka. Betänkandet Fritid på egna villkor (SOU 2009:29) samt de utgångspunkter som redovisats i propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195), utgör de viktigaste grunderna för utformningen av det framtida statliga stödet till ungdomsorganisationerna. Det nya bidragssystemet ska vara tydligt och lättöverskådligt och syfta till att göra det möjligt för fler organisationer att söka och få bidrag. Så som aviserades i budgetpropositionen för 2010 ersätts fr.o.m. 2011 de medel som tidigare tillförts av AB Svenska Spel för det lokala föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet av ett utökat anslag för statsbidraget till ungdomsorganisationerna om 165 miljoner kronor. Denna förändring innebär stabilare planeringsförutsättningar för ungdomsorganisationerna. Stödet för föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet kommer att regleras i den nya förordningen. Regeringen vill stärka det civila samhällets möjligheter att engagera fler ungdomar i utanförskapsområden. Som ett led i den ungdomspolitiska strategin har regeringen initierat en försöksverksamhet med riktat stöd till ungdomsorganisationer som vill arbeta med uppsökande verksamhet för att nå unga i dessa områden. Regeringen avser att förlänga satsningen till att omfatta även 2011 och 2012.

Internationellt samarbete

Under 2010 och 2011 inleds genomförandet av de nya målsättningarna i det nya ramverk för det ungdomspolitiska samarbetet i EU. Under perioden kommer ungdomars etablering på arbetsmarknaden och ungdomars delaktighet i samhället att vara i fokus.

Av stor betydelse under denna period är Europa 2020-strategin där ungdomar är en viktig målgrupp, inte minst när det gäller det s.k. Youth on the Move-initiativet. Under 2010/2011 kommer en svensk ståndpunkt att tas fram om framtiden för EU-programmet Ung och aktiv i Europa.

15.6.1 Nya regler för det statliga stödet till ungdomsorganisationer och föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet

Regeringens förslag: Riktlinjerna för statsbidragen till barn- och ungdomsorganisationer upphävs.

Utredarens förslag: I betänkandet Fritid på egna villkor (SOU 2009:29) föreslår utredaren bl.a. färre och reviderade mål för bidraget och att dessa kompletteras med ett syfte för stödet. Vidare föreslår utredaren att det nuvarande reguljära grundbidraget i tre nivåer ska ersättas av ett organisationsbidrag utan nivåindelning. Utredaren föreslår att det särskilda bidraget ska finnas kvar.

Remissinstanserna: Remissinstanserna är sammantaget positiva till utredarens förslag till omformulering av målen för statsbidraget och även till förslaget om att det nuvarande reguljära bidraget ska ersättas av ett organisationsbidrag utan nivåer.

Skälen för regeringens förslag: Till skillnad från vad utredaren föreslår anser regeringen att det endast bör anges ett övergripande syfte för det statliga stödet till ungdomsorganisationerna. I likhet med utredaren anser regeringen att det statliga stödet till ungdomsorganisationer ska bestå av ett organisationsbidrag. Som regeringen redogör för i propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55) bör mätbara mål finnas för alla bidrag med undantag för organisationsbidrag, för vilka målen inte i lika hög grad är mätbara. Regeringen föreslår av dessa skäl att de riktlinjer för statsbidragen till barn- och ungdomsorganisationerna som beslutats av riksdagen och som innehåller bl.a. vissa övergripande mål (prop. 1993/94:135, bet. 1993/94:KrU31, rskr. 1993/94:354) upphävs. Regeringen kommer att ange och besluta om ett övergripande syfte för det statliga bidraget till ungdomsorganisationer och det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet i en ny förordning.

Det nuvarande reguljära grundbidraget i tre olika nivåer (prop. 2001/02:1, utg.omr. 17, bet. 2001/02:KrU1, rskr. 2001/02:74) bör ersättas av ett organisationsbidrag utan nivåer. Stödet till

föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet, som fr.o.m. 2011 ingår som en del i anslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet*, bör bestå av organisations- och projektbidrag.

De förändrade bidragsreglerna avseende statsbidraget till ungdomsorganisationerna och stödet till föreningslivets lokala barn- och ungdomsverksamhet kommer att preciseras närmare i en förordning som kommer att beslutas kring årsskiftet 2010/2011.

15.7 Budgetförslag

15.7.1 12:1 Ungdomsstyrelsen

Tabell 15.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	29 134	Anslags-sparande	468
2010	Anslag	27 203 ¹	Utgifts-prognos	27 053
2011	Förslag	27 111		
2012	Beräknat	27 383 ²		
2013	Beräknat	27 252 ³		
2014	Beräknat	27 840 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 27 118 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 26 616 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 26 580 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Ungdomsstyrelsens förvaltningskostnader.

Ungdomsstyrelsen är den centrala myndigheten för ungdomspolitikens genomförande och har som huvuduppgift att verka för att ungdomspolitikens mål uppnås. Ungdomsstyrelsen har vidare till uppgift att ansvara för kunskapsuppbyggnad och uppföljning inom området samt att hantera bidrag till ungdomsorganisationer. Ungdomsstyrelsen har även till uppgift att hantera bidrag som fördelas till organisationer som främjar integration och för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering och rasism. Ungdomsstyrelsen ansvarar också för att hantera bidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella och personer med könsöverskridande identitet eller uttryck. Vidare hanterar myndigheten bidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt.

Regeringens överväganden

Tabell 15.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 12:1 Ungdomsstyrelsen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	26 703	26 703	26 703	26 703
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	119	382	759	1 390
Beslut	494	505	0	0
Överföring till/från andra anslag	-205	-207	-210	-215
Övrigt ³				-39
Förslag/ beräknat anslag	27 111	27 383	27 252	27 840

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Mot bakgrund av att Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att administrera stöd till verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering under perioden 2010–2012 föreslås anslaget 12:1 *Ungdomsstyrelsen* ökas med 500 000 kronor 2011 och 2012. Anslaget minskas med 60 000 kronor fr.o.m. 2011 till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Vidare minskas anslaget med 145 000 kronor fr.o.m. 2011 då Ungdomsstyrelsens uppgift att fördela bidrag till jämställdhetsprojekt inom kultursektorn upphör (prop. 2008/09:1, utgiftsområde 17, avsnitt 15.7.1).

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ramanslaget Ungdomsstyrelsen 27 111 000 kronor för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 27 383 000 kronor, för 2013 till 27 252 000 kronor och för 2014 till 27 840 000 kronor.

15.7.2 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tabell 15.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	86 550	Anslags- sparande	740
2010	Anslag	101 360 ¹	Utgifts- prognos	0
2011	Förslag	250 440		
2012	Beräknat	250 440		
2013	Beräknat	250 440		
2014	Beräknat	250 440		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för statsbidrag till ungdomsorganisationer enligt förordningen (2001:1060) om statsbidrag till ungdomsorganisationer samt visst övrigt stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet. Regeringen avser att vid årsskiftet 2010/11 besluta om en ny förordning för statsbidraget till ungdomsorganisationer (avsnitt 15.6.1).

Regeringens överväganden

Tabell 15.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	101 360	101 360	101 360	101 360
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	149 080	149 080	149 080	149 080
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	250 440	250 440	250 440	250 440

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Riksdagen beslutade våren 2009 om propositionen Statens stöd till idrotten (prop. 2008/09:126, bet. 2008/09:KrU8, rskr. 2008/09:243), vilket innebär att det bidrag till det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet, som beräknas som en andel av det totala överskottet från AB Svenska Spel upphör och ersätts av ett stabilt och förutsägbart bidrag inom ramen för ett förhöjt

anslag på statsbudgeten. Genom att detta bidrag ingår i statsbudgeten skapas ökad tydlighet och öppenhet i fråga om statsutgifternas omfattning och inriktning. Anslaget beräknas enligt denna modell från och med 2011 (prop. 2009/10:1, utgiftsområde 17, avsnitt 14.7.2). Anslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* ökas därför med 165 000 000 kronor.

Ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället har inrättats under 2010. För att bidra till finansieringen av forskningsprogrammet föreslås att anslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* minskas med 820 000 kronor. Samtidigt ökas anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 250 440 000 kronor för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 250 440 000 kronor, för 2013 till 250 440 000 kronor och för 2014 till 250 440 000 kronor.

16 Politik för det civila samhället

16.1 Omfattning

Politiken för det civila samhället, tidigare Folkrorelsepolitik, omfattar generella frågor om det civila samhället och dess villkor, bl.a. möjligheter att bilda organisationer, att erhålla statligt stöd och att göra människor delaktiga och bedriva verksamhet. Vidare omfattas organisationernas samverkan med den offentliga sektorn genom dialog och samråd. Området omfattar även kunskapsbildning om det civila samhällets roll, sammansättning, verksamhet och utveckling.

Idrottspolitiken utgör en specifik del av politiken för det civila samhället. Idrottsfrågorna inrymmer verksamheter som främjar idrott och motion och som samtidigt bidrar till en förbättrad folkhälsa.

Politiken för det civila samhället omfattar även stöd till allmänna samlingslokaler och till friluftorganisationer, bidrag för kvinnors organisering samt bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer.

16.2 Utgiftsutveckling

Tabell 16.1 Utgiftsutveckling inom Politik för det civila samhället, utgiftsområde 17

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Folkrorelsepolitik/Politik för det civila samhället</i>							
13:1 Stöd till idrotten	445	1 205	1 205	1 705	1 705	1 705	1 705
13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	35	32	47	32	32	32	32
13:3 Bidrag för kvinnors organisering	28	28	28	28	28	28	28
13:4 Bidrag till friluftorganisationer	25	25	25	28	28	28	28
13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15	15	15	15	15	15	15
13:6 Insatser för den ideella sektorn		23	16	25	25	25	25
Summa Politik för det civila samhället	547	1 328	1 336	1 833	1 833	1 833	1 833

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

16.3 Mål

Målet för politiken för det civila samhället är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer genom att

- utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort,
- stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden både som röstbärare och opinionsbildare och med en mångfald verksamheter,
- fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället.

Målet beslutades av riksdagen i samband med beslutet om propositionen En politik för det civila samhället (2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195). Därmed upphävdes det förutvarande målet för folkrörelsepolitiken.

Med det civila samhället avses en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor organiserar sig och agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bl.a. ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser och samfälligheter.

16.4 Politik för det civila samhället

16.4.1 Resultatredovisning

16.4.1.1 Mål och indikatorer

Resultatredovisningen som följer baseras på målet för folkrörelsepolitiken, som för 2009 var att

- människor ska ha bästa möjliga förutsättningar att bilda och delta i olika typer av folkrörelser och föreningar.

Regeringen tillsatte i april 2010 en arbetsgrupp inom Regeringskansliet som bl.a. ska utarbeta ett system för uppföljning av utvecklingen inom det civila samhället i förhållande till politikens mål samt genomföra sådan uppföljning.

16.4.1.2 Resultat

Det ideella engagemangets utveckling

Engagemanget i det svenska civila samhället är internationellt sett mycket omfattande. Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) var 86 procent av männen och 85 procent av kvinnorna i åldrarna 16–84 år medlemmar i någon förening 2008. Samma år var det 43 procent av männen och knappt 38 procent av kvinnorna som aktivt deltog i en förening. År 2000 var cirka 92 procent av männen och 89 procent av kvinnorna medlemmar i någon förening. Nivåerna vad gäller medlemskap är alltså relativt stabila men visade en viss minskning 2008 jämfört med 2000.

Ett betydande engagemang kommer till uttryck i friare och mer punktvisa insatser. Totalt 54 procent av männen och 43 procent av kvinnorna i åldrarna 16–74 år gör frivilliga insatser, dvs. insatser som genomförs på frivillig grund, oavlönat eller mot ett symboliskt arvode, och på fritiden (Svenskarnas engagemang är större än någonsin, Ersta Sköndal högskola 2009). År 2005 var motsvarande andelar 53 procent av männen och 49 procent av kvinnorna. I genomsnitt avsatte dessa män och kvinnor 16 timmar per månad för frivilliga insatser 2009, vilket kan jämföras med 14 timmar för män och 13 timmar för kvinnor 2005. I tid räknat har alltså det ideella engagemanget ökat totalt sett, samtidigt som en mindre andel av kvinnorna utförde frivilliga insatser 2009 jämfört med 2005. Bland dem som 2009 utförde frivilliga insatser var 80 procent engagerade i styrelseuppdrag. Av dem som utför frivilliga insatser är 88 procent också medlemmar i den förening där insatsen utförs. Detta kan ses som att den svenska föreningstraditionen är stark. Sammanlagt uppgick de frivilliga insatserna 2009 till mer än 400 000 heltidsårsarbeten enligt ovan nämnda rapport.

Överenskommelser med idéburna organisationer

I oktober 2008 slöts en överenskommelse (IJ2008/2110/UF) mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om hur relationerna mellan staten, SKL och de idéburna organisationerna kan utvecklas. Överenskommelsen syftar till att tydliggöra de idéburna organisationernas roll inom det sociala området och möjliggöra för dessa att konkurrera på likvärdiga villkor med andra aktörer som är

verksamma på området. I april 2010 hade ett femtiotal idéburna organisationer anslutit sig till överenskommelsen. Inom ramen för överenskommelsen inom det sociala området har sex principer formulerats som grundläggande för relationen mellan regeringen, de idéburna organisationerna och SKL. Dessa principer är

- självständighet och oberoende,
- dialog,
- kvalitet,
- långsiktighet,
- öppenhet och insyn,
- mångfald.

Överenskommelsen omfattar även varje parts åtaganden och åtgärder, vilka följs upp av en gemensam arbetsgrupp som har inrättats för denna uppföljning. I december 2009 anordnades en konferens där parterna rapporterade hur åtgärderna i överenskommelsen genomförts. Som ett led i uppföljningen genomförs också en årlig tematisk studie på initiativ av arbetsgruppen.

Som resultat av ytterligare en dialogprocess med ett hundratal organisationer kunde regeringen i april 2010 fatta beslut om att för regeringens del underteckna ännu en överenskommelse med SKL och idéburna organisationer, denna gång på integrationsområdet. Syftet med överenskommelsen är att förtydliga relationen mellan staten, kommunerna och de idéburna organisationerna i arbetet med nyanländas etablering och integration och att utveckla former och metoder för att de idéburna organisationerna bättre ska kunna medverka i detta arbete. Överenskommelsen bygger på samma principer som överenskommelsen inom det sociala området och innehåller även åtaganden och åtgärder, vilka kommer att följas upp av en gemensam arbetsgrupp.

Propositionen en politik för det civila samhället

Riksdagen fattade beslut om propositionen En politik för det civila samhället i mars 2010 (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195). Mot bakgrund av riksdagens beslut har regeringen genomfört en rad åtgärder, bl.a. inrättat ett tioårigt forskningsprogram om det civila samhället, uppdragit åt SCB att utarbeta statistik om det civila samhället och givit Folkbildningsrådet i uppdrag att sammankalla och administrera ett parts-

gemensamt forum för dialog mellan regeringen och det civila samhällets organisationer.

Generella principer för stöd till det civila samhällets organisationer redovisas också i propositionen.

Statligt stöd till det civila samhällets organisationer

Under 2009 fördelade Ungdomsstyrelsen 29 miljoner kronor i statsbidrag för kvinnors organisering. Av dessa avsåg 13,5 miljoner kronor organisationsbidrag, 1,5 miljoner kronor etableringsbidrag och 14 miljoner kronor verksamhetsbidrag.

Under 2009 fördelades 15 miljoner kronor i stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer, vilka inte kan få stöd enligt förordningen om stöd för kvinnors organisering.

Under 2009 fördelade Boverkets samlingslokaldelegation 28,9 miljoner kronor som investeringsbidrag ur anslaget 30:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler*. Totalt inkom 250 ansökningar som tillsammans uppgick till cirka 89 miljoner kronor. Sammanlagt 91 föreningar med projekt spridda över hela landet beviljades bidrag. Vid fördelningen gavs prioritet åt åtgärder för att förbättra tillgängligheten och för att genomföra olika standardhöjande upprustningar. Boverkets samlingslokaldelegation fördelade vidare cirka 4,8 miljoner kronor i bidrag för utveckling av ungdomsverksamhet i allmänna samlingslokaler 2009.

Ungdomsstyrelsen ska årligen lämna en sammanfattande redogörelse för användningen och, om möjligt, även effekterna av ett antal statsbidrag som myndigheten hanterar. I Ungdomsstyrelsens rapport Resultat och effekter av bidrag till ideella organisationer (Ungdomsstyrelsens skrifter 2010:7) redogörs för statsbidragens användning. Ungdomsstyrelsen har i sin sammanfattande analys av bidragsgivningen utgått från de sex principerna i regeringens politik för det civila samhället. Vad gäller statsbidraget för kvinnors organisering redovisas att antalet organisationer som beviljats organisationsbidrag har ökat under perioden 2007–2010. Statsbidraget har resulterat i att organisationerna har fått utökade kontaktytor med medlemmar och medlemsföreningar genom t.ex. hemsidor och möten.

Internationellt samarbete

Under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd hösten 2009 arrangerade organisationen Forum för frivilligt socialt arbete

konferensen NGOForum 2009 i Örebro på temat Cutting the Democratic Deficit through Civil Participation.

16.4.1.3 Analys och slutsatser

En politik för det civila samhället

Genom riksdagens beslut om politiken för det civila samhället har förutsättningar skapats för en helhetssyn på det civila samhället och dess villkor. Det civila samhället lyfts därmed fram som en egen sektor, vid sidan av den offentliga sektorn, marknaden och det enskilda hushållet. Politiken för det civila samhället och dess mål bejakar också den stora mångfald av aktörer och verksamheter som inryms i denna sektor; allt från nätverk, tillfälliga sammanslutningar och frivilliga insatser till ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser, kooperativ m.fl. associationer. Regeringens beslut att inrätta ett system för uppföljning innebär att utvecklingen av det civila samhällets villkor i förhållande till målet kan följas och redovisas på ett tydligare sätt än vad som tidigare var fallet med folkrörelsepolitiken.

Dialog mellan regeringen och det civila samhället

Dialog mellan regeringen och det civila samhällets organisationer är en röd tråd i politiken för det civila samhället. Detta avspeglas bl.a. i att ett partsgemensamt forum har bildats för den kontinuerliga dialogen mellan regeringen och det civila samhällets organisationer. Detta sker genom de sakområdesinriktade dialogprocesserna på det sociala området, integrationsområdet och kulturområdet samt genom ett pilotprojekt för utökat samråd som ett komplement till remissförfarandet.

Ökad delaktighet

Genomförandet av förslagen i propositionen En politik för det civila samhället (2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195) förbättrar förutsättningarna för att kunna öka delaktighet och jämlikhet hos det civila samhällets organisationer.

Europarådets ministerkommitté har i en deklARATION uttalat stöd för den kod om främjande av medborgerligt deltagande genom bl.a. dialog med det civila samhällets organisationer, som 2009 antogs av Europarådets samverkansorgan för det civila samhällets

organisationer. Koden utgör ett stöd för de pågående dialogprocesserna.

Ett partsgemensamt forum har inrättats i syfte att öka det civila samhällets inflytande. Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att fördela medel för verksamhet med engagemangsguider för att kunna öka deltagandet i det civila samhället bland människor som inte själva söker sig till organisationslivet. Vidare har Ungdomsstyrelsen fått i uppdrag att fördela bidrag till organisationer som vill arbeta mot diskriminering och för jämställdhet i den egna verksamheten. Ungdomsstyrelsen har också i uppdrag att stödja mentorskapsprojekt som syftar till att bidra till nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden eller i eget företagande.

Överenskommelser med idéburna organisationer

De överenskommelser som slutits mellan regeringen, idéburna organisationer och SKL behöver även fortsättningsvis följas upp och utvecklas av parterna i syfte att kontinuerligt identifiera och undanröja hinder. Idéburna organisationer ska kunna bidra till en ökad mångfald i utbudet av välfärdstjänster, utan att för den skull behöva åsidosätta eller tona ned sin roll som röstbärare för sina medlemmar. Under 2010 inleds en dialog inom kulturområdet på olika orter i Sverige, där representanter för regeringen, Statens kulturråd, det civila samhället samt kommuner och landsting deltar.

Statligt stöd till det civila samhällets organisationer

Politiken för det civila samhället skapar förutsättningar för en bättre översikt över bidragssystemen för statligt stöd till det civila samhällets organisationer samt för stabila organisationsbidrag med enhetliga villkor. En pågående omarbetning av statsbidraget till ungdomsorganisationerna tar sin utgångspunkt i dessa riktlinjer. Fördelningen och hanteringen av stödet till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer har fått en stabil grund i form av lagstiftning. I mars 2010 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till lag om statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer (prop. 2009/10:158, bet. 2009/10:KrU13, rskr. 2009/10:286). Riksdagen fattade beslut om propositionen i maj 2010. Den nya lagen trädde i kraft den 1 juli 2010 och tillämpas för första gången i fråga om stöd för 2011. Enligt den nya lagen ska en kvinnoorganisation för varje politiskt parti som

är representerat i riksdagen kunna få stöd. Stöd ska kunna lämnas som grundstöd och som mandatbaserat stöd. Partibidragsnämnden ska hantera ärenden om stöd.

Forskning och statistik

Det tioåriga forskningsprogram om det civila samhället som Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att hantera tillsammans med Statistiska centralbyråns (SCB) uppdrag att utarbeta och redovisa en förbättrad statistik om det civila samhället ger mycket goda förutsättningar för att kunskapen om denna sektor ska öka. Vetenskapsrådets första utlysning under våren 2010 av stöd till grundforskning om det civila samhället resulterade i att ett stort antal ansökningar inkom. Därmed kommer nya forskningsprojekt att kunna inledas runt årsskiftet 2010/2011.

16.4.2 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några synpunkter i revisionsrapporter m.m. avseende verksamheterna inom folkrörelsepolitikens områden 2009.

16.4.3 Politikens inriktning

Utveckling och uppföljning av politiken för det civila samhället

Ett systematiskt arbete kommer att bedrivas i syfte att uppnå målet för politiken för det civila samhället. Arbetet går ut på att tydliggöra och lyfta fram generella frågor om det civila samhället utifrån de många verksamhetsområden där det civila samhällets organisationer verkar. Det handlar också om att följa upp och utveckla villkoren för det civila samhället och dess organisationer vad avser dialog och samråd, möjligheter att utföra samhällstjänster och samtidigt agera som röstbärare för sina medlemmar, möjligheter till stöd genom tydliga och stabila bidragssystem samt goda möjligheter till självfinansiering. En arbetsgrupp har tillsatts i Regeringskansliet med uppdrag att följa upp hur det civila samhällets villkor utvecklas i förhållande till målet. Uppföljningen kommer att genomföras utifrån de sex principer som formulerats som grundläggande i överenskommelserna mellan regeringen, idéburna organisationer och SKL.

Andra viktiga utgångspunkter är att eventuella förändringar måste utformas i dialog med de berörda inom föreningslivet och det civila samhället.

Dialog mellan regeringen och det civila samhället

Regeringen har för avsikt att fortsätta att utveckla dialogen och samverka med det civila samhällets organisationer. Det partsgemensamma forum som har tillsatts kommer att utgöra navet för den kontinuerliga dialogen om generella frågor om det civila samhället och dess villkor. I detta sammanhang avser regeringen bl.a. att ta upp frågor om utformningen av systemet för politikens uppföljning, samt genomförandet av denna uppföljning. Syftet är att uppföljningen ska kunna utformas och genomföras i dialog med de organisationer vars villkor politiken har som mål att förbättra.

Överenskommelser med idéburna organisationer

Regeringen kommer för sin del att verka för att dialogerna mellan regeringen, idéburna organisationer och SKL fortsätter att följas upp och utvecklas av parterna. Det faktum att dialogprocesserna inom det sociala området och på integrationsområdet har kunnat genomföras och leda fram till överenskommelser visar på en gemensam vilja till samverkan kring frågor om välfärdens utveckling utifrån varje parts specifika roll och kunskap. Idéburna organisationer ska kunna bidra till en ökad mångfald i utbudet av välfärdstjänster, utan att för den skull behöva åsidosätta sin roll som röstbärare för sina medlemmar. Denna uppslutning och vilja till samverkan är mycket värdefull. Regeringen kommer därför under hösten 2010 att bjuda in det civila samhällets organisationer till ännu en dialog. Denna dialog kommer att handla om vilken roll organisationerna kan spela för att ytterligare bidra till att stärka respekten för samt kunskapen och medvetenheten om de mänskliga rättigheterna. Dialogen kommer att behandla hur formerna för samverkan i detta arbete kan ske mellan stat, kommun och det civila samhället samt näringslivet. Vidare fortsätter den dialog på kulturområdet som inleddes under 2010 mellan regeringen, organisationer inom det civila samhället, Statens kulturråd och kommuner och landsting.

De överenskommelser som slutits mellan regeringen, idéburna organisationer och SKL behöver även fortsättningsvis följas upp och

utvecklas av parterna i syfte att kontinuerligt identifiera och undanröja hinder.

Utökat samråd i regeringens beredningsprocesser

Ett utökat samråd med det civila samhällets organisationer genomförs av Integrations- och jämställdhetsdepartementet under 2010 som ett komplement till remissförfarandet. Projekten kommer att utvärderas under 2011. Mot bakgrund av slutsatserna i denna utvärdering kommer regeringen att överväga om denna typ av utökat samråd kan användas i beredningen av regeringens förslag.

Ökad delaktighet

Regeringen kommer under 2011 att fortsätta att verka för att möjligheter till engagemang i det civila samhället aktivt ska erbjudas dem som själva inte har sökt sig till sådan verksamhet. Det är angeläget att människor som har begränsade nätverk eller som befinner sig i utanförskap erbjuds möjligheter till kontakter och verksamhet som kan öka deras delaktighet i samhällslivet. Regeringen har därför för avsikt att under 2011 fortsätta satsningen på stöd till organisationer som arbetar med engagemangsguider eller andra liknande metoder av uppsökande karaktär. Avsikten är också att under 2011 fortsätta stödja organisationernas verksamheter med mentorer för nyanlända invandrare.

Statligt stöd till det civila samhällets organisationer

Ett kontinuerligt arbete kommer att bedrivas för att skapa översikt över bidragssystemen för statligt stöd till det civila samhällets organisationer. Bidragssystemen kommer successivt att ses över för att villkoren för organisationsbidrag på olika verksamhetsområden på sikt ska kunna bli mer enhetliga och för att bidragssystemens stabilitet ska öka, främst genom att fler bidrag regleras i förordningar. Den andel av det totala statliga stödet till organisationslivet som utgörs av organisationsbidrag och andra mer generella stödformer bör inte sjunka i förhållande till mer styrda och kortsiktiga bidrag.

Stödet till allmänna samlingslokaler är fortsatt viktigt för att bidra till en demokratisk infrastruktur i form av samlingslokaler som är tillgängliga för föreningslivet i alla delar av landet. Inför framtiden är det angeläget att överväga vilka åtgärder som kan genomföras för att samlingslokalerna ska kunna utvecklas och moderniseras genom tekniska lösningar som möjliggör att möten och aktiviteter kan omfatta

medverkande på flera olika platser. Det är också viktigt att överväga hur flera samlingslokaler kan skapas i det s.k. miljonprogrammets bostadsområden, där alltför få sådana lokaler finns i dagsläget.

Forskning och statistik

Det tioåriga forskningsprogram om det civila samhället som nu är beslutat är en angelägen och långsiktig satsning med syfte att utveckla, fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhällets roll, sammansättning, verksamhet och utveckling. I denna kunskapsatsning ingår även åtgärder för att förbättra samt regelbundet samla in och redovisa statistik om det civila samhället och dess organisationer. Vetenskapsrådet och Statistiska centralbyrån kommer även fortsättningsvis att få uppdrag om att stödja forskning och utarbeta statistik om det civila samhället.

Internationella frågor

I november 2009 fattade Europeiska unionens råd beslut om att 2011 ska vara Europeiska året för frivilligarbete för främjande av aktivt medborgarskap. Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att under 2010 förbereda temaårets genomförande i Sverige under 2011.

16.5 Idrottsfrågor

16.5.1 Mål

Riksdagen har i maj 2009 antagit mål för statens stöd till idrott (prop. 2008/09:126, bet. 2008/09:KrU8, rskr. 2008/09:243). Mål och syften med bidraget är att ge möjligheter för flickor och pojkar, kvinnor och män att motionera och idrotta för att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge flickor och pojkar, kvinnor och män positiva upplevelser av idrott som underhållning.

Statsbidraget för barn och ungdomar ska lämnas till verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv och stöd kan även lämnas till verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

16.5.2 Resultatredovisning

16.5.2.1 Resultat

Den fria och självständiga idrottsrörelsen är en viktig del av vårt samhälle. Antalet medlemmar i åldern 7–70 år inom idrottsrörelsen är cirka 3,3 miljoner varav flickor och kvinnor utgör 44 procent och pojkar och män 56 procent. Cirka 2,3 miljoner människor av dessa är aktiva medlemmar. Antalet elitidrottare uppskattas till cirka 7 000 personer.

Enligt en nyligen publicerad Eurobarometer är såväl vuxnas idrottande som ideella arbete inom idrottsrörelsen i Sverige på en mycket hög nivå jämfört med genomsnittet inom EU.

Under 2010 uppgår det samlade statliga stödet till idrotten till 1 705 miljoner kronor, varav 1 205 miljoner kronor fördelas över statsbudgeten och 500 miljoner kronor utgör bidrag från AB Svenska Spel.

Barn- och ungdomsverksamhet

Bidraget till idrottsrörelsens barn- och ungdomsverksamhet uppgick 2009 till 663 miljoner kronor vilket var en minskning med 9 miljoner kronor jämfört med 2008. Antalet deltagartillfällen uppgick 2008 till cirka 57 miljoner fördelade på 40 procent flickor och 60 procent pojkar.

Den särskilda satsningen på svensk idrott, Idrottslyftet, uppgår till 500 miljoner kronor som utbetalas årligen under mandatperioden. Satsningens främsta syfte är att öppna dörrarna till idrotten för fler barn och ungdomar samt att utveckla verksamheten så att de väljer att idrotta högre upp i åldern. Allt arbete ska utgå från ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Prioriterade områden är att utveckla förbund och föreningar, öka tillgängligheten till anläggningar och idrottsmiljöer, rekrytera och utveckla ledare samt att samverka med skolorna.

Under det andra verksamhetsåret har 280 miljoner kronor betalats ut som föreningsstöd, 90 miljoner kronor till speciella insatser och 122 miljoner kronor till förbundsutvecklingsstöd främst i form av utbildning och insatser för att utveckla den interna demokratin. Resterande 8 miljoner kronor har avsatts för rådgivning, utvärdering m.m.

Samtliga specialidrottsförbund och distrikt har deltagit i Idrottslyftet. Drygt 9 400 före-

ningar har genomfört nära 14 000 satsningar varav deltagandet av flickor uppgått till 45 procent och för pojkar 55 procent. Nära 2 700 föreningar har kunnat utbilda idrottsledare i samarbete med SISU Idrottsutbildarna.

Gemensam administration och centrala idrottsorganisationer

Det statliga stödet över anslaget till idrottens gemensamma administration, centrala idrottsorganisationer m.m. uppgick 2009 till 323 miljoner kronor. Utöver dessa medel tillfördes Sveriges Riksidrottsförbund 2009 60 miljoner kronor som ett särskilt bidrag från AB Svenska Spel.

Distriktsförbunden företräder på regional nivå den samlade idrotten gentemot landsting, kommuner, myndigheter och andra organisationer. Stödet till distriktsförbunden och Gotland/Nordkalottstödet uppgick 2009 till 27,7 miljoner kronor vilket är samma belopp som för 2008.

En samlad elitsatsning

Regeringen beslutade i januari 2009 att Riksidrottsförbundet (RF) av idrottens andel av överskottet från AB Svenska Spels verksamhet under 2007 får disponera högst 134 miljoner kronor till en flerårig samlad förbundsövergripande och behovsprövad elitsatsning inom svensk idrott med syfte att stärka idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

Regeringen beslutade vidare i oktober 2009 att RF av idrottens andel av överskottet från AB Svenska Spels verksamhet under 2008 får disponera högst 78 miljoner kronor till en fortsatt flerårig samlad förbundsövergripande och behovsprövad elitsatsning inom svensk idrott.

Idrottens forskning

Bidraget till idrottsforskning ges främst till Centrum för idrottsforskning vid Gymnastik- och idrottshögskolan som har till uppgift att initiera, samordna, stödja och informera om forskning inom idrottens område. Budgeten för 2009 var 20,9 miljoner kronor, varav 13 miljoner

kronor från anslaget 13:1 *Stöd till idrotten*. Till största delen har resurserna använts för att stödja idrottsrelaterad forskning och tjänster. Stöd har betalats ut till 96 projekt och åtta nya tjänster under 2009. Riksidrottsförbundet bedriver även egen utvecklingsverksamhet och har under 2009 publicerat fem rapporter.

Specialidrott inom gymnasieskolan

Det statliga stödet 2009 till specialidrott inom gymnasieskolan uppgick till 39 miljoner kronor. Under 2009 bedrevs verksamhet vid 58 riksidrottsgymnasier för 37 specialidrottsförbund. Antalet elevplatser uppgår till 1 297 stycken. Statens stöd har gjort det möjligt för elitidrottande flickor och pojkar att kombinera idrottslig utveckling med studier vid riksrekryterande idrottsgymnasier. Eleverna erbjuds kvantitativt och kvalitativt bra träning i en positiv och stimulerande idrottsmiljö inför en framtida elitkarriär.

Anläggningsstöd

Riksidrottsförbundet (RF) betalar ut ca 20 miljoner kronor per år i anläggningsbidrag. Bidraget kan sökas av idrottsföreningar anslutna till RF. Under 2009 har 175 föreningar fått bidrag för investeringar i sina idrottsanläggningar. Bidrag kan beviljas för uppförande, om- och tillbyggnad av anläggning för idrotts- och friluftsliv (även s.k. näridrottsplats). Bidrag prioriteras för bl.a. investeringar som främjar föreningens möjlighet till utveckling av barns och ungdomars verksamhet, jämställdhetskapande åtgärder, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, miljöförbättringar och energieffektivitet samt idrott i närmiljön.

Nationella insatser mot dopning

Dopning inom idrotten ska aktivt motverkas. Statsbidraget för detta ändamål uppgick 2009 till 23 miljoner kronor. Antalet provtagningar under 2009 uppgick till 3 557 tester inklusive blodprov och epo-analyser. Dessutom togs 310 prover på uppdrag av internationella organisationer. Kontrollerna utfördes av 160 särskilt utbildade kontrollanter. Totalt ledde ca 30 prover till

anmälan och bestraffning varav fyra stycken avsåg elitidrottare.

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till utformning av den framtida nationella antidopningsverksamheten och undersöka möjligheterna att bilda en fristående nationell antidopningsorganisation, som staten och idrottens centrala organisation ska ha ett delat ansvar för (dir.2009:116). Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 29 oktober 2010.

Internationellt samarbete

Internationella insatser mot dopning

Unescos globala konvention mot dopning inom idrotten trädde i kraft den 1 februari 2007. Konventionen utgör ett viktigt steg i det utökade internationella arbetet mot dopning inom idrotten. Sverige har anslutit sig till konventionen och bidrar till finansieringen av verksamheten inom världsantidopningsbyrån (WADA). WADA har under många år framgångsrikt utvecklat arbetet mot dopning. Arne Ljungqvist, representerande Internationella Olympiska Kommittén, har under 2009 varit vice ordförande i WADA. Kulturministern var under perioden 1 januari 2009–30 juni 2010 styrelseledamot i WADA och ett styrelsemöte 2009 var förlagt till Stockholm i samband med firandet av WADA:s tioårsjubileum.

De europeiska regeringarnas samordning i WADA-frågor hanteras inom en ad hoc-kommitté under Europarådet. Inom Europarådets antidopningskonvention bedrivs även ett omfattande övervakningsarbete av staternas efterlevnad av sina åtaganden i konventionen.

Europarådet

Sverige är anslutet till Europarådets vidgade partiella avtal om idrott, EPAS. Frågor om bl.a. idrottens etik och självständighet har behandlats som en del av förberedelserna inför Europarådets informella idrottsministermöte i Baku hösten 2010.

Europeiska unionen

Sverige anordnade ett sportdirektörmöte i Solna under ordförandeskapet i EU. Mötet hölls i nära samarbete med den svenska idrottsrörelsen och det huvudsakliga temat var idrottens särart i förhållande till EU-rätten. I och med

Lissabonfördragets ikraftträdande fick EU behörighet i idrottsfrågor. Enligt fördraget ska unionen bidra till att främja europeiska idrottsfrågor och då beakta idrottens specifika karaktär, dess strukturer som bygger på frivilliga insatser samt dess sociala och pedagogiska funktion.

Idrottens studieförbund

Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna bedriver studie-, bildnings- och utbildningsverksamhet och utbildar ledare för idrottens behov. SISU är huvudman för idrottsfolkhögskolan Bosön. SISU Idrottsutbildarna fick 2009 145,6 miljoner kronor från anslaget 25:13 *Statligt stöd till vuxenutbildningen* vilket var 3,2 miljoner kronor mer än 2007.

16.5.2.2 Analys och slutsatser

Regeringen anser att de medel som ställts till idrottens förfogande från AB Svenska Spel tillsammans med statsanslaget har gett idrottsrörelsen goda möjligheter att utvecklas och även nå nya grupper av flickor och pojkar. Genom de ökade resurser som tillförts idrottsrörelsen under flera år har stödet kunnat ökas såväl för idrottens centrala organisationer som för den lokala föreningsverksamheten för barn och ungdomar. Idrottsrörelsen har getts stor frihet att under eget ansvar disponera statens stöd.

Sveriges engagemang i arbetet mot dopning inom idrotten är betydande. Riksidrottsförbundets utvecklingsarbete på nationell nivå bedöms vara framgångsrikt. Förbundets aktiva deltagande i samarbete med regeringen i det internationella arbetet mot dopning bedöms främja elitidrottarens möjligheter att tävla i en dopningsfri idrott.

Den behörighet som Lissabonfördraget ger EU på det idrottspolitiska planet bedöms inte komma att påverka den svenska icke interventionistiska idrottspolitiken i någon större omfattning. Den framgångsrika svenska modellen med en fri och självständig idrottsrörelse kommer därmed att bestå.

16.6 Friluftspolitik

16.6.1 Resultatredovisning

16.6.1.1 Resultat

Naturvårdsverket har ansvar för friluftslivsfrågor. Naturvårdsverket ska enligt sin instruktion (2009:1476) verka för att förutsättningarna för friluftslivet bevaras och utvecklas.

Naturvårdsverket finansierar dessutom forskningsprogrammet – Friluftsliv i förändring – med en budget på totalt 34,2 miljoner kronor under 2006–2012.

I juli 2010 överlämnade regeringen propositionen Framtidens friluftsliv (prop. 2009/10:238) till riksdagen. I propositionen föreslår regeringen att den framtida hanteringen av ansvaret för fördelning och utbetalning av statsbidrag till friluftorganisationer ska ligga hos paraplyorganisationen Svenskt Friluftsliv. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Fram till och med den 30 juni 2009 har ett råd för friluftsliv, Friluftsrådet funnits inom Naturvårdsverket. Rådets uppgift har varit att skapa bevara och utveckla förutsättningar för friluftslivet samt att göra friluftslivets samhällsnytta tydlig. Rådet har bistått och samverkat med myndigheter, forskare och organisationer som har anknytning till friluftslivet. Sedan 2004 har Friluftsrådet fördelat statsbidrag till olika friluftorganisationer.

I betänkandet Myndighet för miljön – en granskning av Naturvårdsverket (SOU 2008:62) föreslogs bl.a. att ett antal råd vid Naturvårdsverket, där ibland Friluftsrådet, skulle tas bort ur Naturvårdsverkets instruktion. Därmed upphörde förordnandet av ledamöter inom Friluftsrådet per den 1 juli 2009. Sedan den 1 juli 2009 hanteras fördelningen och utbetalningen av statsbidrag till friluftorganisationer tills vidare av Naturvårdsverket i avvaktan på regeringsbeslut om eventuellt ändrat ansvar.

Statsbidrag lämnas antingen som organisationsbidrag eller verksamhetsbidrag (dvs. stöd till enskilda projekt). År 2009 fördelade Friluftsrådet 24,9 miljoner kronor i bidrag till friluftorganisationer, varav 16,4 miljoner kronor avsåg organisationsbidrag, fördelat på elva organisationer, och 8,6 miljoner

kronor avsåg verksamhetsbidrag, fördelat på fjorton projekt.

Under 2009 har organisationsbidrag och verksamhetsbidrag lämnats till Friluftsförbundet, Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, Riksförbundet Hälsofrämjandet, Svenskt Friluftsliv, Svenska Livräddnings-sällskapet, Sveriges Ornitologiska Förening samt Svenska Folksportförbundet. Endast organisationsbidrag har lämnats till Cykelförbundet, Svenska Botaniska Föreningen, Svenska Frisksportförbundet, och Naturskoleföreningen. Endast verksamhetsbidrag har lämnats till Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Scoutrådet, Svenska Turistföreningen, Fältbiologerna, Riksförbundet 4H, Svenska Gång- och Vandrarförbundet, och Svenska Kanotförbundet.

Organisationsbidragen ger nödvändig grund för friluftorganisationerna att kunna erbjuda sina medlemmar service och stöd.

Cirka 30 procent av bidragen fördelades som verksamhetsbidrag vilka är förenade med resultatkrav. Under 2009, i likhet med tidigare år, prioriterades integration, samt barn och ungdomar för bidragen. Bland annat har inom projektet "Skogen som klassrum" nära 1 000 pedagoger på 56 skolor i 16 kommuner fått fortbildning i utomhuspedagogik och värdet av att använda skogen som klassrum. Genom pedagogerna finns möjlighet att ta ut minst 20 000 barn i skogen och därmed bl.a. ge kunskap som leder till att fler barn vistas i naturen både på fritid och skoltid. Vidare har cirka 21 000 skolbarn deltagit i projektet Klassdraget med fokus på fiske, natur och friluftsliv. Inom Scoutrörelsens Program för friluftsliv och integration har arbetet fortsatt med att nå ut med scouting och friluftsliv till nya grupper.

Våren 2010 anordnade Naturvårdsverket tillsammans med Miljödepartementet konferensen Folk och natur, en tankesmedja om framtidens friluftsliv.

16.6.1.2 Analys och slutsatser

Friluftorganisationerna är viktiga för att skapa intresse och möjlighet för såväl barn och ungdomar som vuxna att utöva friluftslivsaktiviteter. De bedriver en verksamhet som bl.a. främjar folkhälsan och möjliggör för olika grupper av människor att få del av motion och

naturupplevelser. Andra viktiga uppgifter är att skapa mötesplatser i naturen för människor med olika etnisk bakgrund och med olika förutsättningar att vistas ute i naturen samt att utveckla utomhuspedagogikens betydelse i skolan.

Det är av stor betydelse att det finns tillräckligt med attraktiva och upplevelserika naturmiljöer i tätorternas närhet. Länsstyrelsernas program för skydd av tätortsnära natur bidrar till detta.

Sammanfattningsvis konstaterar regeringen, att de sätt som bidragen används under 2009 uppfyller bidragens syften och i många fall har inneburit att föreningarna lyckats överträffa sina uppsatta mål.

Se även utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

16.6.2 Politikens inriktning

En rik tillgång på natur, individens intresse och ideella organisationers engagemang och allemansrätten är grunden för människors möjligheter att bedriva friluftsliv. Sveriges skogar, fjäll, sjöar och skärgårdar är bara några av de unika miljöer som ger stora möjligheter för ett aktivt friluftsliv. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö. Friluftslivspolitikerna ska stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv.

Friluftsliv innebär vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling. Friluftsliv är naturvårdens sociala dimension. Det blir en av naturvårdsarbetets grundpelare genom att skapa kunskap, förståelse och engagemang för värdet av en god miljö, vilket är ett av målen för naturvården.

Friluftsliv kan utövas på egen hand eller i organiserad form, grundläggande är att mångfalden ger utrymme för ett personligt val. Skolor och förskolor har stor betydelse för att öka intresset för och kunskapen kring friluftsliv. Inte minst har ur- och skurpedagogiken hos flera förskolor bidragit till att öka intresset för att vara ute i naturen bland många barn.

Allemansrätten är av avgörande betydelse för ett fritt friluftsliv och turism. Allemansrätt, strandskydd, natur- och kulturlandskapets värde

och tillgänglighet har nyligen belysts i regeringens proposition Framtidens friluftsliv (prop. 2009/10:238).

Friluftslivet är brett och spänner över flera politikområden, där naturvårdspolitik, regional tillväxtpolitik, jordbrukspolitik, politiken för landsbygdens utveckling samt utbildnings- och forskningspolitik är några exempel. Friluftslivets folkhälsoaspekter och den förebyggande hälsovården är liksom kulturlivet och samhällsplaneringen centrala.

Regeringen anser att en politik som ger goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv gynnar samhället på många sätt. Det är angeläget att tydliggöra friluftslivet som samhällsintresse och relatera det till andra samhällsnyttor vid sidan av naturvården, såsom folkhälsa, pedagogik, regional tillväxt och landsbygdsutveckling.

Det är emellertid inte staten som skapar friluftslivet. De ideella organisationerna och det personliga engagemanget bidrar starkt till att upprätthålla och utveckla intresset för och utövandet av friluftaktiviteter. Friluftorganisationernas verksamhet är mycket viktig för samhället. Staten har ett ansvar att skapa förutsättningar för ett rikt och varierat friluftsliv och att försäkra tillgång och förbättra tillgänglighet till naturen. Det är genom att människorna, individerna, utövar friluftsliv som intresset för friluftsliv upprätthålls och utvecklas. Därför är det också en angelägenhet för staten att stödja organisationer och enskilda i friluftsarbetet.

Regeringen har i propositionen Framtidens friluftsliv (prop. 2009/10:238) föreslagit att friluftorganisationerna ska få fördela statsbidragen till friluftsliv. I samband med denna omstrukturering betonar regeringen vikten av att friluftorganisationerna fortsätter att verka i nya och gamla former och att det även framöver finns en mångfald av friluftsverksamheter som är lättillgängliga för alla grupper i samhället.

Regeringen avser även att fortsätta föra en dialog med friluftslivets aktörer, bl.a. representanter för myndigheter, organisationer, markägare och företagare, för att fånga upp synpunkter och konkreta förslag från de som jobbar nära frågorna.

16.7 Budgetförslag

16.7.1 13:1 Stöd till idrotten

Tabell 16.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	445 319	Anslags-sparande	325
2010	Anslag	1 204 851 ¹	Utgifts-prognos	1 204 851
2011	Förslag	1 704 851		
2012	Beräknat	1 704 851		
2013	Beräknat	1 704 851		
2014	Beräknat	1 704 851		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för stöd till idrotten. Anslaget finansierar bl.a. idrottens barn- och ungdomsverksamhet, den särskilda satsningen Idrottslyftet, idrottens gemensamma verksamhet, antidopning samt olympisk och paralympisk verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 16.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:1 Stöd till idrotten

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	1 204 851	1 204 851	1 204 851	1 204 851
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	500 000	500 000	500 000	500 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 704 851	1 704 851	1 704 851	1 704 851

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

För den fortsatta satsningen Idrottslyftet avsätts 500 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2011 inom ramen för anslag 13:1 *Stöd till idrotten*. Medel för satsningen kommer därför inte längre att utbetalas från AB Svenska Spel.

Regeringen föreslår att 1 704 851 000 kronor anvisas under anslaget 13:1 *Stöd till idrotten* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 1 704 851 000 kronor, 1 704 851 000 kronor respektive 1 704 851 000 kronor.

16.7.2 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tabell 16.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	34 652	Anslags-sparande	41 550
2009	Utfall	34 652		41 550
2010	Anslag	32 164 ¹	Utgifts-prognos	47 358
2011	Förslag	32 164		
2012	Beräknat	32 164		
2013	Beräknat	32 164		
2014	Beräknat	32 164		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används i enlighet med förordningen (1995:1593) om bidrag till allmänna samlingslokaler.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kronor under 2012–2014.

Riksdagen har på vårtilläggsbudget för 2010 bemyndigat regeringen att besluta om bidrag under 2010 som medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2011–2014 (prop. 2009/10:99, utgiftsområde 17, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348).

Anslaget används bl.a. för investeringsbidrag till fleråriga projekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2011 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kronor under 2012–2014.

Tabell 16.5 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden			30 000	28 900	8 900
Nya åtaganden		30 000	19 900		
Infriade åtaganden			-21 000	-20 000	-8 900
Utestående åtaganden		30 000	28 900	8 900	
Erhållet/förslaget bemyndigande ¹		30 000	32 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Regeringens överväganden

Tabell 16.6 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	32 164	32 164	32 164	32 164
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	32 164	32 164	32 164	32 164

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 32 164 000 kronor för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 32 164 000 kronor, för 2013 till 32 164 000 kronor och för 2014 till 32 164 000 kr.

16.7.3 13:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tabell 16.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2009	Utfall	27 506		131
2010	Anslag	28 163 ¹	Utgifts-prognos	27 534
2011	Förslag	28 163		
2012	Beräknat	28 163		
2013	Beräknat	28 163		
2014	Beräknat	28 163		

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används i enlighet med förordningen (2005:1089) om statsbidrag för kvinnors organisering.

Regeringens överväganden

Tabell 16.8 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:3 Bidrag för kvinnors organisering

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	28 163	28 163	28 163	28 163
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	28 163	28 163	28 163	28 163

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringen föreslår att 28 163 000 kronor anvisas under anslaget för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 28 163 000 kronor, för 2013 till 28 163 000 kronor och för 2014 till 28 163 000 kr.

16.7.4 13:4 Stöd till friluftorganisationer

Tabell 16.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2009	Utfall	24 941		0
2010	Anslag	24 785 ¹	Utgifts-prognos	24 785
2011	Förslag	27 785		
2012	Beräknat	27 785		
2013	Beräknat	27 785		
2014	Beräknat	27 785		

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för statsbidrag till friluftorganisationer. Ansökningar om bidrag prövas för närvarande enligt förordningen (2003:133) om statsbidrag till friluftorganisationer. Från och med 2011 kommer ansökningar om bidrag prövas enligt en ny förordning som ska utfärdas av regeringen.

Regeringens överväganden

Regeringen har i juli 2010 överlämnat en proposition om framtidens friluftsliv, i vilken föreslås att uppgiften att fördela statsbidrag till

friluftorganisationerna förs över till den ideella organisationen Svenskt Friluftsliv. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Friluftsliv är en angelägen fråga för regeringen och ett prioriterat politikområde. Staten har en viktig roll i att stötta och stimulera de ideella organisationernas verksamhet i syfte att öka människors friluftslivsaktiviteter. Friluftslivspolitikerna spänner över flera politikområden och är av stor betydelse för bl.a. folkhälsa, landsbygdsutveckling och regional tillväxt. I syfte att stärka friluftslivspolitikerna föreslår regeringen att anslaget ökas med 3 miljoner kronor per år fr.o.m. 2011. Finansiering sker genom att motsvarande belopp överförs från anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Regeringen föreslår därmed att 27 785 000 kronor anvisas under anslaget 13:4 *Stöd till friluftorganisationer* under 2011. För 2012 beräknas anslaget till 27 785 000 kronor, för 2013 beräknas anslaget till 27 785 000 kronor och för 2014 beräknas anslaget till 27 785 000 kronor. Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande.

Tabell 16.10 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:4 Stöd till friluftorganisationer

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	24 785	24 785	24 785	24 785
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	3 000	3 000	3 000	3 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	27 785	27 785	27 785	27 785

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

16.7.5 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tabell 16.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	15 000	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	15 000 ¹	Utgifts-prognos	15 000
2011	Förslag	15 000		
2012	Beräknat	15 000		
2013	Beräknat	15 000		
2014	Beräknat	15 000		

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer. i enlighet med lagen (2010:473) om statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 13:5 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under 2012.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen beslutade i maj 2010 om regeringens proposition Statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer (prop. 2009/10:158, bet. 2009/10:KrU13, rskr. 2009/10:286) med förslag till lag om stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer. Den nya lagen (2010:473) trädde i kraft den 1 juli 2010 och kommer att tillämpas för första gången i fråga om stöd för stödåret 2011. Från och med 2011 gäller därmed att en kvinnoorganisation för varje politiskt parti som är representerat i riksdagen ska kunna få stöd enligt lag. Partibidragsnämnden ska hantera ärenden om stöd enligt denna lag.

Riksdagen har på vårtilläggsbudget för 2010 bemyndigat regeringen att under 2010 besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under 2011 (prop. 2009/10:99, utgiftsområde 17, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348).

För att Partibidragsnämndens administration av stödet ska kunna bedrivas effektivt bör stödet till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer handläggas samtidigt som stödet till de politiska partierna enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Detta innebär att åtaganden om stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer kommer att behöva beslutas som medför behov om framtida anslag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2011 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under 2012.

Tabell 16.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden		15 000	15 000	15 000	
Nya åtaganden		15 000	15 000		
Infriade åtaganden		-15 000	-15 000	-15 000	
Utestående åtaganden		15 000	15 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande ¹		15 000	15 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Regeringens överväganden

Tabell 16.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	15 000	15 000	15 000	15 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	15 000	15 000	15 000	15 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 15 000 000 kronor för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 15 000 000 kronor, för 2013 till 15 000 000 kronor och för 2014 till 15 000 000 kronor.

16.7.6 13:6 Insatser för den ideella sektorn

Tabell 16.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2009	Utfall	0		
2010	Anslag	23 238 ¹	Utgifts-prognos	16 229
2011	Förslag	24 958		
2012	Beräknat	24 958		
2013	Beräknat	24 958		
2014	Beräknat	24 958		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Tabell 16.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2015
Ingående åtaganden		0	65 000	57 000	41 000
Nya åtaganden		65 000	8 000		
Infriade åtaganden			-16 000	-16 000	-41 000
Utestående åtaganden		65 000	57 000	41 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande		65 000	65 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Anslaget används för kunskapsutveckling, uppföljning och vissa andra initiativ som syftar till att främja den ideella sektorn. Anslaget kan även användas för sådana administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor under perioden 2012–2015.

Anslaget används bl.a. för beslut om medel till fleråriga forskningsprojekt.

Regeringen har på hösttilläggsbudget för 2010 föreslagit att regeringen bemyndigas att under 2010 för anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* besluta om bidrag till forskning om det civila samhället som medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor under 2011–2014 (prop. 2010/11:2).

Regeringen bör även bemyndigas att under 2011 besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor under 2012–2015.

Regeringens överväganden

Tabell 16.16 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 13:6 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	23 238	23 238	23 238	23 238
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	1 720	1 720	1 720	1 720
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	24 958	24 958	24 958	24 958

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).
Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Riksdagen beslutade i mars 2010 om propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 209/10:KrU7, rskr. 2009/10:195). En viktig del av propositionen var det tioåriga forskningsprogrammet om det civila samhället, vilket beslutats under 2010. För att bidra till finansieringen av forskningsprogrammets genomförande avsätts ytterligare medel. Anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* ökas med 820 000 kronor. Ökningen finansieras genom att anslaget 12:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen kommer att följa upp överenskommelserna med den ideella sektorn dels på det sociala området, dels på integrationsområdet. För att denna uppföljning ska kunna genomföras föreslås att anslaget 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* ökas med 900 000 kronor under 2011. Från och med 2012 föreslås att anslaget ökas med 2 200 000 kronor för detta ändamål.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 24 958 000 kronor för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 24 958 000 kronor, för 2013 till 24 958 000 kronor och för 2014 till 24 958 000 kronor.

17 Vuxenutbildning under utgiftsområde 17

17.1 Budgetförslag

Verksamheten presenteras under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 6 Vuxenutbildning.

17.1.1 14:1 Bidrag till folkbildningen

Tabell 17.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	Utfall	3 166 290	0
2010	Anslag	3 260 013 ¹	3 260 013
2011	Förslag	3 274 817	
2012	Beräknat	3 311 809 ²	
2013	Beräknat	3 359 939 ³	
2014	Beräknat	3 428 426 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 3 274 817 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 3 274 817 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 3 270 232 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för statsbidrag till folkbildningen. Anslaget används vidare för Folkbildningsrådets förvaltningskostnader och utgifter för Folkbildningsnätet.

Anslaget används även för bidrag till Nordiska folkhögskolan i Genève.

Regeringens överväganden

Tabell 17.2 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 14:1 Bidrag till folkbildningen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	3 260 013	3 260 013	3 260 013	3 260 013
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	14 804	51 796	99 926	173 220
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-4 807
Förslag/ beräknat anslag	3 274 817	3 311 809	3 359 939	3 428 426

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen har i volym 8 avsnitt 6 Vuxenutbildning redogjort för resultatet av verksamheten och bedömer att verksamheten även fortsättningsvis ska bedrivas i samma omfattning.

Folkbildningsrådet förvaltningskostnader uppgick 2009 till 31 136 000 kronor, varav 4 971 000 kronor användes till Folkbildningsnätet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 3 274 817 000 kronor för budgetåret 2011. För 2012 beräknas anslaget till 3 311 809 000

kronor, för 2013 till 3 359 939 000 kronor och för 2014 till 3 428 426 000 kronor.

17.1.2 14:2 Bidrag till tolkutbildning och teckenspråklärutbildning⁵

Tabell 17.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2009	Utfall	78 241		1 588
2010	Anslag	79 957 ¹	Utgifts-prognos	78 173
2011	Förslag	37 555		
2012	Beräknat	38 035 ²		
2013	Beräknat	38 598 ³		
2014	Beräknat	39 370 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 37 555 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 37 555 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 37 502 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är att finansiera utgifter för statsbidrag till folkhögskoleförlagd utbildning av tolkar för döva, dövblinda och hörsel-skadade och teckenspråklärutbildning samt utgifter för administration, utvärdering och utveckling av denna verksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 17.4 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 14:2 Bidrag till tolkutbildning och teckenspråklärutbildning

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	79 957	79 957	79 957	79 957
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	21	1 043	2 242	4 004
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-42 423	-42 965	-43 601	-44 536
Övrigt ³				-55
Förslag/beräknat anslag	37 555	38 035	38 598	39 370

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen har i volym 8 avsnitt 6 Vuxenutbildning redogjort för resultatet av verksamheten och bedömer att verksamheten även fortsättningsvis ska bedrivas i samma omfattning.

I 2010 års ekonomiska vårproposition (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:FiU20, rskr. 2009/10:387) föreslog regeringen att de ändamål och verksamheter som avser bidrag till vissa åtgärder för studerande med funktionshinder och som finansieras från anslaget 14:2 *Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen* flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Regeringen föreslår därför att anslaget minskas med 42 423 000 kronor för 2011 och att motsvarande belopp förs till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, anslaget 1:16 *Bidrag till vissa handikappåtgärder inom utbildningsområdet m.m.* (Se även volym 8, avsnitt 9 Budgetförslag). Som en följd av att ändamål och verksamheter flyttas föreslår regeringen att förevarande anslag byter namn till 14:2 *Bidrag till tolkutbildning och teckenspråklärutbildning*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 37 555 000 kronor för budgetåret 2011. För 2012 beräknas anslaget till 38 035 000 kronor, för 2013 till 38 598 000 kronor och för 2014 till 39 370 000 kronor.

⁵ Anslaget benämndes tidigare *Bidrag till vissa handikappåtgärder inom folkbildningen*.

17.1.3 14:3 Bidrag till kontakttolkutbildning

Tabell 17.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	15 708	Anslags-sparande	0
2009	Utfall	15 708		0
2010	Anslag	15 770 ¹	Utgifts-prognos	15 770
2011	Förslag	15 782		
2012	Beräknat	15 958 ²		
2013	Beräknat	16 189 ³		
2014	Beräknat	16 521 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 15 782 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 15 782 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 15 760 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är att finansiera utgifter för statsbidrag till kontakttolkutbildning och administrativa utgifter för verksamheten. Vidare får medlen användas i begränsad omfattning för utvecklingsinsatser.

Regeringens överväganden

Tabell 17.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 14:3 Bidrag till kontakttolkutbildning

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	15 770	15 770	15 770	15 770
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	12	188	419	774
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-23
Förslag/ beräknat anslag	15 782	15 958	16 189	16 521

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen har i volym 8 avsnitt 6 Vuxenutbildning redogjort för resultatet av verksamheten och bedömer att verksamheten även fortsättningsvis ska bedrivas i samma omfattning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 15 782 000 kronor för budgetåret 2011. För 2012 beräknas anslaget till 15 958 000 kronor, för 2013 till 16 189 000 kronor och för 2014 till 16 521 000 kronor.

18 Tillsyn av spelmarknaden

18.1 Omfattning

Området omfattar frågor om tillsyn och reglering av spelmarknaden.

Lotteriinspektionen är förvaltningsmyndighet på spel- och lotteriområdet. Myndighetens uppgifter innefattar bl.a. tillståndsgivning och typgodkännande samt tillsyn av spelmarknaden.

18.2 Mål

Målet för spelpolitiken är en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Överskottet från spel bör värnas och alltjämt vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. föreningslivet, hästsporten och staten.

Det ovanstående målet är beslutat av riksdagen (prop. 2002/03:93, bet. 2002/03:KrU8, rskr. 2002/03:212). Resultatredovisningen i det följande görs i förhållande till detta mål.

18.3 Resultatredovisning

18.3.1 Spelmarknadens utveckling

Spelmarknaden

Under 2009 beräknas den reglerade svenska spelmarknaden ha omsatt drygt 40,9 miljarder kronor brutto. Detta är en ökning med 2,7 procent jämfört med året innan. I tabell 18.1

redovisas spelmarknadens bruttoomsättning uppdelat på olika spelordnare.

Tabell 18.1 Spelmarknadens bruttoomsättning

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009
Svenska Spel inkl. poker och kasino	20 071	21 486	22 448	22 120
ATG	11 278	11 869	11 972	12 687
Folkrörelsernas spel och lotterier	4 267	4 887	4 855	5 609
Restaurangkasino	646	538	549	540
Totalt	36 262	38 780	39 824	40 956

Källa: Lotteriinspektionen.

Under åren 2006 till 2009 har bruttoomsättningen ökat med 13 procent. I denna beräkning ingår bruttoomsättningen för samtliga spelformer med undantag för AB Svenska Spels (Svenska Spel) Internetpoker och Casino Cosmopols verksamhet. För Internetpoker redovisas den s.k. pokerraken, dvs. den avgift bolaget tar ut av spelarna, och för Casino Cosmopol redovisas nettoomsättningen, dvs. omsättningen efter utbetalda vinster. En uppskattning av bruttoomsättningen är i sistnämnda fall svår att göra då olika spelformer inom kasinot har olika vinståterbetalningsprocent. Sammanfattningsvis är bruttoomsättningen på den reglerade svenska spelmarknaden således betydligt högre än vad som redovisats ovan.

Omsättningen efter utbetalda vinster var sammanlagt drygt 16 miljarder kronor under 2009. Detta motsvarar en utgift på drygt 2 000 kronor per invånare i Sverige över 18 år. I genomsnitt använder svenska folket knappt tre procent av sin disponibla inkomst till spel, räknat på omsättningen före utbetalda vinster.

Om i stället omsättningen efter utbetalda vinster används blir andelen i genomsnitt drygt en procent av inkomsten. I tabell 18.2 redovisas olika spelplanordnares marknadsandelar.

Tabell 18.2 Marknadsandelar av bruttoomsättningen

Procent av bruttoomsättningen

	2006	2007	2008	2009
Svenska Spel inkl. poker och kasino	56	55	55	54
ATG	31	31	29	31
Folkrörelsernas spel och lotterier	11	13	15	14
Restaurangkasino	2	1	1	1

Källa: Lotteriinspektionen.

Svenska Spel har, jämfört med 2008, minskat bruttoomsättningen med 1,5 procent och bolagets marknadsandel uppgick 2009 till omkring 54 procent. Omsättningen, exklusive Casino Cosmopol, uppgick till 20 922 miljoner kronor. I detta belopp ingår den s.k. pokerraken om 305 miljoner kronor. Totalt sett är pokerraken avsevärt mindre än föregående år. Nettoomsättningen på Casino Cosmopol uppgick efter utbetalda vinster till 1 198 miljoner kronor.

AB Trav och Galopps (ATG) bruttoomsättning ökade 2009 med 6 procent och uppgick till knappt 12 688 miljoner kronor, att jämföra med 11 972 miljoner kronor föregående år. Detta motsvarar en marknadsandel om 31 procent. Spelformen V75 är fortfarande bolagets största produkt. Försäljningen via Internet ökar, medan det traditionella banspelandet minskar. När vinster och skatt betalats (under 2009 har ATG betalat 1 351 miljoner kronor i lotteriskatt) och driftskostnaden täckts går överskottet från bolagets verksamhet tillbaka till hästnäringen. Under 2009 tilldelades hästsporten 1 516 miljoner kronor. Vidare erhöll Hästnäringens nationella stiftelse 46 miljoner kronor.

Folkrörelsernas spel och lotterier utgör 14 procent av spelmarknaden. Det traditionella bingospelet fortsätter att minska sin omsättning, medan samtliga större rikslotterier har ökat sin omsättning de senaste åren. Den största ökningen står Postkodlotteriet för med 2 miljarder kronor i bruttoomsättning 2009.

De privata företag som bedriver restaurangkasinospel förefaller ha fortsatt att minska sin omsättning och har uppskattningsvis 1 procent av spelmarknaden.

I tabell 18.3 redovisas de tolv spelformerna med störst omsättning 2009.

Tabell 18.3 De omsättningsmässigt största spelformerna

Brutto, miljoner kronor.

	2005	2009	Förändring
Vegas Värdeautomater	6 830	7 464	634
V75	4 115	4 744	629
Triss	3 093	3 294	201
Lotto	2 255	2 881	626
Oddset	1 924	2 414	490
Postkodlotteriet	-	2 110	2 110
Dagens Dubbel	1 988	1 824	-164
Vinnare, Plats	1 671	1 659	-12
Keno	1 221	1 392	171
Bingo	1 665	1 282	-383
Casino Cosmopol	922	1 198	276
V65	1 311	1 180	-131

Källa: Lotteriinspektionen.

Av spelmarknadens aktörer har Svenska Spel, ATG och Folkspel under 2009 erbjudit spel över Internet. Den sammanlagda försäljningen över Internet uppskattas uppgå till drygt 6 miljarder kronor. Utöver den reglerade marknaden förekommer spel på utländska webbplatser. Nettoomsättningen för dessa beräknades av Svenska Spel, baserat på omfattande undersökningar och omvärldsanalyser, under 2008 uppgå till 1,9 miljarder kronor.

Efter ingripanden 2007 minskade omfattningen av oregrerat automatspel. Denna trend har dock vänt och problematiken ökar åter i omfattning.

Spelreglering

De nationella spelregleringarna i EU-länderna ifrågasätts allt oftare. Domstolar i flera länder har begärt förhandsavgöranden hos EU-domstolen, framför allt beträffande rätten att fritt tillhandahålla speltjänster i enlighet med gemenskapsrättens regler om etableringsfrihet. EU-domstolen har nyligen tagit ställning till två förhandsavgöranden som Svea hovrätt begärt om den svenska spelregleringens förenlighet med friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 49 i EG-fördraget (numera artikel 56 i EUF-fördraget). EU-domstolen konstaterar i sina avgöranden att den svenska lotterilagens begränsning, som utestänger kommersiella och privata arrangörer från den svenska spelmarknaden, inte strider mot artikel 49 i EG-fördraget. Detta innebär att det är förenligt med unionsrätten att

begränsa anordnandet av hasardspel och att förbehålla offentliga organ eller allmännyttiga organisationer anordnandet av sådana spel. EU-domstolen motiverar sin ståndpunkt med att kulturella, moraliska och religiösa överväganden kan motivera inskränkningar av friheten att tillhandahålla tjänster för arrangörer av hasardspel. Själva främjandeförbudet svarar mot målet att utesluta privata vinstintressen från hasardspelsbranschen och kan anses nödvändigt för att uppnå detta mål och är därmed i sig förenligt med unionsrätten.

Motverkande av spelberoende är en viktig fråga. De svenska aktörernas förebyggande arbete med spelansvarsprogram, utbildning av personal och seminarier om spelens effekter har fortsatt under året. Svenska Spel är ett av de första spelbolagen i Europa som uppfyllt branschorganisationen European Lotteries krav för spelansvar.

18.3.2 Tillsynen av spelmarknaden

Syftet med all kontroll- och tillsynsverksamhet är att spelmarknaden ska vara sund och säker. Lotteriinspektionens uppgift är att se till att anordnaren bedriver sin spelverksamhet på ett korrekt sätt i enlighet med villkoren i det tillstånd eller den koncession som Lotteriinspektionen eller regeringen lämnat. Eftersom spelmarknaden har utvecklats kraftigt de senaste åren, har kontrollen och tillsynen ställts inför nya uppgifter. Kontrollen sker såväl preventivt och löpande som i uppföljningssyfte. Under året har Lotteriinspektionen prioriterat kontroll av att restaurangernas och spelplatsernas omsättning från värdeautomater inte är större än resten av omsättningen på spelplatsen. Vidare har Lotteriinspektionen genomfört en rad tillsynsaktiviteter för att kontrollera att ombuden för Svenska Spel och ATG uppfyller kraven på exempelvis ålderskontroller och kreditspel. Lotteriinspektionen har även fortsatt att utveckla den tekniska tillsynen och genomfört en rad aktiviteter för att säkerställa att spel via Internet sker på ett säkert och rättvist sätt. Under 2009 har Lotteriinspektionen gjort tillsynsbesök på Svenska Spels samtliga fyra kasinon med betoning på den tekniska tillsynen. Tyngdpunkten för tillsynen av rikslotterierna har under året legat på verksamhetstillsyn.

Problemen med illegala spelautomater kvarstår. Lotteriinspektionen har under 2009 utfört färre kontroller mot misstänkt illegalt spel än under föregående år. Detta beror på ändrade prioriteringar hos myndigheten och ett oklart rättsläge, och inte på en motsvarande minskning av anordnandet av illegalt spel. Efter det att en anordnare greps 2007 och sedermera dömdes i Hovrätten för Västra Sverige för bl.a. grovt dobbleri kunde en minskning iakttas. Omfattningen av det illegala spelandet har dock återigen ökat kraftigt.

18.3.3 Analys och slutsatser

Lotteriinspektionens verksamhetsgren kontroll och tillsyn fortsätter att växa och blir allt mer resurskrävande. De tre senaste åren har Lotteriinspektionen genomfört sammanlagt 19 000 kontroller, varav 60 procent riktats mot den legala spelmarknaden, främst mot automater och lotterier samt teknisk tillsyn. Resterande 40 procent av kontrollerna har avsett den illegala spelmarknaden och då främst illegala spelautomater, där samarbete skett med olika myndigheter och där flera ärenden har prövats i domstol. Lotteriinspektionen har under samma treårsperiod handlagt 9 000 tillstånd samt bedrivit en omfattande informationsverksamhet om spelmarknad och spelreglering riktad mot främst kommuner och länsstyrelser.

Under 2009 har ökat fokus lagts på tillsyn av tillståndsgivet spel, medan tillsynen av illegal spelverksamhet minskat något på grund av det osäkra rättsläget avseende pokerspel respektive otillåtet främjande av spel som saknar tillstånd i Sverige.

Under 2009 har 41 procent av den tillgängliga tiden hos Lotteriinspektionen ägnats åt kontroll och tillsyn av den legala spelmarknaden, 15 procent åt kontroll av den illegala spelmarknaden, 29 procent åt tillstånd och normgivning samt 15 procent åt information.

Regeringen bedömer att Lotteriinspektionens fördelning av resurser och dess prioriteringar är rimliga med hänsyn till utvecklingen på spelmarknaden. Det samlade resultatet ger också vid handen att målen för verksamheten är uppfyllda.

18.4 Politikens inriktning

Regeringens ambition är att bedriva en ansvarsfull spelpolitik i syfte att säkerställa en sund och säker spelmarknad. Sociala skyddshänsyn och brottsbekämpning ska stå i förgrunden för svensk spelpolitik. De statligt kontrollerade bolagen ska i sin marknadsföring av verksamheten ha en socialt ansvarstagande inriktning i syfte att inte uppfattas som alltför påträngande.

Spelutredningen överlämnade den 15 december 2008 betänkandet En framtida spelreglering (SOU 2008:124) till regeringen. Betänkandet har remitterats och utredningens förslag är föremål för beredning i Regeringskansliet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag i syfte att få till stånd ett väl fungerande regelverk på området.

18.5 Budgetförslag

18.5.1 15:1 Lotteriinspektionen

Tabell 18.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	40 817		3 827
2010	Anslag	44 860 ¹	45 160
2011	Förslag	46 583	
2012	Beräknat	47 038 ²	
2013	Beräknat	47 700 ²	
2014	Beräknat	48 715 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 46 583 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 46 519 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Lotteriinspektionens förvaltningskostnader.

Tabell 18.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	27 835	121	40 940	-12 984
Prognos 2010	27 950	50	44 860	-16 810
Budget 2011	27 950	50	47 000	-17 000

Verksamhetens kostnader täcks endast delvis med avgifter. De åtgärder som närmast är av direkt rättsvårdande karaktär, och som syftar till

att motarbeta illegalt spel, är sedan den 1 januari 2007 anslagsfinansierade. Detsamma gäller den egeninitierade utbildnings- och informationsverksamhet som myndigheten bedriver där ett naturligt avgiftskollektiv saknas.

Regeringens överväganden

Tabell 18.6 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 15:1 Lotteriinspektionen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	44 860	44 860	44 860	44 860
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	293	734	1 376	2 425
Beslut	1 400	1 414	1 434	1 466
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³	90	91	92	26
Förslag/ beräknat anslag	46 583	47 038	47 700	48 715

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Anslaget ökas med 1 400 000 kronor fr.o.m. 2011 för att ytterligare stärka myndighetens tillsyn över spelmarknaden.

Anslaget minskas med 60 000 kronor fr.o.m. 2011 till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Anslaget minskas med 68 000 kronor 2014 till följd av att vissa gemensamma e-förvaltningsprojekt genomförs.

Regeringen föreslår att anslaget för 2011 uppgår till 46 583 000 kronor. För 2012 beräknas anslaget till 47 038 000 kronor, för 2013 till 47 700 000 kronor och för 2014 till 48 715 000 kronor.